ADDITIONES

AD

…RGI ADAMI STRUVI,

J C T I,

…ISPRVDENTIAM

…OMANO-GERMANICAM

IN

EPITOMEN

IUXTA

…IERNUM USUM REDACTAM,

EXHIBENTES

…GNIFICI AUCTORIS DESIDERIO
…NCTAM USUIQVE ACCOM-
…AM TITVLORVM, QVI DEERANT,
…STIS REPETITIONEM, UT HIC JU-
…IDENTIÆ LIBELLUS PANDE-
…IM VOLUMEN ACCURATIUS
…TURIS ADITUM PATEFACIAT,
…X EODEM UTILIORA REPETITU-
…RIS ANSAM PRÆBEAT,

OPERA

…DERI MENCKENII

PHIL. ET J. U. D.

…CUM INDICE.

IENÆ

…TH. BIRCKNERUM, BIBL. JEN. ET HELMST.
…XCUSAE LITERIS NISIANIS.
CIↃ IↃC LXXXIII.

Digitized by Google

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI

ELECTORIS SAXONIÆ

SUPREMI CONSILII ECCLESIASTICI,

QVOD DRESDAE EST,

PERILLVSTRI ET GENEROSISSIMO

PRÆSIDI,

DOMINO SUO GRATIOSISSIMO,

NEC NON

CONSILIARIIS

ET

ASSESSORIBUS

SPLENDIDISSIMIS,

VIRIS

MAGNIFICIS, SUMME REVERENDIS

EXCELLENTISSIMIS ET CONSUL-TISSIMIS,

DOMINIS ET MECÆNATIBUS SUIS

ÆTATEM COLENDIS

PERENNEM FELICITATEM

VOVET

ET HOC QVALECUNQVE

OBSERVANTIÆ SUÆ DOCU-MENTUM EA, QVA DECET, ANI-MI SUBMISSIONE

SACRUM ESSE CUPIT

AUCTOR ADDITIONUM.

Lectori Benevolo Salutem dicit Auctor Additionum.

Cum in lucem publicam ſua emittentibus nec Cenſor accuratus nec Calumniator iniqvus deſit, miraberis fortè cur loqui quàm ſilere maluerim; inprimis quia Digeſtorum Compendia hodie non Scriptoribus ſed Lectoribus deſtituuntur, eademq́ non tam rebus quàm vocabulis novis plerumq́ exornantur. Dicam ingenuè mei Inſtituti rationem. Juris Prudentia, quam vides, Struviana ſuos invenit Amatores, quod non tantùm prela toties repetita, ſed etiam publica & pri-

privata Laudatorum Virorum judicia docent; quorum vota eò tendere viſa ſunt, ut Digeſtorum Tituli hactenus omiſſi methodo ſimili adderentur, quò Pandectarum Volumen univerſum uſu Fori illuſtratum per ſua principia brevi temporis impendio legi relegiq́ poſſet, quod ipſum quoque juſta Adoleſcentum optimæ indolis deſideria teſtabuntur. Unde Magnificus Auctor ampliſſimo Conſiliarii Intimi, Præſidis Regiminis & Ordinarii munere honoratus & oneratus hunc libellum ſuâ opera per temporis anguſtiam ſuppleri non poſſe prævidit, eamq́ ſpartam mihi, forte indigno & impari, demandavit. Tanti Viri voluntas mihi pro imperio fuit, hinc brevia, quæ benignis manibus Tuis offero, Additamenta eodem Ordine conſcripſi. Laudem nullam ex hac opella vel ſpero vel mereor, æquum autem Benevoli Lectoris judicium loco præmii

exopto expectoq́. Innſitata breviſſimo, uſitata laxiori ſtylo propoſui Jure Saxonico ſubinde adducto, & craſſam Antiquitatis ignorantiam exoſus, & cum Ariſtippo apud Laërtium Adoleſcentibus diſcenda eſſe, quæ Viris uſui futura ſunt, ratus. Cenſores ſine Populi ſuffragio tales, Lynceos in alienis in propriis Tyreſias nihil moror: his enim placere terminos humanæ felicitatis excedit. Cæterum Tuam, Benevole Lector, teſtaturus benevolentiam quàm benigniſſimè hæc qualiacũque interpretare, easdemq́ partes Tibi creditas eſſe puta, quas in pilæ luſu exprimit Lipſius, dum alterius eſt, inquit, commodè mittere, alterius, ſi quid erratum eſt, quàm belliſſimè excipere & arte corrigere. Vale.

ADDI-

ADDITIONUM
AD
JURISPRUDENTIAM ROMANO GERMANICAM STRUVIANAM

LIBER I.

TIT I.

De Origine Juris & omnium Magiſtratuum, & ſucceſſione Prudentum.

L. I. D. T. II.

ANtequam Juris Civilis cognitionem ſpecialem inveſtigemus inter illius Generalia Originem referre convenit, quam præter Originem Magiſtratuum, & ſucceſſionem prudentum dict. Tit. 2. ff. conſiderat. Ita verò de origine Juris Juſtinianei, tanquam prima hujus Tituli parte, dicetur, ut ejusdem in progreſſu Fatum & Autoritas hodierna annectatur. *Ad Juriſpr. Rom. Germ. L. I. T. 2. a. 3.*

I. *Origo Juris Civilis* repetenda eſt *ſecundum* triplicem Reip. Romanæ *Statum, Regium* nempè, *Popularem & Monarchicum Regius Status* ad *A. Mundi 3200.* Ante Chr. Nat. 750. refertur, in quo omnia manu & poteſtate Regum gubernabantur. *l. 2. §. 1. ff. d. O. l.* ferebanturque Leges Regiæ v. *l. 2. ff. de mort. inf.* & curiatæ *l. 2. §. 2. ff. h. t.* duravit hic ſtatus *annos 244. Lampad. de Rep. Rom. Germ. P. 2. c. 1. n. 2. Liv. l. 1. f.*

II. *Popularis* maxima ex parte *ſtatus*, qui poſt Regifugium cœpit, commodè per tres Epochas, ſive intervalla notabiliora, recenſetur, quarum *prima* eſt Juris incerti ſtetitque per *annos 60.* v. *Magnif. Author. S. J C. Ex. 1. th. 63. Secunda Epocha* eſt juris ſtabiliti, dum nominatis decem Viris leges à Græcis aliisque Gentibus finitimis petitæ, atque in decem tabulas redactæ ſunt, quibus ſequenti anno duæ tabulæ acceſſerunt *l. 2. §. 4. ff. h. Tertia Epocha* eſt Juris aucti (1) per interpretationem Prudentum & diſputationem fori. *l 2. §. 5. ff. h.* (2) per Legis actiones *l. 2. §. 6. ff. eod.* (3) Per Leges novas *l. 2. §. 8. ff. eod.* (4) Per Plebi-

biſcita, Lege Hortenſia pro legibus habita *d. l. 2. §. 8. V. Lampad. c. l. n. 5.* (5) Per ſenatus Conſulta *l. 2. §. 9. ff. eod.* (6) Per Magiſtratuum E-dicta *l. 2. §. 10. ff. h.* (7) Per JCto-rum Reſponſa. l. *2. §. 35. 44. ff. eod. §. 8. l. de Jur. Nat. Gent. & CiV. Gothofred. Hiſt. Jur. CiV. Rom. c. 2. Franz. Com. ff. h. t. à n. 14. ad 46.*

III. *In Statu Monarchico prima* fuit *Epocha* Gentilium Imp. usque ad Conſtantini M. initia ſ. *A. 306. Secunda* Principum Chriſtianorum usque ad Theodoſium Juniorem, qui Codicem Theodoſ. edidit. *A. 435. Tertia* Impp. ſubſequentium usque ad Juſtinianum ſ. A. 527.

IV. *Juſtinianus*, laudatiſſimus Imperator, immenſa *Jurisprudentiæ Volumina ſeptennio in ordinem redegit*, dum (1) ex Gregoriano, Hermogeniano, & Theodoſiano Codici, additis ſubſequentium Impp. Conſtitutionibus, *Codicem Juſtinianeum* colligi juſſit ediditque *A. 529.* (2) Poſt compoſitionem Digeſtorum *inſtitutiones* componi voluit easque promulgavit *A. 533. Menſ. NoVemb.* (3) *Digeſta* eod. Anno *Menſe Decbri* publicavit. (4) Codicem repetitæ prælectionis, quo hodiè utimur,

A 534. edidit & denique (5) pro re nata *Novellas* & 13. *Edicta* ad Reipublicæ ſalutem emiſit. *Magnif. Auth. S. J. C. Ex.* 1. *th.* 61. *ſeqq. Jac. Gothofr. Hiſtor. Jur. Civ. Rom. c.* 8. *Dan.* Käyſer *Hiſtor. Jur. Part.* 1. *p. m.* 25.

V. *Juris Juſtinianei fata* vel uſus decreſcentis vel renaſcentis fuerunt. *Decrevit* Juſtinianeæ Jurisprudentiæ auctoritas *in Occidente* Gothis, Francis, Vandalis, &c. arma per occidentales terras circumferentibus. *In Oriente* illius auctoritas evilait partim ob ſubſequentiū Impp. Novellas, partim ob novas, in quas hæc Jura redacta ſunt, formas è quibus libri βασιλικῶν eminent. *Conf. Jac. Gothofred. Hiſt. Jur. c.* 9. & *Bibl. Jur. Civ. c.* 5. 6.

VI. *Jus Juſtinianeum renatum eſt* Seculo XII. dum Imperio *Lotharii*, conſilio *Irnerii*, deſiderio *Mathildæ* Comitiſſæ Tuſciæ Piſis hoc Jus doceri cœpit. Ex Italia illud in Germaniam, Hiſpaniam, Galliam &c. ſenſim translatum eſt. *Gothofr. d. C.* 9. *Magnif. Auth. S. J. C. Ex.* 2. *th.* 34.

VII. *Jus Juſtinianeum* hodiè *maximæ eſt autoritatis*, adeò quidem,

dem, ut Turcæ Codice Juſtinianeo Græco utantur fide *Buſ. ad L. 6. ff. de Juſt. & Jur.* præcipuè in Imperio Romano-Germanico, quandoquidem in Ordinationibus Imperii, Juris Communis nomine denotatur §. *Rec. Imp. ab A.* 1495. & in Camera obſervatur. *Ord Cam. P. 2. T. 31. §. f.* Aſſeſſoribus ad illud juramento devinctis. §. *Gail. l. 1. Obſ. 36. n. 14.* De Belgio teſtatur *Græne§§. de LL. abrog. ad §. 6. Proem. Inſt. n. 2.* Similem quandam auctoritatem Juri Civili tribuit in Italia *Arthurus Duck de Auct. J C. l. 2. c. 3. n. 16.* in Hiſpania *c. 6. n. 30.* in Gallia *c. 5. n. 31. j. tamen Rebuff. ad Conſt. Reg. 9. in Præfat. gloſſ 5. n. 20.* Jura ſtatutaria in Germania (idem de Italia aſſerit. *c. Arthur. d. l. c. 3. n. 29.*) è Jure Civili declarantur, reſtringuntur & ſupplentur *id. l. 2. c. 2. n. 17. Hart. Piſt. l. 1. q. 32. n. 8. Carpz. p. 3. C. 20. d. 10. n. 6. Lauterb. Concl. For. Exerc. 1. th. 2.*

IIX. Cum de moderna Juris Iuſtinianei auctoritate actum ſit, monendum nonnihil venit *de Jure Canonicô & Saxonicô*, uſu frequentiſſimo. *Jus Canonicum* originem trahit à Canonibus, qui in primis Conci-

his conditi ſunt, de quibus v. *Joh. Schilt. inſt. Jur. Canon l. 1. t. 2. §. 4. ſeqq.* Quam incertæ v. originis & auctoritat s ſint Canones, qui vulgo Apoſtolici dicuntur, accuratè docet *Zigl. Diſſ. de Orig. & increm. Jur. Can. th. 8. ſeqq.* Aucta Pontificum poteſtate crevit canonum numerus & auctoritas, natumque ex Patrum ſententiis, Conciliorum decretis, Pontificum Conſtitutionibus &c. tandem Jus Canonicum, quod *in Volumen Decreti & decretalium* diſpeſci poteſt. *Decretum* privata auctoritate à Gratiano Monacho Bonon. circa *A.* 1150. collectum *tres partes* complectitur, quarum *prima* 101. *diſtinctiones*, *ſecunda cauſas* 36. *Tertia Tractatum de Conſecratione* 5. diſtinctionibus comprehenſum tradit. De cujus Auctoritate dubia v. laudatus *Ziglerus d. Diſſ. th. 47. & prac. de Paleis leg. id. th. 46.*

IX. *Decretalium Volumen* conſtitutiones Pontificum complectitur, & *quatuor partibus* abſolvitur. *Prima pars 5. libris conſtat*, quorum ſinguli ſuos habent Titulos & Capita, collegit eos *Raymundus* mandato *Greg. IX.* Pontificiis, quoniam

extra

extra Decretum ſunt allegari ſolent extra X. Ordinem librorum vulgò notus docet verſiculus.

I. II. III.
Judex, Judicium, Clerus,
IV. V.
Sponſalia, Crimen.

Pars ſecunda, à *Bonifacio VIII.* congeſta eodemque ordine diſpoſita eſt, quia vero *ſexti* decretalium Libri nomen habet allegatur in 6. *Pars tertia*, eundem ſervans ordinem, *Clementinarum* vocabulo denotatur citaturque ab Auctore *Clemente V. Pars quarta* 20. Conſtitutiones *Johannis XXII.* complectitur & ſub *Extravagantium* appellatione adducitur, prætereà verò diverſorum Pontificum Conſtitutiones recenſet, quæ *Communes* dicuntur, eundemque cum decretalibus ordinem habent. His partibus in calce acceſſit, cum *liber Inſtitutionum Jur. Can.* Pontificis mandato à Joh. Paulo Lancellotto conſcriptus, tum *Lib. VII. Decretalium*, de cujus confirmatione nondum ſatis conſtat. v. *Zigl. c. l. th. 59. L. Engel. proem. Coll. J. Can. n. 2.*

X. *Jus Canonicum* Juri Divino & rationi non contrarium per con-

ſuetudinem non tantum in oppido multis *receptum eſt. Carpzov. Juriſpr. Conſ. l. 2. d. 152. n. 45.* ſed etiam Juri Civili præfertur in materia juramentorum, matrimoniorum & Proceſſuum &c. *Magnif. Auth. S. J. C. Ex. 2. th. 39. Rittershuſ. de differ. J. Civ. & Canon. proem.* Alias in dubio non ſtatuendus eſt inter Jus Can. & Civile diſſenſus, caſus verò in altero obſcurius, in altero apertè deciſus ex eo, quo manifeſtè continetur, regulariter determinandus eſt *a. C. 1. X. d. Nov. oper. nunc. Carpz. P. 1. C. 21. d. 2. n. 4. v. Arth. Duck de Auth. J. Civ. l. 1. c. 7. th. 12, 13. Rittersh. c. l.*

XI. *Jus Saxonicum* moribus ab initio introductum, deindè ab *Eccardo à Repka* tribus libris latino ſermone conſcriptum, & ab eodem in maternum idiomia mandato Illuſtris Comitis *Hojeri à* Falckenſtein translatum *Speculique Saxonici* titulo inſignitum eſt, uti docet *Præfatio Spec. Sax.* cui poſtea acceſſit confirmatio *Caroli M. A. 810. d. 10. Febr.* facta monente *Gloſſa ad* Land-Recht *l. 3. art. 82. v.* diß *Privilegium.* Inde *Otto I.* Jure hoc denuò ſtabilito das Weichbild / medullam Juris Saxonici,

xonici, autoritate publica donavit *Anno 940.* id quod privilegium ſub finem Spec. Sax. adjectum teſtatur. V. *Coler. in Orat. de Orig. Jur. Sax.* Et hi quidem libri nſ. das Land-Recht und Weichbild / *Juris Saxon. Communis* nomine veniunt, quod extra Saxoniam à Luſatis, Sileſiis, imò Polonis & Lithuanis obſervari docet *Coler. in Dict. Orat.* Hujus Juris auctoritas ex uſu magis quam verbis & ſcriptura æſtimanda eſt, *Berl. P. 3. Concl. 28. n. 43.* illiusque defenſores ſunt Electores Sax. etiam adverſus Jus Cæſareum V. *Philip. Uſu pract. Inſt. l. 3, Ecl. 17. n. 7. ſeq.* Poſteaquam autem Electores Saxoniæ non pauca Jure Communi controverſa aut indeterminata in ſuis Conſtitutionibus deciderunt, quemadmodum *Electoris Auguſti Conſt. de A. 1572. Joh. Georg. II. dec. de A. 1661. & Conſt. NoV. A. 1672.* teſtantur, illæque Conſtitutiones non æquè extra Electoratum atque in Electoratu obſervari cœperunt, nata inde eſt *Juris Communis & Electoralis Saxonici* diſtinctio. Univerſum Jus Sax. verò, tanquam ſtatutarium, ſtrictè accipiendum & è Jure Civili explicandum eſt *Carpz. Proc. T. 19. art. 3. n. 16. ſeqq.*

XII.

XII. Altera pars tituli de *Magiſtratuum origine* tractat, quam per varias mutationes *Pomponius l. 2. §. 14. ſeqq.* explicat.

XIII. Tertia pars de *ſucceſſione Prudentum* agit, quam uti ſtudiosè id. *Pomp. l. 2. §. 35. ſeqq. h. t.* recenſet, ita convenienti ordine illam exponit *Gothof. Hiſtor. Juris C. 7.* ubi ſectas quoque Sabinianorum & Proculianorum accuratè recenſet. *j. Franz. Com. ff. h. t. n. 65.*

Tit. II.

De Legibus & Senatus Conſultis & longa Conſuetudine.

L. 1. ff. T. 3.

Origine Juris ſpectata, ad ſpecies nonnullas *Juris Civilis* deſcendendum erit, è quibus *Lex SCtum & Conſuetudo* præſenti titulo explicatur, quarta nempe *Conſtitutio Principis*, tit. ſeq. comprehenditur. Pars prima hujus Tituli de Legibus agit.

I. Miſſa verò Legum in divinas & humanas, divinarumque, in Morales, Ceremoniales, & Forenſes, diſtin-

diſtinctione, ad humanas convertor, è quibus cum leges omnibus Communes, Naturales nempe & Gentium, Magnif. Auth. l. 1. T. 2. explicaverit, leges quibusdam proprias ſ. civiles generaliter conſiderare convenit.

II. Eſt itaque Lex Majeſtatis decretum ad ſalutem Reip. promulgatum, ſubditos ad obſequium obligans.

Legem condit Majeſtas, quæ in imperio Romano-Germanico penes *Imperatorem & Status* Imperii ſimul ſumtos hæret; unde conjunctim ab his *Leges Univerſales* conduntur, quæ Receſſuum nomine veniunt v. *Paurmeiſt. l. 2. de Juriſd. Imper. c. 2. n. 84. Principes imperii verò Leges Particulares* Jure Superioritatis Territorialis ferunt. *Brautlach. Epit. Jurispr. Publ. l. 3. c. 5. §. 13. Philip. uſu Pract. l. 1. Ecl. 9. Reink. de R. S. & E. l. 1. Claſſ. 5. c. 6. n. 7.*

III. *Per leges obligantur ſubditi*, quamvis inviti, *l. 1. ff. de ll.* quibus accenſendi ſunt Clerici v. *Carpz. Jurispr. Conſt. l. 3. d. 3. n. 7. Zigl. ad jus Canon. 3. t. 1. p. 635.* & Advenæ. *c. 2. diſt.* 8 & quoad ſolennitatem actus qui geritur *l. 6. ff. de Evict. l.*

9. C.

9. C. de Teſtam. Carpz. P. 3 C. 6. d. 12. v. Vinn. ad §. f. J. de Teſt. ord. & quoad pœnam delicto ſtatutã. *Carpz. P. 2. q. 54. n. 51. ſeqq.* Solutus igitur legibus civilibus eſt Princeps *l. 31. ff. de ll.* ſive vim coactivam ſ. directivam ſpectes *a. l. 31. §. 4. ff. ad SCT. Treb. a. l. 26. C. d. donat. inter Vir. & Vx.* licèt honeſtatis intuitu ipſum nonnunquam leges Civiles vinciant *v. l. 4. C. de ll. Zigl. de Jur. Maj. L. 1. C. 1. n. 28.*

IV. *Lex verſatur* regulariter *circà* negotia futura (1) non præterita, niſi nominatim & de præterito tempore & adhuc pendentibus negotiis cautum ſit. *l. 7. C. de ll.* (2) frequentia *l. 3. ſeqq. ff. do ll.* (3) poſſibilia naturaliter. *l. 185. ff. de R. J.* & moraliter *l. 15. ff. de cond. inſt. a. c. f. X. de Conſuetud.*

V. *Lex promulgata* plerumque *poſt duos Menſes N. 66. c. 1. O. P. S. proem. §.* So haben. *Philip. Us. Pract. J. l. 1. Ecl. 11.* *Obligat. l. 9. C. de ll.* ad ſcientiam *l. 3. C. eod.* & ad obedientiam in foro ſoli directo, per conſequentiam in foro conſcientiæ. *1. Pet. 2. v. 13.* ita ut conſcientia non liberetur niſi quis ſine dolo pœnæ legis ſe ſubjecerit, quæ aut eſt nullita-

tatis

tatis *l. 5. C. de ll.* aut alia, eademque vel cum, vel ſine nullitate actus definita. *l. f. & auth. Inceſtas C. de Inceſtis & Inut. nupt. l. 1. C. de ſecund. nupt. Vin. S. Q. l. 1. c. 1. j. Hahn ad Weſenb. t. de Legibus n 7.*

VI. *Tollitur Lex* prior (1) per poſteriorem legem contrariam *l. f. ff. de Conſt. Princ.* (2) deſuetudinem *l. 37. §. 1. ff. de ll.* (3) ceſſante penitus cauſa adæquata finali lex ipſa ceſſat *a. l. f. ff. ad SCt. Silan. j. l. 1. §. 3. ff. de min. Franz. Comm. ff. h. t. n. 75.*

VII. *Pars ſecunda* hujus *tituli de Senatus Conſultis* tractat. Eſt verò *SCTus Conſultum*, quod Senatus jubet atque conſtituit. § 5. *J. de J. N. G. & C.* Poteſtatem juris condendi ſenatui competiiſſe *l. 9. ff. de ll.* oſtendit, ſed quando hoc Jure uſus ſit ſenatus controverſum ℣. *Vinn. ad d. §. 5. Gothofred. Hiſtor. Jur. Cap. 8. Bach. Vol. 1. D. 1. th. 5. l. g.* Tertia pars hujus Tituli *longa ſcil. Conſuetudo* explicata eſt à *Magnifico Auctore l. 1. T. 2. a. 12.*

TIT.

TIT. III.

De Conſtitutionibus Principum.

L 1. ff. T. 4.

ad L. 1. t. 2. a. 11. I. *Conſtitutio principis* eſt ſerium Principibus placitum ad hoc publicatum, ut legis vigorem habeset. *l. 1. ff. h. l. 8. C. d. ll.*

II. Ratione effectus ſ. utilitatis *diſtinguuntur Conſtitutiones in generales & ſpeciales. Generales* ſunt, quæ omnibus proſunt, & dividuntur reſpectu modi conſtituendi, in *Reſcripta, Decreta & Edicta. Reſcripta* ſunt Reſponſa Principis ad Conſultationem vel relationem eorum, qui principi ſupplicarunt, emiſſa *l. f. C. de diverſ. Reſcript.* quæ ut valida ſint *requiritur* præcipuè. (1) ut contineant conditionem, ſi preces veritate nitantur *l. 7. C. eod.* quæ Jure Canon. ſubintelligitur. *c. 2. X. de Reſcript.* Jure Saxon. falsâ relatione ſub pœna arbitraria interdicitur *V. Mand. El. ab A.* 1579. §. Letzlichen (2) ut non ſint contra jus vel utilitatem publicam. *l. f. C. Si contra jus vel*

vel utilitatem publ. (3) ut adſcribatur dies & Conſul. *l. 4. C. d. div. Reſcr.* (4) ut accedat Principis ſubſcriptio *l. 6. C. eod.* (5) ut Originalia inſinuentur *l. 3. C. eod. Frantz. ad ff. h. t. n. 29.* *Decreta* ſunt ſententiæ, quas Princeps cauſa cognita inter partes litigantes pronunciat. §. 6. *I. de J. N. G. & Civ. Ex. v. l. 3. ff. De his qui in Teſt. del.* *Edicta* ſunt conſtitutiones generales proprio motu à Principe ad utilitatem Reipubl. latæ *l. 3. C. d. ll.*

III. *Conſtitutiones ſpeciales* appellantur *privilegia*, quæ ſunt jus ſingulare, contra legis univerſalis tenorem, propter aliquam utilitatem introductum *l. 16. ff. d. ll.* Hæc ſunt intuitu finis vel *odioſa vel favorabilia.* §. 6. *J. de J. N. G.* A ſubjecto autem dividuntur *in realia & perſonalia.* *Realia* ſunt, quæ rei tributa eid. inhærent, & ad quosvis poſſeſſores transmittuntur *l 68. l. 196. ff. de R. J. & ff.* de Jure imm. e. g. Immunitates prædiis conceſſæ. *Perſonalia* quæ perſonæ conceſſa illi inhærēt, & cum ead. extinguntur dd. ll. Indulgentur verò vel toti cuidam Ordini perſonarum, dicique poſſent communiter perſonalia, ut Privilegia

Docto-

Doctoratus; aut huic vel illi individuo & appellari poſſunt ſingulariter perſonalia. Perſonalia, non tranſeunt ad hæredes quatenus tales, niſi cœperit privilegio viva perſona privilegiata eſſe locus. *a. l. 18. § f. ff. de min. l. 6. ff. de in integr. reſt. v. Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 2. th. 29. Conf. Franz. Com. ff. h. t. n. 139. ſeqq.*

IV. *Privilegia* Perſonalia perſonæ, realia rei interitu totali exſtinguuntur *d. l. 68. ff. de R. J. Tolluntur* item renunciatione. *a. l 29. C. de Pact.* non uſu, quando utendi haud defuit occaſio *a. l. 1. ff. de Nund.* & abuſu. *c. 4. c. 24. X. de privil. a. l. 12. C. de dignit.* Denique Privilegia ſunt reſpectu concedentis latiſſimè, *l. 3. ff. de Conſt. Princ.* reſpectu tertii, ne illi fiat præjudicium, ſtrictiſſimè interpretanda *l. 2. §. 10. 16. ff. Ne quidem loco publ.*

TIT. IV.

De Statu Servili.

Ad L. 1. Jpr. t. 3. aph. 5. Quoniam juris, de quo dictum eſt, Objectum Conſtituunt perſonæ vel Res *v. §. 12. J. de J. N. G. & C.* Perſonæ

v. in

v. in triplici ſtatu, vel libertatis, vel familiæ, vel civitatis conſtitutæ ſunt. *l. ſ. ff. de Cap. min.* ea, quæ circa ſtatum libertatis reſtant inprimis è libro ff. 40. breviſſimis annectere licebit.

I. *Servi* ſtatum ſervilem amittunt per *manumisſionem*, quæ eſt de manu datio, ſeu de poteſtate dominica dimiſſio. Manumitti poteſt ſervus proprius etiam infans. *l. 25. ff. de Manum.* furioſus. *l. 26. ff. eod.* aut in ventre conſtitutus *l. 14. C. de Fideicom. libert.* *Fit* autem *manumisſio* vel *à Domino vel à lege.* *A domino* aut verbis aut factis expeditur. *Facta* manumiſſio contingit, quando Dominus inſtrumenta, è quibus ſervi conditio probari poteſt ſervo dat vel corrumpit præſentibus quinque teſtibus *l. 1. §. 11. C. de Lat. lib. toll.* *L. 70. ff. t. t. de Manumisſionibus.*

II. *Verbis* manumiſſio fit vel inter vivos vel ultima voluntate. *Inter vivos*, Vindicta, cum, manumittendi voluntate à Domino declarata, Lictor juſſu Magiſtratus Majoris Virgulam capiti ſervi manumittendi imponit accedentibus verbis ſolennibus (quæ poſtea licet non dicerentur pro dictis habita ſunt l. 23. *ff. d. t.*) nomenque manumiſſi ad acta refertur. *L. 40. ff. t. 2. de Manumiſ. vindicta.*

L. 40. ff. t. 3. de Manumiſſionibus, quæ ſervis ad univerſitatem pertinentib9 imponuntur.

tur. *Hildebrand. in Antiquit. Verb. Manumiſſio.* Hæc poteſtas manumittendi ſervos ſuos, quæ dominis ſingulis conceſſa per div. Marcum omnibus Collegiis licitis tributa eſt l. 1. *ff. de Manumiſſionibus, quæ ſervis ad univerſitatem pertinentibus imponuntur.*

L. 40. ff. t. 4. de Manumiſſis teſtam.

L. 40. ff. t. 7. de ſtatu liberis.

L. 40. ff. t. 5. de fideicommiſſariis libertatibus.

L. 40. ff. t. 8. Qui ſine Manumiſſione ad libertatē perveniunt.

III. *Ultima voluntate* fit manumiſſio *vel verbis directis* & datur libertas directa, *vel precariis*, & datur libertas fideicommiſſa. *Directa libertas* teſtamento valido *l. 23. ff. de Manum. teſt & codicillis* teſtamento confirmatis conceditur *l. 43. ff. de Manumiſſ. Teſtam.* ſive purè ſive ſub conditione, ſive in diem *l. 23. §. ff. eod.* Qui libertatem ſic non purè tributam habet *ſtatu liber* dicitur & deſcribitur, quod ſit is, qui ſtatutam, & deſtinatam in tempus vel conditionem libertatem habet. *l. 1. ff. d. ſtatu liber. Fideicommiſſa libertas* appellatur, quæ verbis precariis & ab inteſtato & codicillis teſtamento non confirmatis relinquitur. *d. l. 43.*

IV. Hactenus dictum *de libertate*, quæ à domino datur, jam agendum de illa, *quæ à lege dependet*, & ipſo jure tribuitur, quando necem domini ſervus detexit, aut pro de re-

licto

licto ob gravem infirmitatē à Domino habitus eſt, *l. 5. l. 2. ff. Qui ſinè manum. ad libert. perv.* Conceſſam *libertatem tollit ademtio libertatis,* tàm à Teſtatore quàm lege facta *l. un. ff. de Ademt. libert. Manumiſſionem* faciendam *impedit Lex Ælia Sentia,* ſi vel in fraudem Creditorum vel à perſona inhabili fiat. *pr. & §. 4. J. Qui & ex quib. cauſ. man. non poſſ.* Præterea *liberti ad ingenuitatem perveniunt jure aureorum annulorū à* Principe *impetrato* (nam liberti ferreis annulis utebantur) quod poſtea per *N 78. c. 1.* ſine ſpeciali impetratione datum eſt, & tum quidem ſalva manent *Patronatus jura l. 5. l. 6. ff. de Jur. aur. annul.* Quæ omnio *pereunt,* quando libertini per Principem conſentiente Patrono iis reſtituuntur natalibus, in quibus initio omnes homines fuerunt l. 2. *ff. de Natalibus reſtituend.* Verum Jure Nov. & hic Principis conſenſu opus non eſt *d. N. 78. c. 1.*

L 40. ff. t. 6. de ademtione libertatis.

L. 40. ff. t. 9. qui & à quibus manumiſſi liberi non fiunt & ad.

L. 40. ff. t. 10. de Jure aureorum annulorum.

L. 40. ff. t. 11. de Natalibus reſtituendis.

V. Conſiſtit alias *Jus Patronatus partim in Jure ſuccedendi* de quo §. 1. J. de ſucceſſ. libert. agit, partim *in obſequio* & reverentia, Patrono præſtanda *d. N. j. l. 4. l. 15. ff.*

L. 37. ff. t. 14. de Jure Patronatus.

L. 37. ff. t. 15. de obſequiis Parentibus & Patronis praſtandis.

L. 58. ff. t. 1. de Operis libertorum.

de Jure Patronatus. l. 9. de Obſeq. Par. & Patron. praſt. Cùm verò *Patroni* nonnũquam *operas à libertis peterent*, eæ per ſtipulationem *l. 5. ff. de Oper. liber.* item jusjurandum *l. 7. ff. eod.* promittebantur, quarum aliæ in miniſterio quodam conſiſtebant & *officiales*, aliæ in artificio & *artificiales* appellabantur *l. 6. ff. eod.* utræque victu veſtituque liberti regulariter præſtabantur. *l. 18. ff. eod.*

L. 40. ff. t. 12. de liberali cauſa.

L. 40. ff. t. 13. Quib. ad libertatem proclamare non licet.

L. 40. ff. t. 14. Si ingenuus eſſe dicetur.

L. 40. ff. t. 15. Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quaratur.

VI. Denique *ex hoc ſtatu perſonarum naſcitur actio præjudicialis*, qua vel in libertatis poſſeſſione conſtitutus in ſervitutem petitur, vel in poſſeſſione Servitutis collocatus ad libertatem provocat *l. 1. l. 10. de Liberal. cauſa.* A quo provocandi jure excluduntur qui ſe venire paſſi ſunt, *l. 3. ff. quib. ad libert. procl. non lic.* Pariter ei, qui ſe ingenuum eſſe aſſerit, tribuitur actio, quâ ingenuitatis jura naneiſcatur, *l. 1. l. 6. ff. ſi ingen. eſſe dic.* Propter odium ſervitutis autem definitum eſt quinquennium, ut eo elapſo de defuncti conditione in partem deteriorem non amplius quæreretur. *l. 1. pr. & §. 4. ff. ne de ſtat. def. poſt. quinq.* Ne vero in ſtatus controverſia Domini cum ſervis colluderent, hæc pœna definita eſt, ut per

per colluſionem Domini vel libertus vel ingenuus judicatus ejus, qui colluſionem detegit, ſervus vel libertus fieret. *l. 1. ſeqq. ff. d. Colluſ. detegenda.* *L. 40. ff. t. 16. de Colluſione detegenda.*

VII. *Proprios homines* magnam cum ſervis habere affinitatem *Magnif. Auth. l. 1. t. 4. a. 4.* oſtendit De quibus occaſione ſuperiorū monendum eſt pauciſſimis, quod iidem *Juris Civitatis ſint incapaces. Conf. Bruning. de Var. Univerſ. Speciev. Concl. 40. l. 6.* Stam *de ſervit. perſ. l. 3. c. 20.* nec à Gleba, cui ſemel adſcripti ſunt, invito domino ſuo diſcedere poſſint, conceſſa dominis poteſtate eos actione utili præjudiciali cum omni ſobole & peculio repetendi. *Hahn. ad* Weſenb. *t. de ſtat. hom. n 5. Mev. ad Jus Lubec. l. 1. t. 3. art. 3. Liberantur* autem homines proprii *à Domini poteſtate vel volente domino vel lege.* Dominus manumittendi voluntatem vel expreſſè vel tacitè declarat. *Expreſſè* vel *inter vivos* dato manumiſſionis inſtrumento ſive affraneamento. Ger. Laß oder Loßbriefe. aut manumittendi animo alias ſufficienter e.g. in præſentia teſtium, detecto, *vel ultima voluntate*, manumiſſione hæredi

mandata. Stamm. *l. 3. c. 37. n. 4. ſeqq.* *Tacitè* manumittendi intentio die Ab- oder Erlaſſung oſtenditur *per præſcriptionem* viginti annorum, quoties homo proprius tamdiu bona fide in poſſeſſione libertatis moratus eſt *l. 2. C. de Præſcr. long. temp. quæ pro libert. j. l. 28. ff. de V. S.* *aut dignitatem*, ad quam, cum illius alias ſit incapax, homo proprius ſciente & non repugnante domino evehitur, nec intereſt, utrum hæc dignitas *togata* e. g. Senatoria, an verò *ſagata* e. g. Tribunitia ſit *a. l. 34. ff. de oper. libert. a. l. 6. C. Qui milit. poſſ. l. 12. Hahn. ad Weſenb. t. de Nat. reſt. Philip. Uſu. Pract. Inſt. l. 1. Ecl. 39.* *Legis voluntate* liberantur homines proprii à Dominorum poteſtate *per* inhumanam Dominorum *crudelitatem a. l. 2. J. de his qui ſui vel ali. l. 1. C. de Emend. ſerv. j. Auth. Qui rem de ſac. ſanct. Eccleſ. Phil. add. Ecl. 43.* & *Principis autoritate* quoties is vel ipſe vel per alium manumiſſionem facit, quam poteſtatem Comitivis nonnunquam inſeri docet *d. Philip. Ecl. 39. n. 6*

IIX. Quamvis hominibus propriis accenſeri nequeant *Tuguriola Nobilium ruri inhabitantes* ea conditione,

ditione, ut operas ad culturam agrorum & triturandum frumenta mercede certa locent, die Häußler Lohn- oder Erbdreſcher/ invito tamen domino hi domicilium mutare nequeunt *a. l. S. C. de obl. & Act.* §. *praejud. ap. Philip. d. l.* 1 *Ecl. 38. n.* 5.

TIT. V.

De Pactis Dotalibus.

L. 23. ff. T. 4.

De ſtatu libertatis actum eſt in praecedentibus, hinc ordine exigente ad ſtatum Familiae pergendum, qui cùm à nuptiis tanquam principio dependeat, nuptiis verò plerumque dos accedat, de Pactis circa dotem initis tractari par eſt. *Ad L.* 1. *T.* 1. *aph.* 6.

I. *Pacta dotalia* ſunt conventiones de dote inter Conjuges vel eos, qui dotem dant, promittunt, ſuſcipiunt, aut repetere poſſunt, initae. *a. l. un.* §. 1. *C. de R. U. A.*

II. Pacta dotalia *conſtituuntur Conſenſu* tàm *ſcripto* quam *non ſcripto. d. l. un.* § 1. *Zaeſ. h. t. n.* 4. dummodo hic legitimè e. g. per teſtes juratos probari queat. *Carpz. P.* 2. *C.* 4. *d.* 8. licet pacta dotalia melioris

 pro-

probationis gratia in ſcripturam redigi ſoleant. *l. 4. ff. de Pign.*

III. *Ineunt hæc pacta* qui dotem dant, promittunt, ſuſcipiunt, aut repetere poſſunt. *d. l. un.* §. *1. l. 6. C. de dotis promiſſ.* ita ut muliere paciſcente nec Jure Saxon. Curatoris conſenſum adhiberi neceſſe ſit. Carpzov. *P.* 2. C. 43. *d.* 9. niſi ab eadem dos æſtimata detur, cujus æſtimatio venditionem ſapiat *d. l. un.* §. *9. Carpzov. c. l.* aut mulier in minorennitate ſit *a. Rec. Imp. de Anno 1548. Tit.* von den Pupillen und Minderjährigen Kindern. *Concipiuntur* pacta dotalia *primario.* de dote & donatione propter nuptias, *ſecundario* de iis, quæ doti affinia ſunt. e. g. Paraphernalibus & receptitiis. Is qui dat *dotem ab initio dotis dandæ legem,* quam velit, etiam citra perſonam mulieris, *dicere poteſt*, non verò poſt datam dotem, *l. 7. ff. h. l. un.* §. *13. C. de R. U. A.* & ſervanda eſt lex, quam quis cum dotem daret dixit *l. 1. C. de Pact. convent.* niſi bonis moribus repugnet *l. 5.* §. 1. ff. *h.* aut dotis cauſam deteriorem reddat *l. 4. l. 14. ff. h.* vel liberis, parentibus ſecundas nuptias contrahentibus, in legitima noceat, *a. l. 19.*

C. de

C. de donat. ante Nupt. j. l. 8. C. de Inoff. teſt. Carpz. P. 2. C. 43. d. 18.

IV. Dividuntur *Pacta dotalia* in *ſimplicia* & *mixta*; *Simplicia* ſunt, quæ per modum contractus fiunt, & vel de parte, vel univerſitate bonorum diſponunt tempore ſolutionis licet in diem mortis dilato. Carpzov. *d. l. d. 1. & 6.* *Mixta* dicuntur, quæ præter dotem dotique affinia de futuri ſucceſſione per modum ultimæ voluntatis agunt. Simplicia duos, Mixta vero quinque teſtes ad ſui validitatem requirunt, ſi fiant extrajudiciliter *l. ſ. C. d. donat. mort. Cauſ.* nam pacta tam per Conjuges quam eorum Parentes *Carpz. d. Conſt. 4. Moll. ad eand. n. 4.* etiam judici ſoli *Carpz. part. 3. C. 2. d. 7.* judicialiter inſinuata teſtes nullos deſiderant; quia ſuperfluum eſt privatum teſtimonium cum publica monumenta adſunt. *l. 31. C. de Donat. j. l. 19. C. de Teſtam. P. 2. Conſt. 43. El. ibique Carpz. d. 3.* Cæterum *pacta dotalia*, quæ *ſimplicia* vocantur, ſi quingentorum ſolidorum quantitatem tranſcendunt, judici *inſinuanda ſunt*, à parte viri non mulieris, alias, quatenus utilitatem viri concernunt,

nulla redduntur. *N.127.c.2. Hahn. ad Weſenb. h.t.n.4.Verb.ſanc.*

V. *Pacta dotalia pariunt* obligationem, & *actionem*; & quidem uxori & per virilem ſexum aſcendentibus, ſive promiſſa ſive data ſit dos. *V. Bach. V. 1. D.6. th.2.l.d.* tribuitur actio ex ſtipulatu, quandoquidem, etiamſi facta non ſit, re ipſa ſubſecuta eſſe ſtipulatio intelligitur. *l. un. pr. &* §. 1. C. *d. R. U. A.* extraneis verò, quoties expreſſa ſtipulatio adjecta, actio ex ſtipulatu. *d. l. un.* §. 13. quoties adjecta non eſt, actio præſcriptis verbis. *a.* l. 6. *C. de Jur. dot. j. l. un.* §. 13. *C. de R. U. A. competit.*

VI. *Tolluntur pacta dotalia* per modum contractus celebrata partis utriusque diſſenſu *a. l. 58.* ff. *de Pact.* per modum ultimæ voluntatis condita alterutrius voluntate. *a. l. 4.* ff. *de adim. vel transf. leg. Wiſ. ad h. t. th. 24.* Utraque verò, nulla liberorum factâ mentione, per liberos ſupervenientes *a.* l. 7. ff. *de bon. damnat. j. l.* 7. ff. *de lib. vel poſth. har. Carpz. ad d. Conſt. 42. d. 13.*

TIT.

TIT VI.

Soluto matrimonio dos quemadmodum petatur.

L. 24. ff. T. 3.

Dotis dominium ſic transferri ſolet in maritum, ut ſit revocabile *l. 9. C. de R.V. l. 30.* C. *de Jure dot.* Qua igitur actione dos data ab ipſo repeti poſſit, hoc loco recenſendum eſt.

I. Ad repetendam dotem præcipuè comparata eſt *Actio ex ſtipulatu:* quæ eſt actio perſonalis rei perſecutoria, bonæ fidei. *l. un.* §. *2.* C. *d. d. R. U. A.* §. 29. *I. de Act.* daturque ſoluto matrimonio ei qui jus repetendi dotem habet adverſus eum, qui dotem reddere tenetur ad hoc ut vel dotem ſalvam, vel ejus æſtimationem reſtituat.

II. *Naſcitur* hæc actio *è ſtipulatione vera vel ficta d. l. un.* §. 13. & locum habet ſoluto matrimonio: nam eo conſtante dos uxori non debet refundi ſine legitima cauſa. *l. un. C. ſi dos Conſt. mat. ſol.* qualis eſt. e. g. inopia mariti v. *l. 29.* C. *de Jur.*

dot. & neceſſitas alendi parentem §. *l. 73.* §. 1. ff. *de Jur. dot.* Wiſſ. *h. t. th. 16.*

III. *Actionem hanc* ex ſtipulatu *inſtituit qui jus repetendi dotem habet*, id quod pro caſuum diverſitate competit de patri vel uxori ſoli, vel utrique vel extraneo, vel eorum hæredibus. *Pater ſolus* expetit dotem profectitiam divortio, nulla rationabili causâ exiſtente, ab uxore facto. *N. 22. c. 19.* item mortua in matrimonio filia, ſive hæc in poteſtate patris tempore mortis fuerit, ſive non *l. 4. C. de ſolut. mat. l. 5.* ff. *de divort. l. 6.* ff. *de Jur. dot. l. 59.* ff. *h. t.* nec intereſt utrum liberi è filia ſuperſtites, nec ne. *a. l. 48.* ff. *h. l. 12. l. 26.* §. ff. *de Pact. dot.* quod poſterius quamvis Juri Civili conveniat *Bach. V. 2. D. 7. th. 11. l. c.* uſu tamen fori contrarium eſſe receptum docent. *Theſaurus Dec. 190. Oldendorp. Claſſ. 4. act. 26 f. Magnif. Auth S. J. C. Ex. 30. th. 49. Hahn. ad Weſenb. h. t. n. 3.* *Sola uxor* dotem repetit profectitiam ſi vel emancipata eſt, vel pater deceſſit *a. l. 71.* ff. *de Evict. l. un.* §. 11. C. *de R. U. A.* adventitiam verò, quando extraneus nec ſtipulationem nec pactum de reddenda dote interpoſuit. *d. l. un.* §. 13.

nulla

nulla diſtinctione adhibita, utrum morte an verò divortio culpa mariti accidente ſolutum ſit matrimonium. Utrique i. e. *& patri & uxori* ejus filiæ jus repetendæ dotis datur, cum dos eſt profectitia, filiaque in poteſtate patris conſtituta. *l.* 2. §. 1. ff. *h. t. l.* 28. ff. *de Jur. dot. Extraneus* (ſic verò appellatur omnis qui non eſt parens virilis ſexus, & in poteſtate dotatam perſonam non habet *d. l. un.* §. 13. *f.*) actionem hanc ex ſtipulatu inſtituit quando expreſſim ſibi dotem reddi eſt ſtipulatus *d.* §. Recenſitum *jus intentandi hanc actionem* jure hæreditario *ad hæredes tranſit. d. l.* §. 6. *j. l.* 29. ff. *O. & A.* præterquam quod eo caſu, quo & patri & filiæ jus repetendi dotem profectitiam competere dixi, Patre etiam poſt litem conteſtatam decedente, dos omnimodo ad mulierem pertinet. *d. l. un.* §. 11. *&* 14. C. *de R. U. A.*

IV. *Conceditur actio ex ſtipulatu adverſus eum, qui dotem reſtituere tenetur*, videlicet *maritum*, qui ſui juris eſt, ſive ipſi, ſive alî ejus voluntate data ſit dos, item adverſus *ſocerum* in cujus poteſtate maritus eſt, ſive ſocero, ſive marito illius juſſu vel non juſſu ſoluta ſit. *l.* 22. §.

B 6 12. ff.

12. ff. *ſolut. matr.* nec non adverſus ſoceri maritique hæredes *d.* §.12. *l.* 46. ff. *h.* etiam fiſcum *l.* 2. C. *h.*

V. *Tendit hæc actio principaliter ad reſtitutionē dotis,* quando res dotales inæſtimatæ vel æſtimatæ tantum taxationis gratia translatæ ſunt *a.* l. 21 C. *de. Jur. dot.* ad reſtitutionem æſtimationis verò quoties æſtimatione venditionis ergò facta maritus prætii debitor effectus eſt l. 5. *C. eod. Minus principaliter* actione hac petitur à marito præſtatio doli, latæ & levis culpæ l. 17. ff. *de Jur. dot.* nec non *fructuum* pro rata communicatio. *l.* 11. ff. *6. Jure Saxon.* autem ſolus maritus percipit fructus, poſtquam agri culti raſtrisque ſubacti ſunt. Land-Recht, l. 3. *a.* 76. *Carpz. p.* 3. C. 32. *d.* 6.

VI. *Effectus hujus actionis eſt reſtitutio dotis,* quæ in re immobili ſtatim, in re mobili intra annuum ſpatium fieri debet l. *1.* §. 7. C. *d. R. U. A. Qui effectus* vel pro parte vel in ſolidum *impeditur. Pro parte* propter beneficium competentiæ perſonale, quod ob reverentiam marito tributum eſt, ita ut huic renunciari non poſſit. l. 12. l. 13. l. 14. §. 1. ff. *h.* non verò illius hæredibus *d. l.* 12. excepſ

ptis

ptis filiis l. *18. eod.* Reſtitutio *in ſolidum* impeditur (1) propter malitioſum uxoris divortium *l. 38. ff. h.* & adulterium. *N.* 117. *c. 8.* (2) Propter interitum rei dotalis venditionis gratia non æſtimatæ ſine culpa mariti accidentem l. 26. ff. *h. Carpz. P. 2. C. 42. d. 19. 20. 21.*

TIT VII.

Ad Municipalem & de Incolis.

I. Statu libertatis & familiæ perpenſo ad ſtatum Civitatis ducimur, cujus laudabiliter dirigendi ergo Jus municipale inventum l. 35. ff. *h.* & municipiis à Romanis non rarò relictum eſt §. *l. 37.* ff. *de reb. auct. jud. Wiſſ. C. ad t. d. V. S. d. 7. th. 10.* id quod conſiſtit primò in perſonis *Tit.* 1. 2. 3. Secundò in Muneribus & honoribus obeundis *T.* 4. 5. 6. 7. Tertiò in rebus & pecuniis municipalibus. *T. 8.* Quartò in decretis ab ordine faciendis. *T. 9.* Quintò in operibus publ. *T. 10.* Sextò: in Jure Nundinarum *Tit.* 11. & cenſuum. *Tit. 15.* *ad L. 1. T. 13. aph. 1.*

I. Perſonæ, de quibus jus municipale diſponit, ſunt vel privatæ, ut

municipes & incolæ, vel publicæ ut decuriones, de illis hoc t. 1. agitur, de his tit. ſeq. *Municipes* aut cives appellantur perſonæ, quæ in municipiis jus Civitatis habent; ac ſuffragiorum, honorum & onerum ſunt participes v. l. 1. §. 1. ff. *h. Magnif. Auth. S. J*, C. *Ex. 50. th. 48.*

II. Cum verò *jus municipii* vel *per originem* vel *per aſſumtionem* quæratur, nata inde eſt municipum in *originarios* & *voluntarios* diſtinctio. *Originarii* ſunt vel *verè* per Nativitatem, vel *ficte* per manumiſſionem aut adoptionem tales. l. 1. *pr.* ff. *h.*

III. *Nativitas* filium facit municipem illius Civitatis cujus municeps Pater eſt. l. 1. §. *2.* ff. *h.* Is vero qui ex vico ortus eſt, eam Patriam intelligitur habere, cui Reipublicæ vicus ille reſpondet. l. *30.* ff. *h.* v. *Carpz. P.* 2. C. *5. d.* 1. *n. 6. 7.* Matris municipium non ſequitur filius, niſi vel ſpurius ſit, vel hoc Privilegii certæ civitati conceſſum fuerit *d. l.* etiam ſi caſu alibi lædatur partus l. *3.* C. *de Municip.* Hoc *domicilium nativitatis* Jure Civili mutari non poteſt. l. *6.* ff. *h.* l. *4.* C. *eod.* poteſt quoad effectus civiles v. l. 31. ff. *d. R. J.*

muta-

mu'ari moribus Gail. l. 2. *obſ.* 30. *n.* 5. *ſeqq. Hahn. h. n.* 4. *Franz.* l. 1. *Reſ.* 16. *n.* 44. *Carpz. Proc. T.* 3. *art.* 1. *n.* 7. *ſeqq. Lauterb. V.* 2. *D.* 6. *de domicilio c.* 1. *th.* 14. *Manumiſſio* jus municipii tribuit liberto in loco uno vel pluribus, ubi illud Patronus habet. l. 22. l. 27. ff. *h. Adoptio* jus municipii Patris adoptivi filio adoptivo largitur, ita tamen, ut cum jure municipii, quod ipſe à Patre naturali habet, cumuletur. l. 15. §. *f.* l. 17. §. 9. ff. *h.*

IV. *Municipes Voluntarii fiunt per allectionem ſ. aſſumtionem. Allectio* eſt ejus, qui Civis non erat, in numerum civium receptio. *Jus recipiendi* Civem *Senatui Civitatis* tributum eſt v. Er L. Gebr. *d. A.* 1609. *t.* In *Juſt.* Sachen. §. Ebenermaſſen debet autem in aſſumtione fieri I. *in Conditionem* recipiendi *inquiſitio.* Nam jure Civitatis donari non ſolent Hæretici *a. l.* 4. C. *de Haret.* infames, banniti, Judæi, Cives & ſubditi alieni. *A. B. c.* 16. incertæ originis (unde origo per literas natalitias probari ſolet) homines, lenones, uſuarii, circulatores, &c. *Magnif. auth. S.* J. C. *h. th.* 50. *Hahn. ad Weſenb. h.* II. *Certæ pecuniæ ſolu-*

tio

tio, quæ vocatur das Bürger=Geld/ cujus quantitas plerumque arbitrio ſenatus relicta eſt. (III.) *Juramenti* de obſequio & fidelitate *præſtatio*, quæ licet regulariter ſolennis ſit, loco ejusd. tamen in perſonis certis honoratis & Clericis alicubi recepta eſt ſtipulata manu facta promiſſio, ut teſtatur de Civitate Milnenſi Erl. v. L. Geb. de A. 53. 57. §. 107. (IV.) *Receptio in matriculam* v. *cit. Dd.*

V. *Incola*, Einwohner *eſt*, qui in aliqua Civitate domicilium conſtituit, atque ad munera publica ſuſtinenda obſtrictus eſt, Jure Civitatis non impetrato. *l.* 22. §. 2. *l.* 29. ff. *h. l. ſ.* C. *de Incol.* Hic à municipe plurimũ differt, & nõ niſi in gradu remiſſiori Civis appellari poteſt, quia ſuffragiorum & honorum incapax eſt. *l.* 3. C. *de Incol. l.* 7. C. *eod.* v. *Eck.* C. ff. *h. t.* §. 8. *Conſtituitur domicilium* animi deſtinatione cum facto habitationis conjuncta *l.* 20. ff. *ad Munic. l.* 2. *l.* 7. C. *de Incol.* idque in duobus locis nonnunquam haberi poteſt *l.* 27. §. 2. ff. *h. l.* 5. ff. *eod.* *Conſtituunt domicilium* rationis uſu non deſtituti ſeu Pater ſeu Filiusfamilias *l.* 3. *l.* 4. ff. *h.* v. *plur. Magn. Auct. Juriſpr. l.* 4. *t.* 5. *aph.* 3.

VI. Ci-

VI. *Cives & incolæ* (1) *obligantur* Domino territoriali in cujus territorio jus Civitatis impetrant aut domicilium conſtituunt, ad fidelitatem, obedientiam & ſubjectionem præſtandam (2) Magiſtratibus loci inferioribus ad reverentiam & obſequium pro jurisdictionis conceſſæ modo exhibendum. (3) Munera civilia ferre tenentur *l. 29. l. 22. §. 2. ff. h.* (4) Coram Magiſtratibus municipalibus in cauſis ad eorundem Jurisdictionem pertinentibus conveniri poſſunt. l. 29 ff. *h.* Pro oneribus *fruuntur* etiam *emolumentis* civitati communibus ex Jure Commerciorum, foro, balneo, ſpectaculis, &c. l. 27. §. 1. ff. *h.* Quanquam *diverſa in eo Civium & incolarum ſit conditio,* quod incolæ ad honores & ſimilia non adhibeantur, item Jura commerciorum, paſcuorum &c. (v. Er. L. Geb. d. A. 1612. t. Von Juſt. Sachen §. 31.) plerumque vel denegata vel anguſtis limitibus circumſcripta habeant, quibus Jus civitatis nacti multo liberius utuntur. *Conf. Lauterb. d. V. 2. D. 6. c. 8. th. 54. 55. ſeqq.*

VII. *Jus Municipii vi adoptionis* quæſitum per emancipationem *exſtin-*

exſtinguitur l. 16. ff. *h.* Illud verò, quod *Nativitate vel aſſumtione* acquiſitum eſt, item *Jus Incolatus* renunciatione bona fide facta l. 34. ff. *h.* vel *expreſſa vel tacita,* ut actuali voluntatis & habitationis mutatione tollitur, dummodo habitationis mutatio fiat *legitimè* ſecundum ſtatuta Civitatis: ubi enim *Cenſus emigrationis* Nachſteuer/ Abzug/ Abfahrt/ Abſchoß receptus eſt, ibi iſte in Civitate, quæ deſeritur, pro quantitate ſtatuto vel moribus definita, ſolvendus eſt. *Gail.* l. 2. *O.* 36. *n.* 9. Item quoties emigratio ſtatuto expreſſe prohibita eſt renunciatio regulariter nullum habet effectum. *V. Mev. ad Jus Lubec.* l. 1. *t.* 2. *art.* 2. *n.* 70. In dubio tamen ſtatutum ita interpretandum eſt, ne facultas Juri Civitatis renunciandi ademta cenſeatur *a.* l. 71. §. 2. ff. *de Cond. & dem. Hahn. ad Weſenb. h.*

De Collegiis & Corporibus

L. 47. ff. t. 22.

Hactenus conſiderati ſunt municipes ſimpliciter, jam ſpectandi veniunt quatenus vel ſunt in Collegio vel extra Collegium.

VIII.

VIII. *Collegium* eſt plurium perſonarum ejusdem poteſtatis & muneris rerumque ad id pertinentium ſocietas Principis autoritate firmata l. 1. ff. *de Coll & Corp. j.* l. 85. ff. *de V. S.* ubi Wiſſ. Dividuntur *Collegia* in *licita* & *illicita*. *Licita* ſunt, quæ autoritate Principis ſunt confirmata. l. 1. ff. *h.* Quod cujuscunque univerſ. Magiſtratus inferior enim jus confirmandi non habet. *Hahn. ad Weſenb. h. t.* verb. *Poſtea*. *Illicita* quæ non confirmata. *l. 1.* ff. *h. l. 8.* C. *de Hæred. Inſt.* De licitis loquitur definitio tradita, eaque ad ſui conſtitutionem tres ad minimum perſonas requirunt, l. 85. ff. *de V. S.* v. *Ant. Matth. de Crimin.* l. 47. *t. 15. n.* 12. ad conſervationem una perſona ſufficit l. 7. §. 2. ff. *Quod cuj. univ.* *Carpz. P.* 2. C. 6. *d.* 17. *n.* 4.

IX. Permiſſum eſt Collegiis licitis pactionem, quam velint, ſibi ferre, dum ne quid ex publica lege corrumpant l. *f.* ff. *h.* Hodiè *ſtatuta Collegiorum* confirmanda ſunt à Principe v. *Wehner. Obſerv. pract.* v. Zunfft/ Innungen/ Gilden Meiſter. Solet autem Magiſtris Collegiorum den Zunfft-Meiſtern ſtatutis certa Jurisdictio concedi, quâ in rebus ad Colle-

Collegium pertinentibus utantur *Carpz. P.2. Conſt. 6. d.9.* quæ tamen ad alias cauſas aut delicta publica extendenda non ſunt. id. *d. 10. & Dec. 285.*

X. Collegium illicium conſtituentes incidunt in pœnam arbitrariam, aliquando imperatur nuda diſſolutio conceſſa pecuniæ communis partitione l. 3. ff. *h.* quando Criminis publici rei fiant §. *l.* 2. ff. *h. & ap. Ant. Matth. de Crim. l. 47. t.15.c.2.*

TIT. VIII.

De Decurionibus & Filiis eorum.

L. 50. ff. t. 2.

Juris Municipalis Cap. primum perſonas conſiderabat, easque vel privatas vel publicas, de Privatis actum eſt, progrediendum igitur ad publicas, quæ ſunt Decuriones.

I. Sunt autem Decuriones Perſonæ, quæ in municipiis conſilio publico vacant, quaſi Curiæ ſuæ ſenatores. *a. l. 33. l. 41. C. de decur.* E Decurionum numero legi ſolebant Duum-Viri Conſulum perſonam referentes & deſenſo-

ſenſores Civitatum Tribunis plebis ſimiles V. *Hill. ad Don. l. 2. c. 21. l. e*

II. Decurionum alii *fiunt Nativitate l. 31. C. h.* alii *Electione.* Eligi poſſunt Filiifamilias *l. 5. C. h.* etiam ſpurii & inceſtuoſi vitæ honeſtæ, ita tamen ut his Competitor legitimè natus præferatur *l. 3. §. 2. l. 6.* ff. *h.* item illiterati *l. 6. C. h.* non v. minores viginti quique annis, niſi ex juſta cauſa, qui electi ſuffragium in Curia non ferunt. *l. 8.* ff. *de Mun. l. 6.* §. 1. ff. *h.* neque relegati *l. 15.* ff. *ad munic.* aut Criminum Capitalium rei. *l.* 17. §. *12.* ff. *eod.*

III. *Decurionum munus eſt* Rempubl. adminiſtrare. *l. 8.* ff. *de muner.* Præcepta Præſidum exequi *l. 47. C. h.* pecuniam publicam tractare *l.* 2. *§. 1.* ff. *ad Munic.* exigere tributa *l.* 17. §. *7.* ff. *eod.* Ad hunc decurionatum cives etiam inviti olim magno cum rigore compellebantur *l.* 51. C. *h. l. un.* C. *ſi Curial. relic. l. 1.* ff. *h.* *Hodiè* cum detrectatoribus Magiſtratuum & ſenatoriæ dignitatis mitius agi ſolet, jam pœna amittendæ habitationis in Urbe, jam carceris, jam pecuniaria dictata. V. *Hahn. ad* W*eſenb. h. t. n.* 2.

IV.

IV. *Decuriones* propter *privilegium* conceſſum torturæ non ſubjiciuntur, fuſtibus non caſtigantur, in metallum non damnantur, quod jus etiam ad filios tranſit, idemque in eo, qui deſiit eſſe decurio, obtinet. *l. f. l.* 2. §. 2. ff. *h.* Id quod *hodiè* ad Magiſtratus qui legitimè depoſuerunt dignitatem applicant, his enim ordinem immunitatemque conſervari volunt. *Dd. in d. l. f.* Præterea facultatibus lapſi decuriones è publico aluntur. *l.* 8. ff. *eod.*

V. *Ab* his *Decurionibus* frequens ducitur *argumentum* ad Magiſtratus & *ſenatores Civitatum Provincialium* Rathmänner oder Rathsherren/ modo nulla diverſitatis ratio appareat. Senatores autem Civitatum vel Imperialium vel ampliſſimè privilegiatarum longè potioris ſunt conditionis. Sed liceat, utilitate ſumma monente, potiora, quæ circa Magiſtratus Municipalis Conditionem & privilegia hodiè obſervari ſolent, inprimis è prælaudato *Hahnio ad Weſnb. h. t. n.* 5. referre. Ubi præſupponitur Magiſtratum hunc inferiorem ſecundum formam receptam homagium præſtitiſſe domino territorii ſuſcepto ab eod. Regimine §. *c.*

n. X. de Maj & Obed.. Civitatisque jura à Domino territoriali eſſe confirmata. Quo præmiſſo plerumque Civitates habent Jura ſequentia. Et quidem circa res humani juris. (1) Jus exigendi juramentum obſequii à Civibus, formulam Lipſiæ uſitatam v. apud *Zigl. d. Jur. Maj.* I. 1. *c. 29. th.* 15. (2) Jus mixtum Imperium exercendi. a. l. 26. ff. *ad Munic.* j l. *f.* ff. *de Off. ej. cui mand.*. V. *Zigl. ad Lancell.* l. 3. *t.* 1. §. 10. *Verb. Vel ſuperioris.* (3) Jus braxandi V. l 3. C. *de Commerc. & merc.* adeò, ut ſingulis Civitatibus Jure Saxon. fundatum de Jure Privilegium competere, ne infra milliare circum circa vinum vel cereviſia extranea venalis habeantur, & ne fiant hujusmodi decoctiones, aſſerat *Zigl. de Jur. Maj.* I. 1. *c.* 43. *th.* 8. (4) Aſſervationem armorum ad defendendos limites. Frepſchieſſen. Conf. *Zigl. d. Tr. l.* 1. C. 33. *Th.* 32. (5) Jus metata & in hoſpitationes diſtribuendi l. 3. C. *metat.* (6) Jus tacitæ hypothecæ in bonis Adminiſtratorum l. *f.* C. *Quoquusque Ord. Berlich P.* 1. *Concl.* 67. *n.* 41. *ſeq.* (7) Jus archivi *N.* 11. *c. ſ.* & actorum conficiendorum l. *f.* C. *de Magiſt. munic.* quo refertur jus atteſtan-

ſtandi de actibus voluntariæ Juriſdictionis. l. 31. C. *de donat.* (8) Jus indicendi collectas forenſes Standt oder Marckgeld/ quia forum eſt univerſitatis it. colligendi diſtribuendique collectas & accilas. (9) Jus Sigillorum. (10) Jus ſervandi claves portarum. (11) Jus dandi Tutores quod Jure Civ. ſub diſtinctione competebat §. 5. *I.* l. *de Attil. Tut. ubi Vinn.* Jure moderno indiſtinctè conceſſum eſt *Receſſ. imp. de A. 1577. rubr.* Von Pupillen und Minderjährigen *Schulz. Syn. Inſt. Imp. t. de Attil. Tut. lit. a.* (12) Jus prælationis inter chirographarios ratione Crediti l. 58. §. 1. ff. *de reb. auct. jud. poſſ.* ratione tributi in prima Claſſe collocantur. *Carpz. P.* 1. C. 28. *d. 47. j. Richter. de Jure & Priv. Cred. cap. 2. membr.* 5. *n.* 1. *Berl. P.* 1. *Concl. 64. n. 104.* (13) Jus mittendi deputatos. *Brautlach. Epit. Juriſpr. publ.* l. 4. *c.* 3. *n.* 6. de Jure Civ. V. l 1. l. 4. §. 5. ff. *de legat.* Civitates liberæ legatos mittunt *Brautl. c. l.* (14) Jus tuendi & Curandi non inſtituendi Collegia l. 1. ff. *Quod cujusque univerſ.* (15) Jus creandi Magiſtratum è ſuo corpore aliquando illimitatum aliquando limitatum.

(16) Im-

(16) Immunitatem à ſervitiis, von den Frohndienſten. (17) Jus habendi inſpiciendique pondera & menſuras. l. 9. C. *de Defenſ.* C. §. *j.* l. 9. C. *de ſuſceptoribus.* l. 10. *Ziegl. d. Tr. l.* 1. *c.* 45. *th.* 12 (18) Jus habendi arcam communem l. 1. §. 1. ff. *Quod cujusque univ.* Circa res divini juris habent Magiſtratus municipales plerumque (1) Jus exigendi impenſas ad reſtaurationem Templorum & conſtituendi Proviſores. (2) Jus erigendi Scholas, ſalvo tamen Epiſcopali Jure. *Zigl. d. Tr.* l. 1. *c.* 23. *th.* 3. (3) Jus pro mendicis colligendi eleemoſynas, quas etiam ob neceſſitatem Reipubl. certo modo imperari poſſe tradit *Franz.* l. 2. *Reſp.* 7. *n.* 28

De Albo ſcribendo.

L. 50. ff. t. 3.

VI. Decurionum nomina in albo ſ. tabula olim ſcribebantur eo ordine, quo Lex municipalis præcipiebat. Lege ceſſante habebatur dignitatis ratio, in qua major minori & inter pares antiquiſſimus præferebatur. Nullo ordine functi locabantur prout quisque eorum in ordinem venerat. Idem ordo in ſententiis ferendis ſpectabatur l. 1. *pr.* & §. 1. ff. *h. Hodie*

die totum *regimen Senatorium in Conſu'es & Senatores in ſpecie diſtinguitur*. Conſulum numerus pro amplitudine & more Civitatis plerumque binarius vel ternarius vel quaternarius eſt, è quibus præfertur Regens ſ. verbi potens der regierende oder Wortthabende Bürgermeiſter/ qui conſultanda proponit, vota colligit, decreta publicat &c. Adminiſtratio Reipub. ſuprema & inſpectio ad Conſules pertinet, reliquis functionibus ordini Senatorum relictis, è quibus vel ſeniores vel ratione officii potiores alios antecedunt. Diſtingvuntur autem à diverſis, quib9 præſunt, officiis, hinc alii ſunt Richt-Herren / alii Schoß Herren / alii Steuer-Herren v. *Hahn. ad Weſenb. h. t.* Et hæc & ſpecialiora è facie cujuslibet Reipubl. colligenda ſunt.

De Senatoribus.

L. I. ff. t. 9.

De Senatorum Ordine in municipiis hactenus. Reſtat ut Senatores Romanos non relinquamus intactos.

VII. Senatoris nomen eſt nomen Ordinis, qui Equeſtri & Plebejo

ſolet

ſolet opponi. *a. l. 10.* C. *de Nupt. Hildebrand. in Antiq. Rom. Verb Ordo.* Hoc ſenſu Senator dici poteſt, qui legitimè ab eo qui jus legendi habebat, ad ſumum ordinem evectus eſt conſilii publici gratia. Succeſſu temporis autem ſenatoria dignitas etiam ſine lectione parta & è poteſtate ſententiam dicendi in ſenatu æſtimata eſt. l. *ſ. §. f.* ff. *h. j. N. 62.* quod pluribus tradit *Frantz.* C. ff. *h. t. n. 13 ſeqq.*

VIII. Senatorii ordinis *dignitas* erat ampliſſima, quæ *per maritos ad uxores tranſibat* l. *8.* ff. *h. Gail. d. Pac. Publ.* l. 1. *c. 6. n. 21.* maritisque vita functis apud viduas permanebat, usque dum aliis nuberent viris l. *f.* ff. *h.* l. *10.* C. de nupt. unde uxores *hodieq; beneficiis dignitati maritorum, non officio, adhærentibus gaudent.* e. g. Miniſtri Eccleſiæ vidua dignitate mariti, qui mortuus eſt, fruitur, non verò jure petit gratuitam in domo Eccleſiaſtica habitationem, quæ marito defuncto intuitu officii conceſſa erat. *Carpz. P. 4.* C. 21. *d.* 11.

XI. *Liberi Senatorum Patris dignitate corruſcabunt,* etiamſi eſſent, Parente nondum in Senatoria dignitate conſtituto, nati. l. *5. ff. h.*

quod *hodie* ad *liberos Nobilitatorum* ante nobilitatem quæſitam natos; item *liberos Magiſtri opificis*, Meiſter-Kinder / antequam Pater fieret Magiſter procreatos, applicant. *Hahn. ad Weſenb. h. t. verb. Liberis. Carpz. P. 2. C. 10. d. 32. Dignitatem* hanc *liberi non amittebant Patre ſenatu moto*, dummodo ante amiſſam dignitatem concepti eſſent. l. 7. §. 1. *ff. h. t.* atque ita ſtatutis Collegii gaudent Opificum aut Mercatorum liberi, licet pater indignum ſe Collegio reddiderit. *Carpz. Dec. 295.* Senatores Romani *Senatu movebantur ob turpitudinem l. 2. ff. h.* proinde nec *hodiè* injuſtum cenſebitur Senatu quenquam ob ſtuprum vel fornicationem moveri. *Carpz. P. 1. Dec. 17.*

TIT. IX.

De Muneribus & Honoribus.

L. 50. ff. t. 4.

Juris Municipalis Cap. II. eſt de Muneribus & honoribus.

I. *Munus* h. l. eſt adminiſtratio Reipub. ſine dignitatis gradu. *l. 14. §. 1.*

§. 1. ff. *h.* Wiſſ. *ad. π. h. t. th.* 16. idq; *diſtinguitur* in *Perſonale, Patrimoniale & Mixtum l. 18. pr.* ff. *h.* Munus *perſonale eſt*, quod animi proviſione & corporalis laboris intentione ſine aliquo gerentis detrimento expeditur *l.* 1. §. 3. *l.* 18. §. 1. ff. *h.* & quia vel directò vel demum per conſequentiam publicam utilitatem reſpicit, in *privatum & publicum* diſpeſcitur. *Publicum* eſt quod directò ob utilitatem publicam injungitur. *d.* l. 14. §. 1. ut Quæſtura in Civitate l. 18. §. 2. ff. *h.* *Privatum* quod directò utilitatem privatam imponitur, ut Tutela, Cura. *d.* l. 18. §. 1. *j.* l. 1. §. *f.* ff. *eod.* Præterea diſtinguitur Munus *perſonale in præſtans & ſordidum. a.* l. 7. C. *de S.S. Eccl.* l. 12. C. *de Excuſ. mun.* *Præſtans eſt*, quod magis animi, quam corporis miniſterio perficitur l. 18. ff. 2. ff. *h.* e. g. Kalendarii curatio. *Sordidum* eſt quod magis corporis quàm animi labore expeditur e. g. Excubias agere.

II. Munus *Patrimoniale* eſt, quod ſumtibus patrimonii & damnis adminiſtrantis expeditur. l. 18. § 18. l. 1. §. 3. ff. *h.* idque *eſt vel merè, vel quodammodo reale. Merè reale*, quod ſimpliciter rebus imponitur,

 nullo

nullo ad perſonas habito reſpectu e.g. viarum munitio l. 14 §. 2.ff.*h.t.* *Quodammodo reale* eſt quod perſonis propter res indicitur. l. 6. §. f. ff. *b.* l. 18. §. 12. ff. *b.* ut collectæ. v. *Brunnem. Repet.* Weſ. *h. t. q.* 7. deinde Munus *Patrimoniale* dividitur in *ordinarium & extraordinarium. a.l.f. C. de Mun. Patrim. Ordinarium* eſt, quod à lege propter utilitatem vel neceſſitatem ordinariam indicitur. *Extraordinarium* verò quod per Magiſtratum ex improviſo propter utilitatem vel neceſſitatem extraordinariam injungitur l. 8. §. 3. ff. *de Vacat. & excuſ. mun. l.* 1. *C. eod.* §. *Pranz.* l. 1. *R.* 20. *n.* 29.

III. *Munus mixtum eſt* quod & perſonali operâ & patrimonii ſumtibus præſtatur. l. 18.§.26. ff. *b e.g.* Exactio tributorum. *a.* §.

IV. *Munera perſonalia* etiam *à Magiſtratu inferiore imponuntur* v. l. 6. §. 2. ff. *d. Tutel.* l. 9. ff. *de Vacat.* vel *exc.* Munera *patrimonialia* verò ab eo qui Majeſtatis jure gaudet v. l. 8. C. *de Excuſ. mun.* l. *un.* C. *de Superindict.* item a Principibus Jure ſuperioritatis territorialis, *non* verò *à Magiſtratibus inferioribus*, niſi vel ſumma neceſſitas hoc

hoc exigat vel ſingulorum conſenſus id adprobet. V. *Ziegl. de Jure Maj.* l. 2. c. 1. th. 17. 19. *Eck. h. t.* §. 11.

V. *Munera perſonalia* non niſi *civibus & incolis* regulariter *imponuntur*. l. 4. C. *de Incol.* l. 1. §. f. ff. *de Tut. & Cur. dat. Franz.* l. 1. *Reſ.* 17. n. 5. Munera *patrimonialia* merè realia etiam forenſes onerant l. 18. §. 22 ff. *h.* 6. §. 4 5. ff. *h.* quodammodo realia tantum municipes & incolas l. 6. §. 5. ff. *h.* niſi conſvetudine aliud receptum ſit. V. *Gail.* l. 2. *Obſ.* 55. n. 22. & *Obſ. prac.*

VI. *Defertur* Munus *ſecundum proportionem Geometricam* l. 14 §. 3. ff. *h.* quod quomodo defendi poſſit noviſſimè tradit *Ziegl. de Jur. Maj.* l. 2. c. 3. th. 24. ſeqq. pro eodem verò pecuniæ præſtatio regulariter non admittitur. l. 16. pr. & §. 1. ff. *h. j. Magnif. Auth. h. t. th.* 69.

VII. *Honor eſt* adminiſtratio Reipubl. cum dignitatis gradu l. 14. pr. ff. *h.* In honore diſtribuendo Geometrica proportio attendenda eſt. d. l. §. 3. æqualitatis ſervandæ gratia l. f. C. *Quemad. Civ. mun. ind.* Deferendi ſunt honores gradatim. l. 11. ff. h. niſi aliud ſit cautum lege municipali, quæ ſub conditione, ſi per-

ſonæ ſunt idoneæ, intelligenda eſt. d. l. §. 1. Rationis autem non eſt, ut majoribus honoribus functi ad minores devocentur. l. 2. C. *Quemad. civ. mun.*

Tit. X.

De Vacatione & Excuſatione Munerum.

L. 50. ff. t. 5.

De Jure Immunitatis.

t 6. d. lib.

Civis excuſare ſe poteſt à munere, quod defertur, ſi vacationem vel immunitatem habeat. Quæ verba, vacatio & immunitas, cùm ſynonymicè adhibeantur à Calliſtrato in l. 5. §. 1. 7. *ff. d. Jure immun.* titulos hos conjungere placuit.

I. *Excuſatio* in actu ſpectata eſt allegatio juſtæ cauſæ ob quam à civili quis munere liberetur. *a.* l. 1. *pr & §. f.* ff. *de vacat. vel excuſat.* hæc ob vacationem aut immunitatem locum habet, & ſtatim alleganda eſt l. 13. §. *f. ff. eod. l. 18. ff. d. V. S.* Aliàs vacationem in ſpecie dicitur habere is, cui certum tempus quietis cauſa ob honorem aut munus publicum, quod geſſit, conceſſum eſt, ut negotia propria curare poſſit e. g. is qui Reipubl.

cauſa

cauſa abfuit reverſus habet à novis tutelis anni vacationem. §. *2. I. de Excuſat. Tut. j. l. 4. ff. de Vacat. Vel exc. Hahn ad* Weſenb. *h. t. n. 2.* Eſt igitur *immunitas* ſpecialiter accepta *perpetua ; Vacatio* autem *temporalis* l. *1.* l. 5. §. 1. *ff. h.* l. 12. *ff. de Vacat.*

II. *Acquiri poteſt immunitas* (1) Principis imponentis *privilegio* ſpeciali. l. *11. ff. de Vacat.* à muneribus perſonalibus, patrimonialibus & mixtis. *a. l. un. C. de his qui à Princ. Vac. accep. j. l. 35. ff. de R. J.* dummodo privilegium ſit juſtum i. e. in aliorum civium iniqvum non vergat præjudicium. *Zigl. de Jure Maj. l. 2 c. 2. th. 43. j. tn. Hahn ad Weſenb. tit. de Jur. immun.* Non civitatis municipalis indultu, niſi vel qualitas muneris id permittat, vel civitati ut toti aggregato impoſitum ſit à Principe munus *Zigl. c.* l. *th. 60.* vel ex amplitudine Privilegiorum hæc poteſtas promanet. §. l. 1 *C. de decret. decur. ſup. immu. l.* 1 *C de Oper. publ.* (2) Acquiritur immunitas *conſuetudine a.* l. 1. C. *de Exc. & translat. mil. ann.* (3) *Pacto* cum imponente compenſativo. (4) *Præſcriptione* immemoriali *a.* l. 7. *C. de*

Fund. rei. priv. L XI. §. Zigl, c. l. th. 51. Hahn. ad Weſenb. h.

III. Data eſt aliis à Perſonalibus, aliis à patrimonialibus muneribus immunitas. *Immunitas* autem *à muneribus perſonalibus competit* aut ob conditionem perſonarum, aut legis conceſſionem. *Ob conditionem perſonarum* tribuit immunitatem (1) *Ætas* non tantum *ſenilis*, propter ſenectutis venerationem. l. 3. l. 5. ff. *de Jure immun.* (in decurionatu autem annus LV. *l. 11. de Decur.* in aliis muneribus LXX. determinatus eſt. l. 2. §. 1. *ff. de Vacat.* quod non obtinet in honoribus *d. l*) ſed etiam *minorennis*, id quod in honore deferendo quoque attenditur. l. 8. ff. *de muner.* (2) *Sexus* in fœminis l. 3. ff. §. 3. *eod.* niſi qualitas muneris ſit talis ut illius is ſexus ſit capax, l. *un C. de mul. in quo loc.* l. 5. C. *de his qui num. lib.* (3) *Morbus*, qui hominem muneri perferendo reddit imparem l. 2. §. 7. ff. *de Vacat. t. t.* C. *Qui morbo ſe exc.* (4) *Dignitas*: nam honorem ſuſtinenti munus imponi non poteſt. l. 10. *ff. de Muner.*

IV. *Ob legis conceſſionem* immunitate à muneribus perſonalibus nonnulli fruuntur juſta ex causâ l.

un.

un. C. de his qui à Princ. Vac. & quidem (1.) *Clerici.* l. 2. l. 6. *C. de Epiſc. & Cler. Carpz. Juriſpr. Conſiſt.* l. 2. *t. 19. d. 308. n. 2.* idem de Conjuge liberisque clericorum ſentiendum *d. l.* 2. §. *f.* (2.) *Profeſſores* cujuslibet Facultatis & *Doctores* Legum cum Uxoribus & filiis. l. 6. *C. de Prof. & Med.* (3.) *Senatores l.* 4. *C. de dignit.* aliique in maximo dignitatis culmine conſtituti. V. *l. 12. C. de Excuſ. mun.* (4.) *Milites* actu militantes l. 3. §. 1. *ff. de mun.* & *Veterani.* l. 7. *ff. de Vac. & exc. l* 5. *ff. de Veteran.* (5.) *Parentes quinque liberorum* l. 3. §. 6. *l.* 4. *ff. de mun.* quod ad honores non pertinet l. 2. §. 1. *ff. de Vacat vel exc.*

V. *A muneribus Patrimonialibus* regulariter nulla immunitas eſt. l. 10. *ff. de Vacat. Sunt* verò per exceptionem *immunes* (1.) *Clerici in bonis Eccleſiæ* quæ poſſident, ut domibus parochialibus &c. *a.* l. 1. *C. de Epiſc. & Cler. c.* 1. *X. de immun. Eccl. c.* 1. *X. de Cens. & exact. Carpz. dict. d.* 308. *ubi præjud.* non in propriis *Zigl. de Jure Maj* l. 2. *C.* 2. *th.* 20 21. *ubi præjud. j. in. l.* 7. *C. de SS. Eccleſ.* (2.) *Milites & Veterani* à certis l. 18. §. 29 *ff. de mun.*

& hon. l. 10. § 2. *ff. de Vac. vel exc.* non tamen omnibus. l. 11. *ff. eod.* l. 18. §. 23. 24. *eod.* l. 7. *ff. de Vac. V. Zigl. d. Tr. th. 41.* Non ſunt immunes parentes ſive duodecim ſive ſedecim liberos habeant. l. 5. *C. de mun. Patr.* l. 6. §. 4. *ff. de mun. Zigl. d. Tr. l. 2. c. 2. th. 42.* ubi non aliud uſu obſervatum eſſe meminit. (3.) *Profeſſores* omnes & *Doctores* Legum à munere hoſpitum recipiendorum l. *f.* §. *f. ff.* de *mun.* l. 6. *C. de Prof. & Med.* l 3. *l. 6. C. de Mun. patrim.* Angariarum præſtatio etiam liberalium Artium Profeſſoribus remiſſa eſt l. 10. § 2. ff. *de Vacat. j. l. 11. C. de Prof. & Med. Hodiè* Profeſſores plerumque Univerſitatis ædificia à tributis immunia inhabitant, propria verò ſibi comparantes inſtar Clericorum immunitatem non habere videntur, licet eâ præter hos etiam Doctores diligenter docentes ex æquitate donandi ſint ſecundum *Zigl. c.* l. *th. 38. ſeqq.* (4.) *Inopes* quatenus tales, onera patrimonii ipſa non habendi neceſſitate non ſuſtinent. l. 4. §. 2. *ff. de Mun. & hon.* l. 10. §. 3. *ff. de Vac. & exc.* (5.) *Vaſalli*, quia ſervitia feudorum nomine præſtant. *Carpz.* l. 4. *R.* 71. *j.* Er L. Gebr. *d. A.* 1661.

A. 1661. *t.* Kammer- und Rent-Sachen. §. 4.

VI. *Tribuitur immunitas vel perſonis vel rebus. Perſonis vel veris vel fictis.* Perſonis veris conceſſa cum iisdem perit. l. 1. §. 1. ff. *de Jur. imm. j.* l. 68. ff. *de R. J.* niſi conceſſa ſit eô jure, ut ad poſteros transmitteretur, quo caſu in perpetuum durat. l. 4. ff. *eod.* ad eos tamen, qui ex fœminis nati ſunt, non pertinet. l. 1. § *f.* ff. *eod.* Perſonis fictis e. g. Collegiis, datæ immunitates perpetuæ ſunt. *a.* l. 6. ff. *d. Ann. vel menſt. leg. j.* l. 7. § *f.* ff. *Quod cujusque univerſ. Rebus* indulta immunitas nunquam exſtinguitur l. 3. §. 1. ff. *de Conſ.*

VII. Denique qualescunque conceſſæ ſint *immunitates ab oneribus extraordinariis*, quæ neceſſitate Reipublicæ ſingulari urgente indicuntur, *non excuſant.* l. 1. *C. de quib. mun.* l. 1. *C. ut nem. lic. in emt. Carpz.* l. 4. *Reſp.* 75. niſi conceſſione immunitatis onera hæc extraordinaria ſpecialiter ſint comprehenſa, ut teſtatur *præjudicium ap. Zigl. de Jur. Maj.* l. 2. *c.* 2. *th.* 61.

De Legationibus.

L. 50. ff 7.

VIII. Muneribus perſonalibus accenſetur *Legatio*. l. 1. §. 2. ff. *de Mun. & hon.* quæ *eſt* munus publicum *d.* l. 4. §. 5. ff. *h.* quo quis ad Reipub. negotia curanda mandato inſtruitur & peregrè ablegatur.

IX. Legatus *mittitur ab eo qui Jus Legationis habet*, quod *olim* quidem *Civitatibus* etiam *municipalibus* attributum erat l. 1. ff. *h. Hodiè* vero *ad regalia refertur* municipiis à Jure Legatum mittendi excluſis, unde perſonæ ab his delegatæ Procuratorum inſtar ſunt & Syndicorum Deputatorumque nomine venire ſolent. V. *Lampad. de Rep. Rom. Germ. P.* 3. *Cap.* 20. *n.* 2. *Magnif. Zigl. in ſæpè laudato Tr. de Jur. Maj. l.* 1. *c.* 37. *th.* 2.

X. *Mittuntur perſonæ idoneæ*, quæ poſtulare pro aliis queunt l. 4. §. 1. ff. *h.* numero ternario non plures *d.* l. §. *f.* eo, quo in curiam lecti ſunt, ordine. *d.* l. §. 5. (quæ duo poſtrema in Legatis modernis non attendi tradit *Ziegl. c.* l. *th.* 3.) etiam inviti *d.* l. Non autem Reipubl. debitores l. 4. ff. *h.*

XI.

XI. *Jure civili* Legatus etiam à ſubdito ad Imperantem mittitur *a.* l. 18. §. 12. ff. *de Mun. Hodiè* à pari ad parem *Ziegl. c.* l. *Jure Civ.* Vicarium dare filium poterat. l. 4. § 4. ff. *h.* Hodie non poteſt. id.

XII. *Legationis formale* conſtituunt *Inſtructiones* ſeu literæ Credentiales Credentz-Schreiben / quæ ſunt vel *indefinita* vel *definita*, prout vel ex mittentis voluntate vel negotii qualitate poteſtas Legati circumſcripta eſt, v. *Kirchn. de Legat. c. 7. Officium Legati* eſt, ut mandatum exequendo commoda publica diligenter curet a. l. 14. ff. *h.* nec ante perfectam legationem negotiis vel privatis rebus ſe obſtringat. l. 12. ff. *h.* ſive propriis ſive alienis l. 8. §. 2. ff. *h.*

XIII. Habent autem *Legati* ſua quoque *privilegia*, vi quorum (1) ſunt ſancti & inviolabiles Jure Gentium, quod de iis intelligendum, qui mittuntur ab his, qui Summi Imperii ſunt inter ſe compotes v. l. 17. ff. *h. Grot. de J. B. & P.* l. 2. c. 18. n. 1. *ſeqq.* (2) Jus habent ſumtus legationi impenſos repetendi l. 2. §. f. ff. *h.* (non tamen Reſpublica mortuo Legato ſumtus proficiſcenti datos recupe-

cuperat. l. 10. §. 1. ff. h.) damnique reparationem etiam Legationis tempore poſtulandi *l. 9. ff. h.* (3) Vacationem a pub'ico negotio. l. 8 ff. h. (4) Immunitatem determinatam à Vectigalibus. l. *8. C. de Vectigal.* (5) Jure revocandi domum fruuntur non tantum ſi ante legationem, ſed etiam ſi in ipſa Legatione contraxerint. l. 2. §. 3. 4 ff. *de Jud.* quod hodie obſervari tradit *Carpz. Dec. ill 78. j. Hill. ad Don.* l. 17 *c. 14.* l. *N.*

TIT. XI.

De Adminiſtratione Rerum ad Civitatem pertinentium.

L. 50. ff. t. 8.

Caput Tertium Juris Municipa'is de rebus & pecuniis municipalibus agit, quæ proba adminiſtratione conſervantur.

I. *Adminiſtratio rerum ad Civitatem pertinentium eſt* munus perſonale. l. *18.* §. *9* ff. *de Muner.* quod in eo conſiſtit, ut (1) Adminiſtratores pecuniam ad certos uſus Civitatis deſtinatam ad alios uſus non facile convertant l. 1. l. 4. ff. h. (2) A-

(2) Agros Reipb. ſine cautione non locent. l. f. *63.* ff. *h.* (3) Rationes adminiſtrationis ſecundum fidem acceptatorum & datorum ponant. l. *2.* §. 2. ff. h. Licet autem Reipublicæ rationes ſubſcriptas & expunctas adverſus eum qui adminiſtravit intra vicennium, adverſus hæredem intra decennium retractare l. 13. §. 1. ff. *de Diverſ. & temp. præſcr.* Calculi erroris retractatio verò etiam poſt decennium aut vicennium admittenda eſt. l. *8.* ff. *h.*

II. *Neglecto ab Adminiſtratoribus officio datur adverſus eos,* & quatenus rei perſecutoria eſt, adverſus eorum hæredes, *actio* perſonalis, ad hoc ut ob culpam ſimplum, ob dolum duplum l. *9.* §. *4.* ff. *h.* damni tempore adminiſtrationis dati præſtent. l. *f.* §. *9.* ff. *h.* una cum reſidui uſuris *d.* l. *f. pr.* non verò uſuris uſurarum. l. *2.* §. *5.* ff. *h.* *Excell. SWend. ad Eck. h. verb. Regulariter.* Pro indiviſo conſtituti adminiſtratores ſinguli in ſolidum conveniri poſſunt. *a.* l. 3. ff. *h.* gaudent tamen beneficio Excuſſionis l. 2. *C. Quo quisque ord. conv. d.* l. *3.* & nonnunquam diviſionis v. *Wiſſ. ad π. h. t. th. 8.*

De

De Decretis ab ordine faciendis.

L. 50. ff. t. 9.

Juris Municipalis Cap. 4. conſiſtit in decretis ab Ordine faciendis.

III. *Decreta ſunt* Ordinationes Decurionum quæ in ſalutem Reipub. fiunt. *Requiritur* autem ut omnibus vocatis duæ partes Decurionum fuerint præſentes & ex illis major pars conſenſerit. l. 2. l. 3. ff. *h.* l. 45. C. *de Decur. Poterant* verò *decreta condere de* Medici à ſe conſtituti l. 1. ff. *h.* liberaliumque Artium ſalario l. 4. §. 2. ff. *h.* & ſimilibus cauſis, utilitatem municipii concernentibus. *a.* l. 5. l. *f. ff. h.* non autem valebant decreta ambitioſa e.g. ſi aliquem debitorem dimiſiſſent. l. 1. ff. *h.* aut contra legem communem facta. *a.* l. 3. §. 5. ff. *de ſepulc. viol. Obligant Decreta* non ignorantes ſed ſcientes. l. 6. ff. *h.* Cum his decretis hodie comparantur ſtatuta.

De Operibus Publicis.

L 50 ff. t 10.

Juris municipalis Cap. 5. eſt de Operibus publicis.

IV. *Opera publica dicuntur*, quæ ad

ad univerſitatem pertinent, & publico uſui ornatuique ſerviunt. *Hæc de novo* vel *exſtruuntur* vel reſtituuntur, Exſtruuntur vel *publico vel privato ſumtu.* Publicô ſumtu non ſine Principis arbitrio. l. 5. C. h. ita ut non alius quam Principis nomen operi inſcribatur. l. 3. §. *f. ff. h.* niſi quis in Crimen læſæ Majeſtatis incidere velit. l. *10. C. h.* Privato ſumtu ſine conſenſu Principis citra æmulationem l. *3.* ff. *h.* v. *Gail.* l. *2. Obſ. 69. n. 18.* licet exſtruere opus publicum *d.* l. *1. 5.* C. & tum operi privati nomen inſcribi permittitur. l 3. §. *f. ff. h.* Opera publica ruinoſa laudabiliter reſtituuntur aut reſtaurantur cujusvis arbitrio & ſumtu. l. 5. l. *f. C. h.* ita ut ſalvis Exſtructorum titulis adjici nomen reſtauratoris debeat. l *f §. 1. ff. h.* Cæterum operis publici exſtruendi gratia nonnunquam domus privata dirui poteſt, ſed pretio ſoluto. l. 9. C. *h.*

De Nundinis. L. 50. ff. t. 11.

Juris Municipalis Cap. VI. agit de Nundinis.

V. *Nundinæ ſunt* conventus hominum mercandi gratia autoritate publi-

publica inſtituti. Dividi ſolent in *Vulgares & ſolennes. Vulgares* ſeu Hebdomadales die Wochen-Märckte inſtituuntur *à quovis Magiſtratu municipali* ſine Domini ſuperioris conſenſu. *Ziegl. de Jure Maj. l. 1. c. 43. th. 2. Solennes* in duplici ſunt differentia: nam *vel ſunt ſolenniores vel minus ſolennes. Solenniores ab Imperatore* conceduntur l. 1. ff. l. 1. C. *h.* auditis tamen prius Civitatibus vicinis. *Ziegl. c. l. num.* 3. *Hahn. ad Weſenb. h. num. 1. Minus ſolennes* concedi poſſunt *à Principibus Imperii.* v. *Beſold. Theſ. Pract. voc.* Meſſe.

VI. Hoc *Privilegium Nundinis ſolennioribus tributum* eſt, quod iisdem durantibus neminem è Mercatoribus (rectè tamen alios cives. *Carpz. P. 1.* C. 30. *d. 24.*) ob privatum (non publicum. *l* 3. §. *f. ff. de Fer.*) debitum convenire licet l. *un. C. h.* etiamſi debitum ſit in ipſis Nundinis contractum ſecundum Jus Sax. Elect. *Moll. ad d. C. n.* 8. & *Carpz. d. 26. Diſſ. de Jur. Comm. Berl. P. 1. Concl. 77. n. 8.* & debitor ſit de fuga ſuſpectus. Jur. Saxon. Elect. *Carpz. d. C. d. 25. Diſſ. Berl. de J. Comm. c. l. n. 10.*

VII.

VII. *Ceſſat* hoc *Privilegium* (1) in locis aliis per quæ merces deportantur teſte Obſervantiâ *Carpz. d. C. d. 28. Ziegl. c.* l. *th. 7. Berl. d. Concl. n. 9.* (2) Quando huic Privilegio renunciatum eſt. *Carpz. d. C. d. 27.* (3) Quando jus Nundinarum amiſſum. *V. l. 1. ff. h. a. l. f. ff. de Collat.* Sed *quæritur*, ſi Mercator Lipſienſis fiat non ſolvendo Nundinarum tempore, utrum durantibus Nundinis adverſus eum in Cancellaria Principis peti poſſit arreſtum nec ne? Hanc quæſtionem ab utraque parte diſcutientem. *Vid. Ziegl. ſæpius laudato Tract. th. 6.*

De Cenſibus. L. 50. ff. t. 15.

VIII. Juribus municipalibus accenſetur Cenſus, qui adhibendus eſt ad æquam munerum diſtributionem, *Eſt autem Cenſus* Deſcriptio publica perſonarum & rerum ad eas pertinentium æqualitatis ſervandæ gratia. *a.* l. 2. l. 3. l. 4. *pr. &* § 1. *ff. h.* Hic *cenſus ut recte fiat opus eſt* (1) Cenſoris conſtitutione (2) Bonorum profeſſione. (3) Æſtimatione intuitu fructuum. l. 4. §. 1 ff. *h.* (4) Bonorum in Librum Cenſualem relatione (5) In bona ſingulorum muneris

neris diſtributione v. *Magnif. Auctor. S. J. C. Ex. 50. th. 89.*

IX. Non tantum verò ipſa Deſcriptio bonorum ad æqualem oneris impoſitionem tendens Cenſus appellatur, ſed *etiam id quod à Perſonis vel è rebus præſtatur cenſus nomine venit. a. l. 4. §. 9. ff. h.* l. 2. C. *ſine cenſ. vel reliq.* v. *Franz. l. 1. Reg. 1. n.* 3. & *deſcribitur* quod ſit penſitatio publica, quæ ſit Principi in recognitionem univerſalis Dominii & Reip. tuitionem. *Dividitur* hic *in Cenſum Capitis & rerum.* Ille perſonis imponitur l. 3. l. 4. §. 8. ff. *h.* diciturque capitatio l 9. C. *de Agric. & Cenſ.* hic rebus tam mobilibus quam immobilibus l. 3. l. 5. §. 1. 2. ff. *h.* & quidem immobilibus in loco rei ſitæ l. 4. §. 2. ff. *h. Ziegl. de Jur. Maj.* l. 2. *c.* 2. *th.* 70. dummodo fructum ferant. l. 4. § 1. ff. *h.* hinc nihil ex ornamentis catenisque ſolvitur. *Rec. Imp. de A.* 1542. §. Doch ſollen. Imponitur etiam cenſus artificiis & negotiationibus *a.* l. 4. §. *1. ff. h.*

X. *Cenſum* hunc *ſolvunt* qui fructus ſuo jur. percipiunt ut Emphiteutæ. *a.* l. 2. *C. de Annon. & trib.* Uſufructuarii l. 7. §. 2. ff. *de Uſufr.* v. *Carpz. P. 2. C. 40. d. 5.* non Condu-

ductores aut Creditores pignus tantùm poſſidentes. l. 6. C. *de Pignor.* V. *Carpz. P.* 3. C. 16. *d.* 10.

TIT. XII.

De Jure Fiſci.

L. 49. ff. T. 14.

Ad conſervandum Civitatis ſtatum, qui ſpectatus eſt hactenus, recte referuntur jura fiſci & militaria *Hahn. h. t.*

I. *Fiſcus* (qui in legibus etiam ærarium adpellatur §. *f. J. de Uſuc. ubi Vim.* l. 2. l. 3. *C. de Quadrienn. præſcript.*) *eſt* Patrimonium Reipublicæ res & jura publicæ utilitati peculiariter deſtinata continens atque neceſſitatibus publicis inſerviens *a.* l. 1. *C. de Condict. ex Lege* V. *Gail.* l. 2. *Obſ.* 20.

II. *Jus Fiſci Juri majeſtatis competit a.* l. 2. §. 4. ff. *Ne quid in loc. publ. a. H. f.* 56. Imperatori Romano, Principibus Imperii Jure ſuperioritatis territorialis, nec non liberis Imperii Civitatibus V. *Inſtrum. Pac. Mon. c. 8. Verſ. Tam in univerſalibus &c. Laut. V.* 3. *D.* 13. *C.* 2. §. 1. *ſeqq.* non Civitatibus municipalibus.

bus. l. 1. C. *de bon. Vac. Schulz. Syn. Inſt* l. *3. t. de Succeſſ. Fiſci* l. *b.* Licet autem *Jure Sax.* Civitatibus ſuperiorem Jurisdictionem habentibus Interpretum nonnulli jus fiſci tribuant, de certis tamen caſibus Jure aut obſervantia determinatis non de omnibus id intelligendum eſſe putat *Laut. d. D.* § 6.

III. *Fiſcus* multa *nactus eſt Privilegia*, quæ ſunt vel Judicialia vel Extrajudicialia. Ad *Judicialia* refertur (1) Quod fiſco non poſſit opponi Exceptio Cmpenſationis, niſi eadem ſtatio quid debeat l. 1. C. *de Compenſ.* & opponens compenſationem ex eo capite debitor ſit, ex quo permiſſa eſt adverſus fiſcum compenſatio e. g. non ex cauſa tributoria, annonaria &c. V. l. *46.* §. *6.* ff. *h. j.* §. *3.* l. *7.* C. *de Compenſ.* (2) Quod cauſæ fiſcales etiam feriatis diebus tractentur l. *5.* C. *de fer.* (3) Quod fiſcus à ſatisdationis onere immunis ſit l. 2. §. 18. ff. *ut legat. Vel fideic. ſerV. j.* l. *2.* §. 1. ff. *de fund. dot.* (4) Quod reum ad edenda pro ſe inſtrumenta compellit in cauſis civilibus non criminalibus l. *2.* §. *2.* ff. *h. Ber. P.* 1. *Concl. 45. n.* 31. *ſeqq.* (5) Quod res quomodocunque in fraudem ſi-

a

am alienatas revocare poteſt. l. 45. ff. *h.* l. 51. ff. *de donat.* Wiſſ. *h. t. th.* 12. (6.) Quod ſententia adverſus fiſcum lata intra triennium retractari poteſt. l. *un.* C. *de Sent. adverſ. Fiſc.* (7) Quod publico debitori appellatio permiſſa non eſt. l. 8. C. *Quor. appell. non recip.*

IV. *Privilegia extrajudicialia* verſantur vel circa conventiones vel ſucceſſiones. *Circa conventiones.* (1) A fiſco emens ſtare tenetur locationi à fiſco factæ l. *f. ff. h. ubi Barthol. Franz. C. ff. t. Locat. cond. num.* 236. (2) Hereditate à fiſco emta non fiſcus ſed Emtor Creditoribus hæreditariis reſpondet l. 1. l. 2. C. *de Hered. vel act. vend. l.* 41. *ff. h.* (4) Fiſcus contrahens cum privato præter tacitam hypothecam in bonis debitoris jus prælationis habet in bonis poſt contractum initum quæſitus l. 28. ff. *de Jur. fiſc.* l. *f. C. d. Privil. fiſc. O. P. Sax. t.* 43. § Desgleichen *Carpz. P.* 1. *C.* 28. *d.* 103. *Ber. P.* 1. *Concl.* 65. *num.* 122. *Frantz.* l. 1. *Reſ.* 14. *n.* 21. *Richt. d. Jure & Priv. Cred. Cap.* 3. *Sect.* 2 *n.* 10. *Ziegl. d. Jur. Maj. l.* 2. *c.* 3. *th.* 59. De conciliatione *vid. l. f.* ff. *Qui pot. in pign. v.* Wiſſ *h. th.* 10. Hoc privilegium ad pœnas fiſcales

 non

non eſt extendendum. l. *un.* C. *de Pœn. fiſc.* l. 37. ff. *h. Carpz. c.* l. *d.* 104. in quibus jus hypothecæ tacitæ demum à tempore factæ condemnationis incipit ſecundum *O. P. S.* 1, 43. §. deßgleichen (4) Fiſcus conductores vectigalium, qui maximos fructus ſunt conſecuti, ſi poſtea tanto locari non poſſint, vectigalia prioribus penſionibus ſuſcipere compellit. l. 11. §. f. ff. h. (5) Fiſcus in Contractibus evictionis nomine ſimplum tantùm præſtat, quamvis duplum vel triplum pro evictione ſit promiſſum l. 5. ff. h.

V. *Privilegia fiſci circa ſucceſſiones* ſunt hæc: (1) quod hæreditatem indigno relictam aufert l. 1. ff. *h.* (2) clàm incapaci relictum acquirit. l. 13. §. 1. *ff. h.* (3) Bona vacantia occupat l. 1. *C. de bon. vacant.* mobilia ubique, immobilia extra territorium non ſita. v. *Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 50. th. 35.* (4) Bona damnatorum in Criminibus, in quibus confiſcatio locum habet, capit. v. *N. 134. C. fin.* l. 8. *C. ad L. Jul. Maj. Carpz. Pract. Crim. P.* 3. *q.* 135. *n.* 25. *ſeqq.*

VI. *Fiſco res deferri* ſolent *per denunciationem* à perſonis idoneis factam.

factam v. l. 18. §. *1. ſeqq.* ff. *h.* earumque *dominium ipſo jure* l. 1. §. 1. *ff. h. poſſesſio* verò *per apprehenſionem* quæritur. l. 23. *ff. d. acq. vel a. poſſ.*

De Publicanis, Vectigalibus & Commiſſis. L. 39. ff. T. 4.

Ad præcipua fiſci emolumenta referuntur Vectigalia quæ à fiſco conducere ſolent publicani. l. 1. §. 1. *ff. h.*

VII. *Publicani ſunt* redituum publicorum vel vectigalium conductores. l. 1. §. 1. *ff. h.* l. 12. *f. ff. h. ad* quam *conductionem inhabiles* ſunt filiifamilias l. 3. §. 1. *ff. ad SCT. Maced.* item Tutores aut Curatores rationibus nondum redditis. l. 49. *ff. Locat.* Et quidem vi hujus conductionis publicani non tantum vectigalia ſed etiam commiſſa capiunt. *a.* l. 11. *C. h.* Wiſſ. *ad π. P. 2. D. 15. th. 22.*

VIII. *Vectigal eſt* reditus qui fiſco præſtatur pro rebus importandis & extraportandis. Germ. Zoll. *Jus conſtituendi augendique* vectigalia *Jure Civili Imperatori* tribuitur l. 10 *ff. h.* in noſtro *Imperio Imperatori & Electoribus* competit. *Lampad. de Rep. Rom. Germ. P. 3. C. 14. n. 17.* Habere vectiga-

lia etiam Civitatis municipales que-
unt principum indultu ad anguſtia-
rum ſuarum ſolatia. l. 1. l. 2 *C. Vecti-
gal. nov. inſt. j.* l. 10. *C. h.*

IX. *Ad Vectigalium ſolutionem
regulariter obſtricti ſunt omnes* l. 7
C. h. niſi ſpecialiter immunitatem ha-
beant, quâ gaudentes à præſtation
Vectigalis, non à profeſſione rerum
quæ importantur, ſunt liberati. l 4
§. 1 l. 16. §. 3. 9. ff. *h.* niſi immunita
ſit notoria, quam limitationem in
Praxi receptam eſſe docet *Ziegl. de
Jur. Maj.* l. 2. *c.* 11. *th.* 2. *Sunt* au-
tem *immunes* (1) Res & perſonæ Ec-
cleſiaſticæ *a.* l. 5. *C. de SS. Eccl. c.* 4
de cenſ. 6. (2) Legati cum tempe-
ramento in *L.* 8. *C. h.* definito. (3
Fiſcus l. 9. §. *f. ff. h.* v. *Hahn. a
Weſ. h. n.* 4. (4) Conſiliarii Prin-
cipum per *Rec. Imp. de Anno* 150
(5) Profeſſores, Doctores & ſtudioſi
quod deducunt vulgo ex *Auth. Ha-
bita C. ne fil. pro Patre j.* l. 5. *C. d
Vectig.* v. *Richt. ad d. Auth. memb* 2
num. 1. *j. Plur. Zigl. de Jure Maj.* l. 2
c. 28.

X. *Vectigal ſolvendum eſt de re-
bus importandis & exportandis
Excipiuntur* (1) Res quarum vecti-
gal nunquam præſtitum eſt. l. 9 §. 6
ff. *h*

ff. *h.* (2) Res exercitui paratæ l. 9. §. 7. ff. *h.* (3) quæ ruris excercendi gratia inferuntur l. 5. C. *h.* (4) quæ ad uſum proprium advehuntur *d.* l. 5. quod vix obſervari tradit *Habn. h. t.* (5) Corpora defunctorum. l. *f. C. de Relig. Ziegl. c. lib. c. 9.*

XI. *Jure Civili pars octava* vectigalis nomine præſtita eſt l. 7. l. 8. C. *h. Hodie* cujuslibet loci ſtatutum & conſuetudo ſpectanda eſt. *a.* l. 4. §. 2. Interim vectigal pecuniarium ut commodius, ita præſtatione partis è rebus expeditius eſt. v. l. 5. C. *h. it. Ziegl. & Habn. cit. loco.*

XII. *Quando* è rebus vectigalis præſtationi obnoxiis *ſolutum non eſt Vectigal res in commiſſum cadunt* earumque dominium fiſco ipſo jure quæritur, non poſſeſſio l. 14. ff. *h. Gail. de Pac Publ.* l. 2. *c.* 3 *num.* 11. unde fiſco jus perſequendo commiſſum ſicut adverſus quemlibet poſſeſſorem ſic etiam adverſus heredem competit. *d.* l. 14. aliàs verò hæres pœnæ nomine conveniri nequit, niſi vivo eo, qui deliquit, quæſtio mota ſit. l. 8. *l. f.* §. 12. ff. *h.*

XIII. *Non committuntur res fiſco.* (1.) Si propter neceſſitatem adverſæ tempeſtatis expoſitæ ſunt, l.

16. §. 8. ff. h. quod ad neceſſitatem tempore belli, peſtis &c. applicant Dd. (2.) Si quis profeſſus eſt, ſed non ſolvit vectigal l. *f.* §. *12. ff. h.* (3.) Cum pupillus intra diem trigeſimum vectigal infert l. 7. §. 1. ff. *h.* (4.) ob errorem probabilem duplicato vectigali oblato. l. *f.* §. *10. ff. h.* quo caſu nonnullibi omnis pœna remittitur *Wiſſ. b. 1. th. 26.* (5.) Si res nec exiſtit nec dolo ſuppreſſa eſt l. 2. *C. h.* (6.) Elapſo quinquennio *d.* l. (7.) quando miles profeſſionem omiſit l. *3. C. h. Jure Sax.* vectigalia non ſolventes *arbitrariè puniuntur. Carpz. P. 4. C. 41. D. 51.*

XIV. Cæterum ob audaciam & temeritatem Publicanorum *Prætor conceſſit adverſus eos actionem* mixtam pœnalem, quæ competit Viatoribus, qui injuſtam exactionem, vim, damnum, furtumve paſſi ſunt eorumque hæredibus, adverſus publicanum ejusque familiam (adverſus hæredes publicani locum habet quatenus ad eos quid pervenit l. *4. ff. h.*) ad hoc ut adhibita vi in exactione vectigalis quadruplum, cùm ſine vi facta eſt exactio, damnum, injuria furtumvè factum, aut etiam vi ademtum quid eſt, duplum præſtetur, poſt annum

num ſimplum l. 1. ff. *h.* l. 9. §. 5. ff. *eod. j.* l. 35. ff. *de O. & A.* Amplius extraordinariam poteſt Magiſtratus infligere pœnam. V. l. 9. §. 5. hoc enim vigor publicæ diſciplinæ poſtulat.

De Re Militari. L. 49. ff. t. 16.

Etiam res militaris ad publicum Civitatis commodum pertinet. *a.* l. 14. C. *de Adv. div. jud.*

XV. *Miles eſt* Perſona ab eo qui jus belli gerendi habet ad bellum lecta in numeros relata & ſaramento firmata *a.* l. 2. §. 1. ff. *h.* l. 42. ff. *d. Teſt. milit.* l. 2. *ff. de Veter. Diſtinguebantur* milites apud Romanos in Velites, haſtatos, principes & triarios V. *Hildeb. in Antiq. Rom. verb. Miles.*

XVI. Milites *olim* etiam inviti legebantur *a.* l. 4. §. 10. ff. *h. hodiè* tantum volentes leguntur *R. I. de A.* 1570. §. demſelben *Schüz. in Compend. Lauterb. h. t. idonei* eſſe debent & militare *non prohibiti* l. 13. §. 3. l. 8. l. 11. l. 4. §. 4. ff. *h.* l. 14. ff. *de Teſt. mil. Officium* illorum eſt Rempublicam, à qua aluntur, defendere l. 31. *C. loc. cond.* Ducis imperio, ſtrictiſſimè parere l. 3. §. 15. *ff. h.* à negotiatione & ſimilibus militiam

remorantibus abſtinere l. *un. C. Ne got. ne mil.* l. 13. ff. *h.*

XVII. *Delicta militum* ſunt vel *communia* (ſc. cum alterius ordinis hominibus) vel *propria* ſive militaria, quæ quis ut miles admittit. l. 2. *j.* l. 6. §. 1. 2. 3. l. 10. l. 3. §. 15. *ſeqq.* ff. *h.* *Pœna* militum ſunt militiæ mutatio, gradus dejectio, ignominioſa miſſio &c. v. l. 3. §. 1. ff. *h.* *Miles magiſtratum militarem habet ad quem in delicto militari remittendus eſt*, non in delicto communi, in quo forum ſortitur inſtar togati ſeu extra militiam conſtituti. *a.* l. 6. *C. de Jurisd. omn. jud.* l. 9. ff. *de Cuſtod. reor. j.* l. 2. *l.* 3. ff. *h. l. f. ff. de accuſat.* l. 1. C. *ad L. Corn. de ſic. Anton. Matth. de Crim.* l. 48. *t.* 13. *n.* 12. *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 6. *Carpz. P.* 4. *C.* 9. *d.* 11 & *Pract. Crim. P.* 3. *q.* 110. *n.* 79.

XVIII. *Milites* ob favorem militiæ *privilegiis donati ſunt, unde* (1) evocandi non ſunt perhibend teſtimonii cauſa l. 3. §. *f.* ff. *de Teſt.* (2.) Quæſtionibus ſeu torturæ non ſubjiciuntur l. 8. *C. de Quæſt.* quod hodieque obtinet in militibus de quorum ſingulari virtute militari conſtat. *Carpz. Pract.*

Crim.

Crim. P. 3. q. 118. n. 73. ſeqq. (3.) beneficium competentiæ habent l. *18.* ff. *de re jud.* (4.) indebiti ſolutionem allegantes debiti probationem in accipientem devolvunt. l. 25. §. 1. ff. *de Probat.* (5.) Jure teſtandi gaudent in peculio caſtrenſi. *pr. I. Quib. non eſt perm. fac. Teſt.* nam in eo pro Patribus familias habentur *l.* *2.* ff. *ad SCt. Maced.* imò & aliàs liberrimè inter vivos de hoc peculio diſponunt l. *2.* C. *de Caſtr. pec.* à Patre intuitu illius ſtipulantur l. *15.* §. 1. ff. *eod.* & ſuo arbitratu tàm adverſus patrem quam extraneum agendi poteſtatem habent. l. *4.* ff. *de Judic.* l. *4.* §. 1. ff. *de Caſtr. Pecul.* Dicta *Juri Sax. congruunt* ſecundum *Schulz. Syn. Inſt.* l. *2. t. 9.* l. c.

De Veteranis. L. 49. ff. t. 18.

XIX. *Veterani ſunt* qui impleto legitimo militiæ tempore honeſtè ſacramento ſoluti ſunt. l. *2. ff. h. l. f. ff. de his qui non implet. ſtip. Solvuntur* autem *Sacramento per miſſionem* vel honeſtam, vel cauſariam, vel ignominioſam, de qua v. l. 2. §. 2. ff. *de his. qui not. inf.* l. *3.* §. *3. ff. de re milit.* Veterani (1) in pœnis habent prærogativam e. g. fuſtibus non

ceduntur l. 1. ff. h. (2) eodem, quo Decuriones, honore afficiuntur l. 3. ff. *h.* (3) immunitatem quandam habent à muneribus præcipuè perſonalibus. l. 3 l. 4. *pr.* & §. 1. ff. *h.*

TIT. XIII.

De Inſpiciendo ventre cuſtodiendoque Partu.

L. 25. ff. t. 4.

Ad L. 1. T. 16. n. 7. E ſtatu Familiæ, de quô ſupra dictum, naſcitur inter Patrem & filium obligatio, quâ pater ad agnoſcendum filium compellitur v. l. 1. §. 3. 4. ff. *de agnos. vel al.* Cum vero SCTa de liberis agnoſcendis locum non habeant ſi mulier diſſimulet vel neget ſe eſſe prægnantem, certitudinis patandæ ergo ventris inſpectio permittenda eſt l. 1. §. 1. ff. *h.*

I. *Ventris inſpectio adhibetur* muliere aliquando negante aliquando affirmante ſe eſſe prægnantem. *Si mulier*, facto divortio, *ſe prægnantem eſſe negat* tres mittuntur obſtetrices, quæ ventrem inſpiciant, ut vel omnibus vel duabus renunciantibus prægnantem videri cuſtodem ipſa admittat l. 1. ff. *h.*

II.

II. *Si* mortuo marito *mulier ſe affirmat eſſe pragnantem*, denuntiatione iis, ad quos ea res pertinet ∇. *l.* 1. §. 12. ff. *h.* facta mittere hi poſſunt quinque mulieres, quæ ventrem inſpiciant, imò ipſa mulier poſtulare poteſt ut mittantur quibus præſentibus pariat. l. 1. §. 10. *ff. h. Cum mulierem eſſe pragnantem conſtat* mittitur ead. ventris i. e. partus nomine in poſſeſſionem bonorum. l. 1. §. *10* ff. *h.* Hactenus dicta *in Matribus* præcipuè *Nobilibus*, quoties poſſeſſionem feudorum ventris nomine petunt *uſum habere*, ne falſus ſubjiciatur, partus *exiſtimat Hahn. ad Weſenb. h.*

Si ventris nomine muliere in poſſeſſionem miſſa eadem poſſeſſio dolo malo ad alium translata eſſe dicatur. L. 25. ff. t. 5.

III. Ne verò *Prator* in favorem partus poſſeſſionem pollicitus aliis prædæ occaſionem præbeat, in mulierem, quæ in alium hanc poſſeſſionem dolo malo tranſtulit, & eum in cujus poteſtate eſt *actionem in factum concedit* ad id quod agentis intereſt. l. 1. *pr.* & §. 1. ff. *h.*

Si mulier ventris nomine in poſſeſſione calumniæ cauſa eſſe dicetur. L. 25. ff. t. 6.

IV. Ex eadem ratione *Prætor coërcet mulierem*, quæ in bonorum poſſeſſionem per calumniam venit: *conceſſa adverſus eam actione infactum*, quæ famoſa eſt. l. 15. ff. *de his qui not. inf.* & competit ei cujus intereſt adverſus mulierem & Parentem, per quem factum eſt ut in poſſeſſionem per calumniam veniret. l. 1. §. 5. ff. *h.* ad id quod intereſt agentis mulierem in poſſeſſionem miſſam non eſſe. *d.* l. 1. §. 4. 6. ff. *h.*

TIT. XIV.

De eo qui pro Tutore prove Curatore negotia geſſit.

L. 27. ff. t. 5.

In ſtatu familiæ perſonæ ſunt vel ſui vel alieni juris, de his actum, de illis agendum, ſuntque vel in Tutela vel cura, vel neutro jure tenentur *pr. I. de Tutel.* Tutores & Curatores tam in genere quam in ſpecie conſideravit *Magnif. Auth.* l. 1. *t.* 16. *ſeqq. t.* 23.

23. ſeqq. jam qui loco eorum ſunt ſpectandi veniunt, ut Protutores.

I. Similitudinem cum Tutore & Curatore habet *Protutor ProCurator*, qui munere tutoris (curatoris) fungitur in re impuberis (minoris) ſive ſi putet tutorem (curatorem) ſive ſciat non eſſe, fingat tamen. l. 1. §. 1. ff. *h.* l. 3. ff. *h.*

II. *Officium Protutoris ProCuratoris* idem eſt quod veri Tutoris aut Curatoris quoties eadem ratio adeſt l. 1. §. *8.* §. *f. ff. h.* l. *4. ff. h.* Naſcitur ex hac Pro-Tutelâ *actio* directa & contraria. *Directa eſt* actio perſonalis, prætoria. l. 1. ff. *h.* reiperſecutoria, bonæ fidei, quæ datur illi, cujus ut pupilli negotia adminiſtrata ſunt tam ante quam poſt pubertatem l. 1. §. 3. ff. *h.* ad hoc ut reliqua reſtituantur una cum uſuris. l. 1. §. *8.* ff. *h.* & damnum culpa lata aut levi datum reſarciatur. *a.* l. *4.* ff. *h.*

III. *Actio contraria*, quæ ex Pro-Tutela deſcendit Pro-Tutori competit adverſus eum, cujus ut pupilli res adminiſtravit, ad hoc ut indemnis ſervetur. l. f. ff. h. l. 1. §. 1. ff. *de Contrar. tut. & util.* Quæ de Pro-Tutore dicta ſunt ad Pro-Curatorem ſub terminis habilibus appli-

cari queunt. *a. rubr.* & *l.* 1. §. 6. 7. ff. *h.* Denique *pupillo Hypothecam in bonis Pro Tutoris Pro⟨ve⟩-Curatoris concedi* quam denegari æquius eſſe duco cum *Hahn. ad Weſ. h. t. Verb. Eoque. a.* l. 20. C. *de Admin. Tut. l.* 10. §. 1. ff. *de reb. auct. jud. Diſſ. Bach. ad* Weſ. *d. t.*

Quod falſo Tutore auctore geſtum eſſe dicetur L. 27. ff. t. 6.

IV. Falſus Tutor eſt, qui, cùm tutor non ſit, dolo malo ſe tanquam Tutorem gerit. *a.* l. 7. ff. *h.* Si quis cum pupillo contraxerit auctore Tutore, quem contrahens falſum eſſe ignorabat, Prætor eidem ob errorem dat in integrum reſtitutionem l. *1.* §. 1. 6. ff. h. Ignoranti non ſcienti ſubvenit, quia ſciens ipſe ſe decepit. *d.* §. niſi (1) ſit minor l. 4. ff. h. (2) à Prætore compulſus ſit ad judicium accipiendum l. 5. ff. h. (3) Præter falſum tutorem verus tutor autoritatem accommodaverit. l. 1. §. 5. ff. h. & accommodare potuerit l. 1. §. 2. ff. *h.*

V. Præterea *locum habet adverſus Tutorem falſum actio in factum,* quæ eſt perſonalis l. *9.* §. *1.* ff. *h.* reſpectu actoris reiperſecutoria. *d. l.*

da-

daturque illi qui cum pupillo falſo Tutore auctore contraxit ejusque hæredibus adverſus falſum tutorem, ad hoc ut id quod intereſt præſtetur, quo etiam ſumtus petitæ reſtitutionis comprehenduntur. l. 7. *pr.* & §. 3. *ff. h.*

VI. Hæc actio *utiliter* quoque *pupillo decepto* adverſus eum *conceditur*, qui Tutorem ſe eſſe interrogatus reſpondit. l. 12. ff *h.* Item hujus actionis exemplo datur actio adverſus eum, qui dolum malum adhibuit, ut alius auctoraretur inſcius. l. 9. *ff. h.*

De Fidejuſſoribus & Nominatoribus & Hæredibus Tutorum & Curatorum. L. 25. *ff.* t. 7.

VII. Tutoribus ſolvendo non exiſtentibus inſtituit pupillus adverſus fidejuſſores actionem ex ſtipulatu ad id quod intereſt. l. 2. C. *de Fidejuſſ. Tut.* ſive hi expreſsè ſivè tacitè fidejuſſerint l. 4. §. *f.* ff. *h.* Licet autem hujusmodi fidejuſſores à beneficio Excuſſionis excludendi non ſint, cùm unus ex his damnum in adminiſtratione dedit. *a. N.* 4. *c.* 1. *j.* l. 7. *C. divid. tut. Hart. Piſt.* l. 1. *q.* 6. *n.* 12, 13. *Conſ. Carpz. P.* 2. C. 11. *d.* 36. divi-

diviſionis tamen beneficio non gaudebunt, niſi quatenus eo Tutor, pro quo intervenerunt, frui poteſt. *a. l. f.* ff. *Rem. Pup. ſalv. j. l. 6. ff. h.* Wiſſ. *ad π. h. t. th. 3.* Hujus tituli uſus præcipuus eſt iis in locis in quibus Tutores ſine fidejuſſoribus non accipiuntur. De quibus vid. *Add. Syn. Schulz. de ſatisdat. Tut. verb. ſatisdare coguntur.*

VIII. Quando indemnitati pupilli vel adulti ſatisfactum non eſt, *excuſſis Tutoribus* eorumque *fidejuſſoribus ad nominatores vel affirmatores pervenitur* l. 4. C. *de Magiſt. conv.* qui Tutores eſſe idoneos affirmarunt hi enim fidejuſſorum vicem tum ſuſtinent. l. 4. f. ff. *h.*

IX. *Hæres Tutoris* ex adminiſtratione defuncti conventus non *ob* levem ſed *latam tantum culpâ condemnatur* l. 1. *C. de Hæred. Tut.* l. 4. *ff. de Magiſt. conv.* niſi lis cum Tutore côteſtata vel ex damno pupilli lucrum ſit captatum. *d. l.* 1. *Bach. V. 2. D. 9. th. 5. l. d. e.* Ex propria perſona conveniri poteſt hæres cum legitimæ ætatis & maſculus inchoata per defunctum explicuit. l. 1. ff. *h.* l. 4. ff. *eod.*

Lib.

Lib. II.

Tit. I.

De Religioſis & ſumtibus funerum & ut funus ducere liceat. l. 11. ff. t. 7.

JUs perſonarum Lib. I. expoſitum, unde ad jus Rerum pergendum erit, quod cum in Jus in re & Jus ad rem diſpeſci ſoleat, Jus in re hoc libro ſecundo perſequi & jus ad rem libro ſubſequenti tertio reſervare animus eſt. Sed Principalis rerum diſtinctio eſt, qua aliæ res in patrimonio aliæ extra patrimonium eſſe dicuntur, ad has refert Magnif. Auctor *L. 2. t. 1. a. 11.* res religioſas, quas ſicco pede præterire nequeo.

I. *Locus religioſus eſt* in quem corpus defuncti ſepulturæ cauſa. l. 2. §. 4. ff. *h.* ab eo qui jus in eodem ſepeliendi habet. l. 2. § 7. l. *f. ff. h.* actu illatum eſt. V. *l. 6.* §. *f.* ff. & *l. 7.* ff. *de Rer. div. l. 6.* §. 1. *l. 42.* ff. *h.* Huic locus purus, opponitur quando locum à mortui illatione liberum denotat. *l. 2. §. 4.* ff. *h. t.*

II. Cum

II. Cum vero jus ſepeliendi in ſepulturo requiratur, *adverſus eum, qui mortuum* nullo jure *in locum alienum infert, comparata eſt actio in factum*, quæ competit domino l. 2. §. 1. ff. *h. l.* 2. §. 7. ff. *h.* & in eo loco ſervitutem habenti. l. 8. l. 4. ff. *h.* ejusque hæredibus. l. 7. ff. *h.* adverſus eum, qui mortuum in locum alienum intulit, vel inferri curavit, ejusque hæredes. l. 2. §. 1. l. 7. l. 9. ff. *h.* ad hoc ut vel corpus, quod illatum eſt, tollatur vel loci pretium præſtetur. l. 7. ff. *h.* Quam actionem hodie utiliter adverſus eum inſtitui, qui in locum meum ſepulturæ aſſignatum quemquam infert, docet *Reſponſum. Hahn. ad* W*eſ. h. t. n. 4.*

III. Loca in quibus cadavera defunctorum conduntur, nominantur *ſepulcra*, quæ ſunt vel familiaria vel hæreditaria. *Familiaria*, quæ quis ſibi familiæque ſuæ conſtituit, in quibus ſepeliri qualescunque hæredes poſſunt. l. 5. l. 6. ff. *h.* *Hæreditaria*, quæ quis ſibi hæredibusque ſuis conſtituit. *d.* l. 5. aut Paterfamilias jure hæreditario acquiſivit. l. 6. ff. *h. j. l. 8. l. 13. C. h. Magnif. Auct. S. J.C. Ex. 15. th. 69.*

IV.

IV. Fiunt verò loca religioſa per *ſepulturam, quæ eſt* illatio hominis mortui in ſepulchrum. *Sepultura eſt aut inhoneſta aut honeſta*, quæ etiam Eccleſiaſtica vel Chriſtiana dicitur. *Ziegl. ad Lanc. l. 2. t. 24. p. 580. Inhoneſta vel humana vel canina* ſeu aſinina: *Honeſta vel minus ſolennis vel ſolennis eſt. Inhoneſta humana* ſcil. *eſt*, quæ ſine Ceremoniis ſive in Cœmiterio loco ſeparato inhoneſto, veluti ad parietes in angulo, ſive extra cœmiterium fit ignominiæ gratia, *Inhoneſta canina* ſeu aſinina *eſt*, quando per Carnificem defuncti corpus extra locum religioſum conſuetum inter cadavera brutorum aut facinoroſorum abjicitur. *Caninam patiuntur* (1) ex malitiâ non melancholiâ αὐτόχειρες ſeu propricidæ v. *c.* 12. *XXIII. q.* 5. *Carpz. Jurisp. Conſ. d.* 376. (2) *Facinoroſi* qui in reatu (ut in Carcere) ante executionem moriuntur dummodò crimen confeſſi & convicti ſint. *Carpz. d. l. d.* 279. 280. *Inhoneſtam humanā* tamen *ſepulturam merentur* (1) *Excommunicati, c.* 12. *X. de ſepul.* niſi pœnitentiam egerint *d. c. Conſt. Elect. Eccleſ. Art. Gen. t.* 11. §. Im Fall. aber. *Ziegl. ad Inſt. Lanc. l.* 2. *t.* 24.

ad §. 9. Verb. præciſè (2) *Blaſphemi* impœnitentes *c. 2. X. de Maledic. Schulz. Syn. Inſt. t. de publ. Jud. l. d.* (3) *Verbi divini* & ſacramentorum *contemtores a. c. 11. X. de pœnit. c. 28. X. ſent. excomm. Carpz. d. 387.* (4) *Hæretici* Jure Canon. *c. 2. de hæret. 6.* Apud nos honeſtè ſepeliuntur hæretici præcipuè non pert naces ita tamen ut ceremoniæ temperentur, quarum temperamentum Judicis Eccleſiaſtici arbitrio relinquitur. *id. d. 378. v.* etiam *d. 383.* (5) *Uſurarii* Manifeſti *c. 2. de Uſur. 6 v. Ziegl. c. l. Verb. Nec qui uſuras.* Ita uſurariorum funus ſine ſolennibus Ceremoniis deduci jubet. *Mand. Elect. d. A. 1623. d. 28. Apr.* Von wucherlichen Contracten §. So wollen wir. *Carpz. P. 2. q. 92. n. 32. ſeqq.* (6) *In Torneamentis* ſeu congreſſibus illicitis *pereuntes c. 1. X. de Torneament.* In duellis prohibitis exſpirantibus eandem pœnam dictat. *Mand. Elect. d. A. 1665. d. 20. Sept. tit.* Injurien-Händel. und das Tumultuiren ꝛc. §. Welcher aber den andern. *v. Ziegl. Diſſert. de eo quod juſtum eſt circa mortuos th. 27. ſeqq.* *ſepulturam honeſtam nomino* ubi ſtatus perſonæ uſuique convenientes

ad-

adhiberi poſſunt & corpus defuncti in locum honeſtum defertur; Hæc ſepultura *ſolennis* nomine venit, cum conſuetæ Ceremoniæ accedunt, *minus ſolennis* appellatur quando Ceremoniæ illæ deficiunt ob paupertatem ſimilemve rationem. *Ziegl. c. l. ad 1 anc. Schilt. Inſt. Can. t. de ſepultur.* §. 1. *Honeſta hæc ſepultura* regulariter *debetur omnibus* etiam pauperibus *Carpz. d.* 374. cadaveribus occiſorum in via publica repertis. *d.* 375. involuntaria infelici aut incerta morte abreptis *d.* 381. nec non infantibus ἀβαπτίστοις ſeu nondum baptizatis *Zigl. diſſert. th* 25. *Conſ.* Kirchen-Ordnung *de A.* 1580. *Gen. Art. t.* 15. §. dieweil auch groſſe.

V. *Solennitas deducendi funeris* ea plerumque eſt, quod corpus tectum & mediocriter ornatum *v. c.* 2. *X. de uſu & auct. pall.* poſt aliquod intervallum, cum comitatu, quod peſtis tempore infrequens eſt, ad ſepulturam deducitur, cujus pro adultis trium pro pueris duorum cubitorum eſt profunditas, ubi Veſpillo ſepeliendo, Verbique divini Miniſter ſermonem funebrem habendo mortales ſuæ mortalitatis admonet. *v. plur. D. Schilt. d. t. Sepult.* §. 12. *ſeqq.*

VI. Ob-

VI. Ob ſepulturæ favorem & accelerationem *controverſia circa eand.* exorta *ſummariè tractatur. a. l. 43.* ff. *h.* & Appellatio, cum res dilationem non recipit, haud permittitur. *a. l. f. ff. de appell. rec. vel non. Carpz. Juriſpr. Conſiſt. d. 295. n. 10. 1. ſeqq.* Imo *Creditor, qui cadaver defuncti arreſtare auſus fuerit*, præter amiſſionem actionis tertiæ partis bonorum publicationem patitur, infamia notatur & alterum tantum reſtituere compellitur *l. 6. Auth. item qui.* C. *de ſepul. viol. Carpz. P.* 1. C. 30. d. 22. licet debitor ad incarcerationem ſe obligaverit, aut detentionem ſui funeris inſtrumento permiſerit ſecund. *Phil. ad Ord. Proc. Sax. t. 51. Conſ. 1.* Non verò prohibetur Creditor bona defuncti etiam intra diem trigeſimum arreſto afficere *Carpz. Proc. T.* 21. *art. 3. n. 16. Diſſ. Berl. Conc. 74 n. 103.* nec illicita eſt funeris detentio, quod pro certo locario in alieno loco donec ſepultura fiat depoſit im, ſi penſio ſoluta non eſt *Hahn. ad Weſ. h. t. n. 5.* Promovet item funeris deductionem interdictum adverſus prohibentem inferre funus tit. ſubſeq. traditum, quo ſi uti nolit prohibitus mortuum

aliò

aliò inferre & poſtea *in factum agere* poterit adverſus prohibentem ad hoc ut quanti intereſt prohibiti prohibitum non eſſe præſtetur. l. 9. *ff. h.*

VII. Cum ea, quæ de loco religioſo funerisque deductione monenda erant, expedita ſint, reliqvum eſt, ut de ſumtibus funerum nonnihil adjiciatur. *Deſcribitur ſumtus funeris ab Vlpiano l. 14. §. 3. ff. h.* quod ſit is, qui ideò fit ut funus ducatur, ſine quo funus duci non poſſit, ut puta ſi quid impenſum eſt in delationem mortui, in locum in quem mortuus infertur, in corpus cuſtodiendum *d.* § 3. 4. in illius vecturam *&c. l. 37. ff. h. Moribus* iisdem accenſentur veſtes lugubres, ut faſciæ ſericæ & pepla, ſive viris ſive fœminis ex conſuetudine præſtentur *V. Berl. Concl. 64. n. 90. Dan. Moll. ad P. 1. C. El. 23. n. 9. Carpz. d. Conſt. d. 41.*

VIII. *Servandus* eſt in impenſis funerum *modus* pro facultatibus & dignitate defuncti. l. 12. §. 5. ff. *h.* ita ut nec æquo majores nec minores fiant impenſæ l. 14. § 6. 10. ff. *h.* licet illud Teſtator voluerit *d. §. 6.* quod arbitrio judicis relinquendum *d. §. 10. Berl. Concl. 64. n. 91.*

Franz.

Franz. C. *ff. h. n.* 22. in ſpecie verò notandum (1) quod *ornamenta cum corporibus condenda non ſint d. l.* 14. §. 5. *h.* etiamſi ad defuncti deſideraverint. *l.* 113. §. 5. *ff. de leg.* 1. *d. l.* 14. §. 6. *ff. h.* quod tamen ob perſonæ facultates, dignitatemque aliasque Circumſtantias permitti poteſt. *a. c.* 2. *X. de Vſu pall. v. Carpz. Jurispr. Cons. d.* 392. *Schilt. Inſt. J. Can. l* 2. *t.* 14. §. 13. (2) quod *inter inpenſas funerum referenda non ſint convivia*, quæ poſt funus parantur, niſi conſuetudine aliud receptum ſit. *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 6. (3) quod ab impenſis funebribus *excludendi ſint ſumtus in curationem morbi*, ex quo non deceſſit defunctus, *facti. Richt. d. Jur. & Priv. Cred. c.* 2. *m.* 4. *n.* 12. Si mors ex eod. inſecuta eſt idem Jure Civ. *Wiſſ. h. th.* 23. *diſſ. Hahn. c. l. Berl. c. l. n.* 95. non Saxonico ſtatuendum erit. v. *E.* 1. C. *E.* 28. *Hahn. c. l. Richt. c. l. Berl. c. l. Carpz. C. d.* 45.

IX. *Impenſa funerum gaudent privilegio prælationis* ante quosvis hypothecarios J. C. *l.* 45. *l.* 14. §. 1. ff. h. *Wiſſ. d. th* 23. *Franz. C.* ff. h. *t. n.* 29. *& Saxon.* per *Part.* 1. *C.* 28. *ubi*

ubi Dd. ſupra cit. Cui locus eſt ſive familiæ herciscundæ, aut alia, ſive funeraria actione, de qua hoc titulo agitur, ſumtus funeris cauſa facti petantur. *l. 17. pr.* ff. *de reb. auct. jud. poſſ.* *Eſt* autem *actio funeraria* actio perſonalis V. *l. 1.* ff. h. Prætoria. *l. 12.* §. 2. Subſidiaria *l. 14.* §. 12. ff. h. Privilegiata. *l. 5.* ff h. qua is qui ſumtum in funus animo repetendi fecit. *l. 14.* §. 7. ff. h. experitur adverſus eos ad quos funus pertinet, ut puta adverſus hæredem, bonorumvè Poſſeſſorem, cæterosque ſucceſſores. *l. 14.* §. *ſ. ff.* h. ad hoc ut reſtituatur *l.* 17. §. 2. ff. h. V. *plur. Magn. Auct. S. J. C. Ex. 15. th. 84. it. Franz.* h. *n.* 26 *ſeqq.*

De Mortuo inferendo & ſepulcro ædificando. L. 11. ff. t. 8.

X. Defunctorum ſepulturam adjuvat Prætor *duplici interdicto. Primum* eſt *de Mortuo inferendo* prohibitorium l. 1. §. 4. ff. *h.* & competit illi qui prohibetur mortuum in locum in quem inferendi jus habet, inferre l. 1. ff. *h.* adverſus eum qui inferre impedit ad hoc ut prohibere deſinat *d.* l. §. *1.* Uſus hujus interdicti elucescit quando ob inundatio-

nem, hoſtilitatem aut ſimilem cauſam via publica uti non licet, & per vicini prohibentis prædium transeundem eſt *Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 15. th 96.*

XI. *Alterum interdictum de ſepulcro ædificando* conceptum datur ei, cui jus eſt inferendi mortuum in locum aliquem adverſus illum, qui in eod. ſepulcrum ædificare prohibet, ut à prohibitione deſiſtat. l. 1, §. 5. ff. *h.* Prohibere hic dicitur, qui prohibet convehi materiam ædificio neceſſariam l. 1. §. 8. ff. h. Adhiberi adverſus eos poteſt, qui exornare aut exſtruere monumenta prohibent. V. *l. 7. C. de Relig. & Carpz. Jurispr. Conſ. d. 392. in Præjud.*

TIT. II.

De Vſufructu accedendo.

L. 7. ff. t. 2.

E Speciebus Juris in re dominium illiusque acquirendi modos Juris Gentium explicuit Auctor Magnif. hinc antequam modos acquirendi Civiles traderet res in patrimonio exiſtentes in Corporales & incorporales diſtinxit & ex incorporalibus poſt ſervitutes reales propoſuit perſona-

les;

les atque ſpecie uſumfructum, de quo prætermittenda non ſunt ſequentia.

I. Quando Uſusfructus pluribus à Teſtatore conjunctim relictus eſt conjunctione ſive re, ſive verbis, ſive re & verbis ſimul facta deficientis & conjuncti pars reliquis conjunctis accreſcit *a. l. 1. ff. h. j. l. 142. ff. de V. S. Carpz. P. 3. C. 2. d. 14. 15.* Hoc *jus accreſcendi deſcribi poteſt*, quod ſit jus capiendi partem ejus, qui conjunctus eſt, ſed non concurrit. Modos accreſcendi *v. Juriſpr. L. 2. t. 23. a. 18.* Quia verò conjunctio ad *accreſcendi jus* requiritur *non obtinet* illud [1] quando uſusfructus duobus alternis annis relictus eſt *l. 2. ff. Quib. mod. uſufr.* [2] Quando ſeparatim unicuique partis rei uſusfructus eſt relictus l. 1. ff. *h.* [3] Quando à diverſis hæredibus legatus eſt uſusfructus. l. 11. l. 12. ff. h.

II. *In Uſufructu peculiare eſt*, (1) Quod ob concurſum diviſus & iterum amiſſus uſusfructus, non ad proprietarium ſed conjunctum pervenit. l. 1. §. 3. ff. h. (2) quod uſusfructus conjuncto accreſcit, licet ille uſumfructum amiſerit, nam perſonæ

accreſcit. l. 10. ff. h. ℣. *Don. en.* l. 10. c. 25.

Quando dies Uſusfructus legati cedat. L. 7. ff. t. 3.

III. Quoniam uſusfructus ad hæredes non tranſit, nec ante hæreditatem aditam cõſtitui poteſt, illius pure legati dies *adita* demum *hæreditate* cedit. *l. un.* §. 1. *ff.* h. *l. 2. l. 3. ff. Quando dies leg. ced.* idemque obtinet cum ex die legatus eſt uſusfructus, unde nihil facere dicitur, qui ante diem agit quamvis aliàs, qui ante diem agit, male agat. *d. l. un.* §. 4. *ff.* h. *Franz. C. ff.* h. *t. n. 6.*

De Operis Servorum. L. 7. ff. t. 7.

IV. *Operæ ſervi* cum uſufructu nonnihil commune habent. *l. 4.* §. 1. *ff.* h. propriè tamen tam ab uſufructu quam uſu *differunt ab utroque* diei ceſſione. l. 7. *ff. de uſu & uſufr. leg.* & amiſſione *l. 2. ff. eod. ab alterutro* diſtant, ut *ab uſufructu*, dum vi illius ex re & operis ſervorum quæſita ad uſufructuarium pertinent. §. 4. *I. per quas perſ.* ex operis parta ſolum ad eum, qui operas habet, ſpectant. *l. 4. ff.* h. *ab uſu* operæ ſunt diver-

diverſæ,nam jus locandi operas ei,cui debentur operæ,competit. l. 2. *ff. de uſu & uſufr. leg.* non uſuario §. 2. *J. de uſu & habit. Franz. Hahn. Wiſſ. Struv. h. t. th. 53.*

TIT. III.

Inter modos acquirendi civiles refertur uſucapio, quæ cum requirat juſtum titulum de nonnullis titulis ſpecialiter agi & deinde, quæ circa præſcriptiones temporales notari merentur, adjici convenit.

Pro Emtore L. 41. ff. t. 4.

I. *Pro emtore uſucapit* is *qui* revera *emit. l. 2. ff.* h. aut pro emtore habetur, ut qui litis æſtimationem obtulit. *l. 1.* ff. h. *dummodo* emerit (1) *bona fide,* quæ requiritur tempore contractus & traditionis *l. 2.* ff. h. *Wiſſ. C.* ff. h. *t.* (2) *pure* i.e. non ſub conditione ſuſpenſiva *l. 2.* §. 2. ff. h. (3) *Pretium ſit ſolutum* vel ejus

nomine ſit ſatisfactum. *a.* §. 41. *l. de R. D.* (4.) emat *à perſona* vendere *non prohibita. l.* 1. *C.* h. nec luxuriosa & protinus ſcorto pecuniam datura *l.* 8. ff. h. *Eck.* h. *t.*

Pro Donato. L. 41. ff. t. 6.

II. *Pro Donato* uſucapitur res aliena verè donata. *l.* 1. ff. h. ad uſucapionem habilis. l. 2. *C.* h. bona fide accepta. *l.* 1. *C.* h. & donari non prohibita. *l.* 1. §. *f. ff.* h.

Pro Derelicto. L. 41. ff. t. 7.

III. *Vſucapio pro derelicto* locum habet, quando res aliena *l. 3. l. 5.* §. 1. ff. h. verè pro derelicto habita *l.* 6. ff. h. i. e. ea mente abjecta eſt, ut dominus eam in numero rerum ſuarum eſſe nolit. §. 46. *l. de R. D.*

Pro Legato. L. 41. ff. t. 8.

IV. *Facultatem uſucapiendi pro legato habet* is, cui res aliena *l.* 4. *ff.* h. vere legata *l.* 2. & tradita, vel is, à quo ſine vitio apprehenſa eſt. *l.* 5. *l.* 8. *ff. h.*

Pro Dote. L. 41. ff. t. 9.

V. Res aliena marito in dotem data ſive mobilis ſive immobilis *pro dote uſucapitur. l.* 1. §. 2. ff. *h.* *Wiſ. h.* modo matrimonium ſubſiſtat. *l.* 1. §. 1. ff. *h.* & dos non æſtimata vendi-

tionis

tionis gratia purè detur. *l.* 2. ff *h. l.* 40. §. 4. *ff. de Jur. dot.* 7. *l.* 41. §. 1. *ff. eod.*

Pro ſuo. L. 41. ff. t. 10.

VI. *Titulus generalis pro ſuo* cum reliquis concurrit *l.* 1. ff. *h. l.* 27. ff. *de uſurp. & uſur.* Titulus *ſpecialis* dominium parit ex æquitate alio titulo deficiente: ut cum quis cervum alienum manſuetum inſtar feri aut avem manſuetam inſtar feræ in ſylva capit. l. 2. ff. *h. Hahn. h.*

De Diverſis temporalibus præſcriptionibus & acceſſionibus poſſeſſionum. L. 44. ff. t. 3.

Titulis ad uſucapiendum habilibus perpenſis reliqvum eſt, ut ad præſcriptiones temporales earumque acceſſiones progrediamur.

VII. *Præſcriptiones temporales ſunt vel dierum vel menſium vel annorum.* Ita *triduo* præſcribitur juri legendæ glandis (i. e. cujuslibet fructus) quæ in vicini agrum decidit. *l. un.* ff. *de gland. leg. Jure Sax.* fructus hos vicino ſtatim acquiri ſtatuit *Carpz. P.* 3. C. 32. *d.* 25. item Juri corrigendi errorem Advocati domino litis præſente commiſſum l. *f.*

C. de err. adv. Decendio præſcribitur appellationi. *Auth. Hodiè C. de Appell.* Leuterationi. *O. P. S. t. 35. pr.* Supplicationi. *Auth. Quæ ſupplicatio* C. *de Prec. imp. off.* Remedium ſupplicationis Jure Saxonico non admittitur *O. P. S. t. 37.* Spacio *quindecim dierum* præſcribitur probationi Exceptionis ſpolii *c. 1. de reſt. ſpol.* 6. *O P. S. t. 11.* §. deßgleichen *P.* 1. C. *El.* 6. *& ibid. Carpz. d. 12.* Lapſu *triginta dierum* præſcribitur exceptioni non numeratæ pecuniæ adverſus apocham. l. 14. §. 2. C. *de Non. num pec. Carpz. P. 2. C. 29. d. 19.* nec non Apoſtolis petendis. l. 24. C. *de Appel.* etiam Jure Saxon. *Carpz. Proc. T. 18. art. 3. n. 43. 46.*

VIII. *Menſium præſcriptio* obtinet in Jure protimiſeos, quo Dominus Emphyteuſeos cadit poſt emenſa *duorum menſium* ſpacia à tempore oblatæ rei Emphyteuticæ ad emendum l. 3. *C. de Jur. Emphyt.* Inventarium *intra 60. dies* perficiendum. l. 22. §. 2. *C. de Jur. del.* & Electio Epiſcopi intra *ſex menſes* expedienda eſt. *N.* 123. *c.* 1. Apud nos dicto tempore elapſo & nondum electo Paſtoratus ſucceſſore Patrono præſentationem intra certum tempus

pus faciendam cum clauſula commi-natoria injungi à Conſiſtoriis docet *Schilt. Inſt. Jur. Can.* l. *1. t. 13.* §. *38.*

IX. *Præſcriptio annorum* varia eſt Tempus *unius anni* appellationi juſtificandæ præfixum Jure Civ. *Auth. Ei qui C. de Temp. & repar. appel.* & Sax. *Carpz. Proc. t. 18. art. 5. n. 8. ſeqq.* Jure Sax. reluendo pignori creditori licitanti addicto annus civilis ſtatutus eſt. *O. P. S. Tit. 39.* §. damit ꝛc. *Dec. El. Nov.* 11. Actiones item Prætoriæ pœnales anno exſtinguuntur l. 35. ff. *de O. & A.* rei perſecutoriæ non aliter atque civiles ſunt perpetuæ i. e. 30. annos durant *d. l. pr. J. de perp. & temp. action. Biennium* Exceptioni non numeratæ pecuniæ. l. 14. C. *de non num. pec.* doliqueactioni. l. 8. C. *de dol. mal.* definitum. *Triennio* uſucapiuntur mobilia. *pr.* J. *de Uſucap. Quadriennio* reſtitutioni in integrum præſcribitur ſecundum l. 7. C. *de Temp. in int. reſt. Quinquennio* querela inofficioſi teſtamenti. l. 34. §. *f. C. de Inoff. Teſt.* Querela inofficioſæ donationis l. *f.* C. *de inoff. don.* & jus revocandi rem minoris titulo oneroſo ſine decreto alienatam,

ſi minor major factus tamdiù tacuerit, exſpirat. l. *f.* C. *ſi maj. ſact. al. ſact. Hahn. ad Weſ. h. t. Magnif. Auct. S. J.* C. *h. t. th. 28.*

X. *Tempus*, de quo variè dictum, vel eſt continuum vel utile. *Continuum eſt*, quod ſine intermiſſione etiam ignoranti currit, *a. l. 5. C. de fer. l. 10. ff. de Excuſ. tut. j. l. 8. ff. de his qui not. infam.* huc quodammodo referri poteſt decendium Appellationis. *Utile eſt* quod non niſi ſcienti & experiundi poteſtatem habenti currit, quæ facultas agendi competere debet tam ratione Actoris & rei quàm Judicis. *l. 55. ff. de Ædil. edict. l. 1. l. 4. ff.* h. datur & tempus *mixtum*: nam quadriennium reſtitutioni præfinitum eſt ratione initii utile, ratione curſus continuum *l. 7. C. de Temp. in int. reſt. j. l. 1. ff. Ex quib. cauſ. maj. Eck.* C. ff. *t. de in integrum eſt.* §. *6.* Præterea tempus vel naturaliter vel civiliter *currit, naturaliter* à momento in momentum: ut tempus minorennitatis *l. 3.* §. *3.* ff. *de Minor. Civiliter* ita, ut dies cœptus pro completo habeatur, ut in emancipatione. l. 15. ff. h.

XI. Acceſſio eſt temporis conjunctio inter diverſos continuosque

pos-

poſſeſſores l. *51* §. *1. ſeqq.* ff. h. de ea tractatum à Magnif. Auct. l. 2. *t. 9. a. 13.*

Tit. IV.

Si quis omiſſa cauſa Teſtamenti ab inteſtato vel alio modo poſſideat hæreditatem.

L. 29. ff. t. 4.

A dominio ſingulari tranſitus fit ad dominium univerſale, ſeu Jus hæreditarium, quod hæredis inſtitutione Teſtamento facta quæritur, cum verò ultimam voluntatem conſervari publicè expediat. *l. 5.* ff. *Teſt. quemad. aper.* ne eadem temerè circumveniretur, cautum eſt.

I. *Si hæres, qui teſtamento poteſt obtinere hæreditatem l. 2. C. h. dolo malo* in fraudem eorum, quibus quid eo Teſtamento relictum eſt *l. 1.* §. *11.* ff. h. *velit ab inteſtato ſuccedere* vel pecunia acceptâ hæreditatem prætermittere. *l.* 2. ff. h. *conceditur adverſus eum actio* perſonalis *utilis ex teſtamento. l. 29. l. 30.* l. 12. §. *1. l. 24.* ff. h. rei perſecutoria, quæ

e 6 datur

datur iis quibus quid teſtamento re-liſtum eſt, eorumque hæredibus ad-verſus eum, qui in fraudem eorum, quibus quid ex ultima voluntate de-functi præſtandum eſt, dolo malo ab inteſtato poſſidet hæreditatem, ad hoc, ut relicta præſtet. *dd. ll.* Quæ actio, cum adverſus hæredem ſcri-ptum dolo malo ab inteſtato ſucce-dentem competat per *N. 115. c. 3*; qua concidente teſtamento legata con-ſervantur, non eſt abrogata. *Hahn. ad Weſ.* h. *Verb. Nam.*

De SCto Silaniano & Claudia-no quorum Teſtamenta ne ape-riantur. L. 29. t. 5.

II. Ut *Teſtamenta* pleniſſimum habere queant effectum *aperienda ſunt, niſi prohibeantur aperiri.* Quod accidit cum teſtator vi occi-ſus. l. 1. §. 17. ff. *h.* & nec de illius Familia publica quæſtio habita. l. 1. nec ſupplicium de noxiis ſumtum eſt. l. 3. §. 18. ff. *h. Pœna aperientis con-tra SCTum* Silan. & Claud. *aut hæ-reditatem adeuntis* eſt, quod ſi quid illi relictum eſt, fiſco addicitur l. 5. §. 2. ff. *h. j.* l. 3. §. 18. 29. Si nihil reli-ctum actione populari ad præſtandos 100. aureos convenitur, quorum 50. fiſco

fiſco inferuntur. 50. actori cedunt. l. 25. §. 2. ff. h. Necem defuncti ſciens & non vindicans hæres hæreditate ſe indignum reddit. l. 22. ff. h. l. 17. ff. de his qui ut ind. *Hodiè* eam privationis pœnam non obtinere ſtatuit *Carpz. prax. Crim. P. 1. q. 34. n. 77. ſeqq.* ita tamen ut hæredes locupletem hæreditatem capientes ad ſumtus inquiſitionis ſuppeditandos adſtricti ſint it. *d. c. d.* 11. ſed hoc tum demum obtinere crediderim, quando ſine hæredum denunciatione magiſtratus inquirendi occaſionem habet.

De Peculio legato.

L. 33. ff. t. 8.

III. Acceſſoria Teſtamenti ſunt Legata. Legari verò queunt non tantum quæ ipſi ſed etiam quæ per alios tenemus, ut *peculia* v. l. 93. ff. *d. R. I.* quæ *ſervum legatum ſequuntur l. 24.* ff. *h.* peculii autem acceſſiones etiam extra peculium naſcentes, cum illud ipſi ſervo relictum eſt, ſervo, non verò extraneo, cui legatum eſt, cedunt l. 8. §. f. ff. h.

De Rebus dubiis. L. 34. ff. t. 5.

IV. Ne Legata relicta intereant *verba dubia interpretatione adju-*

randa ſunt. l. 12. ff. d. R. J. Principaliter verò *proprius* verborum *ſenſus* ſpectandus eſt. l. 69. ff. *de leg. 3.* qui ſi à teſtatoris mente alienus eſſe videtur ad uſum Teſtatoris & regionis reſpiciendum erit. l. 1. ff. *de Trit. Vin. ol.* l. 18. §. 3. ff. *de inſtr. vel inſtr.* imo etiam *improprie* verba capi poſſunt ad voluntatis conſervationem. l. 12. *ff. h.* quoties autem verba voluntati nullo poſſunt applicari modo legatum perit. l. 7. §. 2. ff. *de Supell. leg. l. 3. ff. h.*

V. Sicuti verba, ita etiam *res dubia* interpretationem requirunt. Quod accidit, *quando plures perſonæ deceſſerunt*, & quænam alteri ſupervixerit ignoratur. e. g. Si duo fratres incendio, terræ motu, naufragio, peſte &c. perierunt, regulariter *neuter alteri ſuperviviſſe videtur. v. Carpz. P.* 3. C. 17. *d. 13. l. 18. ff. h.* quod *limitatur, quoties* ex circumſtantiis *alia præſumtio* inducitur, ut *à perſonarum imbecillitate*: ita filius impubes, non pubes, in dubio ante Patrem l. 9. §. 4 ff. *h.* matremque. l. 22. deceſſiſſe præſumitur. *Carpz. P. 3. C. 17. d. 10.* atque inter maritum & uxorem uxor pro mortua eſſe creditur. *dd. ll. j. l. 9 §. 3. ff. h.*

Carpz.

Carpz. c. l. d. 12. niſi contrarium probetur *d. l.* 9. §. 4. ff. *h.* etiam per unum teſtem, qui rejiciendus non eſt. *Carpz. d.* 15. Item *favore fideicommiſſi* ut exſtitiſſe putetur conditio adjecta: ſi ſine liberis deceſſerit, pater filio ſuperſtes fuiſſe exiſtimatur. l. 17. §. 7. ff *ad SCT. Treb.* v. *Carpz. P. 1. dec.* 19. *j.* W*iſſ. P.* 2. *d.* 6. *th.* 21.

De Regula Catoniana.

l. 34. ff. t. 7.

VI. *Legata* inania ſunt, *quæ ab initio non ſubſiſtunt,* nam *ex poſt facto non convaleſcunt* per regulam Catonianam. l. 1. ff. h. cui etiam in hæreditatibus locus eſt. l. 210. ff. *R. I. Hahn. ad* W*eſ. h. n.* 4. ſed Regula Caton. non obtinet in legatis, quorum dies demum poſt aditam hæreditatem cedit. l. 3. ff. h. neque in inſtitutionibus conditionalibus aut novis legibus l. 4. l. 5. ff. h.

De his quæ pro non ſcriptis habentur.

L. 34. ff. t. 8.

VIII. Intereunt Legata quando pro non ſcriptis habentur veluti cum incapaci. *l.* 3. ff. h. in rebus humanis non

non exiſtenti,relinqvuntur. l. 4. ff. h. vel legatum in eum cauſam pervenit à quà incipere non poteſt. l. 3. §. 2. ff. h. item *quoties ſibi quis legatum in teſtamento vel codicillis aſſcribit, l. 5.* ff. *h. l. 2. C. de his qui ſibi aſſc.* neque intereſt utrum teſtamentum ſcriptum, an nuncupatorium in ſcripturam redactum ſit. *Hahn. ad Weſ. h. v.* *Sed* niſi Teſtator asſcribente ſibi extraneo ſpecialem, in poteſtate conſtituto, generalem adhibeat ſubſcriptionem, qua legatum ſuo juſſu ſcriptum eſſe teſtetur *l. 14. l.* 15. §. 1. ff. *ad L. Corn. de falſ. d. l.* 2.*C.Carpz. P.* 3. *C.* 3. *d.* 9. *Anth. Matth. de Crim. l.* 48. *t.* 7. *c.* 1. *n.* 4. ubi appoſitum ſigillum generalis ſubſcriptionis vice non fungitur.*Carpz. c. l. d.* 10.

Si cui plus quam per Legem Falcidiam licuerit, legatum eſſe dicatur.

L. 35. ff. t. 3.

VIII. Denique imminuuntur, aut tolluntur legata ſi plus, quam per legem falcidiam licuerit, relictum eſt, de quo cum non raro juſtè dubitari poſſit *ſubvenit Prætor hæredi, ut ei Legatarius ſatisdet*, ut ſi apparuerit,eum amplius Legatorum nomine

ne cepiſſe, quam è Lege Falcidia capere licet, quanti ea res erit, tantam pecuniam det, doluſque malus ab eo abſit. l. 1. ff. h. nam lex Falcidia facit, ut nonnunquam pars Legati, nonnunquam totum legatum revocari poſſit. *d. l. 1.* §. *11.*

IX. Hæc ſatisdatio etiam in mortis cauſa donationibus obtinet. l. 7. §. 10. ff. h. ab ea tamen liber eſt fiſcus. l. 3. §. 5. ff. h. pauper. l. 6. & is cui minuta alimenta ſunt relicta. l. 3. §. 4. ff. h.

TIT. V.

Ad SCTum Tertullianum & Orphitianum. L. 38. ff. t. 17.

I. Deficiente Teſtamento *juri ſuccedendi ab inteſtato* locus eſt, quod *vel à lege vel à Prætore dependet. A Lege* datum olim anguſtis limitibus incluſum erat: nam Lex XII. Tabb. ſuos tantum & legitimos hæredes i. e. agnatos vocabat. § *1. I. de hæred. quæ ab inteſt. per. 1. de legit. agn. ſucceſſ.* Quæ Juris anguſtiæ emendatæ ſunt cùm SCto Tertulliano mater ingenua trium libe-

rorum

rorum jus habens libertina quatuor ad ſucceſſionem filiorum filiarumvè ab inteſtato admiſſa eſt in ſolatium liberorum amiſſorum §. 1. §. *2. l. ad SCT. Tertull.* & SCt. Orphitiano liberi ad bona matrum inteſtatarum vocati. *pr. l. de SCT. Orphit.* Tandemque per Nov. 118. jus illud ſucceſſionis ad æquitatem plenius exactum extenſumque eſt. v. *Magnif. Auth. l. 2. t. 30. aph. 3.*

De Gradibus & Affinibus & nominibus eorum, L. 38. ff. t. 10.

II. Cum vero ad intelligendas ſucceſſiones tam legitimas quam Prætorias neceſſaria ſit graduum cognitio, l. 10. ff. *de Grad. & affin.* de illis verò per computationem conſtet præmittendum videtur, quod *Computatio graduum ſit* inveſtigatio, quoto gradu à ſe invicem perſonæ in conſanguinitate vel affinitate diſtent. Hæc fieri vulgo ſolet in ſchemate arboris, formam repræſentante, quæ *Arbor dici poteſt* ocularis demonſtratio graduum, quibus perſonæ inter ſe diſtant; eaque *eſt vel conſanguinitatis vel affinitatis. Conſanguinitas eſt* vinculum perſonarum à communi ſtirpe provenientium carnali

nali propagatione contractum. *Affinitas eſt* conjunctio perſonarum inter ſe conjunctarum per juſtas nuptias inter uxorem & mariti conſanguineos, inter maritum & uxoris conſanguineos contracta. *l.* 4. §. *8. 3.* ff. *h.* §. *9. I. de Nupt. c.* 5. *X. de Conſang. vel Affin.* Tàm in arbore conſanguinitatis quàm affinitatis diverſæ ſunt lineæ, lineæq; gradus continent. *Linea eſt* Collectio perſonarum inter ſe conjunctarum gradus numero diſcernens. Linea *eſt vel recta vel obliqua* ſeu collateralis. *Recta* quæ perſonas generantes & generatas complectitur, eaque cùm à perſona generata ſeu deſcendente ad perſonam generantem ſeu aſcendentem aſcendimus, *ſuperior ſeu aſcendens*, cum à perſonâ generante ſeu aſcendente ad perſonam generatam ſeu deſcendentem deſcendimus, *inferior ſeu deſcendens* appellatur v. l. 9. ff. h. *Linea Collateralis*, quæ etiam obliquæ & Transverſalis nomine venit, *eſt*, quæ perſonas à latere junctas complectitur, cum eas nec generaverimus, nec illæ à nobis generatæ ſint. e. g. Fratres & ſorores. Hæc Jur. Can. *eſt vel æqualis vel inæqualis. Æqualis* eſt, in quâ perſonæ æquali ſ.

pari

pari gradu à communi ſtirpe diſtant. *Inæqualis* in quâ perſonæ inæqualis impari gradu à communi ſtirpe diſtant, ita ut altera perſona ſtipiti propior, altera remotior ſit. *Gradus eſt* diſtantia proxima unius perſonæ ab altera per generationem conſtituta §. 7. *I. de Grad.* unde apparet in conſanguinitate propriè, in Affinitate impropriè dictos gradus reperiri. l. 4. §. 5. *j. l. 10. ff. h.*

III. *Computatio graduum dividitur in Civilem*, quæ fit ſecundum regulam juris Civilis, *& Canonicam*, quæ fit ſecundum regulas Juris Canonici. Addunt nonnulli Saxonicam ex. L. R. *l. 1. art. 3.* Sed J. Sax. à computatione Juris Civ. aut Canonici non receditur. *Carpz. de Vſu. Arb. Conſang. D. 1. th. 13.* Si excipias caſum ſucceſſionis, quo frater ex uno latere uno gradu remotior eſſe putatur. V. *Rittersh. de Diff. J. C. & Can. l. 1. c. 6.* *Jure Civili* computatur juxta unicam generalemque regulam: *Quot ſunt generationes, tot gradus.* § 7. *J. h.* V. *l. 10.* §. 9. *ff. h.* *In computatione Juris Canonici* & quidem *in linea rectâ* obtinet regula; *Quot ſunt perſonæ tot gradus ſtipite demto,*

quæ

quæ in effectu cum ea, quæ ex Jure Civili tradita eſt, convenit. *In Linea obliquâ æquali* obtinet hæc regula: *Quoto gradu alterutra perſona, de cujus cognatione quæritur, diſtat à communi ſtipite, eod. gradu ea perſonæ diſtant inter ſe. In linea obliquâ inæquali* obtinet hæc: *Quoto gradu perſona remotior* ex iis, quarum conjunctio inveſtigatur, *diſtat à communi ſtipite, eô diſtant inter ſe c. 9. X. de Conſang. & Affin. c. 4. cum ſeqq. XXXV. q. 5. v. Carpz. tr. de Vſu. Arb. Conſang. D. 1. th. 10. 11. Schil. Inſt. Jur. Can. l. 2. t. 10. §. 24.*

IV. Prætereundum hoc loco non eſt, quod *Canoniſtæ* vulgò *Affinitatis tria genera conſtituunt. Primum genus eſt*, quod per Perſonam conſanguinitate junctam mediantibus nuptiis, contrahitur. Ita ſororis meæ maritus eſt mihi in primo genere Affinitatis. *Secundum eſt*, quod per Perſonam primo genere Affinitatis junctam mediantibus nuptiis contrahitur; ita Sororis meæ defunctæ relicti mariti uxor eſt mihi in ſecundo genere Affinitatis. *Tertium eſt*, quod per Perſonam ſecundo genere Affinitatis junctam, interveniem-

venientibus nuptiis, contrahitur, ita Sororis meæ præmortuæ relicti mariti uxoris relictæ ſecundus maritus, eſt mihi in tertio genere affinitatis v. c. 8. *X. de Conſanguin. & Affin.* *Per hæc diverſa affinitatis genera autem modus attinentiæ, ut loqvuntur, non gradus mutatur. Carpz. P.* 4. C. 38. d. 5. n. 7. Cæterum in Affinitate eadem eſt computationis ratio, quæ in conſanguinitate. *Phil. Uſu Pract. Inſt. l.* 1. *Ecl.* 66. dummodo attendatur Regula: *Quoto gradu conſanguinei uxoris uxori junguntur in Conſanguinitate eod. marito junguntur in Affinitate.* & vice verſa: *Quoto gradu conſanguinei mariti marito junguntur in Conſanguinitate eod. uxori junguntur in affinitate. c. 5. X. de Conſang. & Affin. Carpz. c. l. th.* 17. 20. *Schilt. Inſt. Jur. Can. thes.* 35 *ſeqq Rittersh. de Diff. J. Civ. & C an.* 6

V. Utraque *Computatio* in uſu eſt, at in diverſis materiis: nam *Canonica in matrimonialibus vulgo recepta eſt*, præcipuè cum cauſarum matrimonialium cognitionem ſuam conniventibus Principibus fecerint Pontifices. *v. Ziegl ad Inſt. Lanc. l.* ... *c.* 13. *p.* 439. uti *de Jure Sax.* teſta-

tu

tur. Die Kirchen Ordnung *Tit. ſpec.* welche Perſonen ſich in Ehegelobnüß mit einander einzulaſſen verboten. *Carpz. Juriſpr. Conſ. l. 2. d. 75.* ead. Computatio *apud Saxones in criminalibus* attendi ſolet: ut in parricidio, inceſtu &c. excepto furto domeſtico. Per *P. 4. C. El. 6. Computatio civilis* autem *in Tutelis & ſucceſsionibus*, utpote Judicis ſecularis cognitioni ſemper relictis, *obſervatur v. Carpz. Uſ. Arb. Conſ. D. 1. th. 13. 14. 15. Ziegl. c. l. Rosbach. de compar. J. C. & Can. t. 6. n. 2. 3.*

VI. Nomina conſanguineorum in lineâ rectâ & transversâ v. *in. l. 10. §. 12. ſeqq.* ff. *h. l.* 1. §. 3. ff. *eod.* Nomina affinium vero in l. 4. §. 4. *ſeqq.* Ad calcem hujus tituli poſt computationem etiam *Prohibitionem graduum* annectere placet: *In lineâ rectâ conſanguinitatis & Affinitatis prohibitæ ſunt nuptiæ inter parentes & liberos* (quibus ſuſceptores cum ſuſceptis è Baptiſmo apud nos non annumerandi ſunt *Philip. Uſu Pract. Inſt. l. 1. Ecl. 62.*) *in infinitum* §. *1. l. de Nupt. l. 17. C. eod. Secundum Jus Civile, Canonicum Saxonicum. In lineâ obliquâ* conſanguinitatis & affinitatis *ſecundum*

jus

jus civile inter fratres & ſorores, item perſonas, quæ ſibi invicem ſunt Parentum loco, prohibita ſunt nuptia. §. 2. *l. de Nupt. l.* 39. *ff. de rit. nupt j. c.* 1. *X. de Conſang. & Affin.* Dicitur autem parentis loco eſſe, qui proximè ſubeſt communi ſtipiti à quo alter ipſo eſt remotior. *Jus Saxonicum* ulterius progreditur *nuptiasque interdicit* tàm in conſanguinitate quam Affinitate *usq;* ad *Gradum tertium lineæ collateralis inæqualis* ipſo gradu tertio lineæ collateralis inæqualis incluſo. Kirchen Ordnung. *Tit Cit. ſpec.* Welche Perſonen ſich in Ehegelöbnüß :c. quod idem non tàm Jure Can. quam *Uſu Saxonico* in affinitatis genere primo & ſecundo, non tamen tertio, ſtatuendum eſt. V. *Carpz. tr. de Uſ. Arb. Conſ. d.* 1. *th.* 42. 43. 44. Confer. tamen *Phil. Uſ. Pract. Inſt. l.* 1. *Ecl.* 67. Imo *jus Canonicum matrimonia prohibet* in conſanguinitate & affinitate *usque ad gradum quartum lineæ collateralis æqualis incluſivè c.* 8. *X. de Conſ. & affin.* Exempla prohibitionum V. *ap. Auct. Magnif. l.* 1. *t.* 6. *a.* 5. *ſeqq.* V. *Zigl. c. l.* V. *& tertio* V. *Quartum Schilt. c. l.* §. 22.

TIT VI.

I. Poſt legitimam ſucceſſionem accedendum ad Prætoriam ſ. *Bonorum poſſesſionem, quæ vel ordinaria eſt* & verbo, jure atque ordine certis perſonis defertur. v. *l. 13.* §. 1*ſ. ff. de Carb. Ed.* vel *extraordinaria* & extra certum ordinem quibusdam accommodatur *Vin. ad* §. *3. J. de Bon. Poſſ. Ordinaria* bonor. poſſeſſ. locus eſt vel *tabulis teſtamenti exſtantibus* vel non exſtantibus. Extare autem Teſtamenta dicuntur non tantum quando ſuperſunt legique posſunt, ſed etiam ſi poſtea prolata deleta ſunt *l un. ff. ſi tab. teſt. ext.* Cum verò *tempus bonorum poſſesſionis petendæ* ſtatutum ſcientibus ſit præfinitum *nec furioſo, nec infanti*, curatore & Parente licet ſciente, *cedit. l.* 1. *ff. de bon. poſſ. fur.* Non idem in muto, ſurdo & cœco intelligente obtinet. l. 2. ff. *eod.*

L. 37. ff. t. 2. ſi tabb. teſt. ext.

L. 37. ff. t. 3. de bon. poſſeſ. furioſo, infāti, muto, ſurdo, cœco, competente.

II. Extantibus teſtamenti Tabulis bonorum poſſeſſio vel ſecundum tabulas, vel contra tabulas defertur. *Bonorum poſſesſionem, contra tabulas* impetrant liberi præteriti non tantum emancipati. *l.* 1. §. *6. ff. de bon.*

L. 37. ff. t. 4. de Bonorum poſſesſione contra tabulas.

bon. poſſ. cont. tab. Sed etiam ſui, quod hodieque obtinet. *Hahn. h. t. n. 3.* & *l. 12. §. 1. ff. h.* & adoptivi in poteſtate patris adoptivi tempore mortis exiſtentes *l. 1. pr. & §. 5. ff. eod.* Quamvis autem per bonorum poſſeſſionem contra tabulas infirmato teſtamento etiam legata corruant, *certis* tamen *perſonis*, ut liberis, parentibus, uxori, nuruique dotis nomine *Legatum* ab emancipato *ſolvi placuit. l. 1. ff. de legat. præſtandis l. 15. ff. eod.* Idem quando *Prætor* filio emancipato bonorum poſſeſſionem concedit, ita rem temperat, ut *filios* ejus, avi nepotes in poteſtate retentos ex parte dimidia *cum patre concurrere permittat l. 1. ff. de conjung. cum eman. lib. Jure novo* Nepotes à Patre ſuo excluduntur. *N. 118. c. 3.*

L. 37. ff. t. 5. de Legatis præſtandis contra tabulas bon. poſſ. petita.

L. 37. ff. t. 8. de conjungendis cum emanc. lib. ejus.

III. *Bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas* datur hæredibus teſtamento ſeptem teſtium ſignis ſignato. l. 2. C. *h* ſcriptis tàm inſtitutis quam ſubſtitutis. l. 2. §. 4. ff. *De bon. poſſ. ſecund. Tab.* pure vel ſub conditione. l. 5. ff. l. 2. §. 1. ff. h. idem in nuncupativo teſtamento inſtitutis obtinet. l. 2. C. h. Sunt qui hoc ad Teſtamen-

L. 37. ff. t. 11. de bon. poſſ. ſecund. Tab.

ta quovis Jure valida *hodiè* extendant. *Hahn. h.*

IV. Reliquum eſt ut circa bonorum poſſeſſiones ex teſtamento moneatur, *bonor. poſſeſſ. contra tabulas Parenti*, qui filium manumiſit exemplo Patroni *tributam eſſe*, *l.* 1. ff. *ſi à Paren. quis man.* atque ex teſtamento militari, licet minus ſolenne ſit bonorum poſſeſſionem peti poſſe, *d. l.* 1. ff. *de bon. poſſ. ex teſt. milit. j. Hahn. h. V. Rata.* Pariter patronus deficientibus liberis jure patronatus ad bonorum poſſeſſionem omnium bonorum ab inteſtato pervenit *pr. I. de Succeſſ. libert.* teſtamento facto autem per bonorum poſſeſſionem contra tabulas tertiam bonorum partem conſequitur. §. 3. *I. d. t. V. l.* 1. §. *f. & t. t. ff. de bon. libertorum.* Idem jus patronatus municipiis & aliis *univerſitatibus* in bonis ſuorum libertorum denegandum non eſt. l. 1. ff. *de libert. univerſit.* & ad liberos Patronorum tranſit *D.* §. 3. *I.* æqualiter, niſi Patronus uni ex liberis *libertum aſſignaverit* i. e. teſtificatus ſit, cujus ex liberis libertum eſſe velit. l. 107. *ff. de V. S. l.* 1. *ff. de aſſign. libert.* De quo jure adeò proſpectum eſt patronis, ut:

L. 37. ff. t. 12. Si à Parente quis manumiſſus ſit.

L. 37. ff. t. 13. de bonor. poſſ. ex teſtam. militis.

L. 38. ff. t. 2. de bon. Libertor.

L. 38. ff. t. 3. Libertis univerſitatum.

L. 38. ff. t. 4. de Aſſignatione libert.

L. 38. ff. t. 5. ſi quid in fraud. Patroni factum ſit.

ſi *in fraudem legitimæ* partis quicquam *alienatum* ſit ab inteſtato ſuccedentes patroni Calviſiana. l. 2. C. *ſi in fraud. Patr.* ex teſtamento Faviana actione id revocare poſſint l. 3. §. 2. ff. *ſi quid in fraud. Patron.*

L. 38. ff. t. 6. ſi Tab. Teſtam. nulla extabunt. Unde Liberi.

V. Tabulis teſtamenti non extantibus primo gradu ad bonorum poſſeſſionem admittuntur *liberi* non tantum naturales, ſed etiam adoptivi qui in poteſtate fuerunt. l. 1. §. 6. ff. *ſi tab. teſt. null.*

L. 38. ff. t. 7. unde legit.

Secundo gradu *legitimi* i. e. agnati per maſculos defuncto juncti. §. 1. *I. de Legit. agn. ſucceſſ.* etſi longiſſimo gradu §. 3. *I. eod.* & *Hahn. ad Weſ. h. n. 3.* item hi, quibus lex vel SCTum bonorum poſſeſſionem defert l. 3. ff. *Unde Legit.*

L. 38. ff. t. 8. Unde Cognati.

Tertio gradu *cognati*, i. e. per fœminini ſexus perſonas defuncto juncti. *a.* §. 4. *I. de ſucceſſ. cognat.* non excluſis agnatis agnationis jure in ſecundo gradu præcluſis. §. 7. *I. de Legit. agnat. ſucceſſ.*

L. 38. ff. t. 9. de ſucceſſorio Edicto.

Petendæ bonorum poſſeſſioni tempus certũ eſt præſcriptum, quod in extraneis hæredib9 eſt centum dierum. l. 1. §. 9. ff. *de ſucceſſor. Edict.* in liberis & parentibus verò ſpacium anni utilis *d. l.* §. 14. *l. 2.* ff. *Quis ord. in bon. poſſ.* quo præterlapſo neglectoque ſubſequens gradus

dus vocatur. l. 1. ff. *d. t.* Singulare eſt in milite, & quidem odioſum, quod ab inteſtato illi tantummodo ad quintum gradum incluſivè ſuccedit ur l. 2. ff. *de Veteran. & milit. ſucceſſ.* favorabile verò quod ob delictum militare damnatus miles & teſtari, & ſucceſſorem ab inteſtato habere poteſt. l. 1. ff. *eod.* Excluditur â bonorum poſſeſſione qui eâ vel indignus eſt, vel eidem renunciavit. l. *un. ff. Quib. non comp. bon. poſſeſſ.*

L. 38. ff. t. 12. de Veteran. & mil. ſucceſſ.

L. 38. ff. t. 13. Quib. non competit bonor. poſſ.

VI. *Extraordinariam bonorum poſſesſionem* concedit prætor, cum expreſſè per legem novam civilem alia lege civili non vocatum ad ſucceſſionem admittit. l. 1. *pr.* §. 2. ff. *ut ex legib. Senatusc. bon. poſſ.* Denique adjiciendum eſt, quod *in caſu teſtati* vel ſecundum vel contra tabulas petatur bonorum poſſeſſio *in caſu inteſtati* eo ordine, ut primum ſui hæredes, ſecundo legitimi, tertiò proximi cognati, deinde vir & uxor vocentur. l. 1. l. 2. §. 1. ff. *Quis ordo in poſſeſſ. ſervetur.*

L. 38. ff. t. 14. ut ex Legib. Senatusconſul. bon. poſſ. detur.

L. 38. ff. t. 15. Quis ordo in poſſeſſ. ſervetur.

TIT VII.

Qui potiores in pignore vel hypotheca habeantur: & de his, qui in priorum Creditorum locum ſuccedunt.

L. 20. ff. t. 4.

A dominio univerſali ſeu jure hæreditario tranſeundem eſt ad aliam juris in re ſpeciem, Jus ſcil. Pignoris, circa quod Creditorum prioritatem & diſtrahendi poteſtatem ut perpendamus reliquum eſt.

I. Quotcunque creditores jus hypothecæ nacti ſunt in eadem re alii *aliis ſunt potiores*, quatenus *tempore* ſunt *priores*. l. 10. ff. *h.* l. 2. l. 7. C. *h.* quæ temporis prioritas etiam è ſemihorulis aut momentis æſtimanda eſt. *a.* l. 25. §. 1. *ff. de liber. & poſth.* *Bach. de pign.* l. 4. *cap.* 1. *n.* 4. *Gail.* l. 2. *obſerv.* 25. *n.* 3. *Carpz. P.* 1. *C.* 28. *d.* 111. obſervaturque (1) tàm in hypothecâ generali quàm ſpeciali. l. 2. ff. h. niſi qui ſpecialem hypothecam habet, ex eâ univerſum debitum exigere poſſit. l. 2. C. *de Pign.* O. P. S. 1.

46.

46. §. ℣. Ob nun wol. *Carpz. P.* 2. *C.* 23. *d.* 29. *Franz. Comm. ff. h. t. n.* 36. obtinet (2) tàm in hypotheca tacitâ quàm expreſsâ *a.* l. 2. *C. de Jure fiſci. O. P. S. t.* 44. §. alle. etiam in pignore prætorio cum conventionali aut judiciali concurrente l. 3. C. *ut in poſſ. legat* ℣. *Wiſſ. ad π. Diſp.* 40. *th.* 5. *d.* §. *O. P. S. Magnif. Auth. S. J. C. Ex.* 26. *th.* 29. (3) tàm poſteriori creditore quam debitore hypothecam poſſidente l. 1. ff. *h. t.* 44. *O. P. S.* §. und das hat. (4) tàm hypotheca purè quàm ex die aut ſub conditione accepta. l. 1. l. 9. l. 11. §. 1 ff. h. dummodo conditio non pendeat ex debitoris voluntate l. 9. §. 1. ff. *eod. Bach. Tr. de Pign.* l. 4. *cap.* 2.

II. *Limitatur* vero *regula: Qui prior tempore potior eſt jure* (1) ſi alī è Creditorib9 hypotheca publica (e. g. coram magiſtratu mit Conſens der Obrigkeit vel inſtrumento publico) alî privata (ut ſcripturâ privata) data ſit. l. 11. C. *h. Hahn. ad Weſ. h. n.* 2. *Gail.* l. 2. *Obſ.* 25. *n.* 9. (2) Si concurrens Creditor ratione cauſæ debendi præferatur aliis hypothecariis, ut Uxor ratione dotis. l. 12. C. h. Quod Jure Saxonico ad creditores tempore priores hypothecam

f 4 taci-

tacitam habentes reſtringitur. *t. 43. O. P. S. pr.* Creditor, cujus creditum reparationem domus impenſum eſt. l. 5. 6. ff. h. *N. 97. c. 3.* Carpz. *P. 3. C. 28. d. 105.* Creditor qui ad emendum prædium mutuam pecuniam dedit, idque pignori ſpecialiter accepit. l. 7. C. *h. id. d. 107. v. t. 43. O. P. S.* §. wenn auch §. als *Rich. de jure & Priv. Cred. Sect. 3. 4.* (3) Si creditor prior in oppignorationem, quæ fit poſteriori, conſenſit. l. 12. §. 4. ff. *h. Franz. Comm. ff. t. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolv. n. 112. ſeqq. it. h. t. n. 44.* Conſ. *t. 46.* O. P. S. §. Es trägt ſich auch öfftmahls zu. Carpz. *d. C. d. 131.*

III. Tituli hujus pars altera de his agit qui in priorum Creditorum locum ſuccedunt. *Succedere* autem h. l. *dicuntur* qui dimiſſis ſua pecunia Creditoribus anterioribus eorum jura nanciſcuntur l. 3. l. 4. C. *de his qui in prior. Cred. loc. ſucced.* ad quem effectum in creditore Chirographario, qui ad hypothecarii jura admitti cupit, expreſſo pacto aut impetratione ſpeciali opus eſt *l. 1. C. eod. l. 11. C. de fidejuſſ.* non in Creditore hypothecario *d. l. 3. & 4. C. l. 12. §. 6. ff. h.* Carpz. *P. 1. C. 28. d.* 133.

133. *Si* tamen tertii creditores pecunia primus dimiſſus eſt, ſecundo is in ſumma ſoluta tantum præfertur. l. 16. ff. h. *Franz. Comm. ff. h. t. n. 72.* Idem in Creditore, cujus pecunia privilegiatus debitor eſt dimiſſus, obtinet: nam privilegium Creditoris adipiſcitur, dummodo non ex intervallo pecunia ad privilegiatum Creditorem pervenerit. *a. l. 24. §. f. ff. de reb. auct. jud. poſſ. Carpz. P. 1. C. 28. d. 134.* Imò qui hypothecam ſibi pactus eſt, à debitore eam quatenus ad Creditorem hypothecarium pecunia pervenit, conſequitur, licet alî hoc jus pacto jam promiſſum ſit. *l. 12. §. 8.* ff. h. Cæterum quod hypothecario poſteriori permiſſum erat Jure Civ. etiam invito hypothecario anteriori offerre ſolutionem debiti, ut jus diſtrahendi pignoris conſequeretur. *l. 1. l 8. C. h. V. Bach. Tr. de Pign. l. 4. c. 17.* hoc datâ quoque poſterioribus Creditoribus diſtrahendi poteſtate ſalvo jure tertii in deſvetudinem abiisſe cenſet *Grænenwegen. de Leg. abrog. ad. d. l.*

De Diſtractione Pignorum & hypothecarum L. 20. ff. t. 5.

IV. E Jure Pignoris propullu-

lat *pignoris diſtractio*, quæ *fieri poteſt morâ* inſolvendo à debitore *commiſſa. l. 7.* C. *h. poſt interpellationem vel fictam*, ut accidit in obligatione cui dies pro homine interpellans adjectus eſt. l. 12. C. *de Contrah. ſtipul. vel veram a. l. 32. ff. de uſur. j. l. 73. ff. de furt.*

V. *Formam diſtrahendi pignoris* ſi ſpectemus alia diſtractionis extrajudicialis alia diſtractionis judicialis eſt. *Extrajudicialis* fieri debet bona fide & ſolenniter. l. 9. *C. h.* Bona fides in eo præcipue conſiſtit ut pignus juſto pretio, non vili per gratiam &c. vendatur l. 3. *C. Si vend. pign. agatur.* eâque diligentiâ, quam bonus pater familias in rebus ſuis adhibere ſolet. l. 14. ff. *de diſtract. pign. Carpz. P. 1. C. 28. d. 13. n. 6. 7.* ad ſolennia ante diſtractionem ſi convertamur pacto de diſtrahendo pignore, in caſum ſolutionis certo die non factæ, pignoris dationi adjecto debitori nullam denuntiationem fieri neceſſarium. l. 4. ff. *de pign. act. a. l. 12.* C. *de Contrah. Stipul.* ſed pacto nullo adjecto unica *a. l. 28.* C. *de adminiſt. tut.* pacto de non diſtrahendo pignore adjecto trina denunciatione per intervalla, opus eſt, *d.* l. 4. ff. *de pign.*

pign. act. Magnif. Auth. S.J.C. Ex. 26. *th.* 44. *Philip. uſu. Pract. Inſt.* l. 2. *Ecl.* 41. *Obrecht. Diſp. de pignore th.* 382. *ſeqq.* Solennitas in ipſo diſtractionis actu obſervanda eſt, quod pignus publicè proſcribendum idemque debitori denunciandum venit. l. 4. C. *h.* l. 6. C. *de remiſſ. pign.* *Carpz.* P. 1. C. 28. *d.* 136. *n.* 7. Hujus diſtractionis extrajudicialis uſum exoleviſſe putat *Grœnwe. de Leg. abrog. ad* l. 1. C. *h.* infrequentem eum *Jure Sax.* eſſe nec *Carpz. d. def. n.* 15. nec *Hart.* Piſt. P. 3. *q.* 18. *aiffitetur.*

VI. *Forma diſtrahendi pignoris judicialis* alia recenſenda eſt è J. Civili alia è Jure Saxonico. *Jure Civili* ſolutionem pecuniarum dependere juſſi à die condemnationis vel confirmatæ poſt provocationem ſententiæ ſpacium quatuor menſium habent (in actione reali tempus eſt arbitrarium *a.* §. 2. *I. de off. jud.*) *L.* 2. C. *de Uſur. rei jud.* quo elapſo nondumque facta ſolutione pignora capiuntur, iisque captis tempus duorum menſium datur, intra quod, ſi nulla ſubſecuta ſit ſolutio, pignora venduntur. l. 31. ff. *de re jud.* l. 2. C. *ſi in cauſ. jud. pign.* alioque emtore

non exiſtente vel exiſtente quidem ſed non dignum pretium offerente, is cui judicatus ſatis non fecit, ad licitationem admittitur *d. l. 2.* ſi licitari non vult in poſſeſſionem pignorum mittitur l. 3. C. *de exec. rei jud.* tandemque ei auctoritate Principis dominium addicitur, ubi ſuperfluum è pretio pignoris creditori reſtituere debet. V. *l. 31. ff. de Re jud. l. f.* §. 4. C. *de Jur. dom. imp. l. f. C. ſi in cauſ. jud. V. Franz. Com. ff. h. t. n. 91. ſeqq. it. Tr. de Laudem. c. 16. n. 449. ſeqq. j. Bach. de pignor. l. 3. c. 31. n. 1.*

VII. *Ad formam diſtrahendi pignoris judicialis è Jure Saxon.* jam perveniendum eſt. Hujus *Pignoris judicialis nomine* verò omne id *venit*, quod vigore inſtrumenti paratam executionem habentis capitur, aut, cum pignus conventionale ſit, auctoritate Judicis venditur. *Carpz. P. 1. C. 28. d. 136. n. 13. 14.* Diſtinguendum autem inter actionem realem & perſonalem. In actione reali (veluti cùm domus vindicanti per ſententiam adjudicata eſt) tempus quatuordecim dierum, à tempore rei judicatæ & petiti præcepti executivi currens, præfinitum, intra quod

quod, ſi facta non ſit reſtitutio res quaſi manu militari aufertur victorique traditur. *Philipp. ad T. 39. O. P. S.* §. nemlich. *Conſid.* 2. *Carpz. Proc. T.* 25. *art.* 3. *n.* 4. *ſeqq.* In actionē perſonali terminus ſ Saxonicus condemnato præfigitur ſimulque eventualiter executioni dies certus ſtatuitur. *t.* 39. *O. P. S.* §. Wenn aber. *Dd. cit.* Quando ad executionem pervenitur triplici præcipue viâ inceditur, vel enim nulla æſtimatione prævia fit ſubhaſtatio, vel præviâ licitatione Creditoris, vel præviâ æſtimatione judiciali. *d. t.* §. und weil. *Cum ſubhaſtatio ſit nulla æſtimatione prævia* res per præconem intra ſpacium quatuordecim dierum ter numerandum ternis vicibus publicæ haſtæ ſubjicitur. Interim Emtor vel invenitur vel non invenitur. Quando Emtor invenitur, qui certam pecuniæ ſummam offert, res denuò proſcribitur & plus licitanti addicitur *T.* 39. *O. P. S.* §. So ſoll man. *Quando* non invenitur emtor, attenditur, num *Creditor* licitari velit, qui vel *licitatur* vel non licitatur. Si licitatur res una cum quantitate à Creditore oblata porrò per quatuordecim dies ter computandos proſcri-

benda eſt, quibus elapſis, novoque emtore plus licitante non reperto, judici æſtimandum utrum pretium à Creditore oblatum ſit æqvum, & res creditori addicenda eſt, ita tamen ut jus reluendi annum debitori ſit ſalvum *d. l. O. P. S.* wann nun. §. damit. an verò iniqvum Creditorve licitatus non ſit, & tum *locus eſt æſtimationi judiciali*, quâ factâ res adjecta taaxtione per tempus quatuordecim dierum continuum & ter computandum ulterius proclamanda eſt, *d. T.* §. Wann aber. hoc ſubſecuto nec Emtore invento aut ſecundum taxationem judicialem rem nanciſci creditor, non contradicente debitore, poteſt, aut ulterius licitari & facta quantitatis mentione rem porrò proſcribere *d. T.* §. wenn nun gleich. Quod ſi autem vel Creditor vel debitor de taxationis judicialis iniquitate conqueratur impetrare poteſt ut res denuo per ſcabinos provinciales æſtimetur, à quâ æſtimatione recedere non licet. *d. T.* §. wurde aber. adeò ut omni emtore deficiente res Creditori eo pretio in ſolutum dari poſſint. per *P. 1. Conſt. El. 32.* §. Findet. *Berl. P. 1. Concl. 81. n. 222.* Et quidem hic

ſubha-

ſubhaſtationis ordo præcisè obſervandus eſt: ejus enim inverſio aut præpoſteratio totum proceſſum vitiat. *a.* l. *11. C. de fide & jure haſt. fiſc. id. n. 225.* Denique *ſingulare* hoc *in primo licitatore* receptum eſt, quod is offerendo augmentum pretii à ſubſequentibus licitatoribus oblati ſubhaſtatione adhuc durante in emtione reliquis præfertur. *Carpz. P.* 1. *C.* 32. *d.* 42. *v. Uberius de ſubhaſtatione agentes.* Carpz. *d.* C. *Berl. d. Concl. Joh. Philip. toto Tr. de ſubhaſtat.*

TIT. IIX.

De Interdictis.

L. 43. ff t. 1.

Poſteaquam jus Pignoris expoſitum ad jus Poſſeſſionis pergendum eſt, è quo interdicta prætermiſſa referre meî eſt inſtituti.

I. Ab Objecto dividi poſſunt *interdicta* in Perſonalia & realia. *Perſonalia ſunt* quæ circa jus perſonarum, *Realia* quæ circa jus rerum verſantur. *Realia vel publica ſunt vel privata. Publica* vel de rebus divini vel humani juris tractant. De

rebus

rebus *Divini juris* agit *Interdictum, Ne quid in loco ſacro fiat.* v. *l.* 1. ff. *de Rer. div.* quod eſt remedium prætorium prohibitorium. l. 1. ff. h. reſtitutorium. l. 2. §. 19. *ff. Ne quid in loc. pub.* & competit cuivis ex populo *d.* l. 10. *C. de Epiſc. & Cler. j.* l. 2. §. 2. ff. *Ne quid in loc. pub.* maximè locorum ſacrorum curatoribus. l. 1. §. 3. ff. h. adverſus eum, qui quid facit in loco ſacro, etiam muris & portis deformitatis, damni vel incommodi cauſa l. 1. §. 2. ff. *h.* ad hoc ut facere deſinat, factumque reſtituat *d. l.* 2. §. 19. *Hodiè* illud utiliter applicari poteſt adverſus eos, qui feneſtras lapidibus infeſtant, ſtercore conſpurcant, aut ad limina vel parietes templi fimum projiciunt, ſimilivè modo in loca ſacra quid immittunt. *Eck. Comm. ff.* §. 3. *h. t.*

L. 43. ff. t. 6. ne quid in loco ſacro.

L. 43. ff. t. 7. de locis & Itineribus publ.

II. De rebus *publicis humani juris* concepta ſunt interdicta ſequentia. Præmittitur autem *generale interdictum de locis & itineribus publicis*, quo prætor vetat prohiberi uſum loci publici & de eo quolibet poſtulante ſe interdicturum pollicetur. l. 1. ff. *h.* Vocabulum autem itineris publici d. l. denotat den Fuß-

ſteig

ſteig bey der Heerſtraſſen/ ſeu jus eundi ambulandi per viam publicam

III. Sequuntur jam *Interdicta ſpecialia in titulo: Ne quid in loco publico vel itinere fiat. Primum* Interdictum agit *de locis publicis* & *eſt* remedium Prætorium prohibitorium l. 2. §. 1. ff. *h.* perpetuum, quod datur cuivis ex populo l. 2. § 34. ff. *h.* adverſus eum cui damnũ qualecunque infertur faciendo quid in loco publico. l. 2. §. 5. 11. ff. *h.* ad præſtandum quanti actoris intereſt. *d.* l. §. 34. *Secundum Interdictum de viis & itineribus publicis tractat*, & tria membra complectitur, quorum *primum*, fieri quid in viâ itinereve publicô vetat, quo via iterve reddatur deterius. *d.* l. 2. §. 20. ut ſi quid factum nondum eſt, caveat non fieri *d.* l. §. 18. ſi quid jam factum eſt, præſtetur id quod intereſt, *d.* l. §. 34. *Secundum* id quod factum immiſſumvè eſt, quo via vel iter ſit deterius, reſtitui aut intereſſe præſtari jubet. *d.* l. §. 35. 43. 44. *Tertium* via publica itinereve publico euntem agentemve impediri prohibet *d.* l. §. *f.* v. *plur.* *Mindan. de Interd. n.* 5. 6. *& praeced.*

L. 43 ff. t. 8. Ne quis in loco publ.

IV.

L. 43. ff. t. 9. de loco publico fruendo.

IV. De loco publico fruendo propoſuit Prætor interdictum retinendæ poſſeſſionis prohibitorium quod competit illi, qui locum publicum conduxit, ejusvè ſocio. l. 1. ff. *h.* adverſus eum qui frui prohibet, ad hoc ut ſecundum legem locationis frui liceat *d.* l. 1. §. 3. Hoc interdictum hodiè ad balnea publica, vectigalia & ſimilia à Magiſtratu conducta pertinere recte aſſerit *Hahn ad Weſ. h. t.* licet *Wiſſen. h t. th. 21.* extra ordinem conductori manu militari ſuccurri ſolere teſtatur: id enim extraordinaria viâ prohibentibus adhibita præcipuè locum habere duxerim.

L. 43. ff. t. 10. De via publica & ſi quis in eâ factum eſſe dicatur.

V. Viæ publicæ cura incumbit Ædilibus unde (1) conſtruere caduca jubent. l. *1.* §. 1. ff. *h.* (2) ſubruere viam prohibent, ſub pœna mulctæ & reſtitutionis l. 1. §. 2. (3) vias publicas ſecundum propriam domum conſtrui & aquæ ductus, qui ſub cœlo libero ſunt, purgari volunt, ita ut non prohibeatur vehiculum tranſire. l. 1. §. 3. (4.) in viis nec ſtercora nec pelles jacere nec ante officinas projicere aut proponere inutile quicquam permittunt. *l.* 1. §. *4. 5. ff. eod.* *Hodiè* viæ publicæ per Plateas pontesvè

ſtesvè impenſis ærarii parari reparari utrique ſolent, at ærario deficiente cives & incolæ omnes conferre tenentur, idemque in recuperandis mœnibus, aggeribus, vallis foſſisque dicendum, ubi ne quidem Clerici à collatione eximendi ſunt. V. *l. 7. C. de Sacr. S. Eccl. a. l. f. C. de quib. mun. vel præſt. Hahn. ad* Weſ. *h. t. Carpz.* *J Pr.* Conſ. *l. 2. t. 22. d.* 340.

VI. Interdictum de viâ publica & itinere publico reficiendo prætorium & perpetuum. l. 1. §. 3. ff. h. competit cuivis ex Pópulo. *d.* §. adverſus eum, qui viam publicam itervè publicum reficere i.e. ad veterem altitudinem latitudinemque reſtituere & purgare prohibet, adhoc ut quanti actoris intereſt præſtetur *d.* §. 3. Cæterum ſi in agrum vicini viam publicam quis rejecerit, eatenus in eum viæ rectæ actio dabitur, quanti ejus intereſt, cujus fundo injuria irrogata eſt *l.* 3. *ff. h.* V. *Frider. Mind. de Interd. c. 3. n. 71.*

L. 43. ff. t. 11. de Via publ. & itinere publico reficiendo.

VII. *Ne quid in flumine publico ripavè ejus fiat quo pejus navigetur* proditum â Prætore *duplex Interdictum* ad flumen publicum navigabile pertinens. l. 1. §. *4. 12. ff. h. Prius* eſt prohibitorium. l. 1. ff. h. & com-

L. 43. ff. *t. 12. de fluminibꝰ ne quid in flumine ripavè ejus, quo pejus navigetur.*

competit cuivis ex populo *a. l.* 1. ff. *de loc. & itin. publ.* adverſus eum qui navigationem aut iter (quo etiam iter pedeſtre, cujus uſus eſt cum navis per boves, equos aut homines trahenda eſt. *Frid de Interd. t. 6. n.* 34. *Hahn. ad Weſ. n.* 1. *comprehenditur l.* 1. §. 1. ff. *h*) deterius reddere vult. l. 1. §. 14. 17. ad hoc ne id faciat. l. 1. ff. h. *Poſterius* Interdictum eſt reſtitutorium, quod datur cuivis ex populo. *d.* l. 1. §. 20. ff. *h.* adverſus eum qui quid factum immiſſumve, habet quo ſtatio iterve deterius fit, ad hoc ut reſtituat. l. 1. §. 21. 22. ff. h.

L. 43. ff. t. 13. Ne quid in flum. publ. fiat quo aliter aqua fluat uti priore æſtate fluxit.

VIII Prætor cavet *duplici Interdicto ne quid in flumine publico fiat quò aliter aqua fluat atque uti priore æſtate fluxit,* quorum *primum in l.* 1. *pr.* ff. *h.* traditur & eſt prohibitorium conceditur que cuivis ex populo. l. 1. §. 9. ff. h. adverſus eum qui in flumine publico tàm navigabili quàm non navigabili. *d. l.* 1. §. 2. ejusve ripa quid facit aut imittit, quo aliter aqua fluat, atque priore æſtate fluxit. *d. l.* §. 6. 8. ad hoc ne quid eo modo fiat aut immittatur *l.* 1. §. 12. ff. *h.* *Secundum in l.* 1. §. 11. *h.* proponitur & eſt reſtitutorium ad ejus

quod

quod factum aut immiſſum eſt, reſtitutionem tendens. *d.* §. 11. 12. *ff. h.* Q. autem *utrum in flumine publico liceat ædificare molendinum* jure dominii, quod quis in fundo adjacente ſibi aſſerit? Quod affirmandum eſſe videtur cum *Hahn. ad Weſ. h. t. & Zigl. de Jur. Maj. l.* 2. *c.* 15. *n.*32. *ſeqq. a. l.* 1. §. 12. ff. *de flum. l.* 24. *ff. de damn. inf.* niſi Principis declaratio prohibitiva facta ſit.

IX. *Vt in flumine publico navigare liceat Interdicto proſpicit Prætor, quod eſt* remedium prohibitorium competens cuivis in flumine, lacu, foſſa, ſtagno publico navigare prohibito adverſus prohibentem ad hoc ne prohibeatur. l. 1. ff. h. utiliter publicano datur, qui piſcari prohibitus eſt, cum lacum vel ſtagnum conduxiſſet. l. 1. §. 7. ff. h. applicatur etiam adverſus vicinos vel accolas fluminis, merces, ligna, trabes & ſimilia per ripam onerare & exonerare prohibentes. *a l.* 1. ff. *h. Hahn. h. t.*

L. 43. ff. t. 14. ut in flumine publ. navigare liceat.

X. Ad res publicas etiam referri poteſt *ripa*, quatenus illius uſus publicus eſt. l. 5. ff. *de Rer. div. de quâ Prætor prodidit Interdictum*, quod eſt prohibitorium, tribuiturq; illi, qui in flumine publico ripave ejus opus facere,

L. 43. ff. t. 15. de Ripa munienda.

facere, ripæ agrive, qui circa ripam eſt, tuendi cauſa cupit ex quo navigatio non fit deterior adverſus eum, qui prohibet cum illi in annos decem cautum vel ſatis, datum ſit, adhoc ut impedire deſinat. l. 1. ff. *pr.* & §. 3. ff. *h.* Utiliter hoc Interdictum ad ripam lacus, foſſæ, ſtagni muniendum extenditur. l. 1. §. *f. ff. h.*

L. 43. ff. t. 4. ne vis fiat ei, qui in poſſeſſionem miſſus eſt.

XI. Actum eſt de Interdictis quæ res publicas concernunt, *ad res privatas pertinent.* (1.) *Interdictum, Ne vis fiat ei qui in poſſeſſionem miſſus eſt*, quod eſt prohibitorium reſtitutorium. *l. 1.* §. 1. ff. *h.* annale. l. 1. §. 8. daturque ei qui permiſſu jus dicentis in poſſeſſionem miſſus, ſed non admiſſus eſt. l. 1. ff. h. adverſus eum qui ſuo vel alieno nomine ipſum dolo. l. 1. §. *6.* ff. h. in poſſeſſione eſſe prohibuit. l. 1. §. 3. l. 2. §. 1. ad hoc ut tantum præſtet quantum miſſi intereſt poſſeſſionem habere. l. 1. §. 5. ff. h. Si miſſus actione ex hoc Interdicto uti velit locum ea habet, poteſt etiam magiſtratus extraordinariè ſuum decretum manu militari exequi. *l. 3. ff. h. v. Hill. ad Don. en. l. 20. c. 6. l. 9.*

XII. (2) *Interdictum de Tabulis exhibendis* quod *eſt* prætorium exhi-

exhibitorium. l. 1. *pr.* ff. *h.* perpetuum. l. 13. §. 16. l. 3. §. 7. ff. *h.* & competit illis quorum intereſt tertii alicujus teſtamenti tabulas exhiberi. *a.* l. 1. §. 10. *ff. h.* l. 3. C. *Quemad. Teſt. aper.* adverſus eos, qui negant ſe exhibere poſſe vel oportere. l. 1. §. 1. ff. *h.* cum tabulæ Teſtamenti apud eosd. ſint vel dolo malo eſſe deſierint. l. 1. l. 3. §. 6. ff. *h.* ad hoc ut illas vel exhibeant, vel id quod intereſt præſtent. *d l. 3.* §. 11. ff. *h.*

XIII. (3) *Interdictum de Remiſſionibus eſt* remedium prohibitorium, quod datur ei, qui remiſſionem à novi operis nunciatione, quæ tenebat, impetravit. l. 1. *pr.* & §. 2. adverſus eum qui novum opus nunciavit, ad hoc, ne vis fiat opus facienti. *Strauch. ad Jus Juſtin. Diſſ. 23. th.* 4. *L. 43. ff. t. 25. de Remiſſionibus.*

XIV. (4) *Interdictum de præcario eſt* remedium reſtitutorium, recuperandæ poſſeſſionis, quod conceditur illi, qui uſum rei præcariò roganti conceſſit ejusque hæredibus. l. 8. §. 1. ff. *h.* adverſus eum qui rem precario habet, aut dolo malo habere deſiit l. 4. §. 2. l. 2. ff. *h.* ejusque hæredes l. 8. §. 8. ff. *h.* ad hoc ut res reſtituatur in priſtinam cauſam, & ſi *L. 43. ff. t. 26. de Precario.*

hoc

hoc factum non fuerit id quod intereſt rem non reſtitui ex eo tempore, ex quo interdictum editum eſt, præſtetur. l. 8. §. 4. ff. *h. conf. Amad. Eck. Comp. Pand. h. t.* §. 7. *ſeqq. Precarium* autem monente Ulpiano in l. 1. *A. h. eſt* quod precibus petenti utendum conceditur tamdiu, quamdiu is, qui conceſſit, patitur & quia proximè ad donationem acccedit. l. 14. ff. *h.* non præſumitur. *Carpz. P.* 2. C. 41. *d.* 18. *n.* 8. Conſtituitur precarium conſenſu concedentis & accipientis tàm expreſſò quàm tacito l. 1. l. 4. §. *f. ff. h* accedente traditione vera vel ficta. l. *1.* §. *f.* l. *22. ff. h.* precario res mobiles & immobiles conceduntur. l. 2. C. *h.* l. 4. ff. *h.* Corporales & incorporales l. 2. § *f.* l. 3. ff. *h.* etiam habitatio. *d.* l. 2. C. *h. Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 4. alienæ & propriæ rogantis quoad proprietatem non poſſeſſionem l. 6. §. *f.* l. 7. l. 11. ff. *h.* Per precarium tribuitur rei uſus ſui natura revocabilis, unde ad certum tempus cum effectu non datur. l. 12. ff. *h.* quia natura æqvum eſt, tamdiù alium liberalitate mea uti, quamdiù ego velim. l. 2. §. 2. *ff. h.* ex humanitate tamen confeſtim precarium repetendum non eſt. *a.* l. 17. §. *3.* ff.

Com-

Commod. Hell. ad Don. en. l. 14. c. 4. l. c. Reſp. Effectus Precarii rogatio vel ſimplex eſt vel non ſimplex, ſimplex ſupra expoſita eſt & tantum detentionem operatur l. 5. §. 2. ff. h. Non ſimplex eſſe dicitur, cum præter uſum etiam poſſeſſio conceditur. l. 15 §. 4. *ff. h. j. l. 6.* §. 2. ff. *eod.* Præſtanda eſt in precario ob revocabilitatem tantum dolus & culpa lata, ſed edito Interdicto, dolus, culpa & omnis cauſa. l. 8. §. 3. 6. ff. *h.* Præter interdictum autem datur è Precario concedenti actio præſcriptis verbis extraordinaria ex æquitate deſcendens. l. 2. §. 2. ff. *h.* l. 19. §. 1. ff. *h. Hahn. ad* Weſ. *h. n.* 2. *j. Don. c. loc.* l. C. *D. & ad reſtitutionem tendens.*

XV. (*ſ*) *Interdictum de Arboribus cædendis* duo capita complectitur, quorum *prius* ad ſuccidendas, *poſterius* ad coërcendas quindecim pedes à terrâ arbores, tendit. *l. 1.* §. *9. ff. h.* Ex capite primo datur Interdictum prohibitorium. *l* 1. §. 1. *ff. h.* quod competit vicino adverſus eum, cujus arbor vel vitis. *l.* 1. *pr. &* §. 3. *ff. h.* in ædes vicini impendet, ad hoc ut vicinus eam adimat, niſi adimat vicino, cui arbor officit, eam à ſtirpe ſucci- L. 43. ff. t. 27. *de Arboribus cædendis.*

g

ſuccidenti lignaque tollenti vim n
lam faciat. *l. 1. pr. & §. 2. ff. h.* h
interdicto etiam Jure Sax. eſſe loc
tradit *Philip. Uſu Pract. Inſt. l.*
Eccl. 13. n. 2. Ex capite ſecundo
it interdictum prohibitorium, c
utitur vicinus, in cujus agrum vic
arbor impendet, adverſus vicinu
ad hoc ut eam quindecim pedes a
us à terrâ coerceat aut vicino ita c
ercenti lignaque ſibi habenti v
nullam faciat. *l. 1. §. 7. 8. ff. h.* J
Sax. ramos in vicini fundum prope
dentes vicino impunè ſuccidere li
S. L. R. *l. 2. art. 52. &* Wb. *a.*
Carpz. P. 3. C. 31. d. 25. fin.

L. 43. ff. t. 28. de Glande Legenda.

XVI. [6] *Interdictum de Gl. de legenda eſt* remedium prohibi
rium adipiſcendæ poſſeſſionis, c
experitur vicinus cujus fructus è p
prio fundo in vicini fundum ceci
runt, ad hoc ut colligere eos non p
hibeat. l. *un.* ff *h. pr. &* §. 1. *J.*
Sax. hi fructus vicino acquiruntu
Gloſſ. in L. R. *l. 2. a. 52.* Verb.
Zweige. *Weſ. ad ff. h. t. n. 3. Car*
c. l. alias etiam hodiè propter ra
in alterius fundum vel hortum p
pendentes ſæpe fructus inter vici
dividi teſtatur *Hahn. ad* Weſ. *h. t.*

XV

XVII. (7.) *Interdictum de migrando eſt* remedium prohibitorium perpetuum. l. 1. *pr. & §. ſ. ff. h.* quod datur inquilino ejusque hæredibus *d. l.* §. f. ſoluta conductionis mercede adverſus locatorem, qui res ſive proprias ſive alienas. *l. 2. ff. h.* exportare prohibet ejusque hæredes *d.* §. f. ad hoc ut prohibere deſinat. l. 1. ff. Inutiliter hoc interdictum ei, qui gratuitam habitationem habet, conceditur l. 1. §. 3. ff. h. Poſteaquam extra ordinem ſubventum eſt inquilino infrequens eſſe cœpit hoc interdictum *l. 1. §. 2. ff. h. Hill. ad Don. en. l. 15. c. 37. l. b.* *L. 43. ff. t. 29. de migrando.*

XVIII. Hactenus Interdicta realia tàm publica quàm privata conſideravimus, unde jam ordine ad perſonalia ducimur. Ob favorem libertatis edidit Prætor *Interdictum de libero homine exhibendo*, quod *eſt* exhibitorium perpetuum *l. 3. §. ſ.* ff. *h.* & competit omnibus *l. 3. §. ff. h.* adverſus eum qui hominem liberum invitum dolo malo retinet. l. 1. l. 3. §. 5. *ff. h.* ad hoc ut in continenti eum exhibeat l. 4. §. 2. ff. *h.* vel litis æſtimationem præſtet. l. 3. §. 13. *ff. h.* & *Eck. Comp.* ff. *h. t. plur.* *L. 43. ff. t. 29. de Libero homine exhibendo.*

XIX. Ob poteſtatis vinculum propoſuit prætor *Interdictum de liberis exhibendis* quod *eſt* præparatorium l. *3.* §. *1.* ff. *h.* exhibitorium, & conceditur illi, qui liberos in poteſtate habet. l. 1. *ff. h.* adverſus eum, qui eosdem invitos dolo malo detinet. *d. l.* 1. l. *5. ff. h.* ad hoc ut illos exhibeat. *d. l. 1.* Except. *&. l.* 1. § *3. 5. ff. h.* Utiliter hoc Interdictum marito de exhibenda uxore competit. l. 2. ff. idem ad Abbatem & Monachum, Dominum & adſcriptitium applicandum *&. Meier. C. l. A. h. t. th. ult.* Item *Interdictum de liberis ducendis* quod *eſt* reſtitutorium. l. 3. §. 1. ff. h. & datur ei, qui liberos in poteſtate habet adverſus eum, qui eosd. invitos dolo malo retinet ad hoc, ut eos duci permittat. *l.* 3. *pr.* ff. *j. Eck. Compen. Dig. h. t.*

Finis libri ſecundi.

Lib. III.

Tit. I.

De Condictione ex lege.

L. 13. ff. T. 2.

Pertractato jure in re, ad jus ad rem ſeu obligationem accedendũ eſt, quæ conſtituitur etiam per pactum ſeu nudum ſeu non nudum. v. Juriſpr. l. 3. t. 2. Non nudum vel legitimum vel veſtitum eſt. Legitimum vi legis confirmantis actionem producit, quæ eſt condictio ex lege, cum Lex Civilis eſt, nec alia actio in Lege expreſſa.

I. *Eſt autem condictio ex lege* actio perſonalis, quæ competit ex obligatione civili (non Prætoria. l. 11. ff. *de Praſc. Verb.*) introducta per legem novam (i. e. poſt leges XII. Tab. latam *a. l. 7. ff. de Capit. min.*) non caventem, quo genere actionis ſit experiundum. l. *un.* ff. *h. Pac. in Iſag. h. t.* Cui, adverſus quem & ad quid hæc condictio detur, ex ipſis legibus novis colligendum eſt. *Hodie* lo- *L. 13. ff. t. 2. de Condictione ex Lege.*

 cum

cum habet ſi moribus aut conſtitutionibus Principum Imperii generalibus vel ſpecialibus, ut ſtatutis, obligatio nova inducta eſt. V. *Hahn ad Weſ. h. t. n. 5. Bach. V. 1. Diſſ. 23. th. 1. l.* C. *Verb. Quod* Exempla v. in *l. 35. §. 5. C. de donat. l. 22. §. 6. C. de Jure del. V. Wiſ. ad π. P. 1. d. 26 th. 6.*

L. 13. ff. t. 5. de conſtituta pecunia. II. Prætorio edicto confirmatur *pactum conſtituti*, quod *eſt* pactum Legitimum, quo quis paciſcenti citra ſtipulationem promittit ſe proprium vel alienum debitum eſſe ſoluturum ſalva priori obligatione *l. 5. §. 2* ff. *h. §. 9. l. de Act. l. 28.* ff. *h. l.* 1. ff. *h. j. Hahn. ad Weſ. h. n. 9. & Franz. C. ff. h. t. n. 5. ſeqq.* unde Beneficio ordinis locus eſt. *a. N. 4. t. 1. Bach. V. 2 D. 28. th. 5. b c. Carpz. P. 2.* C. *18. d. 2.* Conſtituere poſſunt qui ſe convenienti caſu etiam pro alio obligare queunt. l. 1. §. 2. *ſeqq. ff. h.* non mulieres pro maritis niſi juratò J. Sax. *Carpz. P. 2.* C. *16. d. 2.* Præſentes & abſentes. *l. 14. §.* 13. ff. *h.* pro debitores præſente, abſente aut invito. *l. 27. ff. h.* ſed non imperſonaliter. *Auth. ſi quando.* C. *h. Conf.* Wiſſ. *ad π. P. 1. d. 27. th. 4.* Conſtitui poteſt debitum ex obliga-

tione

tione civili mixta, naturali plena. l. 1. §. 7. ff. *h.* prætoria *d. §. 9.* non merè civili. l 3 § 1. ff. *h. Franz. c. l. n. 15. ſeqq.* Conſtituitur illi qui obligationem ſibi vel alteri acquirere po eſt. l. 5. §. 6. *ſeqq.* Ex pacto conſtituti naſcitur *actio de conſtituta pecunia*, quæ eſt prætoria, perſonalis, rei perſecutoria, perpetua. *l. 19.* ff. *h. l. 2.* C. *h.* Creditori adverſus eum, qui proprium vel alienum debitum conſtituit ad debiti ſolutionem competens V. *Comp. Lauterb. h. t. l. e.*

III Ad confirmanda pacta nuda adhibentur ſtipulationes. l. *45* ff. *de Pact.* per quas ſtipulator ſibi non aliâ acquirit. *a.* §. *4. J. de Inut ſtip. l. 38* §. *17.* ff. *d. V. O* Excipitur *ſervus*, qui ex perſona domini *jus ſtipulandi habet. pr. l. h.* & jacenti quoque hæreditati ſtipulari poteſt. *d pr.* non tamen nominatim hæredi futuro l. 16. ff. h. V. *Magnif. Auth. S. J. C. th. 34.* *L. 45 ff. t. 3. de ſtipulat. ſervorum.*

IV. *Pupillo* etiam *ſtipulari poteſt Tutor: Rem pupilli ſalvam fore.* §. *19. J. de Inutil. Stip.* quia per hanc ſtipulationem pupillo proſpicitur ipſius Tutoris intereſt. *Eſt* vero *ſtipulatio rem pupilli ſalvam fore*, quâ Tutores vel curatores admini- *L. 46. ff. t. 6. Rem pupilli vel Adoleſcentis ſalvam fore.*

ſtrationem rerum pupillarium aut minorennium ſuſcipientes datis fidejuſſoribus cavent de indemnitate minoris aut pupilli v. §. *1. I. de Satisdat. Tut.* unde naſcitur *actio ex ſtipulatu*, adverſus Tutores vel Curatores eorumque fidejuſſores ad præſtandam indemnitatem finitâ tutelâ aut curâ competens. l. 4. §. 2. 4. ff. *h. j. l. 2. C. de Adminiſtr. tut.* Olim ſtipulari poterat pupillus ſec. l. 6. ff. h. *Hodie* ſtipulantur Magiſtratus referente *Brunn. in Repet. Parat. Weſ. h. t. q. 2.*

L. 46 ff. t. 5. de ſtipulationibus Prætoriis

V. Dividuntur *ſtipulationes* in Judiciales, Prætorias, conventionales & communes v. §. 1. 2. 3. 4. *de diviſ. ſtipulat. Prætoriæ ſunt*, quæ juſſu Prætoris interponuntur, etiam Ædilitiæ §. 2. *l. d. t.* eæque vel propter judicium interponuntur, ut ratum fiat, & dicuntur judiciales, vel fiunt judicio ſiſtendi cauſa & nominantur communes l. 1. §. 1. 2. 3. ff. *h.* Cùm Prætor ſatisdationem deſiderat, quod plerumque, ubi incerta eſt quantitas, contingit, perſonæ intervenientium requiruntur l. 7. ff. h. cùm cautionem poſtulat vel pignora *a. l. 1. §. 9. ff. de Collat.* vel nudæ repro-

repromiſſiones ſufficiunt. l. 1. §. 6. ff. *h.* *Wiſſ. P. 2. d.28. th.25.*

Tit. II.
De Hæreditate & actione vendita.

L. 18. ff. T. 4.

I. A Pactis ad Contractus etiam conſenſuales tranſitur ubi prætereundum non eſt circa Emtionem venditionem, quod *Vendi etiam hæreditas poſſit eo cum effectu reſpectu Emtoris*, ut (1) ad Emtorem neque amplius neque minus juris tranſeat, quam apud hæredem futurum eſſet, l. 2. ff. h. ut (2) perfecta Emtione ad emtorem lucrum & damnum omne reſpiciat, l. 2. § 9. ff. *h.* præter jus accreſcendi, quod emtor non habet. *a. l.* 2. §.1. ff. *h. j. a. l.88.* ff. *de hæred. Inſt. Vinn. S. Q. l.* 1. *c.* 55. & id quod hæres ex ſubſtitutione pupillari nanciſcitur l. 2. §. 2. ff. *h.* (3) ut Emtor vicem hæredis obtineat & præſtet quicquid venditori nomine hæreditatis abeſt. l. 2. §. 11. ff. *h.* (4) ut Emtor ex ſua perſona habeat

utiles ex hæredis perſona directas actiones hæreditarias. l. 5. l. f. *C. h.*

II. *Venditæ hæreditatis Effectus reſpectu Venditoris ſunt* quod (1) Venditor quidem totius hæreditatis, at non rerum ſingularum evictionem præſtare tenetur. l. 2. ff. *h. l.* 1. *C. de Eviction.* (2) quod ab emtore repetere poteſt quicquid hæreditatis nomine Creditoribus vel legatariis &c. præſtitit. l. 2. *C. de leg.* ab his enim venditor adhuc rectè convenitur. *d. l.* niſi fiſcus venditor ſit. l. 1. *C. h. Franz. Comm.* ff. h. *t. n.* 14. *V. plur. Comp. Jur. Lauterb. h. t. de actione vendita. V. l. 3. T.* 20. *a.* 18.

De ſervis exportandis, vel ſi ita mancipium venierit ut manumittatur vel contra. L. 18. *ff. t.* 7.

III. *Servi* etiam Jure Civili *vendebantur pactis adjectis*, è quibus probabantur æqua: ut de ſervo exportando l. 1. ff. h. manumittendo l. 3. ff. h. non iniqua: ut de ſerva proſtituenda. *V. l.* 67. ff. *h.* Pariter *ad Pacta injuſta refert Hahn. ad Weſ. h. t.* Si quis emat pretio nunc recepto C. oves indeterminatè tradendas

dendas

dendas ubi plus valebunt. Si quis in Autumno pretio uſitato emat C.oves ſervandas usque ad menſem Januarium, ita ut fructus ad emtorem perveniant, periculum ad venditorem pertineat &c. Item pacta emtorum vel venditorum inter ſe ad Monopolium tendentia ſub pœnâ graviſſima improbantur. *a. l. un. C. de Monop.* niſi Principis auctoritate Monopolia ex juſtâ causâ exerceantur. *V. Carpz. P. 1. dec. 4. Hahn. c. l. j. a. Jus. Sax.* der Torg. Ausſchr. *d. Anno* 1583. *T.* von ſchädlichen Vorkauffen ins gemein. *& Spec.* vor Vorkauffe des Getreydes. Der Wolle.

De Proxeneticis. L. 50. ff. t. 14.

IV. Ad mercedem Locationis conductionis quam proximè accedit *proxeneticum* ſive honorarium quod negotiorum licitorum conciliatoribus pro miniſterio quali quali accommodato ſolvitur *a. l.* 2. *l.* 3. ff. *h.* Hi conciliatores ſ. *Proxenetæ* vulgò appellantur die Mäckler / Unterhändler & ſunt hodiè vel publici vel privati. *Publici*, qui publica autoritate conſtitui & ad hoc officium juramento devincti ſunt. *V. Strach. de Proxenet.*

Privati qui privata auctoritate hoc officio funguntur, e. g. in Nuptiis l. f. ff. *de Sponſal. j. tamen l. f. C. eod.* Præſtant Proxenetæ dolum & culpam latam. *a. l. 2.* ff. *h.* & peti poteſt ab ipſis proxeneticum extra ordinem l. f. ff. *h.* Sunt autem proxenetæ in causâ, in quâ mediatores exſtitere, teſtes demum habiles, atque ad teſtimonium compelli poſſunt, utriusque partis conſenſu. *N. 90. c. 8.* ⅌. *Wiſſ. P. 2. D. 42 th. 20. Eck. Comp.* ff. *h. t.* §. *2. Gail. l. 1 Obſ 160. n. 19.*

De Nautico fœnore.

L. 22. ff. t. 2.

V. Uſuris, quæ ex plurimis contractibus præſtandæ ſunt, affine eſt *Nauticum fœnus* quod ſolvitur pro pecunia mutua, quæ periculo creditoris trans mare vehitur etiam citra ſtipulationem pacto promiſſum. l. 1. l. 5. §. 1. l. 7. ff. h. propter periculi magnitudinem uſuras etiam centeſimas in pecunia trajectitia ſtipulari permisſum eſt. l. 26. §. 1. C. *de Uſur.* & incipit creditoris periculum ex ea die, ex qua navem navigare convenit, & deſinit quando navis ſalva intra ſtatuta tempora ad locum deſtinatum pervenit. l. 6. ff. h. Quod ſi autem

culpa

culpa debitoris in navigatione damnum contingat, non præſtat illud Creditor. l. 3. C. *h.* *Quaſi nauticum fœnus eſt* cum mercatori aut alii pecunia periculo Creditoris ſimili ratione datur extra navigationem. *a.* l. 2. C. l. 5. ff. *h. Hahn. ad* Weſ. *h. t.*

TIT. III.

De Actionibus è conventione eorum qui in noſtra poteſtate ſunt adverſus nos competentibus.

Ex obligatione, quæ perpenſa eſt hactenus, regulariter adverſus contrahentes non alios datur actio. *a.* l. 3. *C. Ne uxor pro mar.* quod exceptionem patitur in perſonis noſtræ poteſtati ſubjectis.

I. Ita Actio de peculio illi, qui cum filio vel ſervo contraxit, adverſus patrem vel dominum, quatenus eſt in peculio, competit. §. 36. *I. de Action.* & hæc quidem actio, quamdiu ſervus vel filius in poteſtate eſt, perpetua, poſt mortem autem ejus,

vel poſtquam emaucipatus, manumiſſus, alienatusvè fuerit, annalis eſt. l. 1. §. *f.* ff. *Quando de pecul. actio annalis eſt.* Cum *hodie* ſervitio liberorum hominum utamur adverſus dominos non niſi intuitu debitæ mercedis. J. Saxon. agitur Land Recht. l. 2. *a.* 32. *Schulz. Syn. Inſt. t. de Action.* l. *aa.* Item quia filiifamilias conſenſu Patris negotiãtes quoad negotiationem pro emancipatis habentur, exiguus eſt hujus actionis uſus ſecundum *Schulz. Syn. I t. Quod cum eo qui alien. pet. lit. C. ubi Addition. Hahn. ad Weſenb. t. de Pec. n. 4. f. GrœneW. de LL. abrog. ad l. 1. ff. h. t.*

L. 15. ff. t. 2. Quando de peculio actio annalis eſt.

II. Similiter *actio Tributoria* datur illi qui cum ſervo vel filiofam. Domino vel Patre ſciente. l. 1. §. 3. ff. *de Tributor. action.* contraxit ejusque hæredibus adverſus dominum vel patrem ejusque hæredes quatenus ad eos pervenit. l. 7. §. *f.* ff h. ad hoc ut res peculiares inæqualiter diſtributæ æqualiter diſtribuantur. l. f. ff. h. quam Actionem *bonè* non obtinere tradit *Hahn. ad Weſ. f.*

L. 14 ff. T. 4. de Tributoria Actione.

III. Hæc autem notanda eſt inter ſervos & filiosfamilias differentia, quod ſervi poteſtate dominica ſoluti planè

L. 14. ff. T. 5. Quod cum eo qui in aliena

planè non poſſunt, hi poſſunt conveniri, at ſi nihil è bonis paternis conſecuti ſunt, tantùm in id quod facere poſſunt. l. 2. ff. *Quod cum eo qui in alien. pot.* i. e. ita ut non totum, quod habent, extorqueatur, ſed & eorum ratio habeatur ne egeant. l. 19. ff. *de re jud.* *Hodiè* emancipatos in ſolidum eſſe conveniendos cenſet *Græneſſ. de LL. abrog. ad L. 2. C. h.* & de Gallorum moribus teſtatur. *all. Autumn. Cenſ. Gall. ad l. 5. ff. h.*

poteſtate eſt negotium geſtum eſſe dicitur.

TIT. IV.

De Ceſſione bonorum.

L. 42 ff. t. 3.

Tollitur obligatio per ſolutionem ſolidi, quam qui facere non poteſt ad evitandum carcerem ceſſionem bonorum ſuſcipere non prohibetur Lege Julia. l. 1. l. 4. C. *Qui bon. ced.*

I. *Ceſſio bonorum eſt* actus, quo debitor obæratus omnia ſua bona Creditoribus concedit, ut ipſe ſalva exiſtimatione carceris moleſtiam evitet, interimque Creditoribus quodammodo ſatisfiat. l. 6. ff. *h.* l. 1. l. 8. *C. h.*

C. h. Ceſſio fit voluntate debitoris quomodocunque declarata. *a.* l. 6. *C. h.* etiam extrajudicialiter. l. *f. ff. h.*

II. *Cedere bonis poſſunt debitores* utriusque ſexus, qui alienare tam filii quàm Patresfamilias l. 7. *C.* h. etiam univerſitates & Eccleſiæ. *Hahn. ad* Weſ. *h. t. Verb. omni.* *Prohibentur* autem (1) debitores, qui fraudulenter bona ſub ſpe ceſſionis diſſiparunt. *a.* l. 48. ff. *de Jur. dot. Strauch. diſſ. Inſt.* 28. *th.* 13. (2) Fiſci aut ex delicto debitores. *a.* l. 2. C. *de exact. tribut. a.* l. 37. ff. *de minor.* quod ad publicanos applicar. Wiſſ. *ad π. P.* 2. *D.* 21. *th.* 22. *cedi poteſt Creditori* etiam invito. *a.* l. 55. ff. *de O. & A.*

III. *Cedi debent bona* debitoris *omnia*, ne quidem, ſecundum rigorem juris, veſte, lecto aut alimentis quotidianis exemtis, licet ea nonnunquam ex æquitate & commiſeratione debitori relinquantur. *a.* l. 6. ff. *h. MeV. in Theatr. concurſ. Cred. c.* 1. *th.* 35. neque excluſo peculio profectitio. *a.* l. 7. C. *h. Hahn. ad* Weſ. *h. t. Verb. Quam.* aut fructu præbendarum vel commodo braxationum, *uti reſponſum eſſe docet id. c.* l. *n.* 4. *Non* verò *ceduntur* bona feudalia, emphyteutica, aut fideicommiſſaria, niſi

niſi quatenus debitor ex iis jus percipiendi fructus habet. *a.* l. 69. §. 1 ff. *de leg.* 2. *Perez. ad Cod. h. t. n.* 19.

IV. *Ceſſio bonorum hac ratione fit*, quod creditores liquidi ſui crediti ſolutionem urgentes convocantur, iisque convocatis Inventarium omnium bonorum cum libro rationum vel etiam jurata ſpecificatio editur, & tum plerumque Curator bonorum conſtituitur. *Magnif. Auct. S. J. C. Ex.* 44. *th.* 29. *Lauterb. Comp. Jur. h. t. l.* 5. *Conf. Jurispr. l.* 1. *t.* 28. *a.* 20.

V. *Per hanc ceſſionem bonorum debitor* à metu carceris *liberatur.* l. 1. C. h. & Exceptione ceſſionis à Creditoribus conventus ſe defendere poteſt, donec ad pinguiorem ſortem pervenerit, item locupletior factus beneficium competentiæ habet. *§. f.* 1. *de Act. l.* 3. *C. de reb. aut jud. poſſ j. C.* 3. *X. de Solut.* Creditores verò jus petendi diſtributionem bonorum nanciſcuntur. *a. l.* 4. *C. de reb. Auct. jud. j. plur. Strauch. Ex. Inſt.* 28. *th.* 16. 17.

VI. *Jure Saxon. Communi* debitor non exiſtens ſolvendo ad manus creditoris tradi ſolet, ut eum vinculis incluſum teneat, donec operis vel

vel alia ratione debitum diſſolvat. Land-Recht. l. 3. a. 39. Carpz. P. 2. C. 22. d. 1. J. Sax. Electorali in carcerem publicum conjici poteſt etiam advena. id. d. 2. Berl. P. 2. Concl. 28. n. 14. 15. 16. niſi ſit mulier Carpz. d. 19. nec ceſſioni bonorum, niſi Creditoribus conſentientibus, locus eſt. Carpz. d. C. d. 11. 12. 13. unde hoc Jus contra Saxones retorqueri ſolere monet. Græneſ. de LL. abrog. ad. l. 4. C. h.

De Separationibus. L. 42. ff. T. 6.

Quando bonorum ceſſio fit Creditores concurrunt, vel ſolius debitoris vel debitoris forte defuncti & hæredis. Quo poſteriori caſu defuncti Creditores gaudent Jure ſeparationis.

VII. *Jus ſeparationis eſt* beneficium Prætoris l. 1. ff. h. quo creditores defuncti potentes cauſa cognita à propriis Creditoribus hæredis ſeparantur, ut ipſis è Patrimonio defuncti præ creditoribus hæredis ſatisfiat. d. l. 1. §. 1. ff. h. *Impetrant* hanc *ſeparationem* non tantum *Creditores* quibus purè ſed etiam quibus ex die vel ſub conditione debetur. l. 4.

l. *4.* ff. *h.* etiam hypothecarii ſecundum Jus Civile. *a l. 2. C. de reb. auct. jud. l.* 1. §. 1. ff. h. non Saxonicum. *a. O. P. S. t. 42.* § gleiche Meinung. v. *Carpz. P.* 1. *28. a. 21.* Ita rectè diſtinguit *Lauterb. V. 2. D. 16. c. 3. §. 8.*

VIII. Separatio *impetratur adverſus* defuncti *hæredem* qui non eſt ſolvendo. l. 1. §. *1.* ff. *h.* & *ceſſat* (1) quinquennio poſt aditionem hæreditatis elapſo. l. 1. §. 13. ff. h. quod Jure Saxonico obſervatur. v. *Carpz.* l. *4. t. 2. Reſp. 18. & præjud. Richt. de J. & Priv. Credit. c.* 1. *memb. poſt. n.* 174. hoc tamen non admittit in Creditoribus hypothecariis. *id. Richt. c. l. n.* 176. *ubi præjud.* (2) Quando bona hæreditaria bonis hæredis ita mixta ſunt ut impoſſibilis ſit ſeparatio. l. *1.* §. 12. ff. h. j. *Struv. ad Ant. Matth. de ſucceſſ. c. 16. th. 29.* (3) cum bona hæreditaria bona fide ſunt alienata. l. 2. ff. h. (4) Si Creditores novandi animo ab hærede ſtipulati ſunt. l. 1. §. *10.* ff. *h.* v. *Richt. c. l. n. 129. ubi præjud.* Hoc ſeparationis beneficio confecto inventario opus non eſt. *a. l. 22.* §. *49. C. de Jur. del. Eck. C.* ff. *h. t.*

TIT. V.

De
Rebus auctoritate Judicis poſſidendis vel vendendis.

L. 24. ff. t. 5.

I. Creditores concurrentes debitoris bona, poſtquam poſſeſſionem eorum nacti ſunt, ſolenniter vendunt. *l. 9. C. h. l. 2. C. de fid. & jur. haſt. fiſc.* ut cuivis creditori ſecundum prioritatem, quam habet, fieri queat ſolutio. Commode igitur hoc titulo (1) concurrentium Creditorum Proceſſus. (2) jus Prælationis exponetur.

II. *Deſcribi* autem *poteſt Concurſus Creditorum*, quod ſit univerſale judicium inter Creditores & eorum debitorem communem coram hujus Judice competente inſtitutum. Naſcitur Concurſus vel Debitore Creditores convocante boniſque cedente, vel Creditoribus ſponte concurrentibus concurſumque formari petentibus. Inde Citatio ad Creditores, ut creditum probent, priorita-

ritatemque oſtendant, ad debitorem ut reſpondeat & inſtrumenta producta vel recognoſcat vel diffiteatur emitti, & ſingulis legitimè inſinuari ſolet. Hinc debitor bonis nondum ceſſis ipſe, ſi bonis ceſſit, abſens eſt, aut hæreditatem jacentem reliquit, bonis abſentive datus Curator citatur. Si debitor non comparet ſub pœna recogniti, liquidi & confeſſi, denuò citatur. Creditores nominatim noti prima vice ſimpliciter, contumaces ſecunda vice ſub pœna præcluſionis, ignoti autem Edictaliter ſub eadem pœna vocantur. Quod ſi in contumacia tum perſeverat debitor, documenta pro recognitis debitumque pro liquido pronunciatur. Si Creditor in contumacia perſeverat præcluditur. Comparens autem debitor adverſus poſtulata Creditorum ſuas exceptiones proponit, documenta vel recognoſcit vel diffitetur (ad defenſionem conſcientiæ per probationes non admittitur) niſi teſtes Creditor de manu debitoris atteſtantes producere, quàm diffeſſionem admittere malit. Creditores verò ſuum creditum probant illiusque prioritatem deducunt, quo facto ſententia deſignationis fertur, quò non-

nonnunquam conditionalis eſt; In ea ferenda officium Judicis præcipuè in eo conſiſtit ut ſingulorum Creditorum jura accuratè perpendat, ne Leuterationibus & Appellationibus litem protelari neceſſe ſit. *V. Richt. de J. & P. C. c. Carpz. P. 1. C. 28. d. 1. ad 12. & exactè hæc tradens Lyſer. Diſſ. de Concurſ. & Graduat. Cred. cap. 1.*

III. Alterum hujus tituli membrum eſt *de Jure Prælationis inter Creditores*, quod habent ordine priores; commodiſſimè autem ordo Creditorum quinque claſſibus conſtitutis cognoſcitur, quarum I. Contineat Creditores qui cæteris omnibus creditoribus, quocunque etiam privilegio munitis, præferuntur. II. Creditores præter hypothecas privilegium prælationis habentes. III. Creditores qui jus reale ex hypothecâ, areſto vel immiſſione adepti ſunt. IV. Creditores perſonali tantum privilegio inſtructos. V. Chirographarios ſimplices. De ſingulis præcipuè J. Sax. ductu agemus. *V. O. P. S. t. 41. Carpz. P. 1. C. 28. d. 11. Berl. P. 1. Concl. 63. & Dd. all. n. 3.*

IV. *In Prima Claſſe* vocantur (1.) *Res ſuas extantes jure domi-*

nii

nis repetentes O. P. S. t. 42. *pr. j. N.* 91. *c.* 1. *ut domini res depoſitas. l.* 17. §. 1. ff. *depoſ. Carpz. d.* 15. furtivas §. *f. 1. de obl. quæ ex del.* Viduæ vel uxores eorumvè liberi bona dotalia, paraphernalia &c. filii bona caſtrenſia & qs. caſtrenſia nec non adventitia regularia. *Carpz. d. C. d.* 13. 14. Venditores vendita dominio nondum translato vel dolo emtoris patefacto. *l.* 19. ff. *de contrah. emt. l.* 5. §. 8. ff. *de Trib. act. Gail. l.* 2. *Obſ.* 15. *Carpz. d.* 17. 19. 21. Commodatores commodata precario concedentes precario conceſſa, locatores locata, (quod etiam ad oves vaccasvè ferreas pertinet *Richt. de J. & Priv. Cred. c.* 2. *m.* 1. *n.* 23. *ſeqq.*) revocantes: V. *Berl. P.* 1. *Concl.* 64. *à. n.* 4. *ad.* 59. *Richt. c. l. d. c.* 1. *ad n.* 55. (2) *Venditores qui* ante traditionem vel in ipſa traditione *hypothecam ſibi*, licet extrajudicialiter, *reſervarunt. O. P. S. t.* 42. §. da auch einer. *Carpzov. d. C. d.* 20. (3) *Creditores qui in re vendita, antequam debitor eam emeret, hypothecam acceperunt. V. a. l.* 12. *C. de Diſtr. pign. O. P. S. t.* 42. §. Gleiche Meinung. *Carpz. d. C. d.* 22. *j. Dec. Nov. Elect.* 63. quomodo etiam

adver-

Google

adverſus fiſcum eſſe pronunciatum docet *Magnif. Auct. S. J.C. Ex. 44. th.46. n. 3.* (4) *Sumtus pendente concurſu in utilitatem omnium Creditorum erogati*, ut inventarii confecti, taxationis & diſtributionis bononorum die Inventir- Taxirungs und Subhaſtations-Koſten &c. *a. l. 8. ff. depoſ. l. 22. §. 9. C. de Jur. del.* nec non ſalarium Curatoris bonorum *Hahn. ad Weſ. h. t. n. 4. §. 1. Carpz. d. C. d. 36. Richt. d. c. 2. m. 2. n. 6. 8.* deinde mercedes famulorum, das Lied-Lohn/ dummodo his certa merces ſit promiſſa, idemque tempore mortis in ſervitio & convictu debitoris reperiantur. *d. t. 42. O. P. S. §.* nechſt dieſen. *Carpz. d. C. d. 25.* quod ad pædagogum extendendum. *d. 26.* ſed ceſſat uſuris hujus pecuniæ tanquam creditæ à famulo acceptis. *a. l. 7. §. 2. ff. depoſ. d. 33.* Hoc privilegium mercedis famulorum Juri Civili ignotum eſt. *Hart. Piſt. P. 1. q. 8. n. 2* (5) *Impenſa funeris. l. 14. §. 1. l. 43. ff. de relig. & ſumt.* debitoris, non uxoris & liberorum. *d. T. O. P. §.* Ferner. quamvis contrarium Jure Civil. defendi poſſit. *a. l. 17. ff. de reb. auct. jud. poſſ. Carpz. d. 40. 9. Richt. d. l. c. 2. m. 4. n. 12. ſeqq.*

Conf.

Conf. Add. l. 2. t. 1. *a.* 7. 8. (6) *Salaria Medicorum*, *Chirurgorum*, *pharmacopolarum* in morbum ultimum defuncti impenſa, dummodo fuerint probata. *Carpz. d. C. d.* 43. 45. 46. *Hahn. ad Weſ. h. n.* 4. alia probatione deficiente per conjecturas veriſimiles, iisque ceſſantibus, per juramentum. *Berl. d. Concl.* 64. *n.* 92. 93. quod an Juri Civili conveniat v. *Add. cit. T.* 1. *a.* 8. (7) *Collecta & exactiones publicæ.* Schoß/ Steuer/ *l.* 1. C. *ſi propt. publ. penſit. l.* 4. C. *Ex quib. cauſ. pign.* ſivè Principi ſive magiſtratui inferiori præſtentur. *Carpz. d.* C. *d.* 47. ſivè collectæ ſint ordinariæ, ſive extraordinariæ, veluti Opferkorn/ Wächter- Soldaten- Fröhne- Hufengeld/ defenſion-Steuer/ Contribution, diſcretion, Corteſy, Præſent-Geld ꝛc. *Hahn. ad Weſ. h. n.* 4. §. 4. *Carpz. d.* C. *d.* 49. *Strauch. Diſſ. Inſt.* 15. *th.* 19. *Phil. ad. T.* 42. *O. P. S. Conſid.* 4. *Diſſ. Richt. de J. & Priv. Cred. c.* 2. *m.* 5. *n.* 31. adeò quidem, ut idem jus extendant ad ſumtus, quos ſubditi ex conſuetudine in executionibus criminalibus ſolvunt. das Hencker- oder Herd Geld. *Berl. P.* 1. *Concl.* 64. *n.* 109. *Heig. P.* 2. *q.* 23. *n.* 15. *ſeqq.*

Carpz. dict. def. 49. imò civitatibus tributa pro ſubditis erogantibus idem privilegium ad quadriennium conceſſum eſt in Land- und Tranckſteuer. Erört. der LandGeb. *d. A.* 1609. §. 17. Privilegium tributis conceſſum etiam ad canonem Emphyteuticum, Decimas, Reditusque annuos tàm redimibiles quàm non redimibiles pertinet. *Conf. l. 15. ff. Qui pot. in pign. O.P.S. t.* 42. §. Ferner. *Carpz. d.* C. *d.* 54. 55. (8.) *Pecunia hæreditaria, eſt* autem pecunia hæreditaria, quam hæres cohæredi è bonis immobilibus hæreditariis titulo familiæ herciſcundæ ſingulis annis aliisvè ſolutioni præfinitis intervallis ſolvere debet. *Carpz. P. 3.* Conſt. *El.* 21. *d. 8. Richt. de J. & P. Cred. c. 2. m. 7. n. 2. j. d. Tit. O.P. S.* Es wird. Hoc privilegium etiam ad Emtorem pecuniæ hæreditariæ tranſit. C*arpz. d.* 57. ſed ad bona, pro quibus ea ſolvenda eſt, reſtringitur à *Carpz. Dec.* 268. & interit acceptis ex hac pecunia uſuris, adhibita in exigendo mora *No*. *dec. El.* 7. ipſisque prædiis hæreditariis in tertium translatis. *Carpz. d. Conſt. d.* 59. 61. *Berl. d.* Concl. *n.* 119. Pecunia hæreditaria hoc ſenſu Juri Civili incognita eſt. V. *ſi lubet, diſſ. meam*

meam inaug. de pecun. hæred. c. 1. th. 3.

V. Secunda Claſſis Creditores ſiſtit præter hypothecas jus prælationis habentes, vel ob ſpeciale privilegium vel hyothecæ conſtitutæ modum. Ob Privilegium præferuntur (1.) *qui crediderunt ad militiam* ſibique ſpecialiter de hypotheca proſpexerunt *N. 97. c. 4.* quod ad eos qui crediderunt ad Equeſtres ordines, Magiſterii, Licentiaturæ, & Doctoratus inſignia adipiſcenda applicari poſſe credit. *Hahn ad Weſ. h. Diſſ. Lauterb. Comp. Jur. h. t. lit. c.* (2) *Mulieres in repetenda dote non amplius extante. l. 12. C. Qui pot. in pign.* ejusque augmento *N 97. c. 2. Carpz. P. 1. C. 28. d. 68.* Præferuntur autem jure Civili etiam creditoribus expreſſam hypothecam anteriorem habentibus. *dd. ll. Lauterb. §. 3. D. 6. th. 22. Berl. P. 1. Concl. 65. n. 6. Bach. §. 2. D. 24. th. 7. l. h. verb. Præferturque. Jure Saxonico* tacitâ anteriore hypotheca, non expreſſa, munitis *O. P. S t. 43. pr. Carpz. d. l.* Hoc privilegium nec ad Paraphernalia, intuitu quorum nudum hypothecæ jus uxori datum eſt, *l. f. C. de Pact. conv. T. 43. O. P.*

S. §. Was aber. *Carpz. d. C. d. 86.* nec ad donationem propter nuptias extendendum, cujus nomine & Jure Civ. v. *Bach. de Pign. l.* 1. *c* 10. *n.* 4. Non obſt. *N.* 91. *c.* 3. & Saxonico *d. T. O. P. S.* §. So ſollen wir. ne quidem jus hypothecæ uxori competit, *Carpz. d. C. d.* 91. incipit hoc Privilegium dotale Jure Civili à tempore promiſſæ dotis contractique matrimonii. *a. l.* 1. *ff. qui pot. in pign. Bach. ad Treutl. cit. lit. b.* verb. *Mulier.* Jure Sax. à tempore copulationis ſacerdotalis. *Per P.* 2. *Conſt. El.* 24. *ubi Carpz. d.* 1. Tranſit hoc privilegium ad liberos, *l.* 12. §. 1. C. *Qui pot. in pign. N.* 91. *c.* 1. non ad hæredes extraneos. *l. un. C. d. Priv. dot. Carpz. d. C. d.* 95. 96. *Berl. d. Concl.* 65. *n.* 93. *Bach. de pign. l.* 4. *c.* 13. *n.* 1. & locum habet etiamſi mulier obærato nupſerit, aut ſtatuto ſit diſpoſitum ut nomina pupillorum omne debitum præcederent, ſecundum *Nov. dec. El.* 5. 6. v. *Strauck. Diſſ. Inſt.* 15. *th.* 19. *j. Richt. de J. & Priv. Cred c.* 3. *ſect.* 1. (3.) *Qui in refectionem ædificii credidere,* dummodo ſpecialiter ad refectionem ſit data pecunia, ædificium inde ſit refectum & adhue exſtet

a. N.

a. N. 97. c. 3. l. 6. ff. qui pot. in pig. l. 1. ff. Quib. in cauſ. pign. tac. & *Gail. l. 2. Obſ. 12. num. 4.* & *O. P. S. t. 43.* §. Wenn auch einer *Carpz. d. C. d. 105. Richt. d. Tr. c. 3. ſect. 3. num. 1. ſeq.* idem ſtatuendum eſt de eo, cujus pecunia ædificium aut prædium eſt emtum, quoties ſpecialiter ſibi hypothecam pactus eſt *a.* l. 7. C. *Qui pot. in pign. l. 17.* C. *de Pignor. d. T. O. P.* §. Alſo wañ. *Carpz. d. C. d.* 107. non idem obtinet in eo qui tantùm ad exſolutionem pretii pecuniam credidit *Carpz. d. 108. Phil. ad d. O. P. Conſ. 7. Richter. c. l. ſect. 4. num.* 24. (4) *Pupilli in rebus pupillari pecunia emtis. L. 7. ff. Qui pot. in pign.* l. 3. ff. *reb. auct. jud. poſſ.* Carpz. & *d. 109. Neguz. de Pign. Part. 5. m. 2. n. 19. Berl. d. Concl. 65. n. 145. Richt. d. Sect. 4. n. 18.* (5) *Fiſcus in rebus à debitore poſt contractum* cum ipſo *initum acquiſitis. l. 28. ff. de Jur. fin. O. P. S. T. 43.* §. deßgleichen. *Berl. d. Concl. n. 112. Carpz.* & *d. 103. Richter. d. Tr. c. 3. ſect. 3. num. 21.* non in pœnalibus *l. 17. 37 ff. de Jur. fiſc. l. un. C. de pæn. fiſc.* niſi à tempore condemnationis, ex quo hypothecam tacitam habet Jure Saxon. *d.* §. deßgleichen non civili *Lauterb. Comp.*

Jur. h. Ob hypothecæ conſtitutæ modum præfertur Creditor, cui inſtrumento publico eſt conſtituta hypotheca, ei, cui hypotheca tantùm privatâ ſcriptura conceſſa eſt, quod in mobilibus J. Sax. non obtinet. *Moll. l. 1. Semeſt. c. 3. Carpz. P. 2. C. 23. d. 9. &. Dec. No&. El. 60.*

VI. *Ad Tertiam claſſem referuntur Creditores jus reale habentes,* ſive illud per conſtitutionem hypothecæ expreſſæ aut tacitæ, ſive per immiſſionem judicialem actualem, aut areſtum legitimè impetratum ſint adepti. *Vid. O. P. S. t. 44. 45. 46. 47. 48.* Hi Creditores pro rata admittuntur, ſi eodem momento jus reale impetrarint, vel quis prior altero fuerit, ignoretur *d. T. 44.* §. **da auch** &. *Jpr. l. 2. T. 25. a. 14. ſeqq. j. Carpz. d.* C. *d. 110. ad d. 149. Richt. c. l. c. 4. ſect. 1. 2. 3. 4. Berl. P. 1. concl. 66.*

VII. *Quarta Claſſis continet creditores perſonaliter* tantum *privilegiatos.* Quibus accenſetur (1) *Deponens re depoſita non* amplius *exiſtente. l. 7. §. 2. ff. Depoſ. l. 24. §. 2. h. Carpz.* P. *1. C. 28. d. 150.* Wiſſ. *ad π. P. 2. d. 22. th. 9. j. Lauterb. Comp. Jur. h. n. 4.* quod ad depoſitum Judiciale

diciale & neceſſarium non eſt producendum: hoc enim areſta poſteriora præcedit per *O. P. S. T. 49. pr. &* *Carpz. d. C. d. 151. Phil. ad d. T. O. P. Conſ.* 1. (2) *Reſpublica Creditrix.* l. 38. §. *1.* ff. *h.* (3) *Debita piarum cauſarum & alimentorum d. T.* 49. O. *P.* §. alles. *Carpz. d.* 152. (4) *Creditores qui gratis pecuniam dederunt mutuam d. T.* §. wenn auch. *id. d.* 153. (5) *Venditores in reſiduo pretii,* qui de jure pignoris ſibi non proſpexerunt. *d. T.* §. Jngleichen. *d.* 154. (6) *Qui ad rem comparandam vel reparandam crediderunt pignoris jure non impetrato* l. 5. 6. ff. *Qui pot. in pign. l 24. l. 26.* ff. *h. Rauchb. P.* 1. *q.* 5. *Richt. d. 1. & P. Cred. c. 3. Sect. 4. n.* 15. (7) *Advocatorum, Præceptorum & Procuratorum ſalaria* ſecundũ *Rauchb. d. Tr. c. 5. n. 36 j. Hahn. ad* Weſ. *h. t.*

VIII. *Quintam claſſem occupant nudi Chirographarii.* i. e. Creditores, qui vel nuda chirographa ſeu Cautiones producunt, vel credita ſua per teſtes aut confeſſionem debitoris probant. *Carpz. d.* 159. Reliqvum eſt, ut hoc loco notetur, *quomodo creditores concurrentes ejusdem claſſis ſibi invicem præferantur,*

tur, cum ex patrimonio Debitoris omnibus ſatisfieri nequit. Creditores Claſſis primæ, utpote jus prælationis ante omnes habentes, eo ordine, quo hactenus ſunt collocati, priores poſteriores planè excludunt. *Carpz. d. C. d. 12. Berl. P. 1. Concl. 64. n. 125.* inter creditores *ſecundæ* Claſſis, ſeu eos, qui hypothecam cum privilegio prælationis habent, præferendi ſunt tempore priores: nam privilegiatus adverſus privilegiatum non utitur ſuo privilegio. *a. l. 8.* ff. *de Excuſ. l. 12.* § 1. C. *Qui pot. in pign. N. 91. c. 1. Cynus in Auth. Quo Jure. C. qui pot. in pign. Berl. P. 1. Concl. 65. n. 155. Carpz. d.* C. 63. *O. P. S. T. 45.* §. wenn ſie aber. ubi cum de prioritate non conſtat, primo loco uxor, ſecundo Pupillus, Tertio Fiſcus collocari jubetur, reliquis creditoribus pari jure concurrentibus §. wenn man. *Carpz. d. l.* In Tertiâ Claſſe Creditores jus tantummodo reale habentes, tempore priores jure ſunt potiores. l. *2. l. 7. C. qui pot. in pign.* de qua Regula v. *Addit. L. 2. t. 7. n. 1. 2. Carpz. D. C. d. 110.* Creditores ad *quartam* Claſſem relati, ſ. qui nudum jus prælationis habent pro rata concurrunt, etiamſi pri-

via

vilegia ſint imparia. Secundum *Carpz. d. C. d. 149. ubi Præjud. Diſſ. Berl. P. 1. Concl. 70. n. 28. it. Lauterb. Compend. Jur. h. t. n. 4. ʒ. Richt. de J. & P. Cred. c. 5. n. 9.* Pariter Creditoribus *Quinta* Claſſis, ſeu nudis chirographariis, pro rata quantitate ſatisfaciendum eſt. l. 6. *C. de reb. auct. jud. poſſ. Carpz. d. C. d. 158.*

IX. Jure Civili uſuræ cum ſorte pari jure prælationis gaudent *a. l. 18. ff. qui pot. in pign.* Quandoquidem acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur. *c. 42. d. R. J. 6. Sim. Piſt. P. 2. Conſ. 7. n. 10.* non verò Jure Sax. *O. P. S. T. 50.* §. Es iſt aber. Excipiuntur ob favorem Creditoris (1) Eccleſiæ ſimiliaque loca pia. *Dec. El. 8.* (2) Pupilli reliqua ex adminiſtratione à Tutore petentes. *Dec. Nov. El. 9.* Ob conditionem uſurarum vel debiti verò (1) ſi per modum intereſſe petantur uſuræ *a. d. Dec. 8.* (2) ſi poſtulentur ut reſiduum pretii. *d. T. 50.* §. denn wann. (3) in annuis reditibus. (4) in uſuris pro principali à fidejuſſore ſolutis. (5) in uſuris dotalibus. *d. O. P.* (6) in feudalibus *Dec. Nov.*

El. 10. Carpz. d. C. d. 164. ſeqq. Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 44. th. 58. Conf. Richt. d. I. & P. C. c. 7. & Phil. ad Cit. Dec. Elect.

L. 42. ff. t. 8. Quæ in fraudem Creditorum facta ſunt ut reſtituantur.

X. Ad maſſam communem Creditorum non tantum pertinet id, quod in bonis debitoris eſt, ſed etiam in iisdem improbo debitoris facto eſſe deſiit: nam *in fraudem Creditorum alienata* animo & eventu alienantis ſpectato. §. 3. *I. Qui & ex quib. cauſ. actione Pauliana intra* annum utilem. *l. 6.* §. 14. *ff. Quæ in fraud. Cred. revocari poſſunt.* In hâc actione verò alienare dicitur, qui patrimonium diminuit, non qui occaſionem acquirendi omittit. l. 6. ff. *h. Carpz. P. 3. C. 23. d. 21. n. 7.* Item annus utilis nec ad alienationem titulo lucrativo factam. *l. 10.* §. 24. ff. *eod.* neque ad liberationem ab actione pertinet. *d. l.* §. 23. nam illo caſu perpetuò, hoc intra tempus actioni inſtituendæ definitum poteſtas revocandi competit. *Carpz.* P. 2. *C. 3. d. 20. j. Juriſpr. L. 2. T. 35. d. 22.*

TIT.

TIT VI.

De

Actione rerum amotarum.

L. 25. ff. t. 2.

A contractibus transferimur ad delicta eademque vel privata vel publica. E privatis delictis furtum. l. 3. *t.* 23. *n.* 3. *ſeqq.* vivis coloribus depictum eſt, de quo non nihil addendum.

I. Furtum honeſtius appellatur *amotio*, quæ *eſt* fraudulosa rei mobilis à conjuge divortii cauſa conjugi facta ablatio. l. 1. l. 2. l. 3. ff. *de act. rer. am.* Ex amotione naſcitur *actio rerum amotarum*, quæ deſcribi poteſt, quod ſit actio perſonalis l. 1. l. 2. ff. h. rei perſecutoria. l. 21. §. 5. ff. h. quæ, ſoluto per divortium matrimonio, datur conjugi adverſus conjugem, qui vel quæ quid divortii cauſa conſtante matrimonio amovit. l. 2. C. l. 3. l. 25. ff. h. ad hoc, ut res amotæ reſtituantur in ſolidum. l. 21. §. 3. §. 5. ff. h. Utiliter hæc actio inſtitui poteſt ob res amotas ſeparatione conjugum, quoad menſam &

thorum facta, aut muliere cum de viri vitâ deſperaret ſubreptis quibusdam rebus divertente. l. 21. ff. h. At cum ſine divortii cogitatione per levitatem & diſſipandi animo conjux alterius res contrectavit, actio in factum de damno danda eſt. *l. 2. C. h. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 1.*

II. *Hodiè* adhuc actio rerum amotarum ſuum habet uſum, qua cum conſulatur indemnitati conjugum facta amotione locum non habet inquiſitio. *O. Crim. a. 165. Tabor. in Racem. Crim. d. art. n. 12.* & ad accuſationem alterius. J. Sax. Elect. per *Con. No℘. 6.* pœna extraordinaria carceris, relegationis aut mulctæ pecuniariæ, non corporis afflictiva imponitur. *Carpz. Pr. Crim. P. 2. q. 81. num. 42. 43. id. q. 77. n. 39. Phil. Uſ. pr. Inſt. l. 4. T. 1. Ecl. 7. n 8.*

Si is, qui Teſtamento liber eſſe juſſus erit, poſt mortem domini ante aditam hæred. ſurripuiſſe aut corrupiſſe quid dicetur. L. 47. T. 4.

Quamvis res hæreditarias jacente hæreditate ſurripiens nec furti nec legis Aquiliæ actione conveniri queat.

queat. *l. 1.* §. 1. 15. *ff. h. Tabor Racem. Crim. h. t. n.* 18. 32. ne tamen ex teſtamento liber eſſe juſſus ſurreptionem aut corruptionem impunè faciat Prætor *actionem in factum* concedit, quæ *eſt* pœnalis. l. 1. *pr.* & §. 2. *ff. h. C. A. h. t. th.* 10. & intra annum utilem l. 1. ff. h. datur hæredibus. l. 1. §. 18. ff. h. adverſus ſervos, qui teſtamento liberi eſſe juſſi ſunt & ex hæreditate quid ſurripuerunt aut corripuerunt ad hoc, ut duplum ejus quod intereſt præſtetur. l. 1. *pr.* & §. 16. *ff. h. j. Tab. c. l. th.* 23.

Furti adverſus nautas, caupones, ſtabularios. L. 47. ff. T. 1.

IV. Pari modo *Prætor dat actionem pœnalem l.* 1. §. 2. *ff. h. Tab. Rac. Crim. h. t. th.* 25. quæ competit *illi, cui quid in navi, caupona vel ſtabulo* ab exercentibus non viatoribus, *l. 1. §. f. ff. h. ſubreptum eſt. l. 1. pr.* & §. 3. *ff h.* adverſus nautam, cauponem, vel ſtabularium *d. l.* 1. ad hoc, ut duplum præſtetur. *l.* 1. §. 2. ff. *h.* Quam actionem non receſſiſſe ab uſu contra communem opinionem Doctorum aſſerit *c. Tab. n.* 32. *v. Phil. Vſ. Pr. Inſt. l.* 4. *Ecl.* 42.

Si familia furtum feciſſe dicetur. L. 47. ff. t. 6.

V. Item *ſi familia* (i. e. plures ſervi ejusdem domini) *furtum fecit, datur actio prætoria* ei, cui furtum factum eſt, adverſus dominum, qui ſervos poſſidet. l. 3. §. *f.* ff. *h.* ad hoc, ut duplum præſtetur præter rem, quæ condictione repetitur. *l.* 2. ff. *h.* *Tab. Rac. Crim. h. t. n.* 45. Arbitrio autem domini, quo ignorante furtum commiſſum, relictum eſt, utrum familiam noxæ dedere, an verò tantum offerre velit, quantum præſtaret unus liber ſi furtum feciſſet. l. 1. ff. h. Hoc ad damnum á familia datum extenditur. l. 32. ff. *ad L. Aquil. Hahn ad Weſ. h. t.*

Arborum furtim cæſarum.
L. 47. ff. t. 7.

VI. Coërcetur etiam *furtiva arborum cæſio*, quæ *eſt* delictum privatū, quo quis alienas arbores ignorante domino celandique ejus cauſa cædit. *l. 7. l. 8. ff. h.* Arborum nomine quid comprehendatur v. *l. 3. pr. & §. ſq. Berl. P.* 5. *Concl.* 52. *n.* 22. *Datur* etiam *actio civilis. l. 1. ff. h.* mixta pœnalis. *l.* 7. §. 6. 7. *l.* 8. ff. *h.* Domino tàm utili. *l.* 5. §. 3. *ff. h.* quam directa. *l.* 8. ff. *h.* adverſus eum, qui arbores

res alienas clàm & invito domino cæcidit. *d. l.* 7. ad hoc, ut damnum duplo reſarciatur. *l.* 7. §. *f ff. h. Conſ. Tab. Rac. Crim. h. t. n.* 38. *ſeqq.* Jure Sax. ſolo nocendi animo arbores cædenti pœna 30. ſolidorum ſ. duarum ſexagenarum antiquarum imponitur. §. R. *l.* 2. *a.* 28 *P.* 4. C. *El.* 37 *ubi Carpz. d.* 1. qua pœna arboris æſtimatio, quæ præſtanda eſt, non continetur. *Berl. d. Concl. n.* 14. *Matth. Col. P.* 1. *dec.* 145. *n.* 4. Pro qualitate delicti & magnitudine damni vero graviori etiam pœnæ locus eſt. *Carpz. Pr. Crim. P.* 2. *Q.* 83. *n.* 19. Quod ſi arbores animo furandi cæſæ ſunt, pœna furti in delinquentem ſtatuitur, non tamen facilè ſuſpendii §. *d. C.* 37. *& ibi Carpz. d.* 3. *j. eund. Pr. Crim. d. q.* 83. *n.* 24. ubi de furibus herbarum agit *n.* 27.

De incendio, ruina, naufragio, rate, nave expugnata. L. 47. ff. t. 9.

VII. Præterea, quoniam publicè intereſt nihil rapi aut recipi, ex incendio, ruina, naufragio, rate, nave expugnata, damnique nihil in his rebus dari, *Prætor propoſuit* ſuo Edicto. §. *l.* 1. *pr. &* §. 1. *actionem*, quæ eſt

eſt pœnalis mixta & datur ei, cui quid abreptum, ablatum vel damni datum eſt, occaſione incendii, ruinæ &c. ✓. l. 1. §. 23. ff. *h. l. 4.* §. 2. ff. *eod.* adverſus eum, qui quid occaſione incendii, ruinæ, naufragii, ratis, navisve expugnandæ rapuit aut damni dedit, ad hoc, ut intra annum quadruplum, poſt annum ſimplum reſtituat. l. 1. ff. h.

TIT VII.

De

Sepulcro violato.

L. 47. ff. T. 2.

Poſt delicta privata de Extraordinariis Criminibus agitur, è quibus reliquum eſt, ut in ſpecie agatur, de Sepulcro violato.

I. Adverſus violatorem ſepulcri Prætor producit *actionem in factum*, quæ eſt famoſa l. 1. ff. h. popularis l. 3. §. f. & pœnalis l. 6. ff. h. competens ei, ad quem res pertinet. l. 6 ff. h. adverſus eum qui dolo malo ſepulcrum violavit. l. 3. ff. *h.* ad hoc ut præſtet 100. aureos, & ſi ſepulcrum dolo malo inhabitaverit, ducentos *d.* l. 3. quæ pœna actori applicanda eſt, *d. l.*

a. l. 3. § *8. ff. h.l.* 12. *ff. de V. S. Anton. Matth. de Crim. l. 47. t. 6. n. 6.* ubi *n. 8.* addit hanc actionem uſu non eſſe antiquatam.

II. Hæc obtinent cum de ſepulcro violato civiliter agitur, non quando criminaliter ✠. *Cujac. in Parat. Cod. h. t.* tum enim diſtinguendum eſt, utrum violatio cum armis, an verò ſine armis facta ſit, illo caſu capite plectuntur. l. 3. §. 7. ff. h. etiam Jur. Sax. *P. 4. C. El. 34. ubi Carpz.* ✠. *d.* 2. hoc caſu cum corpora ſunt extracta oſſave eruta, humiliores ſummo ſupplicio afficiuntur, honeſtiores in inſulam deportantur: aliàs autem arbitrariè puniuntur. l. f. ff. h. & quidem corporibus ſepultis & reliquiis tantum contrectatis pœna decem pondo auri fiſco inferenda eſt. l. 4. C. h. quam pœnam ab uſu nondum receſſiſſe teſtatur *præjud. apud Carpz. Pr. Crim. P. 2. Q. 83. n. 66. Conſ. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 2.* ✠*verb. Et Centum in f.*

De concuſſione. L. 47. ff. T. 13.

III. Extraordinariis Criminibus annumeratur *Concusſio*, quæ nihil *eſt* aliud, quam terroris injectio ad faciendum vel non faciendum aliquid

quid. Fieri poteſt à Perſonâ tàm publica quam privatâ. §. c. 5. XXIII. q. 1. Exempl. §. l. 1. l. 2. ff. h. j. Anton. Matth. de Crim. l. 47. t. 7. num. 3. & Weſenb. h. t. 1. 2. Pœna hujus criminis eſt arbitraria. l. 2. ff. h. Weſſ. ad π. h.

De furibus balneariis. L. 47. ff. t. 17.

IV. Ad extraordinarii criminis reos referuntur etiam *fures balnearii*, qui in balneis veſtimenta lavantium ſurripiunt. Quorum pœna pro circumſtantiis varia fuit. l. 1. l. 2. l. 3. ff. h. *Ant. Matth. de Crim.* l. 47. t. 11. c. 1. n. 2. *Hodiè* pari cùm aliis furibus afficiuntur pœnâ ſecundum P. H. G. *a.* 159. 160. *docente Hahn*, ad Weſ. h. t.

De Effractoribus & Expilatoribus. L. 47. ff. t. 18.

V. Effractores etiam, qui carceres, ædes &c. effringunt. l. 1. *pr.* & §. 2. ff. h. criminis extraordinarii fiunt rei, iidemque vel ſunt diurni vel nocturni. l. 2. ff. h. *Carceris effractio* vel fit ab incarcerato vel ab extraneo. *Si fit ab extraneo* per violentiam is tanquam violator pacis publicæ vel gladio puniri, vel ead, qua afficiendus

dus fuiſſet carcere per effractionem liberatus, pœnâ plecti poteſt, V. L. R. l. 3. a. 9. *Carpz. P. Crim.* P. 1. q. 35. n. 45. *id.* P. 4. C. *El.* 13. *d.* 8. *Si ſit ab incarcerato*, & is ob crimen capitale incarceratus eſt, capitalis pœna in effractorem ſtatui poteſt, alias verò arbitraria *a.* l. 1. ff. *h.* l. 4. C. *de Cuſtod. recr. Ord. Crim. art.* 180. *Carpz. Pr. Crim.* P. 3. q. 111. n. 94. 95. *Ant. Matth. de Cr. l.* 47. *t. fin. c.* 4. *n.* 3. Quod *ſi* autem criminis capitalis *reus evaſit cuſtodum dolo*, in cuſtodes pœnæ ſimilitudo ſtatuitur ſecundum *d. a.* 180. *d.* l. 4. ſi cuſtodum *culpa* pœnæ arbitrariæ locus eſt. *d. art. d. l.* 4. *Conf. Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 1. *Lauterb. Comp. Jur. h. l. b.*

VI. *Expilatores ſunt* fures atrociores, qui adeò furantur, ut ne quidem pilum relinquant V. *l.* 1. §. 1. *ff. h. Conf. Hill. ad Don. en. l.* 15. *c.* 19. *l.* 6.

Expilatæ Hæreditatis. L. 47. *ff. t.* 19.

VII. Pariter *Expilatio hæreditatis eſt* crimen extraordinarium, quo res hæreditariæ nondum ab hærede poſſeſſæ fraudulosè contrectan-

tur

tur lucri gratia. Ex hoc Crimine naſcitur accuſatio famoſa. l. 12. C. *Ex. quib. cauſ. infam.* quæ datur hæredibus. l. 3. C. h. adverſus eos, qui hæreditatem expilarunt ad pœnam extraordinariam. l. 1. ff. h. Quæ monente *Carpz.* P. 2. *q. 83. n. 82.* inter conſanguineos &c. relegationem excedere non ſolet, inter extraneos ad fuſtigationem extendi poteſt. V. *l.* 1. §. 1. *ff. l. 3.* C. *h. de Effract.* Regulariter hæc accuſatio nec adverſus uxorem. l. 5. ff. h. l. 4. C. h. nec cohæredes locum habet. *a.* l. *51. ff. pro ſocio. conf. Ant. Matth. d. Crim.* l. *47. t. 12. n. 3.*

De Fugitivis. L. 11. ff. t. 4.

IIX. Cæterum non aberrabimus à ſcopo, ſi hoc loco non nihil de Fugitivis, Aleatoribus, & Menſoribus falſum modum renunciantibus adjiciamus. *Fugitivus eſt*, qui eo animo diſcedit, ne ad dominum redeat. l. 225. ff. de V. S. quæ non redeundi intentio in errone deficit *d* l. l. 17. §. 1. 14. *ff. de Ædil. Ed.* ſed in titulo de fugitivis fugitivi vocabulum etiam erronem complectitur. l. 1. §. 15. ff. h. Fugitivum celantes crimine furti ſe obſtringunt. l. 1. ff. *h.* V. l. 3. C. *h.* Sic-

uti

uti autem in alienis prædiis requirere fugitivos ſcrutando cubilia &c. licuit olim auctoritate Magiſtratus. V. *l.* 1. §. 2. *l.* 3. *ff. h.* Ita *hodie* fieri poteſt reorum rerumque furtivarum prævia cauſæ cognitione indiciisque ſufficientibus allegatis per alienas domos aut poſſeſſiones inquiſitio, vulgo die Hauſſuchung. V. *Bocer. Dec.* 114.

De Aleatoribus. L. 11. *ff. T.* 5.

IX. *Aleatores dicuntur* qui ludis fortunæ aut mixtis lucri intentione dediti ſunt. *a.* l. 2. §. 1. l. 3. l. 4. ff. h. *Ludus* deſcribitur ab *Hahn. ad Weſ. h. t.* quod ſit actus ad animi oblectationem pertinens, quo luditur in victoriam, ut vincenti cedat quod ejus cauſa depoſitum fuerit. Ludus *eſt vel artis*, in quo arte, *vel fortunæ*, in quo fortuna, *vel mixtus* in quo & arte fortunâ victoria paratur. *Ludi artis permiſſi* ſunt, dummodo dolus abſit, & lucri cauſa non inſtituantur. *d. l.* 2. *l.* 1. *C. j. l.* 206. *ff. de reg. jur. Ludi mixti & fortunæ ſunt prohibiti*, niſi recreationis gratia moderatè citra rei familiaris jacturam ſuſcipiantur, & omnes prohibitionis ratio ceſſet. *Pœna luſorum* eſt *arbitraria* de Jure Saxon. Elect. V. Policey-

Ordn.

Ordn. *Joh. Georg.* 11. *t.* 8. §. *ſeqq.* *Carpz. Pr. Crim. P.* 3. *q.* 134. *n.* 19. *ſeqq.*

X. Ut ad Aleatores revertamur, eorum ſuſceptores verberati furto, defraudati damnove affecti tempore luſus nullam habent actionem *l.* 1. *pr.* & §. 3. *ff. h. Franz.* C. *ff. h. t. n.* 11. *Vid. praej. apud. Hahn. num.* 2. *Luſores* vero *ad ludendum* vel ab initio *cogentes*, vel in luſu invitos retinentes aut mulcta multantur, aut in latumias vel vincula publica ducuntur. *l.* 1. §. *f. ff. h. hodie* arbitrariè puniuntur. *Magn. Auct. S. J.* C. *Ex.* 15. *th.* 57. Ludo autem illicito perditi repetitio eſt, cui per quinquaginta annorum ſpacia demum præſcribitur. *l. f.* C. *h.* Quam repetitionem generali conſuetudine denegari putat *Graenew. d. LL. abrog. ad h. t. ff. n.* 2. *Conſ. Rauchb. P.* 2. *q.* 25. *num.* 94. *j. Carpz. l.* 6. *Reſp.* 96. *n.* 16. item colluſori intuitu debiti per luſum talem contracti denegatur actio. l. *1.* C. *h.* L. R. *l.* 1. *a.* 6. *Carpz. P.* 2. *Crim. d. q. n.* 23. *Hahn. ad* Weſ. *h. t. num.* 2. *Add. Juriſpr. l.* 3. *t.* 26. *a.* 6. De ſponſionibus. *l.* 3 *t.* 8. *a.* 3. *Olla fortuna* (der Glückstopf) fraude omni remotâ licita eſt. *a. l.* 8. *ff. de Contrah.*

trah. emt. Jur. Saxonico autem prohibita. *d. t. 8.* der Polycey Ordnung. §. dieweil auch *j. Puf. d. J. N. & G. l. 5. c. 9.* §. 7.

Si Menſor falſum modum dixerit. l. 11. ff. t. 6.

XI. *Adverſus menſores falſum modum dicentes Prætor actionem in factum propoſuit. l. 1. ff. h. t.* quæ eſt perſonalis, ſubſidiaria l. 3. §. 2. 3. ff. h. reiperſecutoria, perpetua. l. 4. ff. h. competens illis quorum intereſt falſum modum dolo aut lata culpa non eſſe renunciatum *l. 1.* §. *1.* ff. h. eorumque hæredibus. *l. 3.* §. 1. 5. ff. *h.* adverſus menſores agri l. 1. §. f. ff. h. frumenti, vini. l. 1. §. f. &c. qui per ſe aut per alios falſum modum renunciarunt l. 1. §. f. l. 2. ff. h. ad id quod intereſt. l. 5. §. 1. ff. h. l. 3. §. 1. ff. *eod.* Hæc actio utiliter etiam adverſus eos, qui cum non ſint menſores in modo tamen æſtimatione aut computatione feſellerunt obtinet *l. 7. §. 2. ſeqq.* ff. *h. t. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 4. Franz.* C. ff. *h. t. n. 10.*

TIT.

TIT. IIX.

Ad SCtum Turpillianum & de Abolitionibus Criminum.

De criminibus ſingulis ſpecialiter tractatum eſt hactenus, unde progrediendum eſt ad ea, quæ multis criminibus ſunt Communia.

I. Ubi circa Accuſatores non omittendum, quod temerariis Accuſatoribus infrequens non eſt *calumniari* i. e. falſa crimina dolo intendere. *Prævaricari* h. e. vera crimina per colluſionem cum reo abſcondere. *Tergiverſari* h. e. in univerſum ab accuſatione non impetrata abolitione deſiſtere l. 1. *pr.* & §§. *ſeq. ff. h. t. l. 1.* C. *h. t. Calumniatorum pœna J. Civili eſt talio. l. 10.* C. *de Calum. hodie* verò arbitraria. *Magn. Auct. S. J.* C. *Ex. 49. th. 85.* De Prævaricatoribus Jurisprud. *l. 3. T. 24. a. 4. n. 7.* actnm. *Tergiverſatores pœna* quinque librarum auri manet. l. 3. §. *f.* ff. *de Prævaricat.* una cum remotione ab accuſandi pote-

poteſtate. l. 2. ff. h. Jur. Sax. *conf.* L. R. *l.* 1. *art.* 69.

II. *Abolitio eſt* neceſſitatis accuſationem peragendi remiſſio. V. l. 12. ff. h. Hæc vel privatâ vel publica vel legalis eſt. *Privata* accuſatori poſtulanti à Judice ex juſtâ causâ cōceditur l. 10. *ff. l.* 2. C. *de Abol. Publica* ob cauſam publicam tribuitur: veluti re proſperè geſta. l. 8. l. 9. ff. h. *Legalis* à lege dependet. l. 10. ff. h. Regulariter conceditur abolitio. Exceptiones V. *l. f.* C. *de Abolit.* in crimine læſæ Majeſtatis, peculatus &c.

III. Accuſatio ad præſentes criminum reos præcipuè pertinet: abſentes enim requirendi ſunt l. 6. C. *de Accuſat. l.* 5. *ff. de Pœn.* ne quis inaudita cauſa condemnetur. l. 1. ff. h. Publicis igitur edictis reus citatur, ut copiam ſui præſtet & à crimine ſe purget. l. 1. §. 1. ff. *h.* l. 1. C. h. t. bona etiam reorum obſignantur & ſi intra annum non redierint ſeque purgaverint, poſt annum in fiſcum coguntur. *l. f.* ff. *h. t. Hodiè bonorum annotatio* inſolens non eſt, ut vivendi mediis deſtitutus eò citius ſe ſiſtat, at publicatio bonorum & per Imperatorem *in Nov.* 134. *c. f. & Ord. Crim. a.* 106.

De requirendis vel abſentibus damnandis. L. 48. t. 17.

n. 106. fere ſublata eſt. *Hahn. ad Weſ. h. t. n. 5. Carpz. P. 4. C. 48. d. 11. &. Juriſpr. l. 4. T. 21. n. 19. ſeqq. Müll. de fuga th. 33.*

De Quæſtionibus. L. 48. t. 18. IV. *Quæſtio* Germ. die peinliche oder ſcharffe Frage / *eſt* interrogatio legitima de Crimine per corporis tormenta ad eruendam veritatem à Judice inſtituta. *l. 15. §. 41. ff. de injur. l. 12. C. h. t.* A Quæſtione diverſa eſt *Territio,* quæ deſcribi poteſt, quod ſit carnificis de torquendo comminatio, eaque in verbalem & realem diſpeſcitur. *Verbalis* ſine apprehenſione verbis geſtibusque carnificis ad torturam præparatoriis perficitur & propriè talis eſt. *Realis* verò præter minas carnificiis apprehenſionē & quale quale torturæ initium complectitur, diciturq; vulgò das Vorſtellen mit den Daumſtöcken *Carpz. Pr. Crim. P. 3. q. 117. n. 52.* Hæc, quatenus realem corporis afflictionem continet, proximè ad torturam accedit, verbalis autem non tàm torturæ quàm ad Torturam gradus eſt, uti loquitur *Ant. Matth. de Crim. l. 48. t. 16. c. 2. n. 2. Carpz. Pr. Crim. P. 3. q. 117. n. 52. & q. 119. n. 52.* Territio adhibetur ob indiciorum aut delicti levitatem, vel perſonæ

quali-

qualitatem, quæ torturam non admittit. Exemplum de impubere. V. *l.* 1. §. 33. *ff. ad. SCT. Silan. j. l.* 15. §. 41. *ff. de injur.* V. *Carpz. q.* 117. *n.* 51. 53.

V. *Tortura* tribus diſcernitur *gradibus, primus eſt,* quando adhibitis funiculis cruciantur rei, *ſecundus,* quando ſcalæ ſubjiciuntur membraque expanduntur. *Tertius,* cum præter expanſionem ſeverioribus tormentis rei affliguntur e. g. ſulphure aut igne corpori injecto. *Carpz. c. l. n.* 60. *ſeqq. Ant. Matth. c. n.* 2. *Hahn. ad* Weſ. *h. t.* Verb. Varii. cum autem de confeſſione, quæ per torturam extorqueri ſolet, actum ſit. *Juriſpr. l.* 4. *t.* 21. *a.* 14. *ſeqq.* reliqvum eſt, ut *tortura requiſita, formam & reiterationem* paucis expendamus.

VI. *Requiritur* vero (1) ut judex torturam decernens Jure Civ. merum Imperium, Jure Sax. Jurisdictionem ſuperiorem habeat. *Carpz. c. l. n.* 19. (2) ut delictum ſit capitale & atrox *l.* 8. ff. *h. Ord. Crim. art.* 8. *Eck. C.* ff. *h. t.* § 5. (3) ut veritas aliter haberi nequeat. *a. l.* 9. ff. *h. l.* 1. *pr.* ff. *eod. Carpz. Pr. Crim. P.* 3. *q.* 119. *n.* 64. *Ant. Matth. d. t.*

16. c. 3. n. 21. *Wiſſ. ad π. h. t. th.* 11. (4) & de corpore delicti certò conſtet. l. 1. §. 24. ff. *ad. SCt. Silan. Ord. Crim. art.* 20. *Carpz. d. q. n.* 59. *ſeqq. it. p.* 4. *Conſt. El.* 3. *d.* 16. 17. (5) ut reus tantis ſit oneratus indiciis, ut ſola confeſſio deeſſe videatur. *l.* 8. §. *1. C. h. l. 1.* §. 1. ff. *h. Eſt* autem *indicium* argumentum delicti perpetrati demonſtrativum ſive indicativum, idque in *commune* & *proprium* diſtinguitur, hoc ad certum crimen reſtringitur, illud ad quælibet delicta pertinet. Ita proprium homicidii indicium eſt, quando reus cum veſtimentis armisque ſanguineis in loco homicidii deprehenditur *v. Ord. Crim. a.* 33. de veneficii indicio *v. Ord. Crim. a.* 37. *&c. Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 7. *Commune* indicium *vel eſt veriſimile* ſ. probabile remotum, *vel certum* ſ. indubitatum propinquum, hoc non illud per ſe ad torturam eſt ſufficiens *Ord. Crim. a.* 27. *Hahn. c. l. v. plenius Carpz. Pr. Crim. P.* 3. *q.* 120. 121. *& Lauterb. Comp. Jur. h. t.* (6) ut perſona ſit torqueri non prohibita. l. *8. pr. &* §. *1. C. h. t.*

VII. *Torturæ* verò *non ſubjiciuntur* alii ob dignitatem, alii ob ætatem,

tem, alii ob invaletudinem. *Ob dignitatem*, Principes, Duces, Comites, Barones, &c. *a. l.* 11. *C. h. t. l.* 10. *C. de dignit.* Milites & nobiles *a. l. 8. C. h. l. 4. C. de Leg. Jul. Maj.* Doctores & Profeſſores. *a. d. l. 10. j. l. 14. C. de Advoc. div. jud. l. 6. C. de Prof. & Med. v. alleg. ap. Lauterb. Comp. Jur. h. t. & Carpz. P. 3. q.* 118. *n.* 2. *ſeqq. Ob ætatem* impuberes, licet pubertati ſint proximi. l. 1. §. 33. ff. *ad Sct. Silan. Ant. Matth. de Crim. l. 48. t. 16. c. 2. n. 9. Carpz. c. l. n.* 11. Senes ætate defecti. l. 3. §. 7. ff. *eod. Carpz. c. l. n. 38. Ob invaletudinem mentis* furioſi & melancholici manifeſti *a. l. 3. §. 11.* ff. *eod. j. Hahn. ad* Weſ. *de Pœn. n.* 20. *Corporis* muti & ſurdi natura tales. *a. l. 3. §. 8.* 10. ff. *eod.* lethali morbo laborantes. *a. l. 7. ff. h. t. j. l. 3. ff. ad SCT. Sil. j. art. 59. Ord. Crim. id. n. 47. ſeqq.* Mulieres prægnantes & puerperæ intra 40. dies poſtquam editus eſt partus. *l. 3. ff. de Pœn.* l. *18. ff. de ſtat. hom. j.* l. 7. ff. *h. Phil. uſ. Pract. Inſt.* l. 1. *Ecl.* 36. *Carpz. c.* l. *n.* 51. *ſeqq.* An autem & quatenus terreri poſſint torqueri prohibiti *v. ap. Ant. Matth. c.* l. *n.* 13.

IIX. *Forma torturæ hæc eſt*, quod (1.) dies certus, regulariter non feriatus. v. l. 10. *C. de fer.* ad quæſtionem habendam præfigitur. v. *Ord. Crim. art.* 45. eodemque (2.) tempore opportuno, alicubi nocturno alicubi matutino, non ſtatim poſt prandium aut cœnam. *Matth. d. t.* 16. *c.* 4. *n.* 9. (3.) torquendus ad ſpontaneam confeſſionem in præſentia Judicis cum Aſſeſſoribus duobus & Actuario, adhibitis etiam minis, commonetur *Ord. Crim. a.* 46. (4.) inter plures delicti complices is, à quo facillimè veritas cognoſci poſſe creditur, ordine torturæ præfertur. l. 1. §. 2. ff. *h.* ut timidior vel qui teneræ ætatis eſt. l. 18. ff. h. & (5.) tormenta uſitata cum moderatæ rationis temperamento. l. 10. §. 3. ff. *h.* (J. Sax. ad præſcriptam à Ictis ſententiam, ita applicantur, ut reus ſalvus) ſit vel innocentiæ vel ſupplicio. l. 7. ff. *h. j. Ord. C. a.* 58. deinde remiſſo torturæ actu. *Ord. C. a.* 58. reus articulatè & breviter annexa circumſtantiarum inquiſitione. v. *O. C. a.* 48. examinatur, & tandem tota torturæ executio unà cum rei confeſſione omnibusque circumſtantiis ab Actuario diligenter conſignatur. *Ord. Cr.*

a.

n. 47. *Carpzov. P.* 3. *q.* 124. *per tot.*

IX. Denique ad *torturæ reiterationem* pergendum, quæ locum habet, quando nova emergunt indicia *l.* 18. §. 1. *ff. h. t. Anton. Matth. d. t. c.* 4. §. 14. & pro Judicis arbitrio fieri poteſt Jure Civ. *a. l.* 1. §. 2. *ff. de Jur. delib. Jure Saxon. Elect.* in criminibus atrociſſimis ultra tertiam, in reliquis delictis ultra ſecundam vicem tortura repeti non debet. *per Conſt. El. Nov.* 9. *Carpz. P.* 3. *q.* 125. *n.* 34. *ſeqq. n.* 50. *ſeqq.*

TIT. IX.

De

Pœnis.

l. 48. t. 19.

I. Variis criminibus etiam communes ſunt pœnæ. *Pœna eſt* delicti ſive criminis debita coërcitio, dividitur in civilem & criminalem. *Civilis* intereſſe privatum ſpectat & actori applicatur. *Criminalis* intereſſe publicum reſpicit & fiſco cedit. *a. l.* 12. *ff. de V. S. l.* 9. §. 5. *ff. de publ. & vect. l.* 4. *ff. de publ. jud.* §.

10, l. de Injur. V. *Bartol. in l. 3. ff de Jud. Carpz. P. 3 q. 102. n. 27. 28.* Criminalis pœna vel capitalis eſt vel non capitalis. *Capitalis* caput rei adimit V*el naturaliter* adimendo vitam, ut per capitis amputationem *l. 28. ff. eod.* ſubmerſionem in aquis *l. 9. ff. ad L. Pomp. de parr.* V*el civiliter* libertatem aut civitatem: ut per deportationē in inſulam, damnationem in metallum *dd. ll.* in cujus locum damnationem ad triremes ſucceſſiſſe putant *Carpz. Pr. Cr. P. 3. q. 129. n. 8.* & objectionem beſtiis factam. l. 11. § f. ff. h. *Non capitalis* pœna *eſt*, quæ caput rei non adimit, ſivè qua quis ſalvâ vita, libertate & civitate coërcetur, ut Relegatio, *l. 14. §. 1. ff. de interd. & releg.* damnum pecuniarium cum infamia. l. 8. *ff. h.* V. *plur. Ant. Matth. de Cr. l. 48. t. 18. c. 1. n 9. & prac.*

II. Præterea *pœna eſt* Ordinaria vel Extraordinaria. *Ordinaria* dicitur, quæ lege publica ſpecialiter definita eſt. l. 1. §. 1. *ff. de Effract. j. l. 15. ff. ad Munic.* *Extraordinaria* quæ lege determinata non eſt, ſed judicis arbitrio relicta *d. l. 11. ff. h. l. 4. §. 1. ff. de incend. ruin. naufrag.* *Infligenda* vero eſt pœna *delicto proportio-*

portionata, deliſtumque ipſum ſive facto, ſive dicto, ſive ſcripto, ſive conſilio ſit peccatum conſideratis circumſtantiis cauſæ, perſonæ, loci, temporis, qualitatis, quantitatis & eventus æſtimandum eſt l. 16. *pr. &* §. 1. *ff. h. t. conf. Ant. Matth. c. l. c.* 4. *Magn. Auth. S. J. C. Ex. 1. Th.* 31. *Carpz. Pr. Cr. P.* 3. *q.* 142. *ſeqq. Non* etiam *prohibita* pœna in delinquentes ſtatuenda eſt, quo refertur præcipitatio de ſaxo. *l.* 25. §. 1. *ff. h. &c.* & *carcer perpetuus. l.* 6. C. *h. t. j. Matth. c. l. c.* 1. *n.* 3. 13. *Bach.* §. 2. *De gl. th.* 4. *l. d.* Jure Canon. permiſſus *c.* 3. *de pœn.* 6. Hic *moribus* regulariter locum non haber, niſi lege vel ſtatuto talis pœna ſtatuta ſit. §. *Conſt. No§. Elect.* 8. *teſte* Carpz. *P.* 3. *q.* 111. *n.* 57. *ſeqq.* Cæterum carceris *temporalis* pœna nec *Ord. Crim. a.* 157. nec Jur. Canonico *d. c.* 3. nec uſu, præcipue in arbitrariis, improbatur. *Carpz. c. l. n.* 64. *Conf. Hahn. ad Weſ. h. t. num.* 4. In Electoratu Saxon. autem Judex inferior nec carceris pœnam ultra octiduum nec mulctam pecuniariam tribus vel quatuor Sexagenis novis majorem dictare poteſt. *Carpz. P.* 3. *q.* 109. *n.* 63. *& P.* 2. *q.* 70. *n.* 49.

III. *Moribus* præcipuè *Saxonicis pœna* aliæ ſunt criminales, aliæ civiles, illæ Peinliche/ hæ Bürgerliche Straffen appellantur. *Criminales ſunt*, quæ corpus affligunt, & cùm vitam hominis adimunt, *capitales*, cùm non adimunt vitam ſed corpus directò affligunt *non Capitales* nominantur. *Civiles pœnæ ſunt* quibus directò corpus non affligitur. *Ad pœnas criminales capitales refertur* capitis amputatio: Suſpendium: Rota: Suffocatio in aquis: Combuſtio & diſſectio in quatuor partes. *Ad pœnas criminales non capitales*. Fuſtigatio: Abſciſſio duorum digitorum, Manus amputatio, Membrorum extenſio ſeu Tratto di Corda, damnatio ad triremes, metallum vel opus publicum. *Ad pœnas civiles* mulcta pecuniaria Geld-Buſſe / carcer & relegatio. De quibus omnibus accuratè tractavit *Carpz. Pr. C. P. 3. q.* 128. 129. 130. *brev. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 2.*

IV. *Irroganda eſt pœna ipſis delinquentibus* l. 22. *C. de Pœn.* non liberis. l. 26. *ff. h.* nec hæredibus. l. 20. *ff. eod.* niſi vel lis ſit conteſtata & condemnatio ſecuta, quâ bonorum ademtio dictata ſit. l. 20. ff. *de*

Accu-

Accuſat. vel criminis ea ſit atrocitas ut pœna ad liberos extendatur. l. 5. §. 1. C. *ad L. Jul. Maj. d. l. 20.* Nec brutis, licet ea, ne indignam refricent facti memoriam, nonnunquam tolli ſoleant. *c. 4. XV. q. 1. Petr. Theod. Coll. Crim. Diſp.* 10. *th.* 3. l. *b.* 1. *Carpz. Pr. Cr. q.* 131. *n.* 2. *ſeqq.*

V. *Finis* pœnarum *eſt*, ut ſollicita Juſtitiæ adminiſtratione Numinis divini indignatio evitetur. V. c. 32. *XXIII. q.* 5. delinquentes libidine peccandi exſtincta emendentur. l. 20. ff. h. alii exemplo deterreantur. l. 6. §. 1. ff. h. & boni ſua ſecuritate fruantur. *c. 18. XXIII. q.* 5. quod optimè apud *Senecam de Clem.* l. 1. *c.* 22. his verbis traditum legimus: *In vindicandis injuriis hæc tria lex ſecuta eſt, quæ Princeps quoque ſequi debet, aut ut eum, quem punit, emendet, aut ut pœna ejus cæteros meliores reddat; aut ut ſublatis malis ſecuriores cæteri vivant.*

VI. *Exſtinguitur pœna* defuncto eo qui criminis reus fuit. l. 6. ff. *de Publ. jud.* nec in cadaver, niſi in quibusdam atrociſſimis Criminibus, animadvertitur. V. *l.* 28. §. 15. *ff. de Pæn.* Carpz. *d. l. n.* 44. *ſeqq.* de præſcriptione V. *Jurispr. l.* 3. *t.* 28. *n.* 4.

De bonis damnatorum. L. 48. ff. t. 20. VII. *Damnatorum bona olim confiſcabantur* latâ ſententiâ condemnatoria in crimine capitali. l. 1. ff. h. quæ confiſcatio tamen ad bona propria pertinebat, quæ ad hæredem extraneum tranſire poterant, non ad feudalia, nec fideicommiſſo ſubjecta ſecundum *Hahn. ad Weſ. h. t. verb. item. Conf. tamen Matth. d. Crim. l. 48. t. 18. c. 2.*

IIX. *Jure Novellarum* Aſcendentes & deſcendentes usque ad tertium gradum excludebant fiſcum. *N. 134. c. f.* excepto Majeſtatis Crimine, quod in Authenticâ Bona damnatorum Irnerius non jure ad collaterales extendit. *d. Auth. de Bon. Damn. C. de Bon. proſcr. per Ord. Crim. a. 218.* verò, ſi crimen læſæ Majeſtatis excipias, *hæc confiſcatio abrogata eſſe videtur* Carpz. *P. 3. q. 135. n. 9. ſeqq. Hahn. ad Weſ. h. t. Verb. Exceptio. Diſſ. Lauterb. Comp. Jur. h. t. f.*

De bonis eor. qui ante ſent. vel mort. ſibi cõſciv. vel accuſat. obrru. perunt. L. 48. t. 21. IX. *Eorum* quoque *bona in fiſcum cedebant, qui conſcientiâ delati* admiſſique *criminis* metuque futuræ ſententiæ, non tædio vitæ aut furore &c. *mortem ſibi conſciverant. l. 1. C. h. t. l. 2. C. eod.* ubi in dubio hæredibus relinquebatur po-

teſtas.

teſtas defunctorum innocentiam oſtendendi. l. *f.* §. *f.* ff. *h. t.* Quæ confiſcatio *hodiè* non niſi in reo Criminis læſæ Majeſtatis obtinet. v. *Ord. Crim. a.* 135. *&* 218. *quod teſtatur præjudicium Magn. Struv. ad Ant. Matth. de ſucceſſ. c.* 19. *a.* 7. *Hahn. ad* Weſ. *t. Ad L. Corn. n.* 7. *verb. An verò* de eo qui accuſatorem in crimine non capitali corrupit. v. l. 1. ff. h.

X. Hactenus de pœnis in genere dictum, jam ad certas pœnarum ſpecies, utpote Interdictionem, relegationem & deportationem perveniendum eſt. *Interdicti ſunt*, quibus certo loco, advocatione, ordine aut ſimili quodam jure interdictum eſt. l. 7. §. 10. 19. 20. *l.* 9. ff. *h. l.* 9. ff. *de Pœn. Relegatus eſt* qui certo loco inclusus vel exclusus eſt ſalvo civitatis jure. l. 4. *l.* 5. *l.* 7. ff. *h. Relegatio fit vel ad tempus, vel in perpetuum*, huic, non illi quandoque partis bonorum publicatio adhæret. *d. l.* 4. *Ant. Matth. de Crim. l.* 48. *t.* 18. *c.* 1. *n.* 10. *Hodie* relegatio vel in perpetuum fit, die ewige Verweiſung vel ad certum tempus, die zeitliche Verweiſung vel, memorante Hahnio, revocabiliter, auf künfftige Erlaſſung / quæ poſtrema

De Interdict. & relegat. & deportatis. L. 48. ff. *t.* 22.

relegatio arbitrio Magiſtratus revocari poteſt. Indefinitè concepta relegatio daß N. des Landes zuverweiſen ſey perpetuam relegationem denotat. *a.* l. 10. *C. de Pœn. Hahn. ad Weſ. t. de Pœn. n. 7. Carpz. Pr. Cr. P. 3. q.* 130. *n.* 170. *ſeqq. J. Civ.* è certo Provinciæ loco relegatus non cenſetur à tota provinciâ excluſus l. 7. §. 15 ff. *h. t. J. Sax.* creditur è tota provincia relegatus per P. 4. *C. El. 47. ubi Carpz. d.* 1. & ſi relegatio à ſuperiore facta eſt, etiam ad ſubfeuda extenditur. *Carpz. Deciſ. Elect.* 98. Cæterum relegatio nec matrimonii vinculum ſolvit. *a. l.* 22. §. 7. ff. *ſolut. matr. Carpz. ad d. C. d.* 7. nec bona, civitatem, famamve (niſi ob delictum famoſum facta eſt. *a. l.* 22. *ff. de his qui not. inf.*) tollit *id. d. d. p.* 11. *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 4. adeo ut relegatus alibi ad honores admitti poſſit *d.* 11. Affinis relegationi eſt *impoſitio venditionis ac migrationis ex certo aliquo pago,* cujus mentionem facit Elector Sax. *P.* 2. *C.* 8. *j. Carpz. Pr. Cr. P.* 3. *q.* 130. *n.* 15. *Deportatus eſt,* qui in certum locum delatus eſt, ut in eo amiſsâ civitate perpetuò commoretur l. 6. l. 15. ff. h. l. 17. §. 1. ff. *de Pœn. v. Vinn. ad* §. 2. *I. de Capit.*

dem. Deportatio ab uſu receſſit. *Carpz. d. q. n. 14.* v. *Juriſpr. l. 1. t. 14. a. 4.*

De ſententiam paſſis & reſtitutis L. 48. ff. t. 23.

XI. Qui ſententiam condemnatoriam paſſi ſunt, *reſtitui queunt* vel *via* vel *Juſtitiæ*, probata ſcil. innocentia. *l. 1. §. f. ff. d. quæſt.* vel *Gratiæ* Principis clementia. *Reſtitutio, quæ fit per gratiam* olim à Principe ſummo fiebat. *l. 10. C. h. l. 1. §. 27. ff. de quæſt. hodiè* fit etiam à ſtatu Imperii vi Superioritatis Territorialis *Eck. C. ff. h. t. n. 3. j. Juriſpr. l. 3. t. 29. n. 1. ſeqq.* & dividitur in *Generalem & Specialem.* *Generalis eſt*, quæ reditum impunitatemque tribuit. l. 2. l. 7. C. h. *Specialis*, quæ ſtatum priſtinum plenariè reddit. l. 4. C. h. non tamen eâ fructus aliis quæſiti videntur comprehendi *Ant. Matth. d. l. t. 19. c. 5. n. 8. ſeqq.*

XII. Tandem corpora punitorum petentibus præcipuè agnatis ad ſepulturam dantur. l. 1. l. 3. ff. h. v. *a.* 6. *h. t.* *Hodie* etiam ad Anatomiam pro perſonæ qualitate conceduntur. *De Cadaveribus punitorum. L. 48. ff. t. 24.*

Carpz.

Carpz. P. 3. *q.* 157. *n.* 72. præcipuè cùm apud nos Anatomia humani corporis ad minimum ſemel annuatim ſuſcipienda Profeſſori Anatom. ſit injuncta. In Verordnung beyder Univerſitäten *t.* Von der *Facultät* in der Artzeney. §. Sonderlich aber.

Lib. IV.

Tit. I.

De Poſtulando.

Lib. 3. ff. t. 1.

I. Poſt jura perſonarum rerumque expoſita tranſitus fit ad Proceſſum Judicialem, ubi circa perſonas judicium conſtituentes actor reusvè per ſe vel per alium poſtulans omittendus non eſt. *Dicitur* autem *poſtulare*, qui deſiderium ſuum vel amici ſui in jure apud eum, qui Juriſdictioni præeſt, exponit, vel alterius deſiderio contradicit. l. 1. §. 2. ff. h. Pro ſe poſtulare poteſt quilibet non prohibitus. *a.* l. *43.* §. 1. ff. *de procur.* nec Advocatum adhibere tenetur, qui ad cauſam ſuam agendam inhabilis non eſt. *pr. J. de iis per quos ag.* quod in cauſis ſummariis apud nos uſu frequentiſſimum, licet pro circumſtantiarum qualitate & legum diverſitate non eandem totius Germaniæ eſſe conſuetudinem credam. *Vid. Grænew. ad* l. *26. C. de Procur.* Nonnullibi, ut in Sabaudia, ne quidem ſummi nominis JCto pro-

priæ

ctoritate in matriculam Advocatorum relati l. 13. C. *de Adv. div. jud.* 1. hi relati non ſunt. Ita *in Curia Provinciali Lipſienſi* Advocatis ordinariis jus excludendi alios ab hoc munere datum eſt, utpote qui etiam juramento ad officium illud devincti ſunt. *Carpzov. Proc. t. 5. art. 1. n. 35. 40. ſeq.*

III. *Arcentur* verò *ab Advocati munere* alii Prætoris Edicto, alii Lege, alii ſententia Judicis. *Edicto Prætoris* mulieres *l. 1. §. 5. ff. h.* Cœci *d. §.* & infames ſub diſtinctione *d. l. 1. §. 6. 8. 11.* hodiè removentur indiſtinctè ſecundum Jus Canon. *c. 1. III. q. 7. Carpz. d. t. num. 26. Phil. ad O. P. S. T. 3. Conſ. 3. num. 2. Lege* & *ſimpliciter* (1) Hæretici *l. f. C. h.* (2) Juris imperiti. *l. 11. §. 1. C. de Adv. div. jud.* 1. hinc ſuam peritiam probare tenentur *T. 3. O. P. S.* §. beſonders *Conſ. Berl.* P. 1. *Concl. 9. n. 54. ſeqq.* (3) de quota litis cum cliente paciſcentes l. 5. C. h. (4) Milites. *§. f. I. de Except. j. l. 31. C. locat. In certis cauſis* verò patrocinium præſtare prohibentur (1) Judices & arbitri in cauſis quas judicant. *l. 6. pr. &* §. *6. C. de poſtul. Franz. l. 1. R. 13. n. 5.* (2) Aſſeſſores in ſuo audi-

auditorio. *l. 5. ff. de Off. aſſ.* quod correctum eſſe putat per *l. f.* C. *eod.* Wiſſ. *ad π.* P. 1. *D. 5. th.* 23. *Franz. c. l. n.* 1. ℣. *Ord. Cam.* P. 1. *t. 6. & t.* 19. §. nachdem (3) Vaſalli in cauſa civili graviore, ut famoſa, adverſus Dominum feudi *II. f.* 33. §. 1. *Bach.* ℣. 1. *D. 8. th.* 2. *l. 9. j. Magn. Struv.* *S. J. F. c.* 11. *a.* 3. *n.* 3. (4) Clerici beneficiati apud judicem ſecularem ℣. *c.* 1. *& f. X. h. t. j. Ziegl. ad Inſt. Lanc. l. 3. t.* 2. §. 12. ℣erb. *qui. Sententia judicis* advocationem apud certum Judicem præſtare ſpecialiter prohibiti. l. 6. § 1. ff. *h. j. l.* 9. *ff. de pœn.* quæ prohibitio nec ad ſucceſſorem in magiſtratu. *d. l.* nec ad conſilium extrajudiciale dantem extendenda eſt. *a. l.* 1. §. 2. *ff. h. l.* 1. §. 11. ff. *de Extraord. cogn. Hahn. ad* Weſ. *h. t. n.* 5.

IV. *Advocati regulariter à partibus* litigantibus *eliguntur l.* 2. *C. h. t. nonnunquam* verò *à Judice* ex officio etiã inviti *dantur. l.* 7. C. *h. l.* 2. ff. *de R.* J. præcipuè ſi litigans ob paupertatem Patronum invenire nequeat. *a. l.* 9. §. 5. ff. *de Off. Proconſ.* quo caſu plerumq; præſtito à cliente paupertatis Juramento. ℣. *O. P. S. T. t.* §. würde. Salarium Advocatis è Fiſco

ſol-

ſolvitur, quod, victores exiſtant, reſtituere ſolent. *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 3. nonnullibi autem habentur certi Pauperum Advocati. *Carpz.* P. I. *C.* I. *d.* 25. *j. Gail.* l. I. *Obſ.* 43. *n.* 11. Atque ita ex officio à Magiſtratu partibus non tantùm in cauſis civilibus ſed etiam criminalibus adjungi poſſunt & aliquando debent. V. *ord. Cr. a.* 88. *j. Carpz.* Pr. *Cr.* P. 3. *q.* 115. *n.* 91. *ſeq.*

V. *Advocati officium* eſt, ut (1.) Cauſas, de quarum injuſtitia conſtat, repudiet. l. 14. §. 1. C. *Jud.* illicitum tamen non erit eum defendere, qui in poſſeſſorio bonam fovet cauſam, malam in petitorio, quamdiù de petitorio non controvertitur ſecundum *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 6. (2.) Cauſas ſuſceptas ſine convitiis & fraudibus eâ, quâ decet, brevitate, fidelitate, diligentia & conſtantia tractet. l. 6. §. 1. *C. h. t. d.* l. 14. l. 13. §. 9. *C. de Jud.* O P. *S. T.* 3. *pr.* Torgl. Ausſchreib. *de Anno* 1583. *tit.* von *Advocaten* und *Procurat. Lauterb. Comp. Jur. h. t. Hahn. ad Weſ. d. n.* 6. V. *Carpz.* P. I. C. I. *d.* 18. 19.

VI. Pro tam fideli *operâ ſolvitur Advocato honorarium,* quod *eſt* laboris adhibiti æqua remuneratio, & ſecun-

ſecundum Jus Civile 100. aureoru
ſummam excedere non debet. l. 1.
12. ff. *de Extraord. cogn.* quod à mo
ribus noſtris alienum eſſe, cùm pr
fori cujuslibet conſuetudine honora
ria taxentur, aſſerit *Græne*w. *de*
abrog. ad. d. §. & *Dion. Gothofr.* co
Conf. Finckelth. Obſ. 98. it. Berl.
1. *Concl. 9. n. 70. ſeqq.* Wiſſ. *ad* π.
de Extraord. cogn. th. 12. *Quod*
promiſſum eſt ſalarium annuum, C
Advocatus intra annum vel *mori*
tur, vel lis transactione ſimilive vi
finitur, integri anni ſalarium nihil
ominus advocato debetur. l. *38.* §.
ff. *loc.* l. 1. §. 13. ff. *Extraord. cogn.*
ſ. C. *de Cond. ob cauſ. dat.* eidem
ſolutũ repeti nequit *dictis ll. Carpz*
P. 1. C. 1. *d.* 34. *Salarium petit Ad*
vocatus vel actione ex ſtipulatu, v
implorato judicis officio. *a.* l 4. C. *d*
Cond. ob cauſ. dat. l. 1. §. 10. 12.
de extraord. cogn. w. Wiſſ. *ad. l.* 3.
ff. *de V. S. th.* 1. *Gail. l.* 1. *obſ.* 44.
2. Sed ab hoc honorario quàm ma
ximè differt *palmarium*, hoc enim
donum vel munus *eſt*, quod Advo
catis à Clientibus ſuis victoriæ cauſ
Extraordinaria conſvetudine & libe
ralitate exhibetur. w. *Lauterb. V.* 1. *L*
21. *de Palm. Advoc, c.* 2. *th.* 4.

TIT

Tit. II.

De Procuratoribus & Defenſoribus.

L. 3. ff. t. 3.

I. Principalium in judicio perſonarum, ut actoris & rei, nomine comparet etiam Procurator aut Defenſor. *Procurator eſt*, qui aliena negotia mandato domini adminiſtrat. l. 1. ff. *de Procur.* quod mandatum in advocato non requiritur. v. *plur. Eck. t. de poſtul.* §. 1. *Carpz. Pr. T. 5. a. 1. n. 8. 9.* Eſt vero Procurator (1) alius *Judicialis*, qui ad agendum aut defendendum, alius *extrajudicialis*, qui ad negotia adminiſtranda conſtituitur. *a.* l. 43. ff. h. *t.* priorem hic præcipuè conſideramus. (2) alius *Principalis* alius *ſubſtitutus*, Ein Affter Anwald/ quæ *ſubſtituendi poteſtas* Procuratori, cui ſpecialiter conceſſa non eſt, *obſervantiâ fori Saxon.* denegatur. v. *Carpz. Pr. t. 5. art. 5. n. 6.* Licet *Jure Civili* poſt litem conteſtatam Procurator libere

be è ſubſtituere poſſit. *l. 8.* C. *de Procur.* *a. l.* 22. C. *eod.* quod in dubio obſervandum eſt, quoties contraria obſervantia oſtendi nequit. *a. l.* 27. C. *de Teſtam.* Vid. *plur. Laut. V.* 1. *D.* 23. *De Procur. ſubſt.* C. 3. §. 10. at Procurator ſubſtitutus alium ſubſtituere nequit, niſi ſubſtituendi facultas ipſi expreſsè tributa ſit. *Carpz. d. T. n. 9. ſeqq. id. Dec. Ill.* 297. (3) Alius eſt *ſpecialis* qui ad unam rem, alius *generalis* qui ad omnes res datus eſt. l. 1. §. 1. ff. h. t. (4) Alius eſt Procurator *cum libera* (ſcil. poteſtate) alius *ſine libera*, ille eſt, cujus conſtitutioni clauſula cum libera vel formaliter vel virtualiter inſerta eſt. *c. 9. X.* C. *4. de Proc.* 6. Hic cujus conſtitutioni non inſerta eſt. Hic reſtrictiorem, ille liberiorem poteſtatem habet. e. g. transigendi, paciſcendi &c. V. *Carpz. Proc. T. 5. art.* 1. *n.* 71. non tamen habilis eſt ad expedienda ea, quæ mandatũ ſpeciale requirunt. *Carpz. Dec. Ill.* 207. *n.* 19. Denique (5.) alius eſt Procurator *in rem* (ſ. utilitatem) *alienam*, alius *in rem ſuam*, *qui deſcribi poteſt*, quod ſit perſona, quæ actiones alienas ex juſto titulo à domino ſibi mandatas in judicium

dedu-

deducit & in utilitatem ſuam admi-niſtrat. l. 4. l. 9. C. l. 25. ff. *h. t.* l. 13. §. 1. ff. *de Pact. Lauterb. V. 2. D. 12. De Proc. in rem ſu. th. 6. j. Bach. ad Treutl. V. 1. D. 9. th.* 1. l. *a.* Verb. *Unde. Franz.* C. ff. *h. t. n.* 43. (6.) alius eſt *Verus*, alius *quaſi procurator*, ille verum, hic præſumtum habet domini mandatum, & præſtita cautione rati admittitur, niſi de contrariâ ipſius voluntate conſtet. l. 40. §. *f.* ff. *h. t.* l. 21. C. *h. t.* O. P. *S. t.* 7. §. wir laſſen. *Lauterb. V.* 2. *D.* 5. *De Caut. rat. à conjunct. th.* 6.

II. *Nituntur* autem *præſumto Domini Mandato* (1) *Parentes & liberi*, quod de his, qui ſunt maſculini non fœminini ſexus, intelligendum. *a.* l. 35. ff. *h. t. j.* l. 1. §. 5. *ff. de Poſt.* at ſine diſtinctione, utrum ſint in poteſtate nec ne, utrum primi an ulterioris gradus. *d.* l. 35. *j.* l. 220. l. 51. *ff. de V. S.* in infinitum *Lauterb. d. Diſp. th.* 6. 7. 10. *Philip. ad.* O. P. *S. Conſ.* 4. *ubi praj. de fœminis n.* 8. (2.) *Collaterales* usq; ad gradum ſecundum incluſivè *J.* Civ. *d.* l. 35. *J. Sax.* usq; ad gradum tertium incluſivè *d.* §. O. P. wir laſſen *Phil. c.* l. Hic autem fratres cognatione non conventione (Duz-Brüder) religione, affectu &c.

tales intelligendi ſunt. *Berl.* P. 1. *Concluſ.* 14. *n.* 40. *ſeqq.* *Lauterb.* c. l. *th.* 11. *Carpz. Proc.* T. 5. *art.* 6. *n.* 25. *ſeqq.* (3.) *Affines J. Civili* in lineâ recta & obliqua usque ad ſecundum gradum *d.* l. 35. durante non diſſoluta affinitate. *a.* l. 3. §. 1. *ff. de Poſtul.* *Berl.* P. 1. *Concl.* 14. *n.* 51. *Lauterb.* c. l. *th.* 17 *Diff.* *Carpz. Proc.* t. 5. *art.* 6. *n.* 46. *J. Sax.* tantum Socer pro Generô & Gener pro Socerô *d.* §. Wir. (4.) *Maritus* pro uxore in receptitiis bonis. l. 21. C. *h. t.* *Gail.* l. 1. *Obſ.* 133. *n.* 7. *Jur. Sax.* etiam in bonis dotalibus & paraphernalibus per *P.* 2. *C. Ll.* 15. *T.* 8. *O. P. S.* §. dieſe aber *c.* *Lauterb.* l. *th.* 15. *Carpz.* Pr. *d.* *t.* *n.* 34. (5.) *Conſortes ejusdem litis Jure Civ.* lite conteſtatâ *l.* 2. C. *de Conſort. ejusd. litis.* v. *latiſſ.* *Lauterb.* c. *l.* *th.* 29. *ſeqq.* *Jus Sax.* generaliter loquitur *d.* §. O. P. S. v. *Carpz.* *d. t.* *n.* 51. *id.* P. 1. C. 1. *d.* 29. *n.* 5.

III. *Verus* Procurator *mandato* vero *conſtituitur.* l. 1. ff. h. quo deſtitutus ad judicium ne quidem cum cautione rati admittitur. *Carpz.* P. 1. C. 1. *d.* 26. *Franz.* C. ff. *h. t.* *n.* 25. imò prima vice 5. ſecunda 10. thalerorum pœna afficitur ſecundum

dum O. P. *S. t. 7. pr. Phil. ad d. T. Conſid.* 1. quâ cautione reali, ſ. *Carpz. Proc. T.* 5. *a.* 6. *n.* 2. adjuvatur qui mutilum producit mandatum *a.* l. *1.* C. *h. t. j. l.* 40. §. *f. ff. b. O. P. S. t.* 7. §. da auch etwan ꝛc. niſi cauſa mandatum ſpeciale deſideret, *Phil. ad d. T. O. P. Conſid.* 2. *Carpz. Proc. t.* 5. *a.* 6. *n. f.* & 7. Quod Juri Civ. non convenit. l. 26. ff. *de minor. Lauterb. Comp. Jur. h. t. l. c.* Quando autem ſine mandato admiſſus eſt Procurator & dominus geſta ab eod. re integra ratihabet ea ratihabitio mandato æquipollet, & retrotrahitur. *a.* l. f. C. *ad SCt. Maced.* ſi re non amplius integra ratihabitio :n ratihabentis , non tertii præjudicium valet. *a. l.* 3. §. 1. ff. *rem rat. hab.* ſ. *O. P. S.* t. 7. §. trüge. *Franz.* C. ff. *h. t. n.* 28. *Carpz. Proc. t.* 17. *a.* 2. *n.* 19. 22. *Berl. P.* 1. *Concl.* 14. *n.* 134.

IV. *Mandatum procuratorium ſecundum fori* cujuslibet *uſum formandum eſt. a. l.* 24. ff. *Ad municipal.* Generaliter verò complecti debet Quis,Quem,in qua cauſa,contra quem , coram quo Judice conſtituat. *Berl. P.* 1. *Concl.* 14. *n.* 70. quo anno & die. *a. c. f. X. h. t. Weſenb.*

k 2 C. *ff.*

C. *ff. h. t. n. 7.* Cautio rati non J. Civ. *a. l.* 6. ff. *de Cond. ind Franz.* C. ff. *h. t. n.* 24. *Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 6. Sed nonnullorum locorum obſervantia requiritur. V. *Carpz. P.* 1. C. 1. *d.* 27. ſubſcriptio una cum ſigilli appoſitione J. Sax. *O. P. S. t. 7.* §. Die *Mandata &c.* neceſſaria eſt. V. *tamen* Phil. *ad d. T. Cons. 6.* non Jure Civil. V. *Carpz. c. l. Berl. P.* 1. *Concl.* 14. *n.* 74. *ſeqq. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 7. V. Et aliquo ſigillo. Modum conſtituendi procuratorem* ponderantes alium deprehendimus *extrajudicialem*, quando procurator coram Notario & teſtibus vel literis privatis conſtituitur, alium *judicialem*, quando dominus apud acta procuratorem conſtituit illiusque geſta ſe ratihabiturum promittit *Carpz. Pr. T.* 5. *a.* 1 *n.* 115.

V. Mandatum Procuratorium Generale nullius eſt utilitatis ubi ſpeciale deſideratur: appellatur autem *mandatum ſpeciale*, in quo articuli alicujus verbis expreſſis fit mentio ſpecialis. e. g concedo poteſtatem Inſtrumenta recognoſcendi, in integrum reſtitutionem petendi &c. *Requiritur ſpeciale mandatum* in actibus maximi præjudicii. *a. l.* 25. §.

5. ff.

5. ff. *d. a. l. o. har.* ut in renunciatione litis, recognitione Inſtrumentorum, Cautione rati. *Carpz. Proc. T. 5. art. 2.* in reſtitutione in integrum minoris *a. l. 25. § 1. ff. de minor.* in delatione & relatione juramenti *id. d. l. 2. Reſp. 99.* in matrimonio contrahendo, compromiſſo &c. *Hahn. ad Weſenb. h. t. n. 7.*

VI. *Procuratores conſtituunt* cauſarum *domini. l. 1. ff. h. t.* tàm directi quam utiles: ut Vaſalli *II. f. 8. 43.* Non pupilli aut minores ſine Tutorum auctoritate & Curatorum conſenſu, *l. 11. C. de Procur.* ſubſiſtit tamen lata in favorem eorund. ſententia *l. 14. C. eod. Carpz. P. 1. Dec. 14.* Non Tutores aut Curatores ſoli: hi enim actorem dant. *d. l. 11. l. 24. ff. de Adm. & per. tut. O. P. S. t. 9. §.* würden. *neque mulieres* uſu Saxon. ſine curatorum conſenſu *Carpz. o9. P. 1. C. 1. D. 32.* ipſi verò Curatores mulierum exhibendo Curatorium ſuam in judicio legitimant perſonam imò actoria concedentes nulla neceſſitate Curandæ ſuæ ſubſcriptionem adhibent; quæ tamen neceſſaria eſt, ſi mulier ſit ſuorum liberorum Tutrix, Curatorque actorem in cauſa Tutelari conſtituat, in quâ ſi vel

ipſe Curator ſe ſiſtat præter Curatorium tutricis voluntatem docere tenetur. *Carpz. Proc. T. 5. A. 3. n. 90. 96. ſeqq. Phil. ad T. 9. O. P. S. Conſid. 2. ubi praj.* Neque conſtituunt procuratores prohibiti vel naturâ, ut furioſi &c. V. *l. 43. ff. h.* vel Jure, ut excommunicati. *c. 5. X. h. t.* præterquam ad defendendum *c. 7. X. de judic.*

VII. *A munere procuratorio arcentur* (1) *fœmina. l.* 18. *C. h. t.* niſi in rem ſuam ſint procuratrices. l. 4. *C. eod.* alias Exc. V. *l. 41* ff. *h. l.* 3. §. 2. ff. *de lib. cauſ.* §. 3. *l. d. ſuſp. tut. Jure Saxon.* in impetratione arreſti, confectione teſtamenti &c. etiam ſine curatore admittuntur. *Carpzov. Pr. t. 5. a. 3. n. 70. ſeq.* (2) *Milites* ob publicam utilitatem l. 7. l. 9. C. h. t. dummodo adverſus eos excipiatur. l 13. C. h. t. *Hahn. ad Weſ. h. t. n. 4.* (3) *Minores* tam ante quam poſt impletum annum 17. Jure Can. *c. 5. de Procur.* 6. & ſecundum obſervantiam Saxon. oppoſita inhabilitatis exceptione; uti pronunciatum eſſe refert. *Phil. ad O. P. S. T. 3. conſ. 2. Nicol. Proc. Jud. p. m. 64. l. c. Carpz. Dec. Ill.* 203. & *Proc. T. 5. art. 1. n. 29. ſeqq.* (4) *Infames.*

c. 1. III. q. 7. Gail. l. 1. Obſ. 43. n. 8. Hahn. ad Weſ. d. l. Conf. Tit. prac. aph. 3.

IIX. *Procurator admittitur in cauſis* civilibus, licet famoſis. *a. l. 6. §. 2. ff. de his qui not. inf. Conf. Grœnew. de LL. abrog. in.* l. 40. *ff. h. t.* in criminalibus ceſſante Inſcriptionis vinculo à parte accuſatoris. *Ord. Cr. Car. V. a.* 12. à parte rei ſi de pœnâ nec capitali, nec corporis afflictivâ reo irroganda agatur. *a.* l. 1. ff. *an per al. cauſ. appell.* niſi is abſentiam rei ante litis conteſtationem defendere v. l. 71. *ff. h. t.* aut exceptiones dilatorias proponere velit. *Carpz. P.* 3. *q.* 115. *n.* 2. 48. 77. *id. P.* 4. *C.* 42. *d.* 3. de Jur. Civ. *v. Magn. Auth. S. J. C. Ex.* 7. *th.* 32. *j. Ant. Matth. de Cr. l.* 48. *t.* 31. *c.* 4. *n.* 2. *ſeqq.*

IX. *Procuratoris officium eſt* mandatum ſuſceptum exequi. l. 8. §. *f. ff. Mand.* ejusque fines neutiquam excedere; *quod ſi* autem *procurator in causâ vel dolô vel culpâ verſatur, domino hoc nocet.* l. 10. *C. h. t.* l. 1. §. *f. ff. Quand. appell.* eique reſtitutione in integrum non ſuccurritur, niſi citra omnem culpam Domini damnũ hoc datum ſit à Procuratore ſolvendo non exiſtente, vi clauſulæ generalis

in l. 1. §. 1. *ff. Ex quib. cauſ. maj.* *Carpz. P. 1. C. 1. d. 22. 23. id. Dec. 203. n. 26.* Ex hoc mandato domino directa datur mandati actio, Procuratori contraria. l. 46. §. 4. 5. ff. *Mand.* Pariter cum Procurator lite conteſtatâ fiat dominus litis. l. 22. C. *de Procur.* in ipſum, non in principalam. *J. Civ.* ſerenda eſt ſententia. l. 1. C. *de Sentent.* quod *hodie* non attendi, nec Jure Can. receptum eſſe refert *Rittershuſ. de Diff. Jur. Civ. & Can.* l. 5. *c. 24. Verb. Nunc. Hahn. ad Weſ. h. t. n 8. Verb. Sententia. Gail.* l. 1. *obſ.* 111. *n. 2. Grœnewveg. de LL. abrog. d.* l. 1. *C. n. 2.*

X. *Conſtitutio Procuratoris diſſolvitur* non tantùm utriusque, *a.* l. 58. *ff. de pact.* ſed etiam alterius partis voluntate re integra ante litis conteſtationem. l. 16. *ff. h. t.* non poſt eam, niſi causâ cognita. l. 17. *pr. & §. 5. ff. h.* l. 25. ff. *h. t. Gail.* l. 1. *Obſ.* 46. & adverſa parte, ſi contradicit, auditâ *Carpzov. Dec. Ill. 45. n. 18. & 24. ubi prajud. Ziegler. ad Inſt. Jur. Can. l. 3. T. 2.* §. 15. Item lata ſententia definitiva procuratoris officium exſpirat, cùm appellationem proſequi invitus non cogatur, niſi aliud actum ſit inter partes.

c. 14. X. de Procur. l. 17. C. h. l. 9. l. 10. C. de Appellat. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 11. *Carpz. P. 1. C. 1. d. 24. ubi præjud.*

XI. Altera pars Tituli de defenſore agit, in qua *defenſor dicitur*, qui ſine mandato reum in judicio defendit. l. *un. C. de ſatisd. j. l.* 46. §. *1. 2.* ff. *h. t.* hic ſatisdare tenetur judicatum ſolvi. *d. l. un. C.* cujuscunque ſit conditionis. l. *51.* §. *f. l. 52.* ff. *h. t. Franz.* C. ff. *h. t. n. 52.* & cavere de rato in actione reali. l. *40.* §. *2.* ff. *h. t. j. l. 45.* §. *f.* ff. *h. t.* ſi illud ab adverſa parte in litis exordio eſt petitum. *d. l. un.*

Quod cujusque univerſitatis nomine vel contra eam agatur. L. 3. ff. t. 4.

XII. Hactenus de Procuratore privatorum. Procurator Univerſitatis dicitur *Syndicus*. *l. 1.* § *1.* ff. *h. t.* & *deſcribi poteſt*, quod ſit procurator univerſitatis, qui communi mandato cauſas ejusdem in judicio adminiſtrat. l. 1. § 1. l. *6* §. 3. ff. *h. t. Univerſitas* autem *eſt* corpus è diſtantibus perſonis collectum & unitum communibus juribus, rebus & perſo-

nis ad utilitatem communem utens *d. l. 1. Magn. Auctor. S. J. C. Ex. 7. th. 40. 41. Carpz. Proc. T. 5. art. 4. n. 5.* *Cogitur univerſitas per Syndicum litigare*, ne actione aut defenſione per plures ſciſſa incommodo afficiatur adverſarius. *a. l. 5. §. 7. ff. Judic. ſolvi. Carpz.* P. 1. *Conſt. 13. d. 5.* non tamen inde colligi poteſt, id quod aliâ, quàm Syndico conſtituto, via in judicio ab univerſitate geſtum eſt ipſo jure nullum eſſe, uti docet *Ziegl. ad Inſt. Jur. Canon. l. 3. t. 2. Verb. Syndicus.*

XIII. *Syndicum conſtituit* vel lex, vel lege deficiente *univerſitas* à Principe confirmata. l. 1. l. 3. ff. h. *t. Franz.* C. *ff. h. t. n. 3.* quæ ſi *Ordinata* eſt, i. e. certum habet ordinem regentem, cauſasque judiciales curantem, ordinis illius major pars conſentiens Syndicum facit, ſi *minus ordinata*, ut in pagis accidit, in univerſitate numeroſâ majoris partis, non numeroſa, ſingulorum conſenſus & ſubſcriptio requiritur, niſi deſuper inſtrumentum confectum. *Berl. P. 1. Concl. 14. n. 88.* vel conſtiutio judicialiter facta ſit, adeò ut ne quidem Tutores nomine pupillorum, curatores nomine viduarum à ſub-

ſubſcriptione ſint excludendi, Syndico neceſſitate cùm Syndicatu Curatoria & Tutoria exhibendi impoſita. V. l. 2. l. 3. l. 4. l. 6. §. 1. *ff. h. t. Vid. Carpz. P. 1. C. 1. d. 7. id. Proc. T. 5. a. 4. n. 33. ſeqq. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 2. Verb. Nec enim.* Quæ & ſimilia è conſuetudine præcipuè æſtimanda ſunt. *a.* l. 6. *pr.* ff. *h.*

XIV. *Syndicus conſtitui poteſt* non tantum qui è corpore univerſitatis eſt, ſed *etiam extraneus a.* l. 1. §. *f.* ff. *h. Carpz. P. 1. C.* 1. *d. 6. Hahn. h. t. n. 5.* & patris ſuffragium filio, filiique patri prodeſt. l. 5. ff. h. imò, ut duæ partes Decurionum adfuerint, is quoque, quem decernunt, numerari poteſt. l. 4. ff. h. officium Syndici idem eſt, quod Procuratoris. & *præſumitur* is legitimè conſtitutus *habere mandatum cum libera ſecund. Gail.* l. 2. *Obſ.* 72 *n.* 11. nec removetur unus, Syndicis duobus conſtitutis, â Judicio, ſi ſolus comparеat. *a.* l. 32. *ff. de Procur. Carpz. Dec. 26. id. Proc. T. 5. art. 4. n. 50.* ad delatum juramentum verò præſtandum Syndicus, ut talis, non admittitur, ſed illud â tribus quatuorve membris univerſitatis exactiſſimam cauſæ notitiam habentibus perſolvi-

 tur,

tur. *P.* 1. *Conſt. El.* 13. *ibique Carpz.* *d.* 1. 2. 3. *j. Magn. Auct. S. J. C. Ex.* 7. *ib.* 44.

XV. Quod ſi procuratores, de quibus actum eſt, pecuniam acceperint, ut per *calumniam* alicui negotium facerent vel non facerent. l. 1. ff. h. t. l. 3. §. 1. ff. *eod.* *Prator* in eos *actionem in factum* conceſſit, quæ eſt perſonalis, pœnalis mixta, & datur illi, cujus intuitu pecunia data vel promiſſa eſt, ut ei negotium fieret vel non fieret, non hæredibus l. 4. ff. *h. t.* adverſus accipientem non hæredes. l. 5. ff. h. ad hoc, ut intra annum quadruplum, poſt annum ſimplum præſtet. l. 1. ff. h. Hanc actionem exoleviſſe dicit *Grœne*§§. *de LL. abrog. h. t.* infrequentem eam eſſe ſentio cum *Eck.* C. *ff. h. t.* §. 5.

TIT. III.

De
Magiſtratibus Romanis.

Actores & Rei una cum perſonis pro ipſis in judicio comparentib9 viſi ſunt in ſuperioribus, à quibus ad Iudi-

Iudices transeundum eſt, qui cùm Jure Romano diverſæ poteſtatis fuerint, eorumque conditio ad noſtram Rempub. referri, non niſi cum aliqua difficultate poſſit. V. *Græne*W. *de LL. abrog. t. de ſenat.* Magiſtratus Romanos in ſubſequentibus magis attingere, quàm exponere lubet.

I. *Magiſtratus dici poteſt* perſona publica quæ jurisdictioni præeſt. V. *l. 1.* ff. *de Off. ej. cui mand. dividitur in Urbanum & Provincialem*, ille in ipsâ urbe Roma, hic in provincia jus dicebat. *Urbanus* erat vel *ordinarius*, qui ſemper erat in Repub. *Extraordinarius* qui emergente neceſſitate eligebatur. Ad *Magiſtratum Urbanum* refero (1) *Conſulem*, qui ſenatui præerat. Hujus poſt regifugiũ magna fuit dignitas. V. *l. 8. C. de dignit.* & poteſtas. l. 2. §. 16. ff. *de O. J. Franz.* c. ff. h. *t. n.* 3. Quæ reſtricta eſt per provocationem ab eo conceſſam, prohibitamque in caput civis Romani animadverſionem *d. l.* Tempore Ulpiani Conſules voluntariam & contentioſam Jurisdictionem habuiſſe videntur. l. *un.* ff. *h. t. j. l. 57.* ff. *de re jud. j.* l. 5. §. 1. ff. *de off. ej cui mand.*

De officio Conſul. L. 1. ff. *t. 10.*

Juriſd. Hahn. ad Weſ. *h. t. Verb. Ea. Conf. Magn. Auctor. S. J. C. Ex.* 4. *th.* 11.

De officio Præfecti Prætorio. L. 1. *ff. t.* 11.

II. (2) *Præfectum Prætorio.* Qui ab initio cohortibus aulæ (i. e. militibus, quos in ſui cuſtodiam alebant Principes) præfuit, & res militares tractavit, poſteà cauſis civilibus adhibitus eſt, & adeò poteſtate crevit, ut ab ipſius ſententiâ non appellaretur. l. *un.* §. 1. ff. *h. t.* ſed ſupplicatio admitteretur. l. *un.* C. *de Sent. Præf. Prœt. j.* l. 17. ff. *de min. Hahn. ad* Weſ. *h. t.* Tandem plures Præfecti Prætorio creati, diverſisque Regionibus ut adminiſtratores præpoſiti ſunt. V. *Franz. C. ff. h. t. n.* 5. *ſeqq. Magn. Auct. S. J. C. Ex.* 14. *th.* 14. *ſeq.*

De officio Præfecti Vrbi. L. 1. *ff. t.* 12.

III. (3) *Præfectum urbi*, cujus Magiſtratus extraordinarius ſub Regibus & Conſulibus fuit, quia Regibus & Conſulibus ob bella &c. abeuntibus eligebatur. Sub Imperatoribus ordinarius exſtitit. *Franz.* C. *ff. h. t.* 11. 12. atque jus dixit in criminalibus in urbe & extra eam usq; ad centeſimum lapidem. l. 1. *pr.* §. 4. *ff. h. t. a.* l. 7. l. *f.* C. *ad L. Fab. de Plag.* Wiſſ. *ad π.* P. 1. *D.* 5. *th.* 5. at in civilibus quibusdam tantum cau-

ſis

ſis cognitionem habuit. l. 1. §. 9. 11. ff. *eod.* V. *Franz. h. t. n. 9. Magn. Auctor. S. J. C. h. t. th. 17.*

IV. (4.) *Quæſtorem.* Quæſtorum alii erant capitales, alii pecuniæ publicæ. V. l. 2. §. 27. 32. *ff. de. O. J. hi* Vel *provinciales*, qui cum Proconſulibus & Proprætoribꝰ in provincias ibant Vel *urbani*, qui ærarii curam gerebant. V. *Hild. in Antiq. Rom.* V. *Quæſtor.* Sub Imperatoribus deindè Quæſtorum munus ingreſſus & qs. primordium gerendorum honorum ſententiæque in ſenatu dicendæ fuit. l. 1. § 3. *ff. h. t.* Imò juſtitiæ adminiſtrandæ directio tandem in aula ipſis commiſſa eſt & reſponſorum principis ſubnotatio &c. *Auth. Groriosiſſimi C. de divers. reſcript. l. 32. §. 2. C. de Appel. Magn. Auctor. S. J. C. h. t. th. 20. j. Franz. C.* ff. *h. t. n. 9.* *De Officio Quæſtoris. L. 1. ff. t. 13.*

V. (5) *Prætorem.* Hic vel *Urbanus* dicebatur & inter cives, vel *peregrinus*, & inter peregrinos jus reddebat. l. 2. §. 27. 28. ff. *d. O. J.* Jus ipſe dicebat de cauſis non criminalibus, ſed civilibus: l. 1. §. *f. ff. de Suſp. Tut. j. l. 8.* ff. *de Iuſt. & Jur.* præcipuè per tria verba ſolennia: do, dico, addico. V. *Briſſon. de formul. l. 5. p. 465.* Illius auctoritas ſub Impe- *De officio Prætorum. L. 1. ff. t. 14.*

Imperatoribus magis magisque deminuta eſt, unde ea, quæ voluntariæ ſunt Juriſdictionis, principaliter expedivit. *v. l. 1. C. h. t. j. l. f. C. de praced. & al. reb. min.* Denique *L. 3.* ff. h. *t.* res judicatas à Magiſtratu inhabili per errorem dato propter utilitatem publicam ſuſtineri non communem errorem jus facere probat. *v. Jac. Gothofred. Diſſert. ad d. l. Hahn. ad Weſ. h. t. verb. omnis.* qui eam ad Magiſtratus à Tyrannis conſtitutos applicat. *Franz. h. t. & Magn. Auctor. S. J. C. h. t. th. 23. 25.*

De Officio Praefecti Vigilum. L. 1. ff. t. 15.

VI. (6) *Præfectum vigilum*, qui Magiſtratus fuit Extraordinarius. l. 2. §. 33. ff. *d. O. J.* ab Auguſto conſtitutus. l. 1. ff. h. *t. Franz.* C. ff. *h. t. n.* 2. cognitionem de incendiis, effractoribus furibus raptoribus, receptatoribus habuit. l. 3. § 1. ff. *h.* & jus fuſtibus, flagellisque cædendi. l. 4. ff. h. non animadvertendi in criminalibus. *d. l. l. 3. §. f. ff. l. un.* C. *eod.* Hic Magiſtratus ſucceſſu temporis ſuâ auctoritâte cecidit. *Magn. Auctor. S. J. C. h. t. th. 28.* Cæterum è l. 3 §. 1. ff. *h t.* colligitur incendium in dubio culpa habitantium excitatum præſumi. *v. Hahn. ad Weſ. h. t. verb. Per negligentiam.*

VII.

VII. Conſideravimus huc usque Magiſtratus Urbanos, progrediendum ad *Provinciales*, quibus accenſetur (1) *Proconſul* (ejus originem ✓. *ap.* Franz. *h. t.*) qui in provinciam mittebatur, ut eand. regeret per ſpatium annuum, jus in cauſis civilibus tam voluntariæ quam contentioſæ Jurisdictionis, & criminalibus dicendo. l. 2. l. 6. l. 10. l. 11. ff *h. t.* Utitur autem Jurisdictione contentioſâ ingreſſus Provinciam l. 4. §. f. ff. h. voluntariâ egreſſus urbe. l. 2. *ff. h. t.* ✓. *Franz. n.* 11. Proconſuli adjungebatur *Legatus*, ut ei, ſi opus eſſet, Jurisdictio mandaretur. l. 5. l. 6. §. 1. ff. *h. t.* qui proinde nudus mandatarius non erat, hinc & ab eo ad Proconſulem provocari poterat. l. 2. ff. *Quis à quo appell. j.* l. 1. ✓. 1. *ff. de off. ej. cui mand.* & cauſarum criminalium cognitionem, non ſententiæ dictionem, habebat. l. 6. ff. *h. t. j. l. un.* C. *h. t.* *Franz. h. t. n.* 21. *Wiſſ. h. t. th.* 10

De officio Proconſulis & Legati, L. 1. ff. t. 16.

IIX. (2.) *Præfectus Auguſtalis* ab Auguſto ſic dicitur, & Ægypto præfectus eſt, cauſas civiles voluntariæ. l. 21. ff. *de manum. Vind.* & contentioſæ Jurisdictionis tractavit. l. *un. ff. h.* tributaque, etiam per militare auxilium, exegit. l. 1. C. h. t.

De officio Præfecti Auguſtalis, L. 1. ff. t. 17.

De officio Præſidis. L. 1. ff. t. 18.

IX. (3) *Præſes*, qui a l Provinciam regendam mittebatur tamdiu quamdiu Principi placebat, in cauſa civili voluntariæ & contentioſæ Jurisdictionis, item criminali Juris dicendi poteſtatem habebat. l. 2. l. 3. l. 16. ff. h. t. & deportare, ſi generalis erat, non prohibebatur. *a.* 6. §. *f.* *ff.* *i.* l. 2. §. 1. *ff. de Pæn.* Wiſſ. *h. th.* 3. *Conf. Hahn. ad* Weſ. *h. t.* Præterea malos homines conquirendo pacatam ſervare provinciam l. 13. ff. h. t. non quod factum ſed faciendum eſt ſpectare. l. 12. ff. h. t. dignitatisque contemtum in converſatione cum provincialibus evitare jubebatur. l. 19. ff. h. t.

De officio Procuratoris Cæſaris vel Rationalis. l. 1. ff. t. 19.

X. (4.) *Procurator Cæſaris vel Rationalis* fiſcalibus cauſis in provinciis præfectus erat, & ſucceſſu temporis aliquam inter fiſcum & privatos Jurisdictionem nanciſcebatur. l. 5. C. *ubi cauſ. ſtat.* l. 9. ff. *de Off. Proconſ.* in quo hoc præcipuum eſt, quod Cæſare hærede inſtituto miſcendo ſe hæreditati Cæſarem hæredem facit. l. 1. §. *f. ff. h t.* Wiſſ. *h. t. th.* 17. *Conf. Magn. Auctor. S. J. C. h. t. ıt. Franz. h. t.*

De officio Juridici. L. 1. ff. t. 20.

XI. (5.) *Juridicus Alexandriæ*, qui Præfecto Auguſtali adjunctus eſt, Alexandriæ Jus dixit, tutoris dandi facultatem. l. *f.* ff. *h. t.* legis actionem.

l. 1.

l. 1. ff. h. t. & jus Inſinuationes ad acta referendi habuit. l. 1. C. *h. Hahn. ad Weſ. h. t. Verb. Adeò.*

XII. Quia Magiſtratus non rarò impediuntur, quò minus ipſi jus dicant, Jurisdictionem ſuam alî mandare ſolent, At *mandare Jurisdictionem* is demum *poteſt*, qui eam ſuo jure. l. 5. ff. *de Jurisd.* non alieno beneficio, actu. l. 4. § *f.* ff. *de Off. Proc.* non potentia habet. Item *mandari debet Jurisdictio*, quæ mandari non prohibetur, non Jurisdictio extraordinaria, aut merum Imperium. l. 1. ff. *h. t. Mandari* tamen *illi* tantum *poteſt* Jurisdictio, qui habilis eſt naturaliter & civiliter. l. 12. §. 2. ff. *de Jud. j.* l. 43. §. 1. *de Procur.* l. *un.* C. *Qui pro ſua Jurisd.* is verò, cui mandata eſt Jurisdictio eadem ſecundum mandati vel generalis vel ſpecialis modum formaliter aut virtualiter expreſſum, uti debet. l 16. l. 17. ff. *de Jurisdiction. j.* l. *f.* §. 1. ff. *h. t.* l. 2. ff. *de Jurisd.* Tandemque *tollitur* mandata jurisdictio mandantis revocatione. l. 58. ff. *de jud.* & morte, re adhuc integra, interveniente. l. 6. ff. *de Jurisd.* *De officio ejus cui mandata eſt jurisdictio. L. 1. ff. t. 20.*

XIII. Magiſtratui ſolebat adjungi *Aſſeſſor*, qui conſiliis ipſum adjuvaret. *De officio Aſſeſſorum. L. 1. ff. 22.*

Varet. L. 7. C. *h. t.* quicquid hic in eo officio quæſierat, peculio qs. caſtrenſi cedebat. *d. l.* *Apud nos* Judici adjunguntur *Scabini* die Gerichts-Schöppen/ qui una cum judice judicium conſtituunt, eorumque præſentia adeò neceſſaria eſſe creditur, ut Elector Sax. in *Dec. Nov.* 73. inſinuationem Teſtamenti Actuario ſoli factam pro inutili habeat, niſi periculum fuiſſe in mora idem judicialiter atteſtetur. *Dec. N.* 45. quo de antea diſputatum eſt à *Carpz. Proc. T.* 2. *art.* 4. *n.* 32. *ſeqq.* *tt.* l. 6. *Reſp.* 12. *Conſ. Berl. P.* 1. *Concl.* 8. *n.* 6. *ſeqq.*

XIV. Non prætereundus eſt hoc loco *Actuarius*, qui adeò neceſſarius eſt in judicio, ut ob defectum illius acta nullitatis vitium incurrant. *Ord. Cam. P.* 1. *t.* 59. *Phil. ad O. P. S. t.* 2. *Conſ.* 2. *n.* 5. *ubi prejud.* & *eſt* publica perſona acta in judicio conſcribens mandato judicis. §. *c.* 11. *X. de Probat.* Ad officium Actuarii non admittendus eſt niſi Juris peritus & idoneus, isque ſe judicio juramento ſpeciali obſtringere debet. *O. P. S. t.* 2 §. Wir. *ubi Phil. Conſ.* 4. *Except.* §. *Conſ.* 5. (Notarium requirit *Berl. P.* 1. *Con.* 8. *n.* 16. *Carpz. Proc. T.* 2. *a.* 4. *n.*

4 n. 52. quod in criminalibus tantùm ſtatuendum vel Notarium Actuario adjungendum eſſe declarat *Dec. Nov. El. 48. ibidemque Phil. Obſ. 2.*) *Officium illius* eſt omnia in judicio acta, propria manu præſente judice aut aſſeſſoribus, conſcribere, videlicet citationes, dilationes, recuſationes, exceptiones, petitiones, reſponſiones, interrogationes, confeſſiones, Inſtrumentorum productiones, recognitiones, teſtium depoſitiones, concluſiones, interlocutiones, ſententias, Appellationes, Leuterationes, & cætera in judicio occurrentia, adjecto tempore, nominatisque perſonis fideliter & diligenter. Et ea quidem Acta originaliter in judicis ſcrinio conſervare debet, ut contentione deſuper exortâ, veritas haberi queat, id quod tradit *Carpz. Proc. T. 2. art. 4. n. 40. ſeq. & Berl. P. 1. Concl. 8. n. 18. ſeqq.*

XV. Commune Judicibus & Aſſeſſoribus eſt, quod, *ſi quid iniqui juris in partes litigātes ſtatuerint, eodem ipſi*, ſecundum naturalem æquitatem *utantur.* l. 1. l. 2. ff. *h. t.* de quo cavet Prætor Edicto ſuo in l. 1. ff. *h. t.* cujus prior pars agit de magiſtratu, qui novum Jus ſtatuit, poſte-

Quod quisq; Juris in alterum ſtatuerit, ut ipſe eodem jure utatur. L. 2. ff. t. 2.

poſterior de litigante, qui novum jus obtinuit, & *datur inde actio in factum* læſo & cuivis in ſimili cauſâ experienti. l. *3*. §. 2. ff. *h. t.* adverſus Magiſtratum, qui jus iniqvum ſtatuit cum effectu. l. 1. §. *f.* ff. *h. t.* aut eum, qui jus iniqvum obtinuit, licet eo uſus non ſit l. 3. ff. h. t. ejusque hæredes. l. *3*. §. 5. ff. *h. t.* V. *Magn. Auctor. de Vind. Privat. c.* 11. *aph.* 9. ad hoc ut Magiſtratus aut pars in iſtis cauſis idem jus patiatur. *d. l.* 1. Verùm ex hoc Edicto agi non poteſt contra Magiſtratum aut partem, quæ ſecundum Edicti formulam iniqvum jus adverſus Magiſtratum partemve retorquet. l. 4. ff. h. *t.* *Hodiè* ex fundamento hujus Edicti idem jus retorquetur adverſus debitorem, qui inducias moratorias impetravit. *Berl. P.* 3. *Concl.* 51. *n.* 10. adverſus civitatem, quæ jus detractionis in transferenda hæreditate exercuit, aut præſtationem Geradæ vel Hergevvettæ denegavit, quæ retorſio poſtremis caſibus ab ipſo Magiſtratu exercenda eſt ſecundum P. *3*. *Conſt. El. 38*. ubi *Carpz. d. t. 2. ſeqq. Hahn. ad Weſ. h. verb. diligentia. & latiſſ. Magn. Auctor dict. diſſ. de vind. priv. cap.* 11. *aph.* 13. *ſeqq.*

TIT.

TIT. IV.

Si quis Jus dicenti non obtemperaverit.

L. 2. ff. t. 3.

I. In ipſo Proceſſu Magiſtratibus *neceſſaria* eſt *Juriſdictionis* ſuæ *defenſio* ſi litigans, quod extremum eſt in Jurisdictione, non fecit e. g. rem mobilem via executiva auferri paſſus non eſt. l. *un.* §. *1.* ff. *h. t.* V. *Bach. V.* 1. *d. 4. th. 9. l. d. e.* unde adverſus ipſum *prodita eſt actio* quæ eſt pœnalis & competit cuivis ex populo. *Franz. C.* ff. *h. t. n. 8.* adverſus contumaces, ad hoc, ut quanti eſt contemtus Magiſtratus præſtetur. l. 1. §. *f. ff. h. t. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 2. Verb. Quid. Hodiè* multi ſunt coërcendi contumaciam modi: ut, incarceratio perſonæ, captura pignorum, denegatio audientiæ, miſſio in bonorum poſſeſſionem, ſequeſtratio rei &c. V. *Weſnb. Com.* ff. *h. t. n. 6.*

II. Magiſtratus etiam eſt providere, ut in jus vocatio decenter fiat. Hinc *Prætor alios omninò, alios non impetrata veniâ vocare prohibet. Il-* *De in jus vocando. L. 2. ff. t. 4.*

lis

Iis annumerandi ſunt ob poteſtatem Conſules, Proconſules, &c. ob cauſæ favorem ſacra facientes, funus uxoremvè ducentes. l 2. l. 3. ff. h. t. quod *hodiè* obſervari teſtis eſt *Hahn. h. t. n. 5. verb. Qui.* ob imbecillitatem furioſi & infantes l. 4. ff. h. t. *His* accenſendi ſunt Parentes, Patroni, ſimilesvè perſonæ, quibus ſingularis reverentia debetur. l. 4. §. 1. ff. *h. t.* l. 13. ff. *eod.* Sed veniæ impetrationem *hodiè* non eſſe neceſſariam docet *Carpz. P.* 1. *C.* 2. *d.* 26. *Phil. ad. O. P. S. T.* 4. *Conſ.* 7. *Dedit* autem *Prætor Vocato* adverſus eum, qui ſine veniâ prohibitum in jus vocaverat, *actionem* pœnalem ad præſtandos 50. aureos, aut ſuſtinendam in caſu inopiæ pœnam corporis afflictivam l. 24. l. 25. ff. h. t. de citatione actum eſt *Juriſpr.* l. 4. *T.* 8. *a.* 4.

***Si quis in Jus vocatus non ierit, ſive quis eum vocaverit, quem ex Edicto non deb. L.* 2. *ff. T.* 5.**

III. In jus vocatus comparere debet, ne à competente judice mulcta damnetur l. 2. *pr.* §. 1. ff. *h. t.* â quâ ruſticitas & dies feriatus vocatum liberat. *d.* §. 1. Sed *quid ſi judex ſit in-*

competens. Aut notoria eſt incompetentia, aut dubia, priori caſu non opus eſt, poſteriori opus eſt comparitione, ut hoc ipſum ſciatur, an Judex ſit competens. l. 2. ff. h. *t.* l. *5.* ff. *de Jud. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 1. Magn. Auctor S. J. C. Ex. 5. th. 14. Vid. Carpz. Proc. t. 9. a. 2. n. 8. ſeqq.* Atque ita Magiſtratum *hodie* adverſus contumacem agere poſſe ad ſolvendam mulctam exiſtimat. *Hahn. h. t.*

IV. Neceſſitatem eundi ad judicium effugiebat, qui per fidejuſſores idoneos r. quantitatis & conveniendi facilitatis l. 2. ff. *Qui ſatisd. cog.* cavebat; at *in perſonis neceſſitudine junctis qualiscunque fidejuſſor.* ſub pœna 50. aureorum accipiendus erat l. 2. ff. h. t.

In jus vocati ut eant, aut ſatis, vel cautum dent. L. 1. ff. t. 6.

V. *Ut autoritas Judicis conſervaretur, dedit Prætor actionem in factum* ei, qui in jus quemquam vocaverat adverſus eum, qui in jus vocatum vi exemerat, ad hoc, ut quanti ea res ab actore etiam per calumniam æſtimata fuerit præſtaretur. l. 5. §. 1. *ff. h. t.*

Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat. L. 1. ff. T. 7.

VI. *Cautione judicio ſiſti opus* erat olim etiam tum, *quando ex noxali cauſa agebatur*, quia noxa ca-

Si quis ex noxali cauſa agatur, quem-

admodum cavebatur. L.1.ff.T.9. put ſequebatur. l. 2. *ff. h. t.* adeoque, ne adverſarius eluderetur, expediebat in ead. cauſa ſervum ſiſti. l. 1. ff. h. t.

De eo per quem factū erit, quo minus in judicio quis ſiſtat L.1.ff.T.10. VII. *Si quis judicio ſiſtere ſe volentem impediat*, dolum impedientis coërcere æquiſſimum putavit *Prætor*, hinc *conceſſit actionem in factum* ei, cujus intereſt non eſſe in ſiſtendo impeditum ſivè actori ſive reo *a. l.* 3. §. 2. ff. *h.* adverſus eum, per quem factum eſt, quo minus ſe judicio quis ſiſteret, ad hoc ut præſtet id quod intereſt l. 3. § *f.* ff. *h. t.*

Si quis Cautionibus in judicio ſiſtēdi cauſa factis non obtemperaverit. l.1.ff.t.11. IIX. *Si quis cautionibus in judicio ſiſtendi cauſa factis non obtemperaverit* committitur ſtipulatio, & *datur inde* certâ licitâque quantitate promiſſâ *actio* ex ſtipulatu ad illius præſtationem, incerta quantitate promiſsâ condictio incerti ad id, quod intererat eo tempore, quo ſiſti quis debebat. l. 3. *ff. ſi quis in jus voc. non ierit. l.* 12. §. 1. *ff. h. t.* Quod ſi autem is, qui ſiſtere ſe debuit ob legitimum impedimentum non ſtetit, tribuenda ei exceptio. l. 2. §. 1. ff. h. t. *Sunt* autem *legitima impedimenta:* Captivitas. *l.* 4. §. 1. *ff. h. t.* Ægritudo. l. 2. §. 3. Peregrinatio. *a. l.* 2. §. 8. Expeditio publica. l. 6. V. L. R. *l.* 2. *art.* 7. Tempeſtas,

peſtas, vis fluminis. l. 2. §. 3. ff. *h.* Mulieris citatæ puerperium §. 4. Funus domeſticum ducendum. l. 4. §. 2. Bellorum motus & hoſtilitates, metus peſtilentiæ, mors & fonticus morbus conjugis aut liberorum, morbus aut defectus advocati aut Procuratoris. *a. l.* 2. §. *f. ff. h. t. quæ* & alia cum ſufficientibus circumſtantiis *ſummariter*, aliquando etiam rei juramento *probari* ſufficit. *d. a.* 7. L. R. *Carpz. Proc. T.* 8. *n.* 40. *ſeqq. Hahn. ad Weſ. h. t. n.* 2. *Verb. In. Verb. Nec. Confer. Berl. P.* 1. *Concl.* 17. *n.* 48. *ſeqq.*

TIT. V.

Quarum rerum actio non datur.

L. 44. ff. t. 5.

I. Partes citatæ in judicio ſuas opponunt *exceptiones*, quarum aliæ dicuntur eſſe *negativæ* ſive facti & intentionis, aliæ *affirmativæ* ſeu juris & actionis, *illæ* ipſo jure intentionem, *hæ* per modum allegationis actionem competentem excludunt. Ad illas referri poteſt (1.) *Exceptio*

onerandæ libertatis cauſa, quæ liberto datur adverſus patronum, qui onerandæ libertatis cauſa promiſſum exigit. l. 1. §. 5. ff. h. t. (2.) *Exceptio de eo, quod in alea geſtum eſt*, competens culluſori re evictaꝫ quam in alea vendidit, ut luderet. l. 2. §. 1. ff. h. Proponitur eod. cum illis Titulo *exceptio præſtiti jurisjurandi*, quæ illi, qui deferente adverſario voluntarium jusjurandum, juravit adverſus eundem ex eadem cauſa eandem rem petentem competit. l. 28. §. 10. 4. 5. ff. *de Jurejur.* j. l. 3. l. 7. *ff. eod.* j. *Vinn.* C. *J. ad* §. 4. *J. de Except.*

De feriis & dilat. & div. temp. L. 2. ff. t. 12.

II Exceptiones juris, quæ propriè tales dici poſſunt, in dilatorias & peremtorias abeunt. E dilatoriis reliquum eſt, ut *Exceptionem feriarum* conſideremus, *ſunt* autem *Feriæ* dies à Judicialibus actibus vacui. l. 9. ff. *h. t.* & diſpeſcuntur (1.) in divinas & humanas. *Divina* cultui divino ſunt deſtinatæ, appellanturque feſta, quæ ſunt vel immobilia vel mobilia. Item aliæ ſunt integræ aliæ ſemiferiæ, ut dies Apoſtolorum. *Franz.* C. ff. *h. t. n. 19.* *Humanæ* feriæ hominum gratia ſunt conſtitutæ, dicunturque vel eſſe *neceſſariæ*, ut

ut vindemiarum, meſſium, quæ incipiunt à die octavo Julii, finiunturque cum die 14. Auguſti. *Rec. Imp.* Wor*mat. d. Anno* 1512. nundinarum ∇. *P. 1. Conſt. El. 30. ibique Carpz. d. 23. ſeqq.* Vel *Honorariæ*, quæ in hononorem recordationemque ſingularem celebrantur: ut Natales Principis, civitatis. *a. l. 7.* C. *h. t.* dividuntur. (2.) in *Ordinarias*, quæ certo jure conſtitutæ certis temporibus recurrunt, & *Extraordinarias* ſeu repentinas, quæ pro re nata indicuntur. *l. 26.* §. 7. ff. *Ex quib. cauſ maj. In feriis divinis judicialiter geſta* nulla ſunt. *a. l. 7.* C. *h. t. c. 7 X. eod.* adeoque non opus exceptione, at *in feriis humanis*, veluti vindemiarum, nundinarum, meſſium &c. Exceptio feriarum etiam ſpecialiter in iisdem non occupatis prodeſt. ∇. *l. 1. ff. h. t. Carpz.* P. 1. *C. 1. d. 22. id. Proc. T. 10. n. 9. 10. ſeqq. Hahn. ad* Weſ. *h. t. n. 7. niſi* feriarum exceptioni *ſit renunciatum* vel expreſsè vel tacitè, eand. omittendo. *a. l. 6.* ff. *h. t. f. X. h. t. l. 1.* §. 1. ff. *h. t*, quæ renunciatio in feriis ob utilitatem privatorum directò introductis tantum obtinet, accedente Judicis conſenſu. ∇. *c. 1. c. f. X. h. t. Teſſaur. Dec. 39. n. 2. Hahn. ad*

Weſ. h. t. n. 8. Franz. C. ff. *h. t. n. 8. Ziegl. ad. Inſt. Jur. Canon. l. 3. T. 5.* §. 8.

De Exceptione rei judicatæ. L. 44. ff. t. 2.

III. Inter exceptiones peremtorias non omittenda eſt. (1) *Exceptio rei judicatæ*, quæ eſt peremtoria. l. 3. ff. *de Except.* reique coherens. l. 7. §. 1. ff. *eod.* & datur reo adverſus eum, qui idem, ab eodem, ex ead. cauſâ petit. l. 3. l. 4. *T. 14.* ff. *h. t.* Hæc exceptio ſtrictiſſimæ eſt interpretationis. l. 1. ff. h. t. & tertio non præjudicat. *Carpz.* P. 1. C. *26. d. 15* niſi is omnino eandem habeat obtinendi rationem. *a. l. 8. §. 16. ff. de inoff. teſt. id. Proc. T. 16. a. 4. n. 24. ſeqq.*

De Exceptione rei Venditæ & traditæ. L. 21. ff. t. 3.

IV. (2) *Exceptio rei Venditæ & traditæ*, quæ eſt peremtoria, & emtori ejusque ſucceſſoribus. l. 1. ff. h. t. adverſus eum, qui rem alienam vendidit, ejusque dominium poſtea conſecutus eſt, nec non illius ſucceſſores univerſales & ſingulares l. 17. ff. *de Evict. l. 1. l. f.* §. 1. ff. *h. t.* competit. *Franz. Com.* ff. *h. t. n. 4. ſeq.* Quando effectum non habeat hæc Exceptio. *Vid. ap. Hahn. ad Weſ. h. t. n. 3.* Eſt autem in arbitrio Emtoris, utrum rem velit retinere, intentione per exceptionem eliſa, an potius

tius re ablata de evictione agere. l. 17. ff. *de Evict. Magn. Auctor. S. J. C. Ex 27. th.* 39.

V. (3) *Exceptio litigioſi*, quâ is qui rem litigioſam emit, vel per aliam ſpeciem contractus ſibi comparavit, repellitur. l. 1. l. 4. *pr. C. h. t. Dicitur* autem *res* eſſe *litigioſa*, de cujus dominio controverſia movetur. *Authen. Litigioſa. C. de Litigios. Gail. l.* 1. *Obs.* 118. *n.* 5. Quod ſi vero non de dominio rei ſed aliquo jure rei inhærente: ut pignore, arreſto, ſervitute controvertitur, jus illud efficitur litigioſum, non res ipſa. *a. l.* 3. *C. h. t. Carpz. l.* 1. *Reſp.* 102. *n.* 4. 5. *Franz. l.* 1. *Res.* 11. *n.* 21. 22. Actiones ſivè perſonales ſivè reales litis conteſtatione demum fiunt litigioſæ. l. 1. §. 1. ff. h. t. l. 31. *C. Commun. div. Authent. Litigioſa. C. h. t. j. l.* 1. C. *Quando lib. princ. obl. Lauterb. Comp. Jur. h. t.* Vitium litigioſi facit, ut res alienari non posſit, Exceptis caſibus in l. 4. §. 1. C. h. *t. Franz. d. Res. n.* 75. *ſeqq.* eâdemque alienata executio recte adverſus tertium poſſeſſorem fiat. *a. l.* 2. *C. h. t. Carpz. l.* 1. *Reſp.* 27. *n.* 10. *Gail. l.* 1. *Obſ.* 118. *n.* 2. *Habn. ad Weſ. h. t. n.* 1. de pœna rem litigioſam alie-

De Litigioſis L. 44. *ff. t.* 6.

nantium. V. *Hahn. c. l. Franz. c. l. n.* 107. *ſeqq.* Ex his manifeſtum eſt, aliam eſſe *rem* litigioſam, aliam *judicii futuri mutandi cauſa* dolo malo *alienatam. l.* 8. §. 1. *l.* 4. §. 1. ff. *h. t. l.* 1. ff. *h.* qua alienatione ſuſcepta Proconſul dedit *actionem in factum* arbitrarium. *l* 8. ff. *h. t.* rei perſecutoriam. *l.* 4. §. *f.* ff. *h. t.* quæ competit per hanc alienationem læſo, adverſus lædentem ad hoc, quod intereſt alium adverſarium non habuiſſe. *l.* 1 ff. *l.* 4. §. 5. ff *h. t.*

De alienatione judicii mutandi cauſa facta. L. 4. ff. T. 7.

De confeſſis. L. 43. *ff. t.* 2.

VI. Tàm agentes quam excipientes in judicio ad probationem ſunt devincti. *a. l.* 4. *C. de Edend. l.* 1. ff. *de Except.* à quâ relevat confeſſio. *Eſt* autem *confeſſio* facti cujuſdam certa aſſertio in aſſerentis præjudicium facta. Dividitur in Civilem & Criminalem, de hac *t. Pr. L.* 4. *T.* 21. *aph.* 14. actum. *Civilis* eſt, quæ fit in cauſâ civili *vel in judicio* ab habili perſonâ *l.* 6. §. 5. *ff. h.* apud judicem competentem. *c.* 4. *X. de. jud.* præſente adverſario de re certâ. *l.* 6. *pr.* & §. 3. & vim plenæ probationis habet, atque per eam, de tota causâ factam, ante litem conteſtatam paratæ executioni, poſt litem conteſtatam ſententiæ ferendæ aperitur via. *a. l. un.*

un. C. *de Confeſſ. l. 21.* j. l. 74. *ff. de Jud. l. 3.* ff. *h. Gail l. 2. Obſ. 105. n. 2. Hahn. ad* Weſ. *h. t. n. 8.* Vel *extra judicium*, & hanc ab adverſario acceptatam plenam; non acceptatam ſemiplenam facere probationem ſtatuit *Carpz.* P. *1. C. 16. d. 21. Conf. Lauterb. V. 1. D 6. de* Confeſſ. *th. 45.*

Ab hâc Confeſſione differt ea, quæ ad interrogationem actoris fiebat olim in judicio ad fundandam actionem. *l.* 4. ff *h t.* atque ex eâ naſcebatur *actio interrogatoria*, quæ actio licet *hodie* ab uſu receſſiſſe videntur, non tamen omnem interrogationum utilitatem ſublatam eſſe credis. *Franz.* C. ff. *h. t. n.* 14. j. *Græn*VV. *de LL. abrogat. h. t. pr.* neque prohibetur judex, quoties ipſum æquitas movet. l. 21. ff. *h. t.* & pars litigans per poſitiones. C. 2. *de Confeſſ.* 6. adverſarium interrogare, de quibus Poſitionibus *Conf. Hahn. ad* Weſ. *h. t. n. 5. & lat. Lauterb.* Comp. Jur. *h. t.* *De interrogat. in jur. fac. & interrogat. act. 11. ff. t. 1.*

VII. *Ob contumaciam rei* latitantis. *Præter miſſionem decernit, quæ non* poſſeſſionem ſed cuſtodiam tribuit. l. 2. l. 12. ff. h. t. ut reus tædio affectus ſe ſiſtat. l. 5. ff. *ut in poſſeſſ. legat.* Vel *fideic.* at ſi fraudationis *Quib. ex cauſis in Poſſ. eatur. L. 42. ff. t. 4.*

cauſa tum porro latitet nec defendatur, ejus bona poſſideri vendique jubet. l. 2. §. 1. ff. h. t. De modo procedendi *in Camerâ* adverſus contumaces v. *Magn. Auctor. S. J.* C. *Ex. 44. th. 41.* j. *Juriſpr. l. 4. T. 8. n. 11. de Jur. Sax.*

TIT VI.

Quæ Sententiæ ſine Appellatione reſcinduntur.

L. 49. ff. T. 8.

I. Denique fertur à Judice ſententiâ, quæ ſi iniqua partib9 videtur, appellandum eſt. l. 1. ff. de *Appell.* dummodo *ſententia* ſit valida: *invalidam* enim reſcindi opus non *eſt*: veluti *cum lata eſt* (1) adverſus ſolitum Judiciorum ordinem. l. 4. C. *d. Interd.* aut jus expreſsè conſtitutum. l. *1.* §. 2. *ff. h. t.* Wiſſ. *x.* P. 2. *d. 38. th. 30. Carpz.* Proc. *T. 16. a. 4. n. 59.* (2) adverſus non citatum. l. 1. §. 3. ff h. (3) adverſus mortuum. l. 59. §. f. ff. *de rejud.* l. 2. ff. h. (4) Adverſus rem judicatam. *l.* 1. C. *Quando prov. non eſt nec.* Carpz. *l. 3. Reſp. 96. n. 3. ſeqq.* (5) ita ut contineat impoſſibile

bile. l. f. ff. h. aut (6) errorem calculi. *l. 1. §. 1. ff. h. t. Weſenb.* C. *ff. h. t. n.* 1. 2. (7) in cauſa propria. *l. un.* C. *Ne quis in ſuâ cauſ.* (8) à Judice incompetente. l. 1. C. *Si à non comp. Carpz. Proc. ſ. 16. a. 4. n. 55. ſeqq.* Quod ſi autem in deſcribenda ſententia error commiſſus eſt, hic per appellationem, aut J. Saxon. leuterationem corrigi debet, niſi ex actis ſit manifeſtiſſimus. *id. d. l. art. 2. num. 17.*

II. *Appellari poteſt à Judicibus, qui ſuperiorem agnoſcunt. l. 1. §. 1. ff. h. t. c. 3. de Appell. 6.* nec toleranda eſt Appellatio à Principe male informato ad melius informandum *dd. ll. Bach. V. 2. D. 33. theſ. 4. l. d. Verb. Item. Carpz. Proc. T. 18. art. 1. num. 26. ſeqq.* Quod ſi verò partes etiam apud Judicem, qui ſuperiorem habet, Appellationi renunciarint. l. 1. §. 3. ff. h. t. aut eidem privilegium de non appellando datum ſit. l. 1. §. 2. ff. h. *ceſſat appellatio.* Ita *jus de non appellando* Electoribus in *cap.* 11. *Aur. bull. ubi V. Limn.* conceſſum eſt, quo Elector Saxonicus & Brandenburgicus hodieq; utuntur. *Hahn. ad Weſ. h. t. n. 2.* imò privilegium illud non ſoli Electori, ſed

A quibꝰ appellari non licet. L. 49. ff. T. 2.

omnibus Saxoniæ Ducibus tributum eſt. *Carpz.* P. 1. C. 20. *d.* 25. verùm in Epiſcopatibus Numburgenſi, Martisburgenſi, & Miſnenſi alternativè vel ad Aulam Electoralem, vel ad Cameram Imperialem dirigi poteſt Appellatio. *Carpz. d. t. n.* 21. 63.

De Appellationibus recipiendis vel non. L. 49. ff. T. 5.

III. *Recipienda eſt Appellatio dummodo non ſit illicita*, ut (1) contra propriam confesſionem ſuſcepta. l. 2. *C. Quor. appel. non rec. Carpz. Proc. T.* 18. *art.* 2. *n.* 20. (2) Abſentis ad agendam cauſam vocati, & per contumaciam condemnati. *l.* 1. *C. h. t. Bach. V.* 2. *D.* 33. *th.* 3. *l. d. & e. Verb. contumaces. j. Carpz. c. l. n.* 35. *ſeqq.* ita nec admittuntur ad provocationem condemnati in ſententia ſuper deſertione appellationis lata *c.* 5. *X. de Appell. Berl. P.* 1. *Concl* 50. *n.* 195. *Carpz. P.* 1. *C.* 20. *d.* 14. (3) ab executione ex re judicatâ vel Inſtrumento liquido, niſi in ea excedatur. l. 5. *C. Quor. appell. non rec. id. Proc. T.* 18. *a.* 2. *n.* 17. *Vid. Ziegl. ad Inſt. Jur. Can. l.* 3. *t.* 16. *Verb Excedatur.* (4) In proceſſu inquiſitorio ſecundum *Carpz. Pr. Cr. P.* 3. *c.* 139. *n.* 14. *id. ad d. c.* 29. *d.* 29.

An per aliũ cauſ. appell.

IV. Judici Appellationis factæ rationes in cauſis pecuniariis etiam

per Procuratorem reddi poſſunt. l. 1. l. 2. ff. h. t. Cæterum ſi ad munera publica nominati appellaverint, nec cauſas probaverint, ad periculum eorum pertinet damnum, quod per moram Appellationis Reipublicæ accidit. l. 1. ff. h. t. qui verò Appellationis cauſa peregrinantur tanquam Reipub. cauſa abſentes in aliis ſuis cauſis defendendi ſunt. l. 1. l. 2. ff. h. t. non tamen impedit Appellatio quo minus Appellans in alia causâ eundem Judicem pendente Appellatione habeat. l. *un.* ff. *h. t.* præipuè ſi Judex ſit ordinarius. *c. 6. X. de Appell. Ziegl. ad Inſt.* Jur. *Canon l.* 3. *T.* 17. §. 16. *Verb. In illa.* At Appellatore defuncto ſine hærede appellatio evaneſcit, quod ſi appellatori hæres extiterit, ſiquidem tertii alicujus intereſt cauſas appellationes reddi non alias, appellationem peragere cogendus eſt. l *un.* ff. *h. t. Jure Sax.* ab extrajudicialibus gravaminibus non niſi iis exceptivè propoſitis rejectisque conceditur appellatio. V. Churfürſtl. *Appellation* Ordnung *Tit.* von *Appellationen* §. ſonderlich *Conf. Ziegl. d. Tr. l.* 3. *t.* 17. *ad.* §. 4. 7.

Reddi poſſunt. L. 49. t. 9.

Si tutor vel Curator magiſtratus creatus appell. L. 49. ff. t. 10.

Eum qui appellaverit in Provincia defendi. L. 49. ff. t. 11.

Apud eum à quô appell. al. cauſ. ag. compell. L. 49. ff. *T. 12.*

Si pendente Appellatione mors intervenerit. L. 49. T. 13.

V. Principalis *Appellationis* interpoſitæ *Effectus eſt, quod ead. pendente nihil eſt innovandum. l. un.* ff. *h. t.*

Nihil innovari appellat. interpos. L. 49. ff. *t. 7.*

h. t. l. 3. *C. de Appellat.* ſi ſecus factum eſt, dicitur attentatum, & ante omnia eſt revocandum. *c.* 7. *de Appel.* 6. aliquando ex officio. *Gail. l. t. Obſ.* 146. *n.* 5. 6. 7. ſive fiat à Judice, qui ex ſpolio quoque ad reſtitutionem tenetur. *Carpz. Proc. T.* 18. *art.* 6. *n.* 11. Sivè a partibus *dd. ll.* quod æquè appellatione interpoſita, ante factam inhibitionem atque poſt eam affirmat. *Mev. P.* 4. *Dec.* 382. in appellatione ab interlocutoriâ verò limitat *Ziegl. Inſt.* Jur. *Canon. l.* 3. *t.* 17. §. 17. *verb. A. definitiva.*

De Verbor. ſignificatione L. 50. ff. *t.* 16.

VI. Titulos de Verborum ſignificatione & Regulis Juris paſſim peculiari commentario illuſtratos videmus: Utrumque Titulum *breviſſimè* recenſet *Weſenb.* C. ff. *latius.* Tit. de Verborum Significatione tractat *Andreas Alciatus. Joh. Brecha. Arnold. Corvinus. Camill. Gallinius. Joh. Gœddeus. Joh. Svevius. Joh. Jacob. Wiſſenbach.*

De diverſis Regulis Juris *antiqui. L.* 50. *T.* 17.

Tit. de Regulis Juris. *Everh. Bronchorſt. Jacob. Cujacius. Joh. Eichelius. Petr. Faber. Jacob. Gothofredus.* Wilhelm. *Ludwel.* Phil. *Matthai. Joh. Noldelius. Joh. Strauch. Petr. Mullerus. Joh.* Jac. W*iſſenb. Sturcius. Chriſtoph. Güntzelius.*

SOLI DEO GLORIA.

IN-

Index Generalis

Continens

Omnes Titulos Digestorum

alphabetice recensitos,

In quo

Num. 1. Librum, num. 2. Titul. Pandectarum, voc. JPr. Jurisprudent. voc. Addit. Additiones denotat.

A.

De Abigeis, 47, 14. Jpr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 6.
De Acceptilatione, 46, 4. Jpr. l. 3. t. 21. a. 11.
De Accuſationibus & Inſcriptionibus, 48, 2. Jpr. l. 4. t. 21. a. 1.
De acquirenda vel omittenda hereditate, 29, 2. Jpr. l. 2. t. 23. a. 6.
De acquirenda vel amittenda poſſeſſione, 41, 2. Jpr. l. 2. t. 36. a. 2.
De acquirendo rerum dominio, 41, 1. Jpr. l. 2. t. 1. a. 18
De actione rerum amotarũ, 25, 2. Addit. l. 3. t. 6. a. 5
De actionibus emti & vend. 19, 1. Jpr. l. 3. t. 11. a. 12
De Ademtione libertatis, 40, 6. Addit. l. 1. t. 4. a. 4
Ad exhibendum, 10, 4. Jpr. l. 2. t. 14. a. 1.

De

De adimendis vel transferendis Legatis vel fidei-
commiſ. 34, 4 Jpr. l. 2. t. 24. a. 32.
Ad Legem Aquiliam, 9, 2. Jpr. l. 3. t. 23. a, 19.
Ad Legem Corn. de falſis, & de SCto Liboniano 48, 10. Jpr. l. 3 t. 28. a. 43.
Ad Legem Corn. de falſis & de SCto Liboniano, 48, 10. Jpr. l. 3. t. 28. a. 43
Ad Legem Corn. de ſicariis, 48, 8. Jpr. l. 3. t. 28. a. 39.
Ad Legem Fabiam de Plagiariis, 48, 15. Jpr. l. 3. t. 28. a. 52.
Ad Legem Juliam de adulteriis coërcendis, 48, 5 Jpr. l. 3. t. 28. a. 12.
Ad Legẽ Juliam de Ambitu, 48, 14. Jpr. l. 3. t. 28. a. 50.
Ad Legẽ Juliam de annonâ, 48, 12. Jpr. l. 3. t. 28. a. 46.
Ad Leg. Jul. de Vi privatâ, 48, 7. Jpr. l. 3. t. 28. a. 42
Ad Leg. Jul. de Vi publicâ, 48, 6. Jpr. l. 3. t. 28. a. 40
Ad Legem Juliam majeſtatis, 48, 4 Jpr. l. 3. t. 28. a. 3.
Ad Legem Jul. peculatus & de ſacrilegiis & reſiduis, 4. 13. Jpr. l. 3. t. 28. a. 47
Ad Legem Juliam repetundarum, 48, 11. Jpr. l. 3. t. 28. a. 45
Ad Legem Pompejam de Parricidiis, 48, 9. Jpr. l. 3. t. 28. a. 37.
De adminiſtratione & periculo tutorum & procuratorum, 26, 7. Jpr. l. 1. t. 21. a. 1.
De Adminiſtratione rerum ad civitatem pertinentium, 50. 8. Addit. l. 1. t. 11. a. 1
Ad municipalem, & de incolis, 50, 1. Jpr. l. 1. t. 13. a. 1. Addit. l. 1. t. 7. a. 1
De adoptionibus & emancipationibus, aliisq; modis, quibus poteſtas ſolvitur, 1, 7. Jpr. l. 1. t. 11. a. 1
Ad

Ad SCtum Macedonianum, 14,6. Jpr. l.3.t.4.a.8
Ad SCtum Syllanianum & Claudianum, quorum teſtamenta, ne aperiantur, 29,5.
Ad SCtum Tertullianum & Orphitianum, 38, 17. Addit. l. 2. t. 5. a. 1
Ad SCtum Trebellianum, 36,1.Jpr. l. 2. t. 26.a.1.
Ad SCtum Turpillianum, & de abolitionibus criminum, 48,16. Jpr. l.3. t. 29. a. 1. Addit.l.3.t.8. a.1
Ad SCtum Vellejanum, 16,1. Jpr. l.3. t. 9. a.2.
De adſignandis libertis, 38,4. Addit. l. 2. t. 6. a.4
De Ædilitio Edicto, & redhibitione & quanti minoris, 21,1. Jpr. l. 3. t. 20. a. 4
De Æſtimatoriâ actione, 19,3. Jpr. l. 3 t. 17. a. 3
De Agnoſcendis vel alendis liberis, vel parentibus, vel patronis, vel libertis, 25,3. Jpr. l.1.t.5.a.3
De albo ſcribendo, 50,3. Addit. l. 1. t. 8 a. 6
De aleatoribus, 11,5. Addit. l. 3. t. 7. a.9
De alienatione judicii mutandi cauſâ factâ, 4,7 Addit. l. 4. t. 5. a. 5
De Alimẽtis & cibariis legatis, 34,1.Jpr.l.2.t.24.a.17
De Annuis Legatis & Fideicom.33,1.Jpr.l.2.t.24.a.6
An per alium cauſæ appellationum reddi poſſint. 49,9. Addit. l. 4. t. 6. a. 4
De Appellationibus & relationibus 49,1.Jpr.l. 4. t. 19. a. 12
De Appellationibus recipiendis vel non, 49,5. Addit. l. 4. t. 6. a. 3
Apud eum à quo appellatur, aliam cauſam agere compellendum, 49,12. Addit. l. 4. t. 6. a. 4
De Aquâ & aquæ pluviæ arcendæ, 39, 3. Jpr. l. 3. t. 27. a. 4

De Aqua quotidiana & æſtivâ, 43, 20. Jpr. l. 2. t. 37. a. 13
A quibus appellare non licet, 49, 2. Add. l. 4. t. 6. a. 2
De Arboribus cædendis, 43, 27. Addit. l. 2. t. 8. a. 15
Arborum furtim cæſarum, 47, 7. Addit l. 3. t. 6. a. 6.
De Auro, argento, mundo, ornamentis, unguentis, veſte vel veſtimentis & ſtatuis Legatis, 34, 2. Jpr. l. 2. t. 24. a. 16
De auctoritate & conſenſu tutorum vel curatorum, 26, 8. Jpr. l. 1. t. 22. a. 1

B.

De bonis damnatorum, 48, 20. Addit. l. 3. t. 9. a. 7.
De Bonis eorum qui ante ſententiam vel mortem ſibi conſciverunt, vel accuſatorem corruperunt, 48, 21. Addit. l. 3. t. 9. a. 9
De Bonis libertorum, 38, 2. Addit. l. 2. t. 6. a. 4
De Bonorum poſſeſſione ex teſtamento militis, 37, 13. Addit. l. 2. t. 6. a. 4
De Bonorum poſſeſſione furioſo, infanti, muto, ſurdo, cœco competente, 37, 3. Add. l. 2. t. 6. a. 1
De Bonorum poſſeſſionibus. 37, 3. Jpr. l. 2. t. 31. a. 1
De Bonorum poſſeſſionibus contra tabulas, 37, 4. Addit. l. 2. t. 6. a. 2
De Bonorum poſſeſſionibus ſecundum tabulas, 37, 11. Addit. l. 2. t. 6. a. 3

C.

De Cadaveribus punitorum, 48, 24. Add. l. 3. t. 9. a. 12
De Calumniatoribus 3, 6
De Capite minutis, 4, 5. Jpr. l. 1. t. 14. a. 1. l. 3. t. 22. a. 20
De Captivis, & poſtliminio & redemtis ab hoſtibus, 49, 15. Jpr. l. 2. t. 1. a. 19

De Car-

De Carboniano edicto, 37, 10. Jpr.l.2.t.31.a.6
De Caſtrenſi peculio, 49,17.Jpr.l.2 t.11.a 6
De Cenſibus, 50, 15. Addit.l.1.t.11.a.8.
De Ceſſione bonorum. 41, 3.Addit. l. 3. t. 4. a. 1
De Cloacis, 43, 23. Jpr. l. 2. t.37.a.19
De Collatione bonorum, 37,6.Jpr.l.2.t.32.a.4
De Collatione dotis, 37 7 Jpr.l.2.t.32.a 8
De Collegiis & corporibus 47, 12. Jpr. l. 1.t.13. a.3. Addit.l.1.t.7. a.8
De Colluſione detegendâ,40, 16.Addit.l.1.t.4 a.6.
Commodati,vel contra, 13,6.Jpr.l.3.t.5. a.1
Communia prædiorum tam urbanorum,quam ruſticorum, 8, 4.Jpr.l.2.t.5.a.1
Communi dividundo, 10,3. Jpr.l.3.t.18.a.10
De Compenſationibus, 16,2 Jpr.l.3.t.21.a.16
De Concubinis, 25,7. Jpr.l.3. t.28.a.33
De Concuſſione, 47,13. Add.t.l.3.t 7.a.3
De Condictione causâ datâ, causâ non ſecutâ, 12,4.Jpr.l.3.t.18.a.19
De Condictione ex lege. 13, 2. Add.l.3 t.1. a. 1.
De Condictione furtiva. 13,1. Jpr. l.3.t. 23.a.6
De Condictione indebiti, 12,6.Jpr.l.3.t.18.a.16
De Condictione ob turpem vel injuſtam cauſam, 12,5. Jpr.l.3.t.26.a.4
De Condictione ſine cauſa, 12,7 Jpr.l.3.t.18.a.21
De Condictione triticiariâ, 13,3.Jpr.l.3.t.20.a.1
De Condictionibus & demonſtrationibus & cauſis & modis eorum quæ in teſtamentis ſcribuntur, 35,1. Jpr.l.2.t.24.a.19
De Conditionibus inſtitutionum, 28, 7. Jpr. l. 2. t. 18. a. 6

De Con-

De Confeſſis, 42,2. Addit. l. 4. t. 5. a. 6
De Confirmando tutore vel curatore, 26,3. Jpr. l. 1. t. 17. a. 4
De Conjungendis cum emancipato liberis ejus, 37, 8. Addit. l. 2. t. 6. a. 1
De Conſtitutâ pecuniâ, 13,5. Addit. l. 3. t. 1. a. 2
De Conſtitutionibus Principum, 1.4. Jpr. l. 1. t. 2. a. 11 Addit. l. 1. t. 3. a. 1
De Contrahendâ Emtione, 18,1. Jpr. l. 1. t. 27. a. 3
De Contrariâ & utili actione tutelæ, 37,4
De Curatore bonis dando, 42, 7. Jpr. l. 1. t. 28. a. 1
De Curatoribus furioſo & aliis extra minores dandis, 27,10. Jpr. l. 1. t. 23. a. 2
De Cuſtodiâ & exhibitione reorum, 48, 3. Jpr. l. 4. t. 21. a. 6

D.

De Damno infecto, & de ſuggrundis & protectionibus, 39, 2. Jpr. l. 3. t. 27. a. 3
De Decretis ab ordine faciendis, 50,9. Addit. l. 1. t. 11. a. 3
De Decurionibus & filiis eorum. 50,2. Add. l. 1. t. 8 a. 1
Depoſiti vel Contra, 16,3. Jpr. l. 3. t. 4. a. 1
De Diſtractione pignorum & hypothecarum, 20,5 Jpr. l. 2. t. 35. a. 24. Addit. l. 2. t. 7. a. 4
De diverſis regulis Juris antiqui, 50,17. Addit. l. 4. t. 6. a. 6
De diverſis temporalibus præſcriptionibus & acceſſionibus Poſſeſſionum, 44,3. Add. l. 2. t. 3. a 7.
De Divortiis & repudiis, 24, 2. Jpr. l. 1. t. 6. a. 19. l. 1. t. 9. a. 1

De Do-

De Doli mali & metus exceptione, 44, 4. Jpr. l. 4. t. 10. a. 2. n. 12
De Dolo malo, 4, 3. Jpr. l. 3. t. 22. a. 8
De Donationibus 39, 5. Jpr. l. 2. t. 10. a. 13
De Donationibus inter virum & uxorem, 24. 1. Jpr. l. 2. t. 10. a. 24
De Dote prælegatâ, 33, 4. Jpr. l. 2. t. 24. a. 9
De Duobus reis conſtituendis, 45, 2. Jpr. l. 3. t. 10. a. 1

E

De Edendo, 2, 13. Jpr. l. 4 t. 11. a. 11.
De Effractoribus & expilatoribus, 47, 18. Jpr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 9. Addit. l. 3. t. 7. a. 5
De Eo, per quem factum erit, quo minus quis in Judicio ſiſtat, 2, 10. Addit l. 4. t. 4. a. 7
De Eo, qui pro tutore vel curatore negotia geſſit, 27, 5. Addit. l. 1. t. 14. a. 1
De Eo, quod certo loco dari oportet, 13, 4. Jpr. l. 3 t. 20. a. 3
De Evictionibus & duplæ ſtipulatione, 21, 2. Jpr. l. 3. t. 20. a. 12
Eum qui appellaverit, in provincia defendi, 49, 11 Addit. l. 4. t. 6. a. 4
De Exceptione rei Judicatæ. 44, 2. Addit. l. 4. t. 5 a. 3
De Exceptione rei venditæ & traditæ, 21, 3. Addit. l. 4. t. 5. a. 4
De Exceptionibus, præſcriptionibus & præjudiciis, 44 1. Jpr. l. 4. t 8. a. 14
De Excuſationibus, 27, 1. Jpr. l. 1. t. 25. a. 1
De Exercitoriâ actione, 14, 1. Jpr. l. 3. t. 19. a. 5

Ex-

Expilatæ hereditatis, 47, 19. Addit. l. 3. t. 7. a. 7
Ex quibus cauſis majores XXV. annis in integrum reſtituuntur, 4, 6. Jpr. l. 3. t. 22. a. 21
De Extraordinariis cognitionibus, & ſi judex litem ſuam feciſſe dicetur, 50, 13. Jpr. l. 3. t. 26. a. 7
De Extraordinariis criminibus, 47, 11. Jpr. l. 3. t. 24. a. 1

F.

Familiæ herciſcundæ, 10, 2. Jpr. l. 2. t. 33. a. 13. l. 3. t. 18. a. 12
De Feriis, dilationibus, & diverſis temporibus, 2, 12. Jpr. l. 4. t. 8. a. 12. Addit. l. 4. t. 5. a. 2
De Fideicommiſſaria hereditatis petitione, 5, 6. Jpr. l. 2. t. 33. a. 11
De Fideicommiſſariis libertatibus, 40, 5. Add. l. 1. t. 4. a. 3
De Fide inſtrumentorum, & amiſſione eorum, 22, 4. Jpr. l. 4. t. 11. a. 7
De Fidejuſſoribus & mandatoribus, 46, 1. Jpr. l. 3. t. 9. a. 1.
De Fidejuſſoribus & nominatoribus, & heredibus tutorum & curatorum, 27, 12. Addit. l. 1. t. 14. a. 7.
Finium regundorum, 10, 1. Jpr. l. 3. t. 18. a. 24
De Fluminibus, ne quid in Flumine publicô ripâve ejus fiat, quo pejus navigetur, 43, 7. Addit. l. 2. t. 8. a. 7
De Fonte, 43, 21. Jpr. l. 2. t. 37. a. 17
De Fugitivis, 11, 4. Addit. l. 3. t. 7. a. 8
De Fundo dotali, 23, 5. Jpr. l. 1. t. 8. a. 4
De Furibus balneariis, 47, 17. Addit. l. 3. t. 7. a. 4
Furti adverſus nautas, caupones, ſtabularios 47, 5. Jpr. l. 3. t. 26. a. 2. Addit. l. 3. t. 6. a. 4

De Fur-

De Furtis, 47, 2. Jpr. l. 3. t. 23. a. 3

G.

De Glande legenda. 43, 28. Addit. l. 2. t. 8. a. 16.

De Gradibus & affinibus, & nominibus eorum, 38, 10. Addit. l. 2, t. 5, a. 2

H.

De Heredibus inſtituendis, 28, 5. Jpr. l. 2. t. 17. a. 1

De Hereditate vel actione venditâ, 18, 4. Addit. l. 3. t. 2, a 1

De Hereditatis petitione, 5, 3. Jpr l. 2. t. 33. a. 5

De His, quæ in teſtamento delentur, inducuntur, vel inſcribuntur, 28, 4. Jpr. l. 2. t. 20. a. 4

De His, quæ pœnæ cauſa relinqvuntur, 34, 6. Jpr. l. 2 t. 24. a. 20

De His, quæ pro non ſcriptis habentur, 34, 8. Addit. l. 2. t. 4. a. 7

De His, quæ ut indignis auferuntur, 34, 9 Jpr. l. 2. t. 22. a 1

De His qui effuderint vel dejecerint. 9, 3. Jpr. l. 3. t. 26. a. 3

De His, qui notantur infamiâ, 3, 2. Jpr. l. 1. t. 13. a. 4

De His, qui ſui vel alieni juris ſunt, 1, 6. Jpr. l. 1. t. 4. a. 1

I.

De Impenſis in res dotales factis, 25, 1. Jpr. l. 1. t. 8. a. 7

De Incendio, ruinâ, naufragio, rate, nave expugnatâ, 47, 9 Addit. l. 3. t, 6. a. 7

De in diem addictione, 18, 2. Jpr. l. 3. t. 11, a. 13

De in integrum reſtitutionibus, 4, 1. Jpr. l. 3, t. 22. a. 1

De Injuriis & famoſis libellis, 47, 10. Jpr. l. 3. t. 23. a. 8
De Injuſto, rupto, irrito facto teſtamento, 28, 3. Jpr. l. 2. t. 20. a. 1
De in jus vocando, 2. 4. Jpr. l. 4. t. 8. a. 4. n. 2. Addit. l. 4. t. 4. a. 2
In jus vocati ut eant, aut ſatis vel cautum dent, 2, 6. Addit. l. 4. t. 4. a. 4
De in litem jurando, 12, 3. Jpr. l. 4. t. 12. a. 17
De inofficioſo teſtamento, 5, 2. Jpr. l. 2. t. 33. a. 1
In quibus cauſis pignus vel hypotheca tacitè contrahatur, 20, 2. Jpr. l. 2. t. 35. a. 14
De in rem verſo, 15, 3. Jpr. l. 3. t 19. a. 3
De Inſpiciendo ventre, cuſtodiendoque partu, 25, 4. Addit. l. 1. t. 13. a. 1
De Inſtitoriâ actione, 14, 3. Jpr. l. 3. t. 19. a. 6
De Inſtruct. vel inſtrumento legato, 33, 7. Jpr. l. 2. t. 24. a. 13
De Interdictis & relegatis & deportatis, 48, 22. Addit. l. 3. t 9 a. 10.
De Interdictis ſive extraordinariis actionibus, quæ pro his competunt, 43, 1. Jpr. l. 2. t. 37. a. 12. Addit. l. 2. t. 8. a. 5
De Interrogationibus in jure faciendis, & interrogatoriis actionibus, 11, 1. Addit. l. 4. t. 5. a. 6
De Itinere actuque privato, 43, 19. Jpr. l. 2. t. 37. a. 12
Judicatum ſolvi, 46, 7. Jpr. l. 4. t. 8. a. 13
De Judiciis, & ubi quisque agere vel conveniri debeat, 5, 1. Jpr. l. 4. t. 2. t. 5
De Jure aureorum annulorum, 40, 10. Addit. l. 1. t. 4. a. 4

De Jure Codicillorum, 39,7. Jpr. l. 2. t. 28. a. 1
De Jure deliberandi, 28,7. Jpr. l. 2. t. 23. a. 12
De Jure dotium, 23,3. Jpr. l. 1. t. 8. a. 1
De Jure Fiſci, 49,14. Addit. l. 1. t. 12. a. 1
De Jure immunitatis, 50,6. Addit. l. 1. t. 10. a. 1
De Jurejurando, 12,2. Jpr. l. 4. t. 22. a. 1
De Jure Patronatus, 37,14. Addit. l. 1. t. 4. a. 5
De Juriſdictione, 2,1. Jpr. l. 4. t. 4. a. 2
De Juris & facti ignorantiâ, 22,6. Jpr. l. 3. t. 3. a. 24
De Juſtitiâ & Jure, 1,1. Jpr. l. 1. t. 1. a. 3

L.

De Legationibus, 50, 7. Addit. l. 1. t. 10. a. 8
De Legatis & fideicommiſſis, 1, 30. 1. Jpr. l. 2. t. 24. a. 1. l. 2. t. 27. a. 1
De Legatis & fideicommiſſis, 2, 31, 1. ibid.
De Legatis & fideicommiſſis, 3, 32, 1. ibid.
De Legatis præſtandis bonorum poſſeſſione contra tab. petita, 37, 5. Addit. l. 2. t. 6. a. 2
De Lege commiſſariâ, 18, 3. Jpr. l. 3. t. 11. a. 14
De Lege Rhodiâ de jactu, 14, 2. Jpr. l. 3. t. 19. a. 12
De Legibus, SCtis & longâ conſuetudine, 1. 3. Jpr. l. 1. t. 2. a. 10. Addit. l. 1. t. 2. a. 1
De Legitimis tutoribus, 26, 4. Jpr. l. 1. t. 18. a. 1
De Libellis dimiſſoriis, qui apoſtoli dicuntur, 49 6. Jpr. l. 4. t. 19. a. 15
De Liberali cauſâ, 40, 12. Jpr. l. 1. t. 16. a. 5. Addit. l. 1. t. 4. a. 6
De Liberatione legatâ, 34, 3. Jpr. l. 2. t. 24. a. 16
De Liberis & poſthumis heredibus inſtituendis, vel exheredandis, 28, 2. Jpr. l. 2. t. 17. a. 3
De Liberis exhibendis item ducendis, 43, 30

De Libero homine exhibendo, 43, 29, Addit. l. 2 t. 8. a. 18
De Libertis univerſitatum, 38, 3. Addit. l. 2. t. 6. a. 4
De Litigioſis, 44, 6. Addit. l. 4. t. 5. a. 5
Locati conducti, 19, 2. Jpr. l. 3. t. 12. a. 1
De Locis & itineribus publicis, 43, 7. Addit. l. 2. t. 8. a. 2
De Loco publico fruendo, 43, 9. Addit. l. 2. t. 8 a. 4
M.
De Magiſtratibus conveniendis, 27, 8. Jpr. l. 1. t. 27 a. 6
Mandati vel contra. 17. 1. Jpr. l. 3. t. 15. a. 1
De Manumiſſionibus, 40, 1. Addit. l. 1. t. 4. a. 1
De Manumiſſionibus, quæ ſervis ad univerſitatem pertinentibus imponuntur, 40, 3. Addit. l. 1. t. 4. a. 2
De Manumiſſis teſtamento, 40, 4. Addit. l. 1. t. 4. a. 3
De Manumiſſis vindictâ, 40, 2. Addit. l. 1. t. 4. a. 2
De Migrando, 43, 32. Addit l. 2. t. 8. a. 17
De Minoribus XXV. annis, 4, 4. Jpr. l. 3 t. 22. a. 10
De Mortis cauſa donationibus & capionibus, 39, 6 Jpr. l. 2. t. 10. a. 3
De Mortuo inferendo & ſepulchro ædificando, 11 8. Addit. l. 2. t. 1. a. 10
De Muneribus atque honoribus, 50, 4. Addit. l. 1 t. 9. a. 1
N.
De Natalibus reſtituendis, 4, 11. Addit. l. 1. t. 4. a. 4
Nautæ, caupones, ſtabularii, ut recepta reſtituant, 4, 9. Jpr. l. 3. t. 18. a. 26. l. 3. t. 26. a. 1
De Nau-

De Nautico fœnore, 22, 2. Addit. l. 3. t. 2. a. 5
Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quæratur, 40. 15. Addit. l. 1. t. 4. a. 6
De Negotiis geſtis, 3, 5. Jpr. l. 3. t. 18. a. 3
Ne quid in flumine publico ripâve ejus fiat, quo aliter aqua fluat, atque uti priori æſtate fluxit. 43, 13. Addit. l. 2. t. 8. a. 8
Ne quid in loco publico vel itinere fiat, 43, 8. Addit. l. 2. t. 8. a. 3
Ne quid in loco ſacro fiat. 43, 6. Addit. l. 2. t. 8. a. 1
Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat, 2. 7 Addit. l. 4. t. 4. a. 5
Ne vis fiat ei, qui in poſſeſſionem miſſus eſt, 43, 4. Addit. l. 2. t. 8. a. 11
Nihil innovari appellatione interpoſitâ, 49, 7 Addit. l. 4. t. 6. a. 5
De Novationibus & delegationibus, 46, 2. Jpr. l. 3 t. 21. a. 13
De Noxalibus actionibus, 9, 4. Jpr. l. 3. t. 27. a. 1
De Nundinis, 50, 11. Addit. l. 1. t. 11. a. 5

O.

De Obligationibus & actionibus, 44, 7. Jpr. l. 3. t. 1. a. 2
De Obſequiis Parentibus & Patronis præſtandis, 37, 15. Addit. l. 1. t. 4. a. 5
De Officio adſeſſorum, 1, 22. Addit. l. 4. t. 3. a. 13
De Officio Conſulis, 1, 10. Addit. l. 4. t. 3. a. 1
De Officio ejus, cui mandata eſt Juriſdictio, 1, 21. Addit. l. 4. t. 3. a. 12
De Officio Juridici, 1, 20. Addit. l. 4. t. 3. a. 11

De Officio Præfecti Auguſtalis, 1, 17. Addit. l. 4. t. 3. a. 8
De Officio Præfecti Prætorio, 1,11. Addit. l. 4. t. 3. a. 2
De Officio Præfecti vigilum, 1, 15. Addit. l. 4. t. 3. a. 6
De Officio Præfecti urbi, 1,12. Addit. l. 4. t. 3. a. 3
De Officio Præſidis, 1,18. Addit. l. 4. t. 3. a. 9
De Officio Prætorum, 1,14. Addit. l. 4. t. 3. a. 5
De Officio Proconſulis & Legati, 1, 16. Addit. l. 4. t. 3. a. 7
De Officio Procuratoris Cæſaris vel rationalis, 1, 19. Addit. l. 4. t. 3. a. 10
De Officio Quæſtoris, 1,13. Addit. l. 4. t. 3. a. 4
De Operibus publicis, 50,10. Addit. l. 1. t. 1. t. 11. a. 4
De Operis libertorum, 38,1. Addit. l. 1. t. 4. a. 5
De Operis novi nunciatione, 39, 1. Jpr. l. 2. t. 37. a. 24
De Operis ſervorum, 7,7. Addit. l. 2. t. 2. a. 4
De Optione vel electione legata, 33, 5. Jpr. l. 2. t. 24. a. 11
De Origine Juris & omnium magiſtratuum & ſucceſſione prudentum, 1, 2. Addit. l. 1. t. 1. a. 1

P.

De Pactis, 2,14. Jpr. l. 3. t. 2. a. 1
De Pactis dotalibus, 23, 4. Addit. l. 1. t. 5. a. 1
De Peculio, 15, 1. Jpr. l. 2. t. 11. a. 3
De Peculio legato, 33, 8. Addit. l. 2. t. 4. a. 3
De Pecuniâ conſtituta, 13, 5
De Penu legatâ, 33, 9. Jpr. l. 2. t. 24. a. 14

De Periculo & commodo rei venditæ, 18, 6. Jpr. l. 3. t. 11. a. 9
De Pignoratitiâ actione & contra, 13, 7. Jpr. l. 3 t. 7. a. 5
De Pignoribus & hypothecis, & qualiter ea contrahantur & de pactis eorum, 20, 1. Jpr. l. 2. t. 35. a. 2
De Pœnis, 48, 19. Addit. l. 3. t. 9. a. 1
Di Pollicitationibus, 50, 12. Jpr. l. 3. t. 1. a. 4
De Popularibus actionibus, 47, 23. Jpr. l. 3. 25 a. 1
De Poſſeſſoriâ hereditatis petitione, 5, 5. Jpr. 2. t. 33. a. 12
De Poſtulando, 3, 1. Addit. l. 4. t. 1. a. 1
De Præſcriptis verbis. & in factum actionibus, 19, 5. Jpr. l. 3. t. 17. a. 14
De Prætoriis ſtipulationibus, 46, 5
De Prævaricatione, 47, 15. Jpr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 7
De Precario, 43, 26. Addit. l. 2. t. 8. a. 14
De Privatis delictis, 47, 1. Jpr. l. 3. t. 23. a. 2
De Privilegiis creditorum, 42, 5
De Probationibus & præſumtionibus, 22, 3. Jpr. l. 4. t. 11. a. 1
De Procuratoribus & defenſoribus, 3, 3. Addit. l. 4 t. 2. a. 1
Pro derelicto, 41, 7. Addit, l. 2. t. 3. a. 3
Pro donato, 41, 6. Addit. l. 2. t. 3. a. 2
Pro dote, 41, 9. Addit. l. 2. t. 3. a. 5
Pro Emtore, 41, 4. Addit. l. 2. t. 3. a. 1
Pro herede vel poſſeſſore 41, 5 Jpr. l. 2. t. 9. a. 11

Pro legato, 41, 8. Addit. l. 2. t. 3. a. 4
Pro ſocio, 17, 2. Jpr. l. 3. t. 14. a. 1
Pro ſoluto 41, 5
Pro ſuo, 41. 10. Addit. l. 2. t. 3. a. 6
De Proxeneticis, 50, 14. Addit. l. 3. t. 2. a. 4
De Publicanis vectigalibus & commiſſis, 39, 4
Addit. l. 1. t. 12. a. 7
De Publ. in rem actione 6, 2. Ipr. l. 2. t. 13. a. 16
De Publicis judiciis, 48, 1. Ipr. l. 3. t. 28. a. 1

Q.

Quæ in fraudem creditorum facta ſunt, ut reſtituantur, 42, 8. Addit. l. 3. t. 5. a. 10
Quæ res pignori vel hypothecæ datæ obligari non poſſint, 20, 3. Ipr. l. 2. t. 35. a. 7
Quæ ſententiæ ſine appellatione reſcindantur, 49, 18. Addit. l. 4. t. 6. a. 1
De Quæſtionibus, 48, 18. Ipr. l. 4. t. 21. a. 13. Addit. l. 3. t. 8. a. 4
Quando actio de peculio annalis eſt, 15, 2. Addit. l. 3. t 3. a. 1
Quando appellandum ſit, & intra quæ tempora, 49, 4. Ipr. l. 4. t. 19. a. 14
Quando dies legatorum vel fideicommiſſorum cedat, 36, 2. Ipr. l. 2. t. 24. a. 21
Quando dies uſusfructus legati cedat, 7, 3. Addit. l. 2. t. 2. a. 3
Quando ex facto tutoris vel curatoris minores agere vel conveniri poſſint, 26, 9. Ipr. l. 1. t. 22 a. 4
Quarum rerum actio non datur, & de exceptione

ne Juriſjurandi, 44,5. Addit. l. 4. t. 5. a. 1
Quemadmodum ſervitutes amittantur, 8,6. Jpr. l. 2. t. 7. a. 1
Quibus ad libertatem proclamare non licet, 40, 13. Addit. l. 1. t. 4. a. 6
Quibus ex cauſis in poſſeſſionem eatur, 42, 4 Addit. l. 4. t. 5. a. 7
Quibus modis pign9 vel hypotheca ſolvitur. 20, 6. Jpr. l. 2. t. 35. a. 25
Quibus modis uſus fructus vel uſus amittitur, 7,4. Jpr. l. 2. t. 8. a. 18
Quibus non competit bonorum poſſeſſio, 38, 13 Addit. l. 2. t. 6. a. 5
De Quibus rebus ad eundem Judicem eatur, 11, 2 Jpr. l. 4. t. 5. a. 12
Qui & à quibus manumiſſi liberi non fiant, & ad L. Ael. Sentiam, 40,[illegible] Addit. l. 1. t. 4. a. [illegible]
Qui petant tutores vel curatores, & ubi petantur, 26,6. Jpr. l. 1. t. 20. a. 1
Qui potiores in pignore vel hypothecâ habeantur, & de his, qui in priorum creditorum locum ſuccedunt, 20,4. Addit. l. 2. t. 7. a. 1
Qui ſatiſdare cogantur, vel juratò promittant, vel promiſſioni ſuæ committantur, 2,8. Jpr. l. 4. t. 8. a. 13
Quis à quo appellatur, 49,3. Jpr. l. 4. t. 19. a. 14
Qui ſine manumiſſione ad libertatem perveniant, 40,8. Addit. l. 1. t. 4. a. 4
Quis ordo in bonorum poſſeſſione ſervetur, 38, 15. Addit. l. 2. t. 6. a. 6

Quis teſtamenta facere poſſunt, & quemadmodum teſtamenta fiant, 28, 1. Jpr. l. 2. t. 15. a. 4.
Quod cujusque univerſitatis nomine vel contra eam agatur, 3, 4. Addit. l. 4. t. 2. a. 12.
Quod cum eo, qui in alienâ poteſtate eſt, negotium geſtum eſſe dicetur, 14, 5. Addit. l. 3. t. 3. a. 3.
Quod falſo tutore autoritate geſtum eſſe dicatur, 27, 6. Addit. l. 1. t. 14. a. 4.
Quod juſſu, 15, 4. Ipr. l. 3. t. 19. a. 2.
Quod legatorum, 43, 3. Ipr. l. 2. t. 37. a. 6.
Qnod metus causâ geſtum eſt, 4, 2. Ipr. l. 3. t. 22. a. 4.
Quod quisque juris in alium ſtatuerit, ut ipſe eodem jure utatur, 2, 2. Addit. l. 4. t. 3. a. 15.
Quod vi aut clam, 43, 25. Ipr. l. 2. t. 37. a. 21.
Quorum bonorum, 43, [illegible] Ipr. l. 2. t. 37. a. 4.

R.

De Rebus autoritate judicis poſſidendis vel vendendis, 42, 5. Addit. l. 3. t. 5. a. 1.
De Rebus creditis, ſi certum petatur, 12, 1. Ipr. l. 3. t. 4. a. 4.
De Rebus dubiis, 34, 5. Addit. l. 2. t. 4. a. 4.
De Rebus eorum, qui ſub tutela vel cura ſunt, ſine decreto non alienandis vel ſupponendis, 27, 9. Ipr. l. 1. t. 21. a. 10.
De Receptatoribus, 47, 16. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 8.
De Receptis arbitris, qui arbitrium receperunt, ut ſententiam dicant, 4. 8. Ipr. l. 4. t. 4. a. 15.

De Re-

De Regula Catoniana, 34, 7. Addit. l. 2. t. 4. a. 6
De Regulis Juris, 50, 17
De Re judicatâ, & de effectu ſententiarum, & de interlocutionibus, 42, 1. Ipr. l. 4. t. 14. a. 1
De Rei vindicatione, 6. 1, Ipr. l. 2. t. 13. a. 2
De Religioſis & ſumtibus funerum, & ut funus ducere liceat, 11, 7. Addit. l. 2. t. 1. a. 1
De Re militari, 49, 16. Add. l. 1. t. 12. a. 15
De Remiſſionibus. 43. 25. Addit. l. 2. t. 8. a. 13
Rem pupilli vel adoleſcentis ſalvam fore, 46. 6 Addit. l. 3. t. 1. a. 4
Rem ratam haberi, & de ratihabitione, 46, 8 Ipr. l. 4. t. 8. a. 13
De Requirendis reis, vel abſentibus damnandis, 48, 17. Ipr. l. 4. t. 21. a. 19. Addit. l. 3. t. 8 a. 3
De Rerum diviſione & qualitate, 1, 8. Ipr. l. 2. t. 1. a. 1. l. 2. t. 2. a. 1
De Rerum permutatione, 19, 4. Ipr. l. 3. t. 17 a. 5
De Reſcindenda venditione, 18, 5. Ipr. l. 3. t. 11 a. 40
De Ripâ muniendâ, 43, 15. Addit. l. 2. t. 8 a. 10
De Ritu nuptiarum, 23, 2. Ipr. l. 1. t. 7. a. 1
De Rivis, 43, 21. Ipr. l. 2. t. 37. a. 16

S.

De Salviano interdicto, 43, 33. Ipr. l. 2. t. 37 a. 7
De Senatoribus, 1, 9. Addit. l. 1. t. 8. a. 7

De Senatusconſulto Syllaniano & Claudiano quorum teſtamenta ne aperiantur, 29, 5. Addit. l. 2. t. 4. a. 2
De Sententiam paſſis & reſtitutis, 48, 23. Ipr. l. 1. t. 13. a. 10. Addit. l. 3. t. 9. a. 11
De Separationibus, 42, 6. Addit. l. 3. t. 4. a. 7
De Sepulcro violato, 47, 12. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 5. Addit. l. 3. t. 7. a. 1
De Servis exportandis, vel ſi mancipium ita venierit, ut manumittatur vel contra, 18, 7. Addit. l. 3. t. 2. a. 3
De Servis fugitivis, 11, 4
De Servitute legata, 33, 3. Ipr. l. 2. t. 24. a. 8
De Servitutibus, 8, 1. Ipr. l. 2. t. 3. a. 1
De Servitutibus ruſticorum prædiorum, 8, 3. Jpr. l. 2. t. 3. a. 4
De Servitutibus urbanorum prædiorum, 8, 2. Ipr. l. 2. t. 4. a. 1
De Servo corrupto, 11, 3. Ipr. l. 3. t. 24. a. 6
Si ager vectigalis, i. e. emphyteuticarius petatur, 6, 3. Ipr. l. 2. t. 12. a. 3
Si à parente quis manumiſſus ſit, 37, 12. Addit. l. 2. t. 6 a. 4
Si cui plus, quam per legem Falcidiam licuerit, legatum eſſe dicetur, 35, 3. Addit. l. 2. t. 4. a. 8
Si ex noxali causâ agatur, quemadmodum caveatur, 2, 9. Addit. l. 4. t. 4. a. 6
Si familia furtum feciſſe dicetur, 47, 6. Addit. l. 3. t. 6. a. 5
Si ingenuus eſſe dicetur, 40, 14. Jpr. l. 1. t. 16. a. 5. Addit. l. 1. t. 4. a. 6
Si is

Si is, qui teſtamento liber eſſe juſſus erit, poſt mortem domini ante aditam hereditatem ſurripuiſſe aut corrupuiſſe aliquid dicetur, 47,4. Addit. l. 3. t. 6. a. 3
Si menſor falſum modum dixerit, 11, 6. Addit. l. 3. t. 7. a. 11
Si mulier ventris nomine in poſſeſſione calumniæ cauſa eſſe dicatur, 25, 6. Addit. l. 1. t. 13. a. 4
Si pars hereditatis petatur, 5, 4. Jpr. l. 2. t. 33. a. 7
Si pendente appellatione mors intervenerit, 49, 13. Addit. l. 4. t. 6. a 4
Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur, 9, 1. Jpr. l. 3. t. 27. a. 2
Si quid in fraudem patroni factum ſit, 38, 5. Addit. l. 2. t. 6. a. 4
Si quis aliquem teſtari prohibuerit, vel coëgerit, 26,6. Jpr. l. 2. t. 22. a. 1. n. 4
Si quis cautionibus in judicio ſiſtendi cauſâ factis non obtemperaverit, 2, 11. Addit. l. 4. t. 4. a. 8
Si quis in jus vocatus non ierit, ſive quis eum vocaverit, quem ex edicto non debuerit, 2, 5. Addit. l. 4. t. 4. a. 3
Si quis jus dicenti non obtemperaverit, 2, 3. Addit. l. 4. t. 4. a. 1
Si quis omiſsâ cauſa teſtamenti ab inteſtato vel alio modo poſſideat hereditatem, 29, 4. Addit. l. 2. t. 4. a. 1

Si ſervitus vindicetur vel ad alium pertinere negetur, 8,5. Jpr. l. 2. t. 6. a. 2
Si tabulæ teſtamenti extabunt, unde liberi, 37, 2. Addit. l. 2. t. 6. a. 1
Si tabulæ teſtamenti nullæ extabunt, unde liberi, 38,6. Addit. l. 2. t. 6. a. 5
Si tutor vel curator vel magiſtratus creatus appellaverit, 49,10. Addit. l. 4. t. 6. a. 4
Si ventris nomine muliere in poſſeſſionem miſsâ, eadem poſſeſſio dolo malo ad alium tranſlata eſſe dicetur, 25, 5. Addit. l. 1. t. 13. a. 3
Si uſusfructus petatur vel ad alium pertinere negetur, 7,6. Jpr. l. 2. t. 8. a. 15
De Solutionibus & liberationibus, 46,3. Jpr. l. 3. t. 21. a. 3
Soluto matrimonio, dos quemadmodum petatur, 24, 3. Jpr. l. 1. t. 8. a. 6. Addit. l. 1. t. 6 a. 1
De Sponſalibus, 23,1. Jpr. l. 1. t. 6. a. 1
De Statu hominum, 1,5. Jpr. l. 1. t. 3. a. 1
De Statu liberis, 40,7. Addit. l. 1. t. 4. a. 3
Stellionatus, 47, 20. Jpr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 10
De Stipulatione Servorum, 45, 3. Addit. l. 3. t. 1. a. 3
De Stipulationibus prætoriis, 46, 5. Addit. l. 3. t. 1. a. 5
De Succeſſorio edicto, 38,9. Addit. l. 2. t. 6. a. 5
De ſuis & legitimis heredibus, 38, 16. Jpr. l. 2. t. 30. a. 2
De Supellectile legatâ, 33, 10. Jpr. l. 2. t. 24. a. 15

Google

De Superficiebus, 43, 18. Ipr. l. 2. t. 12. a. 17. l. 2. t. 37. a. 11
De Suſpectis tutoribus & curatoribus, 26, 10. Ipr. l. 1. t. 26. a. 1

T.

De Tabulis exhibendis, 43, 5
De Termino moto, 47, 21. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4 n. 11
De Teſtamentariâ tutela, 26, 2. Ipr. l. 1. t. 17. a. 1
Teſtamenta, quomodo aperiantur, inſpiciantur & deſcribantur, 29, 3. Ipr. l. 2. t. 24. a. 20
De Teſtamento militis, 29, 1. Ipr. l. 2. t. 16. a. 1
De Teſtibus, 21, 5. Ipr. l. 4. t. 11. a. 16
De Tigno juncto, 4, 3. Ipr. l. 2. t. 1. a. 48
De Transactionibus, 2, 15. Ipr. l. 4. t. 1. a. 2
De Tributoriâ actione, 14, 4. Addit. l. 3. t. 3. a. 2
De Tritico, vino, vel oleo legato, 33, 6. Ipr. l. 2. t. 24. a. 12
De Tutelæ & rationibus diſtrahendis, & utili curationis causâ actione, 27, 3. Ipr. l. 1. t. 27 a. 1
De Tutelis, 26, 1. Ipr. l. 1. t. 16. a. 2
De Tutoribus & curatoribus datis ab his, qui jus dandi habent, & qui & in quibus cauſis ſpecialiter dari poſſunt, 26, 5. Ipr. l. 1. t. 19. a. 1

V.

De Vacatione & excuſatione munerum, 50, 5. Addit. l. 1. t. 10. a. 1

Ubi pupillus educari vel morari debeat, & de alimentis ei præſtandis, 27, 2. Ipr. l. 1. t. 21 a. 9

De Ventre in poſſeſſionem mittendo, & de curatore ejus, 37, 9. Ipr. l. 2. t. 31. a. 4

De Ventre inſpiciendo, cuſtodiendoque partu, 25, 4

De Verborum obligationibus, 45, 1. Ipr. l. 2. t. 8 a. 1

De Verborum ſignificatione, 50, 16. Addit. l. 4. t. 6. a 6

De Veteranorum & militum ſucceſſione, 38, 12 Addit. l. 2. t. 6. a. 5

De Veteranorum privilegiis, 49, 18. Addit. l. 1. t. 12. a. 19

De Viâ publicâ & itinere publico reficiendo, 43. 11 Addit. l. 2. t. 8. a. 6

De Viâ publicâ & ſi quid in eâ factum eſſe dicatur, 43, 10. Addit. l. 2. t. 8. a. 5

De Vi bonorum aptorum & de turbâ, 47, 8. Jpr. l. 3. t. 23. a. 21

De Vi & Vi armatâ, 43, 16. Ipr. l. 2. t. 37 a. 22

Unde cognati, 38, 8. Addit. l. 2. t. 6 a. 5

Unde legitimi, 38, 7. Addit. l. 2. t. 6. a. 5

Unde

Unde Vir & Uxor, 38, 11. Jpr. l. 2. t. 30 a. 31

De Uſu & habitatione, 7, 8. Jpr. l. 2. t. 8 a. 13

De Uſu, & uſufructu & reditu, & habitatione, & operis per legatum vel fideicommiſſum datis, 33, 2. Jpr. l. 2. t. 24. a. 7

De Uſufructu accreſcendo, 7, 2. Addit. l. 2 t. 2. a. 1

Uſufructuarius quemadmodum caveat, 7, 9. Jpr. l. 2. t. 8. a. 10

De Uſufructu earum rerum, quæ uſu conſumuntur, vel minuuntur, 7, 5. Jpr. l. 2. t. 8 a. 12

De Uſufructu & quemadmodum quis utatur fruatur, 7, 1. Jpr. l. 2. t. 8. a. 1

De Uſuris & fructibus, & cauſis, & omnibus acceſſionibus & mora, 22, 1. Jpr. l. 3. t. 20 a. 19

De Uſurpationibus & uſucapionibus, 41, 3. Jpr. l. 2. t. 9. a. 1

Ut ex legibus Senatusve conſultis bonorum poſſeſſio detur, 38, 14. Addit. l. 2. t. 6 a. 6

Ut in flumine publico navigare liceat, 43, 14 Addit. l. 2. t. 8. a. 9

Ut in poſſeſſione legatorum vel fideicommiſſorum ſervandorum cauſâ eſſe liceat, 36, 4. Jpr. l. 2. t. 24. a. 31

Uti poſſidetis, 43, 17. Jpr. l. 2. t. 37. a. 8

Ut le-

Ut legatorum ſeu fideicommiſſorum causâ caveatur, 36,3. Jpr. l. 2. t. 24. a. 31

Utrubi, 43, 31. Jpr. l. 2. t. 37. a. 9

De Vulgari & pupillari ſubſtitutione, 28, 6. Jpr. l. 2. t. 19. a. 5

FINIS.

N. 1310403

Digitized by Google